คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทย ม. ๑

เล่ม ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- *ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย*
- *ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*
- *ใช้แนวคิด **Backward Design** ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย*
- *ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี*
- *แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้*
- *มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา*
- *นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้*

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์
๒๑๖–๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐๒ ๒๒๒ ๙๓๙๔ • ๐๒ ๒๒๒ ๔๓๗๑–๒ FAX ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๕๖ • ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๗
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

คณะผู้เขียน

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ทัศนีย์ ล้วนสละ ศศ.บ.

สุมาลี มีปลอด ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

คณะบรรณาธิการ

ปัทมา จันทร์ขำ ศศ.บ.

สรวงสมร ใจเที่ยง ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ISBN 978–974–18–5932–0

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑–๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

• หนังสือเรียน (ศธ. อนุญาต) • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผน ฯ (CD)

ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ

ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ
ะคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ นี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ **โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) ตามหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ** ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี และด้านทักษะและกระบวนการ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะและกระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD) เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้–การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ ๑ คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ๑

๑. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ๒

๒. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ ๕

๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD) ๗

๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้–การวัดและประเมินผล.....๒๐

๕. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้ ๒๓

๖. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้ ๒๔

ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ ๒๕

แผนปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน.....๒๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม ๓๑

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๓๑

★ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....๓๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม ๓๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม ๔๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย ๔๕

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๔๕

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๔๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ๔๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ๕๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม ๕๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม (ต่อ) ๖๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ๖๘

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๖๘

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๖๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ การอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ.....๗๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ การอ่านบทสนทนา ๗๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ ลักษณะของบทละครพูด ๘๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ ลักษณะนิสัยตัวละคร ๘๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การวิเคราะห์วิจารณ์ ๙๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง ๙๖

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๙๖

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๙๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง ๑๐๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ การอ่านกลอนนิราศ ๑๐๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ ๑๑๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ (ต่อ)..... ๑๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ๑๑๙

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๑๑๙

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๑๒๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ๑๒๓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร ๑๒๘

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ การวิเคราะห์เรื่องสั้น ๑๓๓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนเรียงความ.....๑๓๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม ๑๔๓

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๑๔๓

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๑๔๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง มอม ๑๔๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว.....๑๕๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อความหมาย.....๑๕๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น ๑๖๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ๑๖๗

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๑๖๗

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๑๖๘

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ การอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ๑๗๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การอ่านบทพากย์โขน.....๑๗๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ การเขียนบทสนทนา.....๑๘๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนรายงาน ๑๘๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ๑๕๑

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๑๕๑

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๑๕๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ การอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ.....๑๕๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การอ่านทำนองเสนาะ.....๒๐๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ การเขียนโครงงาน ๒๐๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนบทละคร.....๒๐๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ร่ายสุภาษิตพระร่วง ๒๑๓

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๒๑๓

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๒๑๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒ การอ่านร่ายสุภาษิตพระร่วง ๒๑๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓ การอ่านร่ายสุภาพ ๒๒๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต.....๒๒๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ๒๓๒

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๒๓๒

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๒๓๓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕ การอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ๒๓๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖ กลอนดอกสร้อย.....๒๔๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗ การอ่านตีความ.....๒๔๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนคำอวยพร.....๒๕๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง ๒๕๕

★ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน ๒๕๕

★ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ๒๕๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๙ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ๒๕๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร ๒๖๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๑ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ๒๖๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๒ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ ๒๗๔

ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู.....๒๗๙

ตอนที่ ๓.๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....๒๘๐

ตอนที่ ๓.๒ กระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงงาน และแฟ้มสะสมผลงาน.....๒๘๔

ตอนที่ ๓.๓ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง.....๒๙๒

ตอนที่ ๓.๔ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้.....๒๙๔

ตอนที่ ๓.๕ แบบทดสอบปลายภาคเรียน.....๓๓๘

ตอนที่ ๓.๖ ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน.....๓๕๔

ตอนที่ ๑

คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งการแบ่งหน่วยการเรียนรู้สำหรับจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงในคู่มือครู แผนจัดการเรียนรู้เล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๑๑ หน่วย สามารถใช้ควบคู่กับหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ร่ายสุภาษิตพระร่วง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ให้ละเอียด เพื่อปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความยาวของเนื้อหาสาระ และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

๑. ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน แสดงขอบข่ายเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ทักษะและกระบวนการ และภาระงาน/ชิ้นงาน

๒. กรอบแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวความคิด Backward Design (Backward Design Template) เป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น ๓ ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กี่แผน และแต่ละแผนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกี่ชั่วโมง

๓. แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ประกอบด้วย

๓.๑ ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยลำดับที่ของแผน ชื่อแผน และเวลาเรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม เวลา ๑ ชั่วโมง

๓.๒ สาระสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

๓.๓ ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

๓.๔ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผน ทั้งในด้านความรู้ (K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A) และด้านทักษะและกระบวนการ (P) ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดชั้นปีและเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

๓.๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การประเมินพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๖ สาระการเรียนรู้ เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง

๓.๗ แนวทางบูรณาการ เป็นการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ของแต่ละแผนให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องและครอบคลุมสถานการณ์จริง

๓.๘ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ๕ ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๓.๙ กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมเสนอแนะสำหรับให้นักเรียนได้พัฒนาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากที่ได้จัดการเรียนรู้มาแล้วในชั่วโมงเรียน กิจกรรมเสนอแนะมี ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษและต้องการศึกษาค้นคว้าในเนื้อหานั้น ๆ ให้ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น และกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ให้ครบตามเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นการซ่อมเสริม

๓.๑๐ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต วีดิทัศน์ ปราชญ์ชาวบ้าน

๓.๑๑ บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้ครู โดยจัดทำแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครูบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) ประกอบด้วย

๑) มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๓) โครงงาน (Project Work)

๔) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

๕) ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

๖) รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

๗) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๘) แบบทดสอบปลายภาคเรียน

๙) ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ

ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาครบทุกสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ สมรรถนะในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และกิจกรรมเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้แล้ว

นอกจากนี้ครูสามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักเรียนและสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ ซึ่งจะใช้เป็นผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้ แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้อำนวยความสะดวกให้ครู โดยได้พิมพ์โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design ให้ครูเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ครูปรับปรุงเองไว้ด้วยแล้ว

๒. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้สามารถใช้คู่กับแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ซึ่งทุกเล่มได้กำหนดสัญลักษณ์กำกับกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ทุกกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนทราบลักษณะกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ที่กิจกรรมนั้นมีจุดมุ่งหมายและจุดเน้นที่แตกต่างกันตามลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้และจุดเน้นของหลักสูตร ดังนั้นสัญลักษณ์จึงเป็นแนวทางที่เอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนที่จะศึกษาหาความรู้ตามรายละเอียดของกิจกรรม สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ได้กำหนดไว้เป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

สัญลักษณ์หลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางภาษาต่อไป

ทักษะการฟังและการดู เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาการฟังและการดูต่าง ๆ

ทักษะการพูด เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการพูดประเภทต่าง ๆ

ทักษะการอ่าน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านประเภทต่าง ๆ

ทักษะการเขียน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาการเขียนประเภทต่าง ๆ

สัญลักษณ์เสริมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โครงงาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหา

การพัฒนากระบวนการคิด เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดเพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดด้านต่าง ๆ ของตนเอง

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้หรือใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงของชีวิตประจำวัน

การทำประโยชน์ให้สังคม เป็นกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้ตระหนักในการทำประโยชน์ให้สังคม

การปฏิบัติจริง/ฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหรือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะอันจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์และติดตัวคงทน

การศึกษาค้นคว้า/สืบค้น เป็นกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหรือสืบค้นจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นนิสัย

การสำรวจ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนสำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุ หาผลลัพธ์ ฝึกความเป็นผู้รอบรู้

การสังเกต เป็นกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้จนสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

กิจกรรมสำหรับกลุ่มพิเศษ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนใช้พัฒนาการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ

กิจกรรมสำหรับซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมให้นักเรียนใช้เรียนซ่อมเสริม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดชั้นปี

๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD)

การจัดการเรียนรู้หรือการสอนเป็นงานที่ครูทุกคนต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ มากมายเพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้และเกิดผลตามที่ครูคาดหวัง การจัดการเรียนรู้จัดเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างมาก ครูบางคนอาจจะละเลยเรื่องของการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือการออกแบบการสอน ซึ่งเป็นงานที่ครูจะต้องทำก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ทำอย่างไร ทำไมจึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้

ครูทุกคนผ่านการศึกษาและได้เรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้มาแล้ว ในอดีตการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัจจุบันการเรียนรู้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูจำเป็นต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล

แกรนต์ วิกกินส์ (Grant Wiggins) และเจย์ แมกไท (Jay MeTighe) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่า Backward Design อันเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะต้องกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก่อน โดยเขาทั้งสองให้ชื่อว่า ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) เมื่อกำหนดความเข้าใจที่คงทนได้แล้ว ครูจะต้องบอกให้ได้ว่าความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนนี้เกิดจากอะไร นักเรียนจะต้องมีหรือแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ครูมีหรือใช้วิธีการวัดอะไรบ้างที่จะบอกว่านักเรียนมีหรือแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นแล้ว จากนั้นครูจึงนึกถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนต่อไป

แนวคิดของ Backward Design

Backward Design เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นหลัก ซึ่งผลลัพธ์ปลายทางนี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียนก็ต่อเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรอบความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มีความสัมพันธ์กัน จากนั้นจึงจะลงมือเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขยายรายละเอียดเพิ่มเติมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

กรอบความคิดหลักของการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยวิธี Backward Design มีขั้นตอนหลักที่สำคัญ ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ ๒ กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ ๓ วางแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ก่อนที่จะกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

๑. นักเรียนควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำสิ่งใดได้บ้าง

๒. เนื้อหาสาระใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจของนักเรียน และความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understandings) ที่ครูต้องการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนมีอะไรบ้าง

เมื่อจะตอบคำถามสำคัญดังกล่าวข้างต้น ให้ครูนึกถึงเป้าหมายของการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ด้านเนื้อหาระดับชาติที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือท้องถิ่น

การทบทวนความคาดหวังของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากมาตรฐานแต่ละระดับ จะมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างลดหลั่นกันไป ด้วยเหตุนี้ขั้นที่ ๑ ของ Backward Design ครูจึงต้องจัดลำดับความสำคัญและเลือกผลลัพธ์ปลายทางของนักเรียน ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจที่คงทนต่อไป

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

ความเข้าใจที่คงทนคืออะไร ความเข้าใจที่คงทนเป็นความรู้ที่ลึกซึ้ง ได้แก่ ความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ และหลักการของเนื้อหาและวิชาที่นักเรียนเรียนรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นความรู้ที่อิงเนื้อหา ความรู้นี้เกิดจากการสะสมข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนและเป็นองค์ความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง

การเขียนความเข้าใจที่คงทนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ถ้าความเข้าใจที่คงทนหมายถึงสาระสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้แล้ว ครูควรจะรู้ว่าสาระสำคัญหมายถึงอะไร คำว่า **สาระสำคัญ** มาจากคำว่า Concept ซึ่งนักการศึกษาของไทยแปลเป็นภาษาไทยว่า สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด มโนทัศน์ มโนคติ และสังกัป แต่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นิยมใช้คำว่า สาระสำคัญ

สาระสำคัญ เป็นข้อความที่แสดงแก่นหรือเป้าหมายเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปรวมและข้อแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจครอบคลุมข้อเท็จจริง กฎ ทฤษฎี ประเด็น และการสรุปสาระสำคัญและข้อความที่มีลักษณะรวบยอดอย่างอื่น

ประเภทของสาระสำคัญ

๑. ระดับกว้าง (Broad Concept)

๒. ระดับการนำไปใช้ (Operative Concept หรือ Functional Concept)

ตัวอย่างสาระสำคัญระดับกว้าง

– การอ่านเป็นการฝึกทักษะการออกเสียง

– การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบของงานประพันธ์

ตัวอย่างสาระสำคัญระดับการนำไปใช้

– การอ่านที่ดีผู้อ่านจะต้องออกเสียงคำให้ถูกต้อง เข้าใจคำศัพท์ จับใจความสำคัญ และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

– การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมจะพิจารณาจากองค์ประกอบด้านรูปแบบ เนื้อหา และภาษา

แนวทางการเขียนสาระสำคัญ

๑. ให้เขียนสาระสำคัญของทุกเรื่อง โดยแยกเป็นข้อ ๆ (จำนวนข้อของสาระสำคัญจะเท่ากับจำนวนเรื่อง)

๒. การเขียนสาระสำคัญที่ดีควรเป็นสาระสำคัญระดับการนำไปใช้

๓. สาระสำคัญต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญครบถ้วน เพราะหากขาดส่วนใดไปแล้วจะทำให้นักเรียนรับสาระสำคัญที่ผิดไปทันที

๔. การเขียนสาระสำคัญที่จะให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ วิธีการหนึ่งคือ การเขียนแผนผังสาระสำคัญ

ตัวอย่าง การเขียนแผนผังสาระสำคัญ

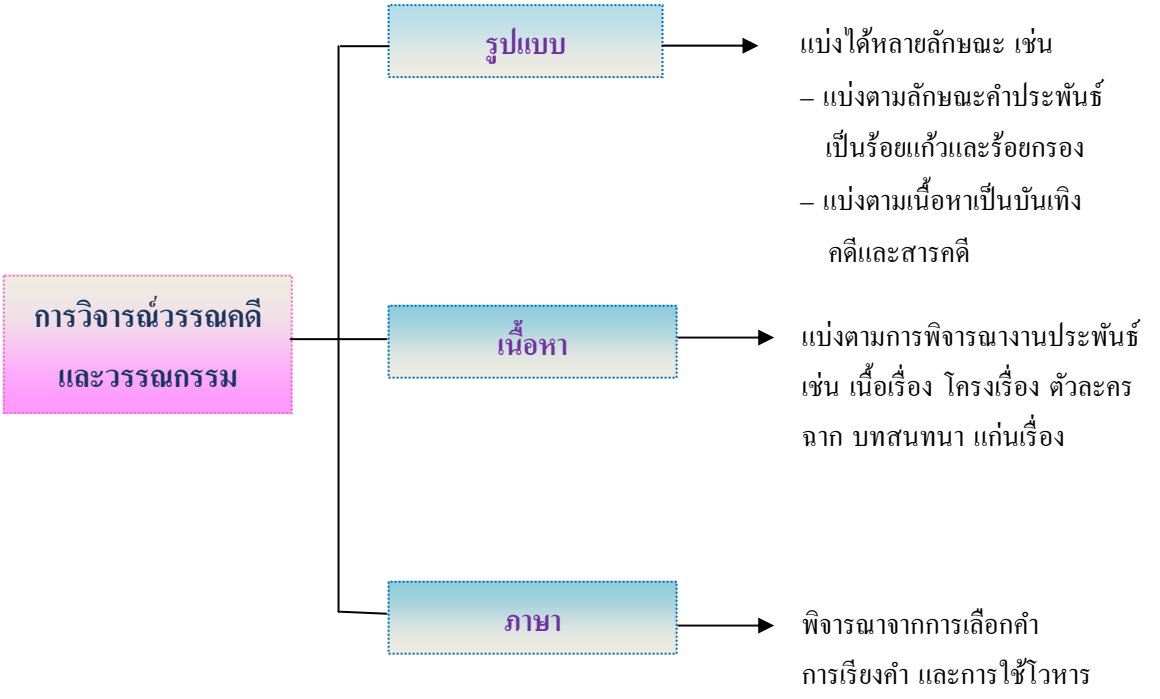

สาระสำคัญของการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม: การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ รูปแบบ เนื้อหา ภาษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะและวิธีพิจารณาที่แตกต่างกันไป

๕. การเขียนสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด ควรเขียนลักษณะเด่นที่มองเห็นได้หรือนึกได้ออกมาเป็นข้อ ๆ แล้วจำแนกลักษณะเหล่านั้นเป็นลักษณะจำเพาะและลักษณะประกอบ

๖. การเขียนข้อความที่เป็นสาระสำคัญ ควรใช้ภาษาที่มีการขัดเกลาอย่างดี เลี่ยงคำที่มีความหมายกำกวมหรือฟุ่มเฟือย

ตัวอย่าง *การเขียนสาระสำคัญ เรื่อง ประโยค*

ประโยค	ลักษณะจำเพาะ	ลักษณะประกอบ
มีประธาน	✓	–
มีกริยา	✓	–
มีกรรม	–	✓
มีส่วนขยายประธาน	–	✓
มีส่วนขยายกริยา	–	✓
มีส่วนขยายกรรม	–	✓

สาระสำคัญของประโยค: ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและกริยาสำหรับกรรมและส่วนขยายต่าง ๆ จะมีหรือไม่มีก็ได้

ขั้นที่ ๒ กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

เมื่อครูกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไป ขอให้ครูตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

– นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกในลักษณะใดจึงทำให้ครูทราบว่า นักเรียนบรรลุผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้แล้ว

– ครูมีหลักฐานหรือใช้วิธีการใดที่สามารถระบุได้ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการของ Backward Design เน้นให้ครูรวบรวมหลักฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่จำเป็นและมีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์แล้ว ไม่ใช่เรียนแค่ให้จบตามหลักสูตรหรือเรียนตามชุดของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้เท่านั้น วิธีการของ Backward Design ต้องการกระตุ้นให้ครูคิดล่วงหน้าว่าครูควรจะกำหนดและรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์อะไรบ้างก่อนที่จะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานดังกล่าวควรจะเป็นหลักฐานที่สามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนและครูได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการตลอดระยะเวลาที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการให้ครูทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียกว่า *สอนไปวัดผลไป*

จึงกล่าวได้ว่า ขั้นนี้ครูควรนึกถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินควรเป็นเกณฑ์คุณภาพในรูปของมิติคุณภาพ (Rubrics) อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีหลักฐานหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การทดสอบก่อนและหลังเรียน การสัมภาษณ์ การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติขณะเรียนรู้ประกอบด้วยก็ได้

หลังจากที่ครูได้กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ครูควรกำหนดภาระงานและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้แล้ว

ภาระงาน หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี/มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ลักษณะสำคัญของงานจะต้องเป็นงานที่

สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน เป็นเหตุการณ์จริงมากกว่ากิจกรรมที่จำลองขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบ ซึ่งเรียกว่า งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่มีความหมายต่อนักเรียน (Meaningful Task) นอกจากนี้งานและกิจกรรมจะต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี/มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ทั้งนี้เมื่อได้ภาระงานครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ครูจะต้องนึกถึงวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งมีอยู่มากมายหลายประเภท ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติ

ตัวอย่างภาระงาน/ชิ้นงานเรื่อง กลอนนิราศ รวมทั้งการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังตาราง

ตัวอย่าง ภาระงาน/ชิ้นงาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ การอ่านกลอนนิราศ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้	ภาระงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล			กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
			วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์		
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ๒. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	การอ่านกลอนนิราศ	๑. ฝึกอ่านกลอนนิราศเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ ๒. ท่องจำคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศ ๓. ทำใบงาน	๑. ซักถาม ๒. อภิปรายแสดงความคิดเห็น ๓. ฝึกอ่านออกเสียง	๑. แบบซักถาม ๒. ตรวจสอบผลงาน ๓. แบบทดสอบการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๔. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง	๑. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ ๒. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ ๓. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ	๑. ฝึกอ่านกลอนนิราศเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ ๒. ศึกษารูปแบบสัมผัสบังคับของคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศ ๓. หาความหมายคำยากจากพจนานุกรม ๔. ท่องจำคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศ	๑. แถบบันทึกเสียง ๒. แผนผังฉันทลักษณ์ ๓. แบบทดสอบการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๔. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

ความเข้าใจที่คงทนจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนจะต้องมีความสามารถ ๖ ประการ ได้แก่

๑. การอธิบาย ชี้แจง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบายหรือชี้แจงในสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้อง มีเหตุมีผล และเป็นระบบ

๒. การแปลความและตีความ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการแปลความและตีความได้อย่างมีความหมาย ตรงประเด็น กระจ่างชัด และทะลุปรุโปร่ง

๓. การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิผล มีประสิทธิภาพ และคล่องแคล่ว

๔. การมีมุมมองที่หลากหลาย เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีมุมมองที่น่าเชื่อถือ เป็นไปได้ มีความลึกซึ้ง แจ่มชัด และแปลกใหม่

๕. การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความละเอียดรอบคอบ เปิดเผย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อผู้อื่น

๖. การรู้จักตนเอง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความตระหนักรู้ สามารถประมวลผลข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ปรับตัวได้ รู้จักใคร่ครวญ และมีความเฉลียวฉลาด

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไว้ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถของนักเรียนในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกที่จะรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถของนักเรียนในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงคุณธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของนักเรียนในด้านการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถของนักเรียนในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กล่าวแล้วข้างต้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. ซื่อสัตย์สุจริต

๓. มีวินัย

๔. ใฝ่เรียนรู้

๕. อยู่อย่างพอเพียง

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. รักความเป็นไทย

๘. มีจิตสาธารณะ

ดังนั้นการกำหนดภาระงานให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งการเลือกวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้น ครูควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน ๖ ประการ ตามแนวคิดของ Backward Design สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ภาระงาน วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ครอบคลุมสิ่งที่สะท้อนผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Backward Design ในขั้นที่ ๒ นี้ ครูจะต้องคำนึงถึงภาระงาน วิธีการ เครื่องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพ ตรงกับสภาพจริง มีความยืดหยุ่น และสร้างความสบายใจแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ ๓ วางแผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งกำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว ขั้นต่อไปครูควรนึกถึงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะจัดให้แก่นักเรียน การที่ครูจะนึกถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดให้นักเรียนได้นั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

– ถ้าครูต้องการจะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งเกิดเป็นความเข้าใจที่คงทนต่อไปนั้น ครูสามารถจะใช้วิธีการง่าย ๆ อะไรบ้าง

– กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยเป็นสื่อนำให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่จำเป็นมีอะไรบ้าง

– สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและดีที่สุด ซึ่งจะทำให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรมีอะไรบ้าง

– กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ควรจัดกิจกรรมใดก่อนและควรจัดกิจกรรมใดภายหลัง

– กิจกรรมต่าง ๆ ออกแบบไว้เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามแนวคิดของ Backward Design นั้น วิกกินส์และแมกไทได้เสนอแนะให้ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ **WHERETO** (ไปที่ไหน) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

W แทน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นั้นจะต้องช่วยให้นักเรียนรู้ว่าหน่วยการเรียนรู้นี้จะดำเนินไปในทิศทางใด (Where) และสิ่งที่คาดหวังคืออะไร (What) มีอะไรบ้าง ช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานและความสนใจอะไรบ้าง

H แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรดึงดูดความสนใจนักเรียนทุกคน (Hook) ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ (Hold) และใช้สิ่งที่นักเรียนสนใจเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมและจัดให้ (Equip) นักเรียนได้มีประสบการณ์ (Experience) ในแนวคิดหลัก/ความคิดรวบยอด และสำรวจ รวมทั้งวินิจฉัย (Explore) ในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

R แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดทบทวน (Rethink) ปรับ (Revise) ความเข้าใจในความรู้และงานที่ปฏิบัติ

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมิน (Evaluate) ผลงานและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

T แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรออกแบบ (Tailored) สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน

O แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบ (Organized) ตามลำดับการเรียนรู้ของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ตั้งแต่เริ่มแรกและตลอดไป ทั้งนี้เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยทำให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า ขั้นนี้เป็นการค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้สึกและเจตคติที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

Backward Design Template

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. _____

๒. _____

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน	**คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน**
นักเรียนจะเข้าใจว่า...	
๑. _____	๑. _____
๒. _____	๒. _____
๓. _____	๓. _____
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่**
นักเรียนจะรู้ว่า...	**ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...**
๑. _____	๑. _____
๒. _____	๒. _____

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

๑.๑ _____

๑.๒ _____

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๑) _____	๑) _____
๒) _____	๒) _____

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ _____

๓.๒ _____

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

_____

_____

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design แล้ว ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงได้โดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน... (ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง... (ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

กลุ่มสาระ... (ระบุกลุ่มสาระที่จัดการเรียนรู้)

ชั้น... (ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่... (ระบุชื่อและลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้)

เวลา... (ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ ๑ แผน)

สาระสำคัญ... (เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดชั้นปี... (ระบุตัวชี้วัดชั้นปีที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ซึ่งประกอบด้วย

ด้านความรู้ (Knowledge: K)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A)

ด้านทักษะและกระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน)

สาระการเรียนรู้... (ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวเรื่องก็ได้)

แนวทางบูรณาการ... (เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระอื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระและการบูรณาการข้ามสาระ)

กิจกรรมเสนอแนะ... (ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้... (ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้... (ระบุรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียนได้)

ในส่วนของการเขียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ให้ครูเขียนโดยนำขั้นตอนหลักของเทคนิคและวิธีการของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนแบบแก้ปัญหา การศึกษา

เป็นรายบุคคล การอภิปรายกลุ่มย่อย/กลุ่มใหญ่ การฝึกปฏิบัติการ การสืบค้นข้อมูล ฯลฯ มาเขียนในขั้นการการจัดการเรียนรู้ โดยให้คำนึงถึงธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้

การใช้แนวคิดของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Backward Design จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้–การวัดและประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๔ (๒) และ (๓) ได้ระบุแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริงและการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวนี้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ใน **คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย** เล่มนี้จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมอย่างเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้นำหรือถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ **คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย** ชุดนี้จึงได้นำเสนอทฤษฎี เทคนิค และวิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning–BBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning–PBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาครั้งต่อไปสำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นการพัฒนาองค์รวมของนักเรียนทั้งสมองด้านซ้ายและสมองด้านขวาบนพื้นฐานความสามารถและสติปัญญาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล มุ่งหมายจะให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดสถานการณ์และบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกให้นักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งสติปัญญาและความถนัดร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม และร่วมกันศึกษาค้นคว้า

การจัดการเรียนรู้แบบใช้หมวกความคิด ๖ ใบ (Six Thinking Hats) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามที่ใช้ความคิดในลักษณะต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายเหตุผลประกอบหรือวิเคราะห์วิจารณ์ได้

การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process) เป็นการฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเอง คิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหา หรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการทำความเข้าใจปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และตรวจสอบหรือมองย้อนกลับ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Work) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรือสงสัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงานและรู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างผังความคิด (Concept Mapping) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นแผนผัง

การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience Learning) เป็นการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แล้วกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เจตคติใหม่ ๆ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ

การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้จากเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายกับการแสดงบทบาทสมมุติ แต่เป็นการให้เล่นเกมจำลองสถานการณ์ โดยครูนำสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียน โดยการกำหนดกฎ กติกา และเงื่อนไขสำหรับเกมนั้น ๆ แล้วให้นักเรียนไปเล่นเกมหรือกิจกรรมในสถานการณ์จำลองนั้น

การจัดการเรียนรู้ต้องจัดควบคู่กับการวัดและการประเมินผลตามภาระงาน/ชิ้นงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดชั้นปี แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้เสนอการวัดและประเมินผลครบทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะและกระบวนการ และเน้นวิธีการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์จริง การดูร่องรอยต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูกระบวนการทำงาน และผลผลิตของงาน โดยออกแบบการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ พร้อมแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูไว้พร้อม ทั้งนี้ครูอาจเพิ่มเติมโดยการออกแบบการวัดและประเมินด้วยมิติคุณภาพ (Rubrics)

๕. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี หน่วยการเรียนรู้	สาระที่ ๑ การอ่าน									สาระที่ ๒ การเขียน									สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด						สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา						สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม				
	มฐ. ท ๑.๑									มฐ. ท ๒.๑									มฐ. ท ๓.๑						มฐ. ท ๔.๑						มฐ. ท ๕.๑				
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๑	๒	๓	๔	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม		✓				✓																									✓	✓	✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย	✓	✓			✓	✓																									✓	✓	✓	✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หัวใจนักรบ	✓	✓			✓																										✓	✓	✓	✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง	✓	✓		✓																											✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว	✓	✓						✓																							✓		✓	✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม	✓				✓			✓																							✓	✓	✓	✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ	✓							✓																							✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ	✓				✓			✓																							✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ร่ายสุภาษิตพระร่วง	✓			✓	✓	✓																									✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า	✓	✓		✓																											✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง	✓	✓		✓	✓			✓																							✓	✓	✓	✓	

๖. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	เวลา/ จำนวนชั่วโมง
แผนปฐมนิเทศ	ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน	๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม	๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	ทัศนะจากอินเดีย	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	หัวใจนักรบ	๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	นิราศภูเขาทอง	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	มอม	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙	ร่ายสุภาษิตพระร่วง	๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐	กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า	๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑	บทร้อยกรอง	๕
ทดสอบปลายภาคเรียน		๑
รวม		๖๐

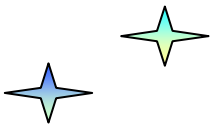

ตอนที่ ๒

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนปฐมนิเทศ

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน

๑. สาระสำคัญ

การปฐมนิเทศเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการตกลงกันในเบื้องต้นก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน ทำให้ครูได้รู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น ได้รู้ถึงความต้องการ ความรู้สึกและเจตคติที่มีต่อวิชาที่เรียน ในขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวจะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนคลายความวิตกกังวล สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

–

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเกี่ยวกับข้อตกลงและแนวทางในการเรียนวิชาภาษาไทยได้ถูกต้อง (K)

๒. มีทักษะและนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (P)

๓. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. สังเกตการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้นและความขยันหมั่นเพียร ๒. ประเมินพฤติกรรมตามแบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	๑. สังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรม ๒. ประเมินพฤติกรรมตามแบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ

๕. สาระการเรียนรู้

๑. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

๒. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

๓. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

๔. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๕. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๖. โครงสร้างเวลาเรียนรายชั่วโมง รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษา → การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

ภาษาต่างประเทศ → ฟัง อ่าน เขียน คำศัพท์ที่เกี่ยวกับภาษาไทย

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละกลุ่มตัวอักษรหรือตามหมายเลขประจำตัวหรือตามแถวที่นั่งตามความเหมาะสม

๒. ครูถามคำถาม ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

๑) นักเรียนคิดว่าทำไมเราจึงต้องเรียนวิชาภาษาไทย

๒) วิชาภาษาไทยมีความสำคัญหรือจำเป็นต่อเราหรือไม่ อย่างไร

๓. ครูสรุปความรู้แล้วแนะนำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ และอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

๑) คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๒) โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๓) โครงสร้างเวลาเรียนรายชั่วโมง รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒

๒. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ว่ามีเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น

– ครูบรรยายให้ฟัง

– การนำเรื่องราว บทความ ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ ให้อ่านแล้วร่วมแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุป

– การปฏิบัติงานหรือทำใบงาน

– การศึกษาค้นคว้านอกสถานที่

– การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ มีเวลาเรียนเท่าไร

๒) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร

๓) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

๔. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ โดยใช้ข้อมูลจากบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นอกจากนี้ ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้

๕. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ กรณีป่วยต้องส่งใบลา โดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา

๒) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน

๓) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน

๔) ในชั่วโมงที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า

๕) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด

๖) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้งานทุกครั้ง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. ครูให้นักเรียนดูหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ แล้วซักถามข้อสงสัย

๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเรียนและข้อตกลงในการเรียนไปปฏิบัติเมื่อเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๒ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนภาพความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนควรศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมาล่วงหน้า เพื่อประกอบการเรียนในครั้งต่อไป

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๒. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๓. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____ / _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

เวลา ๓ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

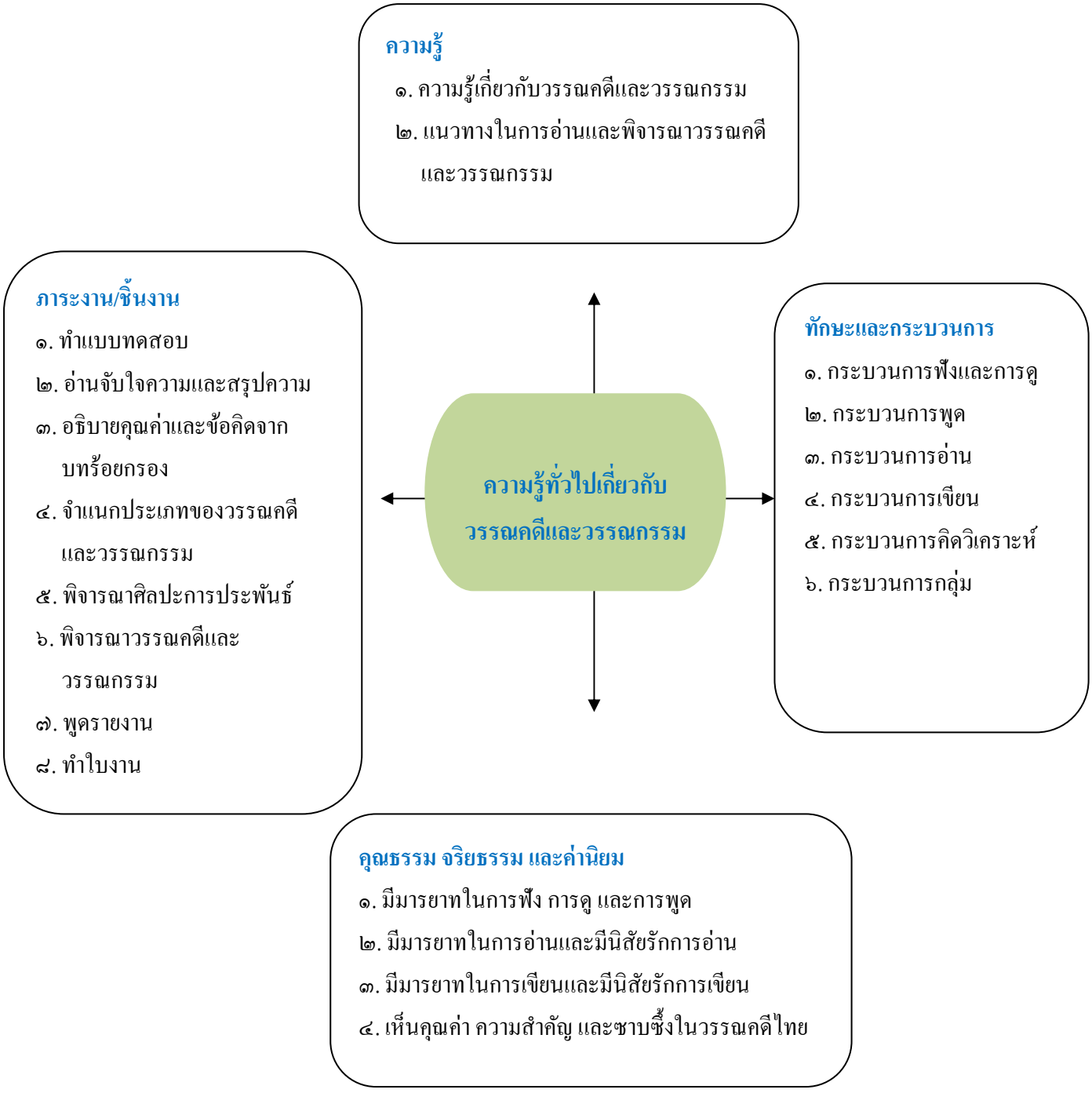

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)
๒. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)
๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นศิลปกรรมแขนงหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ มีประโยชน์ในด้านการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านภาษาของผู้อ่านให้สูงขึ้น
๒. แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละเรื่อง จะพิจารณาจากลักษณะการแต่งและประเภทของวรรณคดีหรือวรรณกรรมนั้น ๆ โดยมุ่งพิจารณาประเด็นเรื่องฉันทลักษณ์ การใช้สำนวนภาษา โครงเรื่อง และแนวคิดของเรื่อง</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. วรรณคดีและวรรณกรรมมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร
๒. เราสามารถแบ่งประเภทของวรรณคดีและวรรณกรรมได้ออกเป็นกี่ลักษณะ อะไรบ้าง
๓. ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีและวรรณกรรมไทยมีอะไรบ้าง และมีความสำคัญต่อวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างไรบ้าง
๔. แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีมีหลักการอย่างไร</td></tr>
<tr><td>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน
นักเรียนจะรู้ว่า...
๑. คำสำคัญ ได้แก่ วรรณคดี ร้อยแก้ว ร้อยกรอง วรรณกรรม วรรณคดีมรดก ฉันทลักษณ์ สารคดี บันเทิงคดี ลายลักษณ์อักษร วรรณคดีมุขปาฐะ การเล่นเสียง การเล่นคำ ภาพพจน์ อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต นิราศ</td><td>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...
๑. บอกคำนิยามและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างของวรรณคดีและวรรณกรรม
๒. บอกลักษณะของวรรณคดีและวรรณกรรมที่ถูกจัดอยู่ในประเภทต่าง ๆ
๓. ยกตัวอย่างงานเขียนที่เป็นวรรณคดีและวรรณกรรม
๔. บอกศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีและวรรณกรรม</td></tr>
</table>

๒. วรรณคดี คือ วรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งได้ดีทั้งภาษา เนื้อหาสาระ และกลวิธีการแต่งมุ่งให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์มากกว่าข้อเท็จจริง ส่วนวรรณกรรม คือ งานเขียนทุกชนิดที่มีศิลปะในการเรียบเรียงที่ดี มีแก่นสารและสารประโยชน์ที่สามารถนำไปยึดถืออ้างอิงได้ แต่ยังไม่ถึงขั้นได้รับการยกย่องว่าแต่งได้ดีเทียบเท่าวรรณคดี ๓. วรรณคดีและวรรณกรรมสามารถจำแนกออกเป็นหลายแนวทาง คือ จำแนกตามลักษณะการแต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง และลักษณะของการบันทึก ๔. การอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมร้อยกรอง ยึดหลักในการพิจารณาด้านฉันทลักษณ์ ภาษา การใช้ความเปรียบ สัญลักษณ์ การอ้างถึง และความหมาย ส่วนในด้านร้อยแก้ว จะพิจารณาจากโครงเรื่อง ภาษา และการใช้สัญลักษณ์	๕. บอกแนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ อธิบายคุณค่าและข้อคิดจากบทร้อยกรอง ๑.๓ จำแนกประเภทของวรรณคดีและวรรณกรรมในลักษณะต่าง ๆ ๑.๔ อ่านและพิจารณาศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ๑.๕ คิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม ๑.๖ อ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ๑.๗ พูดรายงานการศึกษาค้นคว้า	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม เวลา ๑ ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑
ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

๑. สาระสำคัญ

วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นศิลปกรรมแขนงหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ วรรณคดีและวรรณกรรมแบ่งออกได้ในหลายลักษณะ เช่น แบ่งตามลักษณะการแต่ง แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง หรือแบ่งตามลักษณะการบันทึก

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมาย ประเภท และประโยชน์ของวรรณคดีและวรรณกรรมได้ (K)

๒. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบได้ (K, P)

๔. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการอ่านและการสนทนาได้ (K, P)

๕. บอกความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางการนำมาปรับใช้ในชีวิตจริงได้ (K)

๖. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน ๔. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการพูด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → นำข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

สุขศึกษาฯ → เล่นเกมตอบคำถาม

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำหนังสือเรื่อง สามก๊ก พระอภัยมณี เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก และความสุขของกะทิ มาให้นักเรียนทายว่าเรื่องใดเป็นวรรณคดีและเรื่องใดเป็นวรรณกรรม

๓. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความหมาย ความเหมือน และความแตกต่างของวรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละคนอ่านจับใจความเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ จากนั้นช่วยกันตั้งคำถาม ผลัดกันถาม–ตอบกับเพื่อนในกลุ่ม จนสมาชิกทุกคนเข้าใจเนื้อหาอย่างครบถ้วน

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความรู้ที่ได้จากการอ่านจับใจความ

๓. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า

– ประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีวรรณกรรมสำคัญเรื่องหนึ่งที่ให้คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน คือ เรื่อง ชะฮีรฺราคิส (Shair Rakis) ของชาห์บันดาร์โมฮัมมัด-ซอลิฮฺ ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าของชาวบรูไน ถือเป็นวรรณกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สภาพบ้านเมือง และวัฒนธรรมของชาติ

– วรรณกรรมของประเทศกัมพูชามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและแบ่งออกเป็นสองระนาบเช่นเดียวกับวรรณคดีของประเทศอื่น ๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียน คือ แบ่งเป็นวรรณคดีลายลักษณ์อักษร (ส่วนใหญ่จำกัดอยู่เฉพาะในชนชั้นสูงและพระสงฆ์) กับวรรณคดีมุขปาฐะ (ส่วนใหญ่เป็นเพลงพื้นบ้านซึ่งได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาและวรรณคดีอินเดีย)

๔. นักเรียนเล่นเกมตอบคำถาม โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาหยิบซองคำถามที่ครูเตรียมไว้ประมาณ ๒๐ คำถาม ให้ออกมาหยิบทีละกลุ่ม จากนั้นเปิดอ่านให้เพื่อนทุกคนฟัง แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันเฉลยคำตอบพร้อม ๆ กัน กลุ่มใดตอบได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

๕. นักเรียนช่วยกันบอกชื่อหนังสือที่เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมเท่าที่นักเรียนรู้จัก ครูเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีและวรรณกรรมไทย แล้วส่งตัวแทนกลุ่มละ ๑ คน ออกมาพูดอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีและวรรณกรรมไทย กลุ่มละ ๑ หัวข้อ ได้แก่ การเล่นเสียงพยัญชนะ การเล่นเสียงสระ การเล่นคำพ้อง การเล่นคำซ้ำ การเปรียบเทียบแบบอุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต การเลียนเสียงธรรมชาติ โดยยกตัวอย่างประกอบ

๗. ครูอธิบายเพิ่มเติมเมื่อจบการพูดอธิบายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

๘. ครูยกตัวอย่างบทร้อยกรองที่มีการเล่นเสียง เล่นคำ และการใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ มาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันทายว่าบทร้อยกรองแต่ละบท ใช้กลวิธีการประพันธ์แบบใด และให้บอกความหมาย พร้อมทั้งอธิบายคุณค่าและข้อคิดที่ผู้อ่านจะได้จากบทร้อยกรองนั้น ๆ

๕. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า ประเทศไทยได้ยกย่องให้เรื่องไตรภูมิพระร่วง พระราช-นิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พระยาลิไทย) เป็นวรรณกรรมอาเซียน เนื่องจากเป็นวรรณคดีที่ดีที่สุดในสมัยสุโขทัย บอกเล่าปรัชญาทางพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของคนไทยตลอดจนความเชื่อในเรื่องการทำความดีและความชั่ว

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน บันทึกลงสมุด ส่งครู

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง จำแนกวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม ไปใช้ในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมที่นักเรียนสนใจได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

๒. ครูให้นักเรียนเลือกบทอาขยานที่เคยท่องจำในระดับชั้นประถมศึกษาหรือที่ประทับใจมา ๑ เรื่อง จดบันทึกลงสมุด แล้วฝึกท่องจำ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมในตอนที่นักเรียนชอบ แล้วพิจารณาหาศิลปะการประพันธ์ในเรื่องของการเล่นเสียง เล่นคำ และการใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ จากนั้นนำมาอ่านให้เพื่อนฟังเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนเข้าร่วมฟังการอภิปราย ปาฐกถาเกี่ยวกับการแนะนำหรือการวิจารณ์วรรณกรรมในโอกาสต่าง ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ตัวอย่างหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรม

๓. ซองคำถาม

๔. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๕. ใบงานที่ ๑ เรื่อง จำแนกวรรณคดีและวรรณกรรม

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒
แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

๑. สาระสำคัญ

การอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมมีแนวทางในการพิจารณาตามประเภทของงานเขียน หากเป็นร้อยกรองจะพิจารณาจากฉันทลักษณ์ ภาษา การใช้ความเปรียบ สัญลักษณ์ การอ้างถึง และความหมาย ส่วนร้อยแก้วจะพิจารณาจากโครงเรื่อง ภาษา และสัญลักษณ์

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๓. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. อธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบทได้อย่างถูกต้อง (K,P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๔. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการอ่านและการสนทนาได้ (K, P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → นำข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันท่องบทอาขยานที่เคยท่องจำกันมาเมื่อครั้งเรียนในระดับประถมศึกษา จากนั้นครูเลือกบทที่ใช้ถ้อยคำภาษาที่ไพเราะและให้ข้อคิดที่ดี ๑–๒ บท เขียนบนกระดาน

๒. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเพราะเหตุใดบทอาขยานนี้จึงมีความไพเราะและน่าจดจำ

๓. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความหมาย ความเหมือน และความแตกต่างของวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อเป็นการทบทวน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ ๔ คน ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน เรียกว่า กลุ่มบ้าน

๓. ครูกำหนดหมายเลขสมาชิกให้นักเรียนไปศึกษา ดังนี้

หมายเลข ๑ แนวทางในการอ่านและพิจารณาร้อยกรอง

หมายเลข ๒ แนวทางในการอ่านและพิจารณาร้อยแก้ว

หมายเลข ๓ แนวทางในการอ่านและพิจารณาบทละคร

หมายเลข ๔ แนวทางในการอ่านและพิจารณานิยายหรือเรื่องเล่า

๔. เมื่อครูพูดว่า “ผึ้งแตกรัง” ให้นักเรียนที่ได้หมายเลขเดียวกันรวมกลุ่มกันศึกษาตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ภายในเวลา ๕ นาที

๕. นักเรียนที่ศึกษาแต่ละหัวข้อ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้ร่วมกันอภิปราย ซักถาม ทำความเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจของทุกคนในกลุ่ม เมื่อเสร็จแล้วครูพูดว่า “ผึ้งกลับรัง” ให้นักเรียนกลับมายังกลุ่มเดิมของตน

๖. ให้แต่ละคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญผลัดเปลี่ยนกันอธิบายและพูดสรุปใจความสำคัญให้เพื่อนในกลุ่มบ้านของตนฟังจนครบทุกคน

๗. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามความรู้ที่ได้ศึกษามาทั้งหมดและทำความเข้าใจให้ตรงกัน ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงแนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ร้อยแก้ว บทละคร และนิยายหรือเรื่องเล่า ว่าพิจารณาจากสิ่งใดบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน แล้วครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

๒. ครูสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น วรรณคดีและวรรณกรรมที่ใช้ภาษาได้ดีตามความคิดของนักเรียนควรเป็นการใช้ภาษาในลักษณะใด

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมโดยใช้ใบงานที่ ๒ เรื่อง การพิจารณาวรรณกรรม

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อนร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาวรรณกรรมของแต่ละกลุ่ม โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาพิจารณาวรรณกรรมร้อยแก้วเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว และวรรณกรรมร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ตามแนวทางในการอ่านและพิจารณาร้อยแก้วและร้อยกรองที่แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษามา

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดนำเสนอผลการศึกษาหน้าชั้นเรียน

๔. ครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม ไปใช้พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญเรื่อง แนวทางในการพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่าวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ (รามายณะ) ซึ่งเป็นวรรณคดีที่มีเนื้อหาในลักษณะของวรรณคดีเพื่อความบันเทิง มีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับชาวอินเดีย แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาความหมายของคำยากที่ปรากฏอยู่ในบทอ่าน โดยพิจารณาจากบริบทของถ้อยคำที่แวดล้อมอยู่ แล้วคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดลงสมุด แล้วแลกกันตรวจสอบความถูกต้องกับเพื่อน

๒. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอธิบายคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง แนวทางในการอ่านและพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่สามารถนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ กลุ่มละ ๑ เหตุการณ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. บทอาขยาน

๓. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การพิจารณาวรรณกรรม

๔. ตัวอย่างวรรณกรรมร้อยแก้วและวรรณกรรมร้อยกรอง

๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย

เวลา ๕ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย
๒. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
๓. การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ
๒. อ่านจับใจความและสรุปความ
๓. เขียนแผนภาพความคิด
๔. อ่านออกเสียงร้อยแก้ว
๕. วิเคราะห์และพิจารณาคุณค่าวรรณกรรม
๖. ทำรายงานและพูดนำเสนอรายงาน
๗. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
๘. เขียนแนะนำหนังสือ
๙. เขียนบันทึกประจำวัน
๑๐. ทำใบงาน

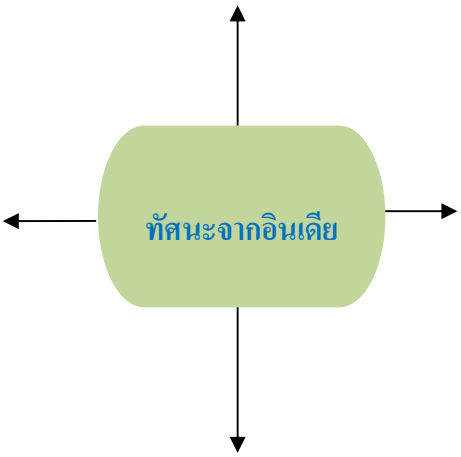

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู
๒. กระบวนการพูด
๓. กระบวนการอ่าน
๔. กระบวนการเขียน
๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)
๓. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)
๔. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)
๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๖. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๗. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๘. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. ทัศนะจากอินเดีย เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นการบันทึกเรื่องราวการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐอินเดีย ในเนื้อหาประกอบด้วยเรื่องราวการเสด็จฯ เยือนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม
๒. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว คือ การอ่านข้อความที่ไม่ต้องมีจังหวะหรือท่วงทำนองเหมือนการอ่านบทร้อยกรอง โดยออกเสียงดังให้ได้ยินชัดเจน
๓. การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม คือ การพิจารณาวรรณกรรมในด้านศิลปะการแต่งและด้านเนื้อหาที่ให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน
๔. งานเขียนประเภทสารคดี เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง บางครั้งมีการสอดแทรกทัศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปเพื่อให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. พระราชนิพนธ์เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร
๒. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย
๓. การอ่านออกเสียงร้อยแก้วมีหลักเกณฑ์อย่างไร
๔. เราจะพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมในด้านใดบ้าง
๕. การอ่านงานเขียนประเภทสารคดีมีหลักการอย่างไร</td></tr>
</table>

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ แบกับดิน หญ้าฝรั่น กงสุล มหายาน มหาภิเนษกรมณ์ สังสารวัฏ พระสูตร ๒. ทัศนะจากอินเดีย เป็นการบันทึกเรื่องราวการเสด็จฯ เยือนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมของสาธารณรัฐอินเดีย รวมถึงการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวอินเดียที่น่าสนใจ ซึ่งพระองค์ทรงแสดงทัศนะ โดยใช้สำนวนภาษาที่อ่านง่ายและเป็นกันเองกับผู้อ่าน ๓. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว คือ การอ่านข้อความที่ไม่ต้องใส่ทำนองเหมือนการอ่านบทร้อยกรอง โดยออกเสียงดังให้ได้ยินชัดเจน และคำนึงถึงการอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ๔. การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมจะพิจารณาจากความไพเราะ ความประณีตงดงามของการใช้ถ้อยคำ ภาษา รูปแบบในการแต่ง กลวิธีการแต่ง รวมไปถึงสาระสำคัญ และข้อคิดที่ได้จากวรรณกรรม ๕. การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี ควรพิจารณาว่าเนื้อหาตอนใดเป็นข้อเท็จจริงและเนื้อหาตอนใดเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน รวมไปถึงการใช้วิจารณญาณของผู้อ่านในการวิเคราะห์สารที่ผู้เขียนต้องการส่งถึงผู้อ่านจึงจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างสูงสุด	๑. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. เล่าเรื่องราวโดยย่อและบอกทัศนะของผู้เขียนที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ๓. อ่านออกเสียงร้อยแก้วถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในการอ่าน ๔. วิเคราะห์และพิจารณาคุณค่าวรรณกรรมเรื่องทัศนะจากอินเดีย ๕. อ่านงานเขียนประเภทสารคดี
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ เล่าเรื่องย่อ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ๑.๒ คิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ๑.๓ เขียนแผนภาพความคิดสรุปเรื่อง	

๑.๔ ฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้วโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

๑.๕ วิเคราะห์และพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๑.๖ ทำรายงานและพูดนำเสนอรายงาน

๑.๗ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

๑.๘ เขียนแนะนำหนังสือ

๑.๙ เขียนบันทึกประจำวันในเชิงสารคดี

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑) การทดสอบ

๒) การสนทนาซักถาม

๓) การสังเกต

๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

๕) การวัดเจตคติ

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) แบบประเมินการเขียน

๔) แบบประเมินการฟังและการดู

๕) แบบประเมินการพูด

๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม (ต่อ)	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
การอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๑. สาระสำคัญ

ทัศนะจากอินเดีย เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นการบันทึกเรื่องราวการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐอินเดีย ในเนื้อหาประกอบด้วยเรื่องราวการเสด็จฯ เยือนสถานที่ต่าง ๆ เช่น แม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ วัด และศาสนาสถานต่าง ๆ ที่สำคัญ รวมถึงการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวอินเดียที่น่าสนใจ ซึ่งพระองค์ทรงจดบันทึกโดยใช้สำนวนภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย และเป็นกันเองกับผู้อ่านเป็นอย่างมาก

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๔. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกลักษณะการแต่งและอธิบายข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอได้ (K)

๓. อธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบทในประโยคได้ (K)

๔. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๕. มีความสุขและเห็นคุณค่าของการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย และลักษณะการแต่ง

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาประวัติศาสตร์ สังคม และความเป็นอยู่ของชาวอินเดีย/ศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำภาพการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐอินเดียของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาพแม่น้ำคงคา ภาพมูลคันธกุฎีวิหาร ภาพพระพุทธรูปจำลองแบบสมัยคุปตะ ปางปฐมเทศนา ภาพชาวแคชเมียร์ทำพิธีต้อนรับ มาให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพ

๓. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ ๖ คน ให้แต่ละคนอ่านในใจเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย แล้วแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

คนที่ ๑ และ ๒ บอกลักษณะการแต่งและอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่อง แล้วเขียนแผนภาพความคิด

คนที่ ๓ และ ๔ ขีดเส้นใต้คำยากและคำที่เป็นภาษาพูด พร้อมอธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบท

คนที่ ๕ และ ๖ อธิบายความรู้ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของผู้แต่งที่ต้องการนำเสนอ และวิเคราะห์คุณค่าที่ได้จากเรื่อง พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

๒. นักเรียนแต่ละคู่มาเข้ากลุ่ม แล้วร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ศึกษาได้ให้เพื่อนในกลุ่มฟังและเข้าใจอย่างทั่วถึงกัน

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า

– ค่านิยมและความเชื่อของชาวอินเดียที่สอดคล้องกับค่านิยมและความเชื่อของคนไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เช่น ในประเทศลาวเมื่อมีคนตาย ญาติของคนตายจะจัดพิธีศพให้ และจัดให้มีงานฉลอง ร้องเพลงและรำวง แทนการโศกเศร้าอาลัยถึงคนตาย ทั้งนี้ชาวลาวเชื่อว่าการตายเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าร้องไห้เสียใจ จะทำให้คนตายไม่มีความสุข เพราะเป็นกังวลคนที่ยังอยู่

– การแสดงที่ผู้ทรงพระราชนิพนธ์กล่าวถึงนี้ เป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองของชาวแคชเมียร์ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีความแตกต่างในด้านศิลปะการแสดงเช่นกันอันเป็นผลมาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ รากฐานทางวัฒนธรรม และความเชื่อทางศาสนาของแต่ละประเทศ จากนั้นครูยกตัวอย่างศิลปะการแสดงประจำชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนให้นักเรียนฟัง ดังนี้

บรูไนดารุสซาลาม	**เช่น**	**การเต้นระบำหมู่แบบอาดุก–อาดุก**
กัมพูชา	**เช่น**	**ระบำอัปสรา**
อินโดนีเซีย	**เช่น**	**ถูดา เกอปัง**
ลาว	**เช่น**	**หมอลำ**
มาเลเซีย	**เช่น**	**ระบำซาปิน**
เมียนมา	**เช่น**	**ปแหว่**
ฟิลิปปินส์	**เช่น**	**การเต้นรำ**
สิงคโปร์	**เช่น**	**ละครเวที**
ไทย	**เช่น**	**ลำตัด มโนราห์ หมอลำ ฟ้อนเงี้ยว**

เวียดนาม เช่น หุ่นกระบอกน้ำ

๕. ครูสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นักเรียนคิดว่าการที่มนุษย์เรามีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวัตถุต่าง ๆ มีผลดีและผลเสียอย่างไร

๒) นักเรียนคิดว่าจารึกต่าง ๆ ของคนในอดีตมีผลต่อคนรุ่นหลังมากน้อยเพียงใด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

๓) นักเรียนคิดว่าการแสดงที่ผู้ทรงพระราชนิพนธ์ได้กล่าวถึงนี้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใดชัดเจนที่สุด

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเนื้อเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ตั้งคำถามและคำตอบจากเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย คู่ละ ๕ คำถาม และผลัดกันถามตอบกับคู่อื่น ๆ

๓. นักเรียนอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ฉบับสมบูรณ์ แล้วสรุปความรู้หรือข้อคิดที่ได้รับ ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำพระอุปนิสัยด้านการแสวงหาความรู้ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีไปเป็นแบบอย่างในการศึกษาเล่าเรียนและการดำเนินชีวิต

๒. นักเรียนนำข้อมูลความรู้และข้อคิดที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงแสดงทัศนะไว้ไปเล่าให้คนในครอบครัวและผู้ที่สนใจฟัง

๓. นักเรียนสามารถเขียนสารคดีบันทึกเหตุการณ์ประจำวันซึ่งเป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนสามารถฝึกฝนให้เป็นนิสัยได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงเนื้อเรื่องเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ตอนใดตอนหนึ่ง แล้วสังเกตการอ่านออกเสียงของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบและจัดป้ายนิเทศแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศอินเดียจากพระราชนิพนธ์เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๒. ครูเปิดวีดิทัศน์การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่าง ๆ นอกเหนือจากอินเดียเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๓. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ตั้งคำถาม–คำตอบเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากวีดิทัศน์ที่ดู

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐอินเดีย/ภาพแม่น้ำคงคา/ภาพมูลคันธกุฎีวิหาร/ภาพพระพุทธรูปจำลองแบบสมัยคุปตะ ปางปฐมเทศนา/ภาพชาวแคชเมียร์ทำพิธีต้อนรับ

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๑. สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว คือ การอ่านข้อความที่ไม่ต้องมีจังหวะและท่วงทำนองเหมือนการอ่านร้อยกรอง เป็นการอ่านที่ต้องออกเสียงดัง ๆ เพื่อส่งสารให้ผู้อื่นได้ยินและเข้าใจเนื้อหาชัดเจน โดยคำนึงถึงการเว้นวรรคตอนในการอ่านและการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

ทัศนะจากอินเดีย เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การศึกษาพระราชประวัติของผู้ทรงพระราชนิพนธ์จะทำให้ทราบถึงพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

ชาวอินเดีย มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ การแต่งกาย และอาหารการกิน

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักและวิธีการอ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ (K)

๒. อ่านออกเสียงร้อยแก้วโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๓. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้วอย่างสร้างสรรค์ได้ (K, P)

๔. อธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบทในประโยคได้ (K)

๕. มีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๔. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → นำความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน/ศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี/ศึกษาความเชื่อของชาวอินเดีย วัฒนธรรมการแต่งกายและวัฒนธรรมการกินของชาวอินเดีย

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

การงานอาชีพฯ → บันทึกเสียงการอ่านนิทาน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๖

๑. ครูติดข้อความบนกระดาน แล้วให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาสาธิตการอ่านออกเสียง และให้เพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงของเพื่อนคนนั้นอย่างสร้างสรรค์

แม่น้ำคงคาช่วงนี้ถึงเป็นหน้าแล้งก็ยังพอมีน้ำ ความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูก บอกได้ว่ากว้างมากก็แล้วกัน ตรงกลางมีสันทรายทำให้มองดูแคบไปหน่อย ฟากหนึ่งของแม่น้ำคงคาคือ ฟากที่มีฆาฏแยะ ๆ นั้นว่ากันว่าศักดิ์สิทธิ์ ทำให้มีคนมาทำพิธีต่าง ๆ มาก

๒. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนช่วยกันบอกสถานที่สำคัญและวัตถุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่ผู้ทรงพระราชนิพนธ์ได้กล่าวถึงในเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย เพื่อเป็นการทบทวน

๒. นักเรียนศึกษาหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว จากใบความรู้ที่ครูแจกให้

๓. ครูอ่านออกเสียงเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย หรือเปิดแถบบันทึกเสียงให้นักเรียนฟัง ประมาณ ๑ หน้ากระดาษ แล้วให้นักเรียนสังเกตจังหวะ น้ำเสียง และการแบ่งวรรคตอนในการอ่าน แล้วร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับการอ่าน

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสลับกันอ่านออกเสียงเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย กลุ่มละ ๑ หน้ากระดาษ ไปจนจบเรื่อง เมื่ออ่านจบ ครูให้นักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์การอ่านของกลุ่มตัวเองและอีกกลุ่มหนึ่ง

๕. นักเรียนเลือกคำหรือสำนวนที่ไม่เข้าใจความหมาย เปิดหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน แล้วช่วยกันอธิบายความหมายเพิ่มเติม

๖. ครูติดพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีบนกระดาน แล้วให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าพระราชประวัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

๗. ครูอธิบายสาระน่ารู้เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) ความเชื่อของชาวอินเดีย

๒) ส่าหรี โธติ และติกะ

๓) อาหารการกิน

๘. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า เรื่องรามเกียรติ์ มีต้นเค้ามาจากเรื่องรามายณะของอินเดีย ซึ่งแพร่หลายอยู่ทั่วไปในประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น ประเทศลาว เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย โดยแต่ละประเทศได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของประเทศตน จนกลายเป็นวรรณคดีประจำชาติ

๙. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ เช่น นักเรียนคิดว่าอาหารอินเดียมีอิทธิพลต่ออาหารการกินของคนไทยหรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนช่วยกันเสนอชื่อเพื่อนที่อ่านออกเสียงได้ถูกต้องออกมาประกวดอ่านหน้าชั้นเรียน โดยมีครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันให้คะแนนในแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๓. นักเรียนค้นหาความหมายของคำศัพท์ยากจากเนื้อเรื่องไม่ต่ำกว่า ๑๐ คำ จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน แล้วเขียนลงสมุดด้วยลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากเลือกสรุปความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑) ประวัติผู้แต่ง

๒) ความเชื่อของชาวอินเดีย

๓) ส่าหรี โธตี และติกะ

๔) อาหารการกิน

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพความคิด แผ่นพับ ใบความรู้ แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วไปใช้อ่านนิทานหรือสารคดีเรื่องอื่น ๆ ให้คนในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของชาวอินเดีย วัฒนธรรมการแต่งกาย และวัฒนธรรมการกินของชาวอินเดีย ไปเล่าให้คนในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำหรือสำนวนจากเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๓. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้ บันทึกลงสมุด

๔. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่ามีเรื่องใดบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนที่ได้คะแนนการอ่านมากเป็นลำดับที่ ๑–๓ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูในการฝึกฝนเพื่อนที่อ่านยังไม่ถูกต้องในเวลาว่างหรือพักกลางวัน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันบันทึกเสียงการอ่านนิทานเรื่องต่าง ๆ ที่กลุ่มสนใจ ลงในแถบบันทึกเสียง โดยใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอารมณ์ของตัวละคร แล้วนำมาเปิดให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง เพื่อวิจารณ์แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

๓. นักเรียนช่วยกันจัดป้ายนิเทศพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นอื่น ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างข้อความร้อยแก้ว

๒. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๓. แถบบันทึกเสียง

๔. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๕. พระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๖. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๗. สลาก

๘. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕
การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๑. สาระสำคัญ

การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม คือ การพิจารณาวรรณกรรมในด้านศิลปะการแต่งและในด้านเนื้อหาที่ให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน โดยพิจารณาจากความไพเราะและความประณีตงดงามของการใช้ถ้อยคำภาษา รูปแบบในการแต่ง กลวิธีการแต่ง รวมไปถึงสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากวรรณกรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๓. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักและแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K,P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด ๔. ประเมินความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดเรื่อง การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๗

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกชื่อพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีตามที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาคนละ ๑ เรื่อง ครูเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. ครูนำพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องต่าง ๆ เช่น ย่ำแดนมังกร ทัวร์น้องโจ้ และอ่านบางช่วงบางตอนให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนดูภาพประกอบ แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์เรื่องนั้น ๆ

๓. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูอธิบายหลักการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมให้นักเรียนฟัง

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๓. ครูติดแผ่นป้ายข้อความบนกระดาน ให้นักเรียนอ่านและร่วมกันพิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้ว่าให้คุณค่าในด้านใด อย่างไร

> เท่าที่เคยได้ยินเขาว่าแม่น้ำคงคาไหลผ่านแหล่งแร่กำมะถันซึ่งเป็นยาฆ่าเชื้อโรคทำให้น้ำสะอาด

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าที่ได้รับจากข้อความในข้อ ๓

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย แล้วพิจารณาคุณค่าในด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ พร้อมยกตัวอย่างข้อความในเนื้อเรื่องประกอบ

๑) ด้านสติปัญญา

๒) ด้านอารมณ์

๓) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

๔) ด้านภาษา

๖. ครูสุ่มเรียกนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ ๑ หัวข้อ แล้วให้เพื่อนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

๗. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เลือกศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อที่ครูกำหนดให้ คู่ละ ๑ หัวข้อ จัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อเตรียมนำเสนอในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๑) ธรรมเนียมการเผาศพของชาวอินเดีย

๒) การแต่งกายของชาวอินเดีย

๓) อาหารการกินของชาวอินเดีย

๔) ความเชื่อของชาวอินเดีย

ชั่วโมงที่ ๘

๑. ครูสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน

๒. นักเรียนช่วยอ่านและพิจารณาเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย แล้วช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้

๑) เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย มีรูปแบบในการเขียนเป็นอย่างไร

๒) เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย จัดเป็นสารคดีหรือบันเทิงคดี

๓) กลวิธีในการแต่งของเรื่องนี้เป็นอย่างไร

๔) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงใช้สำนวนภาษาในการแต่งอย่างไร ยกตัวอย่างมา ๒–๓ ประโยค ที่แสดงให้เห็นถึงสำนวนภาษาในการแต่งนั้น

๕) สรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

๖) นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๓. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากคำตอบ

๔. ครูซักถามถึงงานที่มอบหมาย แล้วให้แต่ละกลุ่มเตรียมตัวออกมาพูดรายงานผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

๕. นักเรียนแต่ละคู่ออกมาพูดรายงานผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน เพื่อนคู่อื่นช่วยกันวิจารณ์แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

๖. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนว่า ชาวอินเดียมีความเชื่อและนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ชาวอินเดียยังเคร่งครัดในวัฒนธรรมประเพณีของตนที่สืบทอดมาแต่เดิม ซึ่งเราในฐานะที่เป็นคนไทยนั้น การมีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่สืบทอดกันมาแต่เดิม เป็นสิ่งสำคัญอันจะช่วยสืบต่อวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ในประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมไปใช้ในการอ่านวรรณกรรมและวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ได้

๒. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดด้านต่าง ๆ จากเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและในการเรียน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่อง การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือประเภทสารคดี และสรุปเป็นความรู้ แล้วฝึกจำแนกว่าหนังสือเล่มใดบ้างที่เป็นสารคดี เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดหัวข้อ การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม โดยออกแบบตกแต่งให้สวยงาม

๒. นักเรียนรวบรวมพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเรื่องต่าง ๆ

๒. แผ่นป้ายข้อความ

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖
การพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

๑. สาระสำคัญ

งานเขียนประเภทสารคดี เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง บางครั้งมีการสอดแทรกทัศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปเพื่อให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น การอ่านงานเขียนประเภทสารคดีจึงควรพิจารณาว่าเนื้อหาตอนใดเป็นข้อเท็จจริงและเนื้อหาตอนใดเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน รวมไปถึงควรใช้วิจารณญาณของผู้อ่านในการวิเคราะห์สารที่ผู้เขียนต้องการส่งถึงผู้อ่านด้วย

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)

๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๔. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกลักษณะของสารคดีและยกตัวอย่างหนังสือที่เป็นสารคดีได้ (K)

๓. เสนอแนะแนวทางการนำข้อคิดที่ได้มาใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง (K)

๔. เล่าเรื่องย่อและบอกคุณค่าของสารคดีที่อ่านได้ (K)

๕. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนได้ (K, P)

๖. มีความสนใจและกระตือรือร้นในการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการเขียนบันทึก ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาประวัติของผู้เขียนสารคดีเรื่องที่อ่าน

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕

๑. ครูนำหนังสือประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนพิจารณาเลือกหนังสือที่เป็นสารคดีตามความเข้าใจของนักเรียนตามที่ได้ทบทวนความรู้มา

๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าเพราะเหตุใดหนังสือที่เลือกจึงจัดอยู่ในประเภทสารคดี โดยอธิบายเหตุผลประกอบ

๓. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม คำถามสร้างความรู้ โดยให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี จากใบความรู้ที่ครูแจกให้ แล้วออกมาเขียนคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คนละ ๑ คำถาม

๒. ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องตอบคำถามแต่ละข้อเรียงลำดับตั้งแต่ข้อแรกจนถึงข้อสุดท้าย โดยห้ามตอบคำถามที่ตนเองเป็นผู้ตั้ง นักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้องจะได้ ๑ คะแนน

๓. เมื่อนักเรียนตอบคำถามทุกข้อเสร็จแล้ว ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากคำถามในแต่ละข้อ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดให้นักเรียนฟังเพิ่มเติมจนครบถ้วนทุกประเด็น

๔. นักเรียนเลือกหนังสือสารคดีจากห้องสมุดคนละ ๑ เล่ม มาเขียนแนะนำหนังสือ และเขียนแยกแยะว่าเนื้อหาตอนใดเป็นข้อเท็จจริงและเนื้อหาตอนใดเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน เขียนลงสมุด แล้วแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านงานเขียนประเภทสารคดี แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนเขียนสรุปความรู้เรื่อง คุณค่าของสารคดีและข้อคิดเห็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ แล้วเสนอแนะวิธีการที่นักเรียนจะนำข้อคิดนั้นมาใช้ในชีวิตจริง

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง งานเขียนสารคดี แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนเขียนบันทึกประจำวันในเชิงสารคดี ทำเป็นสมุดบันทึก ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำหลักการอ่านงานเขียนประเภทสารคดีไปใช้ในการอ่านสารคดีเรื่องต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า ละครหรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาอิงประวัติศาสตร์หรือมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสียสละตนเพื่อชาติบ้านเมือง มีส่วนช่วยปลูกจิตสำนึกคนไทยให้รักชาติและยอมเสียสละเพื่อชาติได้หรือไม่ อย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หัวใจนักรบ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเขียนเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ของตนเองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วผลัดกันอ่านกับเพื่อน จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้เพื่อน ๆ ช่วยกันเลือกเรื่องที่เขียนได้ดี ติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๒. นักเรียนศึกษาประวัติผู้เขียนสารคดีเรื่องที่นักเรียนอ่านอย่างละเอียด และช่วยกันบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านประวัติของผู้เขียนแต่ละคน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. หนังสือประเภทต่าง ๆ

๓. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี

๔. หนังสือสารคดี

๕. ห้องสมุด

๖. ใบงานที่ ๓ เรื่อง งานเขียนสารคดี

๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

เวลา ๘ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

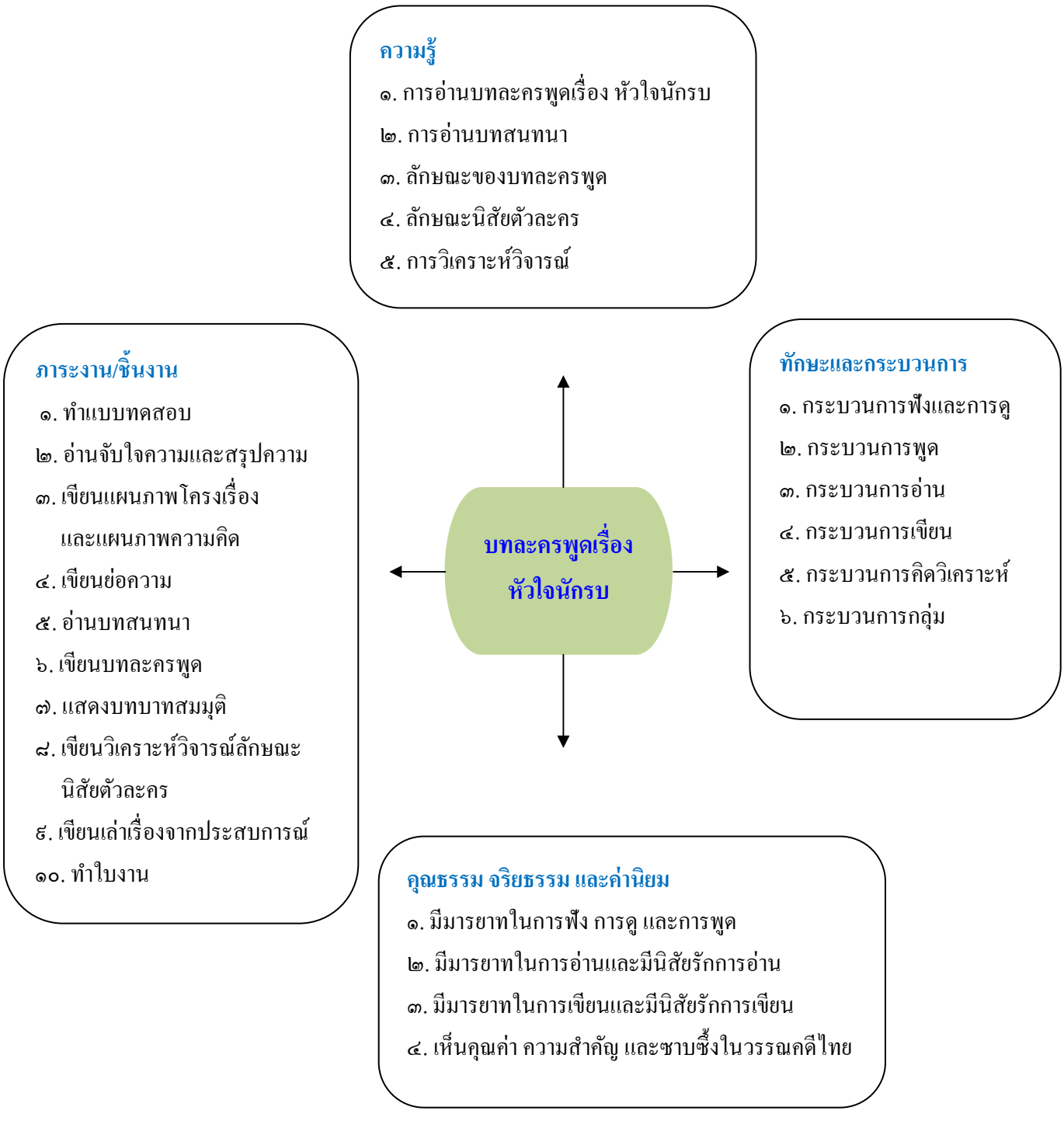

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน **นักเรียนจะเข้าใจว่า...**	**คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน**
๑. หัวใจนักรบ เป็นวรรณคดีปลุกใจให้คนไทยสำนึกรักชาติบ้านเมือง ๒. บทละครพูด เป็นบทละครที่ใช้แสดง มีบทสนทนาโต้ตอบกัน ตัวละครจะต้องใช้น้ำเสียงไปตามอารมณ์ของเนื้อความนั้น ๆ ๓. การพิจารณาบทละครพูดต้องพิจารณาจากโครงเรื่อง แนวคิดและสาระ บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ กลวิธีการประพันธ์	๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ๒. บทละครพูดมีลักษณะอย่างไร ๓. ตัวละครในเรื่องตัวใดบ้างที่เป็นแบบอย่างที่ดี และตัวละครตัวใดบ้างที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี พร้อมให้เหตุผลประกอบ ๔. การพิจารณาบทละครพูดมีหลักการอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน **นักเรียนจะรู้ว่า...**	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ เรือเมล์ เสือป่า ๒. หัวใจนักรบ เป็นวรรณคดีประเภทบทละครพูด ที่มีเนื้อเรื่องปลุกใจให้คนไทยสำนึกรักชาติและทำเพื่อชาติบ้านเมือง ๓. การอ่านบทละครพูดจะต้องใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อความเพื่อสื่อถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ๔. การวิจารณ์บทละครพูดมีหลักการเดียวกับการวิจารณ์บทละครทั่วไป	๑. จับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. อ่านออกเสียงบทละครพูดโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ตามเนื้อความ ๓. บอกลักษณะของบทละครพูดและเขียนบทละครพูดถูกต้อง ๔. บอกคุณค่าและวิเคราะห์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ๕. บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

๑.๑ อ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

๑.๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด

๑.๓ เขียนย่อความ

๑.๔ อ่านบทสนทนา

๑.๕ เขียนบทละครพูด

๑.๖ แสดงบทบาทสมมุติ

๑.๗ เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละคร

๑.๘ เขียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์การเสียสละ

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑) การทดสอบ

๒) การสนทนาซักถาม

๓) การสังเกต

๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

๕) การวัดเจตคติ

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) แบบประเมินการเขียน

๔) แบบประเมินการฟังและการดู

๕) แบบประเมินการพูด

๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลงและนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่นและการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ การอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ การอ่านบทสนทนา	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ ลักษณะของบทละครพูด	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ ลักษณะนิสัยตัวละคร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การวิเคราะห์วิจารณ์	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗
การอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เป็นวรรณคดีปลุกใจประชาชนคนไทยให้มีความรักชาติ ผู้อ่านจะได้เห็นบทบาทหน้าที่ของเสือป่า จิตสำนึกที่ดีของคนไทยผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง และรู้สึกถึงความน่ารังเกียจของผู้ที่มีใจคิดคดทรยศต่อชาติ

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. เขียนแผนภาพโครงเรื่องสรุปเรื่องที่อ่านได้ครบทุกประเด็น (K, P)

๓. เขียนย่อความบทละครพูดได้ถูกต้องตามรูปแบบการย่อความ (K, P)

๔. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๕. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๓. ประเมินการเขียนย่อความ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพโครงบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

สังคมศึกษาฯ → มีจิตสำนึกที่ดีในการรักชาติบ้านเมือง

ภาษาต่างประเทศ → ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๐

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูให้นักเรียนดูภาพทหาร และเขียนคำว่า “หัวใจนักรบ” บนกระดาน

๓. นักเรียนร่วมกันระดมสมองว่าเมื่อกล่าวถึง หัวใจนักรบ นักเรียนคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และเนื้อเรื่องน่าจะเป็นอย่างไร แล้วช่วยกันเล่าเรื่องตามจินตนาการของตนเอง

๔. ครูนำสนทนาโยงเข้าบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ โดยเล่าเรื่องย่อให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านในใจบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นักเรียนคิดว่าบทสนทนาของซุ่นเป๋ง ตั้งแต่ *ข้อนั้นไม่ต้องวิตก* จนถึง *อีกซ้ำหนึ่งเป็นแน่* สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยใดของผู้พูดชัดเจนที่สุด

๒) หากนักเรียนเป็นเน้ย นักเรียนจะหนีไปกับสวายหรือจะอยู่กับพระภิรมย์ พร้อมบอกเหตุผลประกอบ

๓) จากการกระทำของสวิง นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวนี้มีลักษณะดีเด่นอย่างไร

๔) หากนักเรียนเป็นสวัสดิ์ นักเรียนจะอาสานำใบแจ้งเหตุไปบอกแก่กองทหารหรือไม่ เพราะอะไร

๕) นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่ออ่านบทสนทนาของสวัสดิ์ ตั้งแต่ *แต่ผมถึงจะอยู่ทางนี้* จนถึง *ถอนพลรบไป*

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของคนในชาติที่ควรปฏิบัติ โดยครูสรุปเป็นความรู้ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ ๑๑

๑. ครูติดแถบข้อความต่อไปนี้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นการทบทวน

ข้าศึกบุกเข้ามาในบ้านพระภิรมย์	พระภิรมย์ช่วยเสือป่ายิงข้าศึก
นายสวิงหนีทหาร	นายสวัสดิ์อาสาไปแจ้งเหตุ
เสือป่ามาตั้งกองอยู่ใกล้บ้านพระภิรมย์	นายสวิงถูกข้าศึกยิงตาย

๒. ครูเล่าบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ให้นักเรียนฟังอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น

๓. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การลูกเสือโลกมีหลายประเทศ เช่น ประเทศบรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย โดยมีสำนักงานใหญ่ภาคพื้นเอเชีย–แปซิฟิก อยู่ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

๔. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) เหตุใดบทละครพูดเรื่องนี้จึงได้ชื่อว่า หัวใจนักรบ

๒) ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง มีนิสัยอย่างไร

๓) เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๔) นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องมีพฤติกรรมที่ควรยกย่อง และควรยกย่องในเรื่องใด

๕) พฤติกรรมของตัวละครใดที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมน่ารังเกียจ

๖) นักเรียนควรนำลักษณะนิสัยของตัวละครตัวใดมาเป็นแบบอย่าง เพราะอะไร

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เป็นแผนภาพโครงเรื่อง เสร็จแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านทบทวนบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ อีกครั้งหนึ่ง แล้วช่วยกันสรุปตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑) ฉากและบรรยากาศ

๒) ตัวละคร

๓) โครงเรื่อง

๔) แก่นของเรื่อง

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนเขียนย่อความบทละครพูด ตามรูปแบบการย่อความ แล้วส่งครูตรวจสอบ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนเล่าบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวฟัง เพื่อสร้างจิตสำนึกให้มีความรักชาติบ้านเมือง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ตามแผนภาพโครงเรื่อง แล้วสรุปใจความสำคัญ บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนดูละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วสังเกตลักษณะ ท่าทาง การสนทนา และการใช้น้ำเสียงในการพูดของตัวละคร แล้วสรุปผลการสังเกต เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เพิ่มเติม แล้วนำความรู้มาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๒. นักเรียนหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เช่น บทละครพูด ฉาก บทสนทนา ตัวละคร แก่นของเรื่อง โครงเรื่อง กลวิธีการแต่ง แล้วนำมาตรวจสอบกับเพื่อนในชั้นเรียน

๓. นักเรียนเขียนบรรยายสภาพบ้านเมืองหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อหาตอนนี้ เสร็จแล้วนำมาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพทหาร

๓. แถบข้อความ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘
การอ่านบทสนทนา

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๑. สาระสำคัญ

บทสนทนา เป็นบทเจรจาในบทละครพูด นิทาน เรื่องสั้น หรือนวนิยาย การอ่านบทสนทนาจะต้องคำนึงถึงอารมณ์ของผู้พูดที่แฝงอยู่ในคำสนทนานั้น ๆ จะต้องใช้เสียงสูงต่ำ หนักเบา ตามอารมณ์ของผู้พูด และเนื้อความนั้น ๆ ด้วย

วรรณคดีแต่ละยุคแต่ละสมัยจะมีวิธีการใช้ภาษาและสำนวนที่แตกต่างกัน การเข้าใจความหมายของคำหรือสำนวนภาษาในยุคสมัยต่าง ๆ จะทำให้อ่านวรรณคดีและวรรณกรรมได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะน้ำเสียงที่ใช้แสดงอารมณ์ต่าง ๆ ได้ (K)

๒. อ่านบทสนทนาโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๓. อ่านบทสนทนาแล้วตีความได้ว่าแสดงอารมณ์ใด (K, P)

๔. อธิบายความหมายของคำหรือสำนวนจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๕. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (A)

๖. เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ๒. ประเมินทักษะการอ่านตีความ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทสนทนา

๒. ศัพท์น่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ → การใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ต่าง ๆ/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๒

๑. ครูสนทนาซักถามถึงผลการสังเกตลักษณะท่าทาง การสนทนา และการใช้น้ำเสียงในการพูดของตัวละครที่นักเรียนได้สังเกตมา แล้วสุ่มเรียกนักเรียน ๒–๓ คน ออกมานำเสนอผลการสังเกตหน้าชั้นเรียน เพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๒. ครูนำวีดิทัศน์การแสดงละครพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาให้นักเรียนดู แล้วบอกให้นักเรียนสังเกตลักษณะ ท่าทาง การสนทนา และการใช้น้ำเสียงในการพูด

๓. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้จากการดูวีดิทัศน์

๔. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง การอ่านบทสนทนาในบทละครพูด

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้น้ำเสียงในการอ่านข้อความที่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ

๒. ครูให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาอ่านข้อความหรือบทสนทนาที่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น เศร้าโศก โกรธ ตื่นเต้น ดีใจ เสียใจ คร่ำครวญ แปลกใจ แล้วให้เพื่อนวิจารณ์การอ่านของ

นักเรียนอาสาสมัครแต่ละคน

๓. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เป็นตัวอย่างให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาถึงวิธีการใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้อง

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ตามเนื้อความ และแบ่งกันอ่านออกเป็นตัวละครแต่ละตัว พร้อมผู้บรรยาย แล้วออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนร่วมกันประเมินการอ่านของแต่ละกลุ่ม

๕. นักเรียนช่วยกันบอกคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย ครูหรือนักเรียนอาสาสมัครเขียนบนกระดาน แล้วเปิดหาความหมายจากคำศัพท์น่ารู้ หรือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยครูคอยแนะนำและอธิบายความหมายเพิ่มเติม

๖. ครูยกตัวอย่างการใช้คำและสำนวนของบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ แล้วให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูแนะให้นักเรียนเห็นว่าสำนวนภาษาที่ใช้ในบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เป็นวรรณคดีที่แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ จึงมีเนื้อหาบางช่วงบางตอนที่มีการใช้ภาษาโบราณ แต่เข้าใจได้ไม่ยาก

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านบทสนทนา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ และช่วยกันเลือกบทสนทนาที่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ แล้วร่วมสนทนาตรวจสอบความถูกต้องกับเพื่อนในกลุ่ม

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง การตีความตามน้ำเสียง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้คำและสำนวน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำและสำนวนที่เป็นภาษาเก่าที่ไม่ใช้ในปัจจุบันจากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ และเขียนบอกด้วยว่าคำและสำนวนนั้น หากเป็นภาษาปัจจุบันจะใช้ว่าอย่างไร ส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำเสนอผลงานโดยร่วมกันจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนอ่านบทสนทนาจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ โดยใช้น้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อความ

๒. นักเรียนนำวิธีการอ่านบทสนทนาโดยใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับเนื้อความไปใช้อ่านเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

๓. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการใช้คำและสำนวนไปใช้ในการอ่านวรรณคดีพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการอ่านบทสนทนาโดยใช้น้ำเสียงลักษณะต่าง ๆ บันทึกลงสมุด

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการใช้คำและสำนวนในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสำนวนที่ใช้ในปัจจุบัน

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของบทละครพูดจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นความรู้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนดูละครโทรทัศน์หรือฟังละครวิทยุ แล้วสังเกตการใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วนำมาฝึกอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านบทสนทนาจากวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อวิจารณ์การใช้น้ำเสียง

๓. เชิญวิทยากรมาสาธิตการอ่านหรือการพูดแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนดูหรือให้เปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดู

๔. นักเรียนศึกษาบทละครพูดหรือละครเวที แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คำและสำนวน

๕. นักเรียนรวบรวมบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และบทละครในปัจจุบัน เพื่อศึกษาความแตกต่างในการใช้คำและสำนวน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์การแสดงละครพูด

๒. ตัวอย่างข้อความหรือบทสนทนาที่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ

๓. แถบบันทึกเสียง

๔. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๕. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๖. ตัวอย่างการใช้คำและสำนวนของบทละครพูด

๗. ใบงานที่ ๔ เรื่อง การตีความตามน้ำเสียง

๘. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙
ลักษณะของบทละครพูด

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูด เป็นบทละครชนิดหนึ่งที่ใช้คำพูดสนทนาโต้ตอบกันไปมา มีการแสดงกิริยาท่าทางประกอบเพื่อให้เกิดความสมจริง

หัวใจนักรบ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาพระราชประวัติของผู้ทรงพระราชนิพนธ์จะทำให้ทราบถึงพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

เสือป่า เป็นกองกำลังพลเรือนซึ่งเป็นอาสาสมัครรบป้องกันประเทศในภาวะสงคราม กองเสือป่าก่อตั้งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อปลุกใจให้ประชาชนในชาติรักชาติบ้านเมือง

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกลักษณะและวิเคราะห์บทละครพูดเรื่องต่าง ๆ ได้ (K)

๓. เขียนบทละครพูดจากเรื่องที่กำหนดให้ (K, P)

๔. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเรียนวรรณคดีไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการพูด ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะการเขียน ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. ลักษณะของบทละครพูด

๒. ประวัติผู้แต่ง

๓. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปเรื่อง เสือป่า

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาประวัติการจัดตั้งเสือป่าในสมัยรัชกาลที่ ๖

ศิลปะ → แสดงบทบาทสมมุติ/แสดงบทละครพูด/จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๓

๑. ครูเขียนคำว่า “บทละครพูด” บนกระดาน แล้วสนทนากับนักเรียนว่าเมื่อกล่าวถึงบทละครพูด นักเรียนนึกถึงอะไร

๒. นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของบทละครพูดตามที่ได้ศึกษามา แล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของบทละครพูด

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูเล่าประวัติความเป็นมาของบทละครพูด และอธิบายเรื่องบทละครพูดให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกบทละครพูดจากห้องสมุดหรือเรื่องที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ ๑ เรื่อง ศึกษาเรื่องอย่างคร่าว ๆ จากคำนำและเนื้อเรื่อง และตอบคำถามให้ได้ว่าบทละครที่นักเรียนศึกษาเป็นบทละครพูดประเภทใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีแนวคิดสำคัญอย่างไร

๓. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและช่วยกันสรุป

ชั่วโมงที่ ๑๔

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของบทละครพูด เพื่อเป็นการทบทวน

๒. นักเรียนช่วยกันบอกพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนรู้จัก ครูเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วเล่าพระราชประวัติของพระองค์ให้นักเรียนฟัง ประกอบการซักถามเพิ่มเติม

๔. นักเรียนอ่านสาระน่ารู้เรื่อง เสือป่า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประวัติ บทบาทหน้าที่ และความสำคัญของเสือป่า

๕. นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น นักเรียนคิดว่าปัจจุบันสังคมไทยควรมีกองเสือป่าหรือไม่ เพราะเหตุใด

๖. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเห็นถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของเสือป่า

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับลักษณะของบทละครพูด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแจกใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของบทละครพูด ให้นักเรียนศึกษาและช่วยกันเขียนบทละครพูด กลุ่มละ ๑ เรื่อง

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อม และออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและประเมินผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกบทละครที่เขียนได้ดีติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการวิเคราะห์บทละครไปใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เป็นบทละครเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์บทละคร ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. นักเรียนนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไปเล่าให้คนในครอบครัวและผู้ที่สนใจฟัง

๔. นักเรียนนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเสือป่าไปเล่าให้คนในครอบครัวและผู้ที่สนใจฟัง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของบทละครพูด บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่อง เสือป่า เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๓. ครูให้นักเรียนเลือกพิจารณาลักษณะนิสัยของตัวละครในวรรณคดีที่นักเรียนเคยศึกษามาในชั้นประถมศึกษา จำนวน ๑ ตัว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนจัดแสดงบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ให้ทุกคนในชั้นเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายแสดงและฝึกซ้อม ฝ่ายเวที/ฉาก ฝ่ายเสื้อผ้า

๒. นักเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงานบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓. นักเรียนรวบรวมบทละครพูดเรื่องอื่น ๆ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น มัทนะพาธา เห็นแก่ลูก ตามใจท่าน โรเมโอและจูเลียต

๔. นักเรียนศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับเสือป่า เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องสมุด

๒. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของบทละครพูด

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐
ลักษณะนิสัยตัวละคร

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๑. สาระสำคัญ

การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ถ้าเข้าใจถึงลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น และทำให้รู้จักแยกแยะพฤติกรรมด้านดี พฤติกรรมด้านไม่ดี เหตุผลที่ตัวละครแต่ละตัวแสดงพฤติกรรมนั้น และแนวคิดหรือข้อคิดที่ได้จากพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและเข้าใจธรรมชาติของชีวิตมากขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (K, P)

๓. บอกข้อคิดหรือพฤติกรรมตัวละครที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนแผนภาพความคิด ๓. ประเมินทักษะการพูด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

ลักษณะนิสัยตัวละคร

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครจากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๕

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพตัวละครในวรรณคดี เช่น ภาพหนุมาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อตัวละคร และบอกว่าเป็นตัวละครในวรรณคดีเรื่องใด มีลักษณะนิสัยอย่างไร และนักเรียนสังเกตได้จากอะไร

๒. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง ลักษณะนิสัยของตัวละคร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านเรื่องย่อบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ภายในเวลาที่ครูกำหนด แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

๒. นักเรียนอ่านออกเสียงบทสนทนาในบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เป็นรายบุคคล คนละ ๑–๒ ข้อความจนจบ โดยใช้ลีลา น้ำเสียงให้เหมาะสมกับอารมณ์ของตัวละครและเนื้อความ

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๗ กลุ่ม จับสลากวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร กลุ่มละ ๑ ตัว ดังนี้

กลุ่มที่ ๑	พระภิรมย์	กลุ่มที่ ๕	เน้ย
กลุ่มที่ ๒	สวาย	กลุ่มที่ ๖	ซุ่นเบ๋ง
กลุ่มที่ ๓	สวิง	กลุ่มที่ ๗	หลวงมณี
กลุ่มที่ ๔	สวัสดิ์		

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร ครูและเพื่อนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพความคิดสรุปลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวจากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ส่งครู

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละคร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนอ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ และฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละครด้วยตนเอง แล้วสรุปลักษณะนิสัยตัวละครที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละครไปใช้กับการวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละครจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนนำแนวคิดจากนิสัยตัวละครไปเป็นแบบอย่างหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดและประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครบันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมบทละครพูดที่ตนสนใจ แล้ววิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครจากเรื่อง นำมาอ่านให้เพื่อนในกลุ่มฟังเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสรุปพฤติกรรมด้านดีและด้านไม่ดีของตัวละคร

๒. นักเรียนอ่านบทวิจารณ์ตัวละครจากหนังสือต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจารณ์ตัวละครในวรรณกรรมที่ตนสนใจ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพตัวละครในวรรณคดี

๒. สลาก

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑
การวิเคราะห์วิจารณ์

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

๑. สาระสำคัญ

การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ผู้อ่านจะต้องแยกแยะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น ข้อดีหรือข้อเสียของเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น นอกจากนี้วรรณคดีและวรรณกรรมมักจะสอดแทรกข้อคิด แนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๒. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมได้ (K)

๒. วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่กำหนดให้ได้ (K, P)

๓. บอกคุณค่าที่ได้รับจากเรื่องที่วิเคราะห์วิจารณ์และสามารถนำแนวคิดไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ (K, P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการพูดแสดงความคิดเห็น ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	→	เขียนแผนภาพความคิดสรุปคุณค่าของบทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ
สังคมศึกษาฯ	→	ศึกษาข่าวหรือบทความที่แสดงถึงความรักชาติบ้านเมือง
ศิลปะ	→	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษาฯ	→	เล่นเกมกวาดสายตา

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๖

๑. ครูให้นักเรียนเล่นเกมกวาดสายตา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๒. นักเรียนกลุ่มใดอ่านเสร็จก่อนให้บันทึกเวลาการอ่านของกลุ่มตนเองไว้

๓. เมื่อครบเวลาที่ครูกำหนดแล้ว ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มแข่งกันตอบคำถาม กลุ่มใดตอบคำถามถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูและนักเรียนทบทวนแนวคิดจากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ และสนทนาเรื่อง แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้ศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ กลุ่มละ ๑ หัวข้อ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การพิจารณาเนื้อเรื่อง

กลุ่มที่ ๒ การพิจารณาศิลปะการประพันธ์

กลุ่มที่ ๓ การพิจารณาข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ

กลุ่มที่ ๔ การพิจารณาการนำไปใช้ในชีวิตจริง

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์วิจารณ์หัวข้อที่ศึกษา แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูอธิบายสรุปเป็นความรู้อีกครั้งเมื่อจบการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงคุณค่าของบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ แล้วเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิดในด้านต่าง ๆ

ชั่วโมงที่ ๑๗

๑. ครูติดแผ่นป้ายต่อไปนี้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ตามความรู้เดิม เพื่อเป็นการทบทวน

เนื้อเรื่อง	ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ
ศิลปะการประพันธ์	การนำไปใช้ในชีวิตจริง

๒. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาถึงการเป็นคนดี การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

๓. นักเรียนหาข่าวหรือบทความที่แสดงถึงความรักชาติหรือการปกป้องชาติบ้านเมืองให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร คนละ ๑ ข่าว คัดลอกลงสมุด แล้วเขียนวิเคราะห์วิจารณ์การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลในข่าว

๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเป็นรายบุคคล ๒–๓ คน ให้อ่านข่าวและบทวิจารณ์ของตนเองให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการทำประโยชน์เพื่อชาติบ้านเมือง

๖. นักเรียนทำใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึก แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. ครูให้นักเรียนดูภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารหรือภาพการช่วยเหลือคนในสังคม แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพที่ได้ดูและเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ครูคอยชี้แนะเพิ่มเติม เพื่อให้การอภิปรายแสดงความคิดเห็นสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

๓. นักเรียนสำรวจตนเองว่าได้กระทำสิ่งใดบ้างที่แสดงออกถึงการเสียสละ เขียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของตนเอง แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๔. นักเรียนแต่ละคนคัดเลือกเรื่องที่ประทับใจหรือแสดงถึงความเสียสละมากที่สุด โดยเขียนชื่อเพื่อนเจ้าของเรื่องลงในแผ่นกระดาษที่ครูแจก แล้วส่งให้ครูเพื่อให้ครูตรวจสอบรายชื่อผู้ที่เล่าเรื่องจากประสบการณ์ได้ดีที่สุดของชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำแนวคิดเรื่องการทำประโยชน์เพื่อชาติบ้านเมืองไปใช้ในชีวิตจริง

๒. นักเรียนนำหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ไปใช้ในการเรียนหรือการอ่านวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

๓. นักเรียนนำแนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนดี มีความเสียสละ ปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมืองไปปฏิบัติ และปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนเป็นคนดี มีความเสียสละ เพื่อสร้างคุณภาพของคนในชุมชน อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม เหตุการณ์ที่เกิด และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตจริงหรือไม่ อย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนฝึกวิจารณ์วรรณกรรมหรือข่าวที่ตนเองสนใจ แล้วนำมาแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม เลือกผลงานที่เขียนได้ดีติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๒. นักเรียนอ่านบทวิจารณ์ของนักเขียนที่มีชื่อเสียง เพื่อหาแนวทางในการวิจารณ์วรรณกรรมต่อไป

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. แผ่นป้าย

๓. ข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร

๔. ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึก

๕. ภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร/ภาพการช่วยเหลือคนในสังคม

๖. แผ่นกระดาษ

๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง

เวลา ๕ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง

๒. การอ่านกลอนนิราศ

๓. ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ

๒. อ่านจับใจความและสรุปความ

๓. เขียนแผนที่การเดินทาง

๔. อ่านทำนองเสนาะ

๕. เขียนแผนภาพความคิด

๖. ท่องจำบทร้อยกรอง

๗. วิเคราะห์ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

๘. แต่งกลอนสุภาพ

๙. การแต่งกลอนนิราศ

๑๐. ทำใบงาน

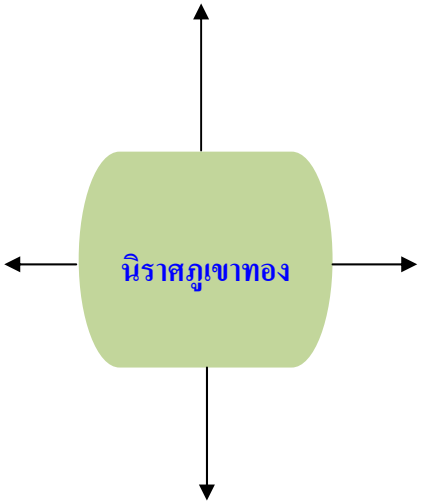

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู

๒. กระบวนการพูด

๓. กระบวนการอ่าน

๔. กระบวนการเขียน

๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์

๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน

๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)
๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)
๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)
๘. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. นิราศภูเขาทอง เป็นนิราศที่ใช้สำนวนกลอนลึกซึ้งกินใจ มีคติ ข้อคิด ข้อเตือนใจ และได้รับยกย่องว่าเป็นนิราศเรื่องเยี่ยมของสุนทรภู่
๒. การอ่านบทร้อยกรองจะต้องอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะ ลีลา น้ำเสียงและท่วงทำนองตามฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองนั้น ๆ
๓. การแต่งคำประพันธ์ จะต้องเลือกสรรคำให้สละสลวย ไพเราะกินใจ และถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง
๒. นิราศมีลักษณะอย่างไร
๓. การอ่านทำนองเสนาะมีหลักการอย่างไร
๔. การท่องจำบทร้อยกรองมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
๕. ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์คืออะไร ยกตัวอย่างประกอบ
๖. การแต่งกลอนนิราศต้องคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง</td></tr>
<tr><td>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน
นักเรียนจะรู้ว่า...
๑. คำสำคัญ ได้แก่ โมทนา บาทบพิตรอดิศร ผ่านเกล้า ทั้งปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสากล สมเด็จบรมโกศ สี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร จับเขม่า พระพุทธเจ้าหลวง บงกชบทศรี งิ้วนรกสิบหกองคุลี ฐานบัทม์ พระเจดีย์ศรีมาศ</td><td>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ
๑. จับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
๒. บอกคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
๓. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้อง ไพเราะ
๔. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า</td></tr>
</table>

บรมธาตุ เพียญชนัง ๒. นิราศภูเขาทอง เป็นนิราศที่กล่าวถึงการเดินทางไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งบรรยายความรู้สึกที่มีต่อนางอันเป็นที่รักได้ลึกซึ้งกินใจ และยังแทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ๓. การอ่านบทร้อยกรอง จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ จังหวะ ลีลา น้ำเสียง และท่วงทำนองในการอ่าน จึงจะอ่านได้ไพเราะ ๔. การแต่งคำประพันธ์ จะต้องรู้จักเลือกสรรคำ รู้ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ	๕. พิจารณาศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ ๖. แต่งกลอนนิราศ
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนที่การเดินทาง ๑.๓ อ่านทำนองเสนาะ ๑.๔ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๕ ท่องจำบทร้อยกรอง ๑.๖ วิเคราะห์ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ ๑.๗ แต่งกลอนสุภาพ ๑.๘ แต่งกลอนนิราศ	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ	

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ การอ่านกลอนนิราศ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ (ต่อ)	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒
การอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑. สาระสำคัญ

นิราศภูเขาทอง เป็นนิราศที่สุนทรภู่แต่งขึ้นเพื่อบันทึกเรื่องราวและสิ่งที่พบเห็นในขณะเดินทางจากวัดราชบุรณะ กรุงเทพมหานคร เพื่อไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นนิราศที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีตได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งวิธีการเล่าเรื่องและการใช้สำนวนภาษา ทำให้นิราศภูเขาทองจัดเป็นนิราศเรื่องเยี่ยมที่สุดอีกเรื่องหนึ่งของวงการกวีไทย

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๓. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนที่การเดินทางของสุนทรภู่

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาประวัติความเป็นมาของเจดีย์ภูเขาทอง/แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศิลปะ → ศึกษาลักษณะของเจดีย์ภูเขาทอง/จัดนิทรรศการ/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๘

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. นักเรียนดูภาพเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วครูซักถามนักเรียนว่ารู้จักสถานที่ในภาพหรือไม่ อยู่ที่ไหน เจดีย์ที่มีลักษณะนี้เรียกว่าอะไร

๓. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง นิราศภูเขาทอง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ประวัติของสุนทรภู่ และสารคดีท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเน้นเจดีย์ภูเขาทอง

๒. ครูนำสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในวีดิทัศน์ที่ดู แล้วให้นักเรียนที่เคยไปเที่ยวเจดีย์ภูเขาทองออกมาเล่าให้เพื่อนฟัง

๓. นักเรียนอ่านในใจเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันถอดคำประพันธ์

๔. นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องการเดินทางของสุนทรภู่เมื่อครั้งไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยครูคอยอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ถูกต้องครบถ้วนยิ่งขึ้น

๕. ครูให้ความรู้เสริมเกี่ยวกับชนชาติในประเทศสมาชิกอาเซียนที่ผู้แต่งได้กล่าวถึงในเรื่อง นิราศพระบาท เช่น

– ชาวญวน หรือเวียดนาม เรียกตนเองว่า เวียต หรือคิญ ซึ่งเป็นประชากรหลักของประเทศเวียดนาม

– มอญ เป็นชนชาติเจ้าของอารยธรรมอันเก่าแก่ในประเทศเมียนมา พูดภาษาในตระกูลมอญ–เขมร โดยประเทศเมียนมาได้รับศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่มาจากมอญ

ชั่วโมงที่ ๑๕

๑. ครูสรุปความเรื่อง นิราศภูเขาทอง ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง เพื่อเป็นการทบทวน แล้วซักถามความเข้าใจตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) ในเรื่องสุนทรภู่เดินทางจากที่ไหน เพื่อไปที่ไหน และมีจุดมุ่งหมายอะไร

๒) สาเหตุที่สุนทรภู่ต้องออกจากวัดคืออะไร

๓) การเดินทางครั้งนี้มีใครร่วมทางไปกับสุนทรภู่บ้าง

๔) สุนทรภู่น้อยใจในโชคชะตาของตนเองเรื่องใดบ้าง

๕) บทร้อยกรองตั้งแต่ *มาทางท่าหน้าจวนจอมผู้รั้ง* จนถึง *จะต้องม้วนหน้ากลับอัประมาณ* สะท้อนถึงอารมณ์ความรู้สึกใดของสุนทรภู่

๖) นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการอ่านบทร้อยกรองตั้งแต่ *ขอเดชะพระเจดีย์ศิริมาศ* จนถึง *ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร*

๒. ครูติดแผ่นป้ายชื่อสถานที่ต่าง ๆ ทั้งชื่อสถานที่ที่ปรากฏในเรื่อง นิราศภูเขาทอง และชื่อสถานที่อื่น ๆ คละกันบนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนให้เลือกสถานที่ที่สุนทรภู่เดินทางผ่านเมื่อครั้งไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง คนละ ๑ แผ่นป้าย แล้วร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนช่วยกันบอกชื่อสถานที่ที่สุนทรภู่เดินทางผ่านตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วครูเขียนชื่อสถานที่ที่นักเรียนบอกบนกระดาน

๔. ครูติดแผ่นป้ายเส้นทางการเดินทางของสุนทรภู่ตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และอธิบายเพิ่มเติม

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเขียนแผนที่การเดินทางของสุนทรภู่ตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตกแต่งระบายสีให้สวยงาม แล้วนำไปติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญ ๆ ที่กล่าวถึงในเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้กัน

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านตีความ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและในการเรียน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดทัศนศึกษาไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงประวัติความเป็นมาและส่วนประกอบต่าง ๆ ของเจดีย์ภูเขาทอง

๓. นักเรียนเขียนแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วจัดป้ายนิเทศให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

๔. นักเรียนอ่านนิราศเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ คัดลอกข้อความที่ไพเราะเป็นคติสอนใจ พร้อมบอกที่มา ส่งครู

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. วีดิทัศน์ประวัติของสุนทรภู่

๔. วีดิทัศน์สารคดีท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕. แผ่นป้ายชื่อสถานที่ต่าง ๆ

๖. แผ่นป้ายเส้นทางการเดินทาง

๗. ใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านตีความ

๘. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓
การอ่านกลอนนิราศ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑. สาระสำคัญ

การอ่านบทร้อยกรอง ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะต้องอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะ ลีลา น้ำเสียง อารมณ์ความรู้สึก และท่วงทำนองที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของคำประพันธ์ บทร้อยกรองที่นำมาให้อ่านจะมีความไพเราะ มีคติข้อคิด ข้อเตือนใจ ที่ควรค่าแก่การจดจำ และสามารถนำไปปรับใช้กับตนเองในชีวิตประจำวันได้

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

นิราศภูเขาทอง เป็นผลงานของสุนทรภู่ กวีเอกของไทย การศึกษาประวัติของผู้แต่งจะทำให้ทราบถึงประวัติและผลงานที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

กลอนของสุนทรภู่ มีลักษณะโดดเด่นและมีเอกลักษณ์แตกต่างจากกวีท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะกลอนสุภาพ ที่ใช้สำนวนปากตลาด และใช้สัมผัสใน ทำให้เกิดความไพเราะจนผู้คนทั่วไปยึดมาเป็นแบบอย่างในการแต่งกลอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการอ่านกลอนนิราศทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะได้ (K)

๒. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (P)

๓. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๔. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๕. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและมีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (K ,P)

๖. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (A)

๗. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านบทร้อยกรอง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการสนทนา ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านกลอนนิราศ

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๔. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักเกณฑ์และขั้นตอนการอ่านทำนองเสนาะ

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาประวัติและผลงานของสุนทรภู่/นำข้อคิด คติสอนใจจากบทร้อยกรองไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ภาษาต่างประเทศ → รวบรวมชื่อสถานที่จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ที่เป็นภาษาอังกฤษ

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๐

๑. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองธรรมดากับทำนองเสนาะว่าแตกต่างกันอย่างไร ตามที่ได้ศึกษามา

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ

๓. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๒ คน ให้อ่านบทร้อยกรองจากแผ่นป้ายที่ครูติดบนกระดานเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

๔. ครูและนักเรียนช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ความถูกต้องของจังหวะ วรรคตอน ลีลา และน้ำเสียงในการอ่าน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูอ่านตัวอย่างบทร้อยกรองเรื่อง นิราศภูเขาทอง ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนสังเกตจังหวะ วรรคตอน ลีลา และน้ำเสียงในการอ่าน

๒. นักเรียนฝึกอ่านเนื้อเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ เป็นทำนองเสนาะพร้อมกันทั้งชั้น

๓. ครูอธิบายหลักเกณฑ์และขั้นตอนการอ่านทำนองเสนาะ และให้นักเรียนเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด

๔. นักเรียนรวบรวมคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมายจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วนำมาอภิปรายความหมายร่วมกันโดยพิจารณาจากบริบทในเนื้อเรื่อง แล้วร่วมกันตรวจสอบความหมายจากศัพท์น่ารู้ท้ายเรื่อง

๕. ครูให้นักเรียนสังเกตคำศัพท์ที่หมายถึงเจดีย์ภูเขาทอง แล้วครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่าประเทศเมียนมาเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีเจดีย์สำคัญ ๆ คู่บ้านคู่เมืองมากมาย เช่น มหาเจดีย์-อุปปตศานติ เจดีย์ชเวดากอง เจดีย์สุเล มหาเจดีย์ เจดีย์ชเวซิกอง อานันทเจดีย์ มิงกาลาเจดีย์ เจดีย์โลกะนันทะ

๖. ครูเล่าประวัติของสุนทรภู่ให้นักเรียนฟังประกอบการซักถามเพิ่มเติม

๗. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาสาระน่ารู้เรื่อง ลักษณะกลอนของสุนทรภู่ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วให้นักเรียนสรุปลักษณะเด่นของกลอนของสุนทรภู่ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าลักษณะกลอนของสุนทรภู่มีอิทธิพลต่อการแต่งกลอนในสมัยต่อ ๆ มามากน้อยเพียงใด และอย่างไร แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านกลอนนิราศ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับศัพท์น่ารู้ และสาระน่ารู้ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านทำนองเสนาะเรื่อง นิราศภูเขาทอง จนคล่อง แล้วคัดเลือกเนื้อหาตอนใดตอนหนึ่งที่กลุ่มประทับใจ ความยาวไม่น้อยกว่า ๑๐ บท มาอ่านกับครูทีละกลุ่ม เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกท่องจำบทอาขยานจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ตั้งแต่ *ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด* จนถึง *แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน* ให้สมาชิกทุกคนฝึกท่องให้เพื่อนในกลุ่มฟัง เพื่อนช่วยกันติชมและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

๕. นักเรียนแต่ละคนท่องจำบทร้อยกรองกับครู เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนอ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทร้อยกรองให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวฟังได้

๒. นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ยากจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ให้เพื่อนเข้าใจได้

๓. นักเรียนเล่าประวัติของสุนทรภู่ให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟังได้

๔. นักเรียนนำลักษณะเด่นของกลอนของสุนทรภู่ไปใช้ในการแต่งกลอนในโอกาสต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านกลอนนิราศ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะเด่นของกลอนของสุนทรภู่ บันทึกลงสมุด

๓. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เรื่อง คำคล้องจอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองเรื่องอื่น ๆ เป็นทำนองเสนาะ

๒. จัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๓. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองจากวรรณกรรมหรือวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ที่ประทับใจ ฝึกท่องจำและท่องให้เพื่อนหรือครูฟัง

๔. นักเรียนรวบรวมชื่อสถานที่ที่สุนทรภู่เดินทางเมื่อครั้งไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง ที่เป็นภาษาอังกฤษ นำมาแลกเปลี่ยนกันศึกษาในชั้นเรียน

๕. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติและผลงานของสุนทรภู่ แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผ่นป้ายบทร้อยกรอง

๒. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๓. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๔. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔
ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑. สาระสำคัญ

การสร้างสรรค์คำประพันธ์ กวีต้องใช้ศิลปะในการแต่งทั้งการสรรคำ การสื่อความหมาย ความเข้าใจ ความรู้สึก การเรียบเรียงคำ เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพและใช้โวหารให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้ (K)

๒. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K,P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K,P)

๔. เห็นคุณค่าของการเลือกใช้คำในงานประพันธ์ (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการยกตัวอย่าง ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปคุณค่าด้านเนื้อหาและด้านภาษาหรือวรรณศิลป์จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง

การงานอาชีพฯ → ทำสมุดศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๑

๑. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของคำคล้องจอง ตามที่ได้ศึกษามา

๒. ครูติดตัวอย่างบทร้อยกรองบนกระดาน

เป็นเงาง้ำน้ำเจิ่งดูเวิ้งว้าง ทั้งกว้างขวางขวัญหายไม่วายเหลียว
เห็นดุ่มดุ่มหนุ่มสาวเสียงกราวเกรียว ล้วนเรือเพรียวพร้อมหน้าพวกปลาเลย

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกใช้คำในบทร้อยกรองว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง นิราศภูเขาทอง และศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมหัวข้อเนื้อเรื่อง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสรุปความรู้ โดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติม

๒. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ แล้วยกตัวอย่างบทร้อยกรองให้นักเรียนอ่านและร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คำ จากนั้นให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมหัวข้อศิลปะการประพันธ์ จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

๓. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ที่ตนประทับใจ คนละ ๒ บท พร้อมบอกเหตุผลที่ประทับใจ

๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๒–๓ คน ให้เขียนบทร้อยกรองที่ตนประทับใจบนกระดาน แล้วครูอธิบายให้เห็นถึงความสละสลวยของการใช้ภาษาจากบทร้อยกรองนั้น เช่น การเล่นคำ การใช้คำแสดงความรู้สึก การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ การใช้คำเปรียบเทียบ

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนศึกษาศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์จากหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ เพิ่มเติม

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มทำใบงานที่ ๗ เรื่อง การใช้ภาษาในงานประพันธ์ แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสรุป

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ไปใช้ในการพิจารณาวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าด้านเนื้อหาและด้านภาษาหรือวรรณศิลป์จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง เขียนเป็นแผนภาพความคิด

๓. ครูให้นักเรียนอ่านทบทวนเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนพิจารณาศิลปะการใช้คำในวรรณกรรมเรื่องที่สนใจ แล้วนำมาสนทนากับเพื่อนในกลุ่ม

๒. นักเรียนรวบรวมบทร้อยกรองที่มีลักษณะต่าง ๆ เช่น การเล่นคำ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ การใช้คำเปรียบเทียบจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ทำเป็นสมุดศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๒. ใบงานที่ ๗ เรื่อง การใช้ภาษาในงานประพันธ์

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕
ศิลปะการใช้คำในงานประพันธ์ (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑. สาระสำคัญ

นิราศภูเขาทอง เป็นวรรณคดีที่ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของผู้แต่ง แสดงถึงสัจธรรมของชีวิต ทั้งยังสอดแทรกความรู้ ข้อคิด คติคำสอนที่ควรแก่การทำความเข้าใจและนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

กลอนนิราศ เป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับเหมือนกลอนสุภาพ ต่างกันที่กลอนนิราศขึ้นต้นด้วยวรรครับ การแต่งกลอนนิราศจะต้องแต่งให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของฉันทลักษณ์ จะเป็นการรักษามรดกทางภาษาของคนไทยให้อยู่สืบไป

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K,P)

๓. อธิบายลักษณะคำประพันธ์และหลักการแต่งกลอนนิราศได้ (K)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการแต่งร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม (ต่อ)

๒. การแต่งกลอนนิราศ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปข้อคิดจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง

สังคมศึกษาฯ → นำข้อคิดจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

การงานอาชีพฯ → ทำแผ่นพับสรุปข้อคิดจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๒

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง คนละ ๑ ข้อ ครูเขียนบนกระดาน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

๒. ครูติดตัวอย่างบทร้อยกรองบนกระดาน

ทั้งองค์ฐานรานร้าวถึงเก้าแฉก เผยอแยกยอดทรุดก็หลุดหัก
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก เสียดายนักนึกน่าน้ำตากระเด็น
กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมิหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

๓. ครูซักถามนักเรียนว่าบทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดหรือต้องการสอนในเรื่องใด แล้วครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม (ต่อ)

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม ในหัวข้อ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และหัวข้อการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วครูซักถามในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามแถวที่นั่ง แล้วให้นักเรียนแข่งขันกันต่อคำคล้องจองลักษณะต่อไปนี้ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่ครูกำหนด

๑) คำคล้องจอง ๒ คำ
๒) คำคล้องจอง ๓ คำ
๓) คำคล้องจอง ๔ คำ
๔) คำคล้องจอง ๕ คำ
๕) คำสัมผัส ๒ คำ
๖) คำสัมผัส ๓ คำ

๓. ครูติดตัวอย่างกลอนสุภาพบนกระดาน ให้นักเรียนอ่านและสังเกตลักษณะฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ เช่น จำนวนคำในแต่ละวรรค ลักษณะการสัมผัส สัมผัสอักษร สัมผัสสระ เสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค

๔. นักเรียนช่วยกันเขียนแผนผังและโยงเส้นสัมผัสบังคับตัวอย่างกลอนสุภาพที่ติดบนกระดาน

๕. ครูอธิบายลักษณะของกลอนนิราศเปรียบเทียบกับกลอนสุภาพให้นักเรียนเข้าใจ

๖. นักเรียนสังเกตกลอนนิราศจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วโยงเส้นสัมผัสให้ถูกต้องและสังเกตการสัมผัสพยัญชนะ และสัมผัสบังคับในแต่ละวรรค

๗. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แต่งกลอนสุภาพเกี่ยวกับโรงเรียนของเรา จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ บท ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อนร่วมกันวิจารณ์แสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนอ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วคัดลอกบทร้อยกรองที่ให้ข้อคิดในเรื่องต่าง ๆ พร้อมทั้งบอกว่าเป็นข้อคิดในเรื่องใด และจะนำไปใช้ประโยชน์กับตนเองได้อย่างไรบ้าง ทำเป็นรายงานส่งครู

๓. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแต่งกลอนนิราศ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนแต่งกลอนนิราศการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน ส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง

๕. ครูคัดเลือกกลอนนิราศที่แต่งได้ดี นำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิด คติคำสอนจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนพึงระลึกอยู่เสมอว่าในชีวิตของคนเรา มีความไม่เที่ยงแท้แน่นอน วันนี้อาจจะมีพร้อมทั้งลาภ ยศ ชื่อเสียง แต่ถ้าเกิดเหตุการณ์พลิกผัน วันหนึ่งสูญเสียทุกอย่างไป เราจะแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อให้ชีวิตของเราดำเนินต่อไปได้โดยมีความสุขตามอัตภาพ ฉะนั้น การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในชีวิตที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้กับตนเองและครอบครัว

๓. นักเรียนแต่งกลอนนิราศในโอกาสต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพความคิด แผ่นพับ

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะการแต่งกลอนนิราศ บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า “คนที่ทำงาน ย่อมต้องได้รับผลตอบแทนเป็นเงิน” นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ อย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกข้อคิด คติคำสอนจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เขียนเรียงความ ความยาวไม่เกิน ๑ หน้ากระดาษ

๒. จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง นิราศภูเขาในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ

๓. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

๔. นักเรียนฝึกแต่งกลอนนิราศเมื่อเดินทางไปท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ

๕. จัดเสวนาเกี่ยวกับกลอนของสุนทรภู่ โดยเฉพาะกลอนแปดหรือกลอนตลาดที่ไม่เคร่งครัดในฉันทลักษณ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๓. ตัวอย่างกลอนสุภาพ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว
๒. การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร
๓. การวิเคราะห์เรื่องสั้น
๔. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนเรียงความ

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ
๒. อ่านจับใจความและสรุปความ
๓. อ่านแบบเล่าเรื่อง
๔. แสดงบทบาทสมมุติ
๕. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด
๖. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร
๗. เขียนบทสนทนา
๘. วิเคราะห์เรื่องสั้น
๙. เขียนแนะนำหนังสือ
๑๐. เขียนเรียงความ
๑๑. ทำใบงาน

เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู
๒. กระบวนการพูด
๓. กระบวนการอ่าน
๔. กระบวนการเขียน
๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)
๓. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)
๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงวิถีชีวิตของคนจีนที่ให้แง่คิดในเรื่องของความขยัน ความอดทน และความซื่อสัตย์
๒. การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร เป็นการบอกลักษณะ บทบาท หรือตัวตนของตัวละครตัวนั้น
๓. การวิเคราะห์เรื่องสั้น เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องสั้นแต่ละองค์ประกอบว่ามีลักษณะอย่างไร
๔. การพิจารณาเรื่องสั้น เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องสั้นว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร
๕. การเขียนเรียงความ เป็นการเขียนแสดงความรู้ความคิด ตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว
๒. ตัวละครตัวใดบ้างที่เป็นแบบอย่างที่ดีได้และเป็นแบบอย่างในเรื่องใด
๓. คุณธรรมใดบ้างที่ได้จากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว
๔. การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครพิจารณาจากเรื่องใดบ้าง
๕. เรื่องสั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
๖. การวิเคราะห์เรื่องสั้นต้องพิจารณาองค์ประกอบใดบ้าง อย่างไร
๗. การพิจารณาวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นมีหลักเกณฑ์อย่างไร
๘. การเขียนเรียงความมีหลักการอย่างไร</td></tr>
<tr><td>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน
นักเรียนจะรู้ว่า...
๑. คำสำคัญ ได้แก่ ห้องแถว จับกัง ค่าแรง สันหลังยาว ข้าวเรียงเม็ด เกียรติยศ</td><td>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ
๑. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน</td></tr>
</table>

๒. เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นเรื่องสั้นที่แสดงวิถีชีวิตของคนจีนที่มีฐานะไม่ร่ำรวย ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย แต่มีความขยันขันแข็ง อดทน ซื่อสัตย์สุจริต และทำงานเพื่องานมากกว่าค่าจ้างรางวัล ๓. การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร เป็นการแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ซึ่งอาจเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อ่านได้ ๔. การวิเคราะห์เรื่องสั้น ต้องพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องสั้น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก กลวิธีการแต่ง ว่าแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะอย่างไร ๕. การพิจารณาเรื่องสั้น ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบแต่ละส่วน ทั้งโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก กลวิธีในการแต่ง และบทสนทนา ว่าดีหรือไม่ อย่างไร ๖. การเขียนเรียงความ ต้องเขียนตามองค์ประกอบ คือ คำนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และเรียบเรียงเรื่องราวตามลำดับความคิด	๒. บอกลักษณะของเรื่องสั้น ๓. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร ๔. วิเคราะห์เรื่องสั้น ๕. พิจารณาวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นตามองค์ประกอบ ๖. บอกองค์ประกอบของเรียงความและเขียนเรียงความได้สละสลวย
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ อ่านแบบเล่าเรื่อง ๑.๓ แสดงบทบาทสมมุติ ๑.๔ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด ๑.๕ วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร ๑.๖ เขียนบทสนทนา ๑.๗ วิเคราะห์เรื่องสั้น ๑.๘ เขียนแนะนำหนังสือ ๑.๙ เขียนเรียงความ	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	

๑) การทดสอบ	๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
๒) การสนทนาซักถาม	๒) แบบประเมินการอ่าน
๓) การสังเกต	๓) แบบประเมินการเขียน
๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม	๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด
๕) การวัดเจตคติ	๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖	การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗	การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘	การวิเคราะห์เรื่องสั้น	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙	แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนเรียงความ	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖
การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๑. สาระสำคัญ

เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นเรื่องสั้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย กล่าวถึงหยกซึ่งเป็นเด็กขยัน วันหนึ่งได้ไปรับจ้างขนถ่านแต่ไม่ได้เงินค่าจ้าง กลับได้ถ่านมาแทน กึ๋งจึงสอนหยกในเรื่องการทำงานว่าค่าแรงนั้นไม่ได้มาสู่เราในรูปของเงินเสมอไป

เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนภาพความลำบากและให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านในเรื่องความขยัน อดทน ซื่อสัตย์สุจริต และปรัชญาการทำงานว่า การทำงานนั้นไม่จำเป็นต้องได้เงินเป็นค่าจ้างเสมอไปและควรทำงานเพื่องานมากกว่าค่าจ้างรางวัล

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านออกเสียงร้อยแก้วโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๒. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาวิถีชีวิตของคนจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย/นำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → แสดงบทบาทสมมุติ/วาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๓

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำภาพห้องแถวที่คนจีนอาศัยอยู่ในสมัยก่อนหรือภาพความเป็นอยู่และอาชีพของคนจีนที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ดู

๓. นักเรียนอาสาสมัครเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับคนจีนที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูติดบัตรคำต่อไปนี้บนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าเมื่ออ่านคำศัพท์ ๒ คำนี้แล้วนึกถึงอะไรบ้าง ครูเขียนสิ่งที่นักเรียนนึกถึงบนกระดาน นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสรุปเป็นความคิดของชั้นเรียน

เศรษฐศาสตร์	ห้องแถว

๒. นักเรียนอ่านในใจเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ และทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน

๓. ครูซักถามความเข้าใจของนักเรียนตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒) ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง ตัวละครเอกของเรื่องเป็นใคร มีนิสัยอย่างไร

๓) สภาพความเป็นอยู่ของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร

๔) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่องนี้

๕) เพราะเหตุใดหยกจึงเรียกกางเกงของเขาว่า “กางเกงเกียรติยศ”

๖) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า “การตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็นกำไรของชีวิต”

๗) นักเรียนคิดว่าป้าสมศรีเลี้ยงดูวันเพ็ญต่างจากก๋งเลี้ยงดูหยกอย่างไรและนักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

๘) หากนักเรียนเป็นหยก นักเรียนจะทำอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านออกเสียงเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว โดยอ่านแบบเล่าเรื่อง ให้แบ่งเป็นผู้ที่อ่านบรรยายเรื่อง ผู้ที่เป็นก๋ง ผู้ที่เป็นหยก ผู้ที่เป็นป้าสมศรี และตัวละครอื่น ๆ

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านแบบเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนร่วมกันประเมินการอ่านแบบเล่าเรื่อง และร่วมกันสรุปหลักการอ่านแบบเล่าเรื่อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนกลุ่มเดิมวางแผนเตรียมแสดงบทบาทสมมุติเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ให้เพื่อนดูหน้าชั้นเรียน นักเรียนที่ดูช่วยกันเป็นกรรมการให้คะแนนการแสดงของแต่ละกลุ่ม แล้วคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้ดีตามลำดับที่ ๑, ๒ และ ๓ รับรางวัลจากครู

๓. นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้ ข้อคิด คติคำสอนจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนเล่าเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ให้เพื่อนหรือผู้อื่นฟังได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนรวบรวมชื่อตัวละครจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว และสังเกตลักษณะเด่นของตัวละครแต่ละตัว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาวิถีชีวิตของตัวละครในเรื่อง แล้วนำมาสนทนาร่วมกัน

๒. นักเรียนวาดภาพจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ตามจินตนาการของตนเอง แล้วออกมาอธิบายความคิดของตนเองให้เพื่อนฟังเพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

๓. นักเรียนเขียนเรื่องสั้นที่มีข้อคิดหรือฉากคล้ายกับเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว นำมาให้เพื่อนอ่านเพื่อติชมและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพห้องแถวที่คนจีนอาศัยอยู่ในสมัยก่อน/ภาพสภาพความเป็นอยู่และอาชีพของคนจีนที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย

๓. บัตรคำ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗
การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๑. สาระสำคัญ

การแต่งวรรณกรรม กวีได้สร้างตัวละครขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินเรื่อง ตัวละครแต่ละตัวจะมีชีวิตเหมือนคนธรรมดา ที่มีทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องมีวิจารณญาณในการอ่านและตัวละครยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อ่านได้อีกด้วย

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นผลงานของ เฉลิมศักดิ์ รงคผลิน (หยก บูรพา) การศึกษาประวัติของผู้แต่งจะทำให้ทราบถึงประวัติและผลงานที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร และวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครได้อย่างเหมาะสม (K, P)

๒. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๓. นำข้อคิดหรือแบบอย่างที่ดีของตัวละครไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (P)

๔. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเรียนวรรณคดีไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน ๓.ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการเขียน ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปลักษณะนิสัยตัวละครจากเรื่องเศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

สังคมศึกษาฯ → นำข้อคิดหรือแบบอย่างของตัวละครที่ดีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → วาดภาพระบายสีตัวละครตามจินตนาการ/แสดงบทบาทสมมุติ/จัดป้ายนิเทศ/ทำแผ่นป้ายสำนวนภาษาที่คมคายให้ข้อคิด คติสอนใจจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

การงานอาชีพฯ → ทำหนังสือเล่มเล็กรวบรวมลักษณะนิสัยตัวละครในวรรณคดีไทย

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๔

๑. ครูให้นักเรียนบอกชื่อตัวละครจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ครูเขียนบนกระดาน

๒. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครคนละ ๑ ตัว ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านทบทวนเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว อีกครั้ง แล้วช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว พร้อมบอกเหตุผลประกอบ และบอกว่าตัวละครตัวใดเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนได้บ้าง ในเรื่องใด เพราะเหตุใด

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้การรายงานของแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ครูและนักเรียนร่วมสรุปลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัว โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๔. นักเรียนช่วยกันบอกคำศัพท์ยากหรือข้อความที่ไม่เข้าใจความหมาย แล้วช่วยกันอธิบายความหมายหรือเปิดหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๕. นักเรียนศึกษาประวัติผู้แต่งเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาในประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้แต่งเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ที่นำมาให้อ่านคือใคร มีประวัติความเป็นมาอย่างไร มีผลงานสำคัญเรื่องใดบ้าง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนวาดภาพตัวละครแต่ละตัวจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เช่น ก๋ง หยก ป้าสมศรี พี่วันเพ็ญ ตามจินตนาการของตนเอง ระบายสีให้สวยงาม แล้วเขียนอธิบายบทบาทหรือลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัวไว้ใต้ภาพ ส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนเขียนบทสนทนาของการ์ตูนตามจินตนาการลงในใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนบทสนทนา แล้วนำเสนอผลงานโดยการแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน

๔. ครูติดแถบข้อความจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว บนกระดาน ให้นักเรียนอ่าน และเขียนอธิบายความหมายคำหรือข้อความที่พิมพ์ตัวหนาด้วยสำนวนภาษาของตนเอง เช่น

ฉันมีความคิดว่า การตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็น**กำไรของชีวิต**

ถ้าเกียรติยศของคนเราอยู่ที่การทำ งานสุจริต กางเกงตัวนี้ควรถูกเรียกว่า **กางเกงเกียรติยศ**

แล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครไปใช้วิเคราะห์ตัวละครจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

๒. **นักเรียนนำข้อคิดหรือแบบอย่างที่ดีของตัวละครไปปรับใช้กับตนเอง เช่น ลักษณะนิสัยของหยก เด็กผู้ชายที่มีความขยัน อดทนต่อความยากลำบาก รู้จักประหยัดอดออม มีความซื่อสัตย์และภาคภูมิใจในอาชีพและชีวิตของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงลักษณะนิสัยของก๋ง ผู้ซึ่งมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมากเกินไป มีความพอกินพอใช้เป็นมาตรฐาน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักความพอประมาณตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง**

๓. นักเรียนเล่าประวัติผู้แต่งเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำศัพท์ยากหรือข้อความจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๓. นักเรียนช่วยกันสรุปประวัติผู้แต่ง บันทึกลงสมุด

๔. ครูให้นักเรียนศึกษาลักษณะของเรื่องสั้น เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะตัวละคร แล้วนำมาวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครจากวรรณกรรมที่ชื่นชอบ

๒. นักเรียนรวบรวมลักษณะนิสัยตัวละครในวรรณคดีไทย เช่น อิเหนา พระอภัยมณี ขุนช้าง ขุนแผน ทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก หรือจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนได้ศึกษาเพิ่มเติม

๓. นักเรียนคัดลอกสำนวนภาษาที่คมคาย ให้ข้อคิด คติสอนใจจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เขียนใส่แผ่นป้าย ตกแต่งให้สวยงาม ติดไว้บริเวณโรงเรียน

๔. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวนิยายเรื่อง อยู่กับก๋ง หรือรวมเรื่องสั้นเรื่อง เด็กห้องแถว ผลงานของ เฉลิมศักดิ์ รงคผลิน (หยก บูรพา) แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๒. ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนบทสนทนา

๓. แถบข้อความ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘
การวิเคราะห์เรื่องสั้น

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๑. สาระสำคัญ

เรื่องสั้น เป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่ดำเนินเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีตัวละครไม่มากนัก มีแนวคิดสำคัญเพียงแนวคิดเดียว เนื้อเรื่องมีความยาวไม่มากนัก สามารถอ่านจบภายในเวลาอันรวดเร็ว การวิเคราะห์เรื่องสั้น ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบของเรื่อง คือ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก กลวิธีการแต่ง การฝึกวิเคราะห์เรื่องสั้นจะทำให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณกรรม ซึ่งเป็นมรดกทางภาษาของคนไทย

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกองค์ประกอบของเรื่องสั้นและหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้นได้ (K)

๓. วิเคราะห์เรื่องสั้นตามองค์ประกอบที่กำหนดให้ได้ (P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้น

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

สุขศึกษาฯ → เล่นเกมฉันคือเรื่องสั้น

การงานอาชีพฯ → จัดนิทรรศการสัปดาห์วรรณกรรมปัจจุบัน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๕

๑. ครูติดแผ่นป้ายข้อความต่อไปนี้บนกระดาน แล้วซักถามนักเรียนว่ารู้จักเรื่องสั้นหรือไม่ เรื่องสั้นคืออะไร

เรื่องสั้น

๒. นักเรียนสนทนาตอบคำถามตามความรู้ที่ได้ศึกษามา แล้วช่วยกันสรุปลักษณะของเรื่องสั้น

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาสาระน่ารู้เรื่อง ลักษณะของเรื่องสั้น ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้นว่าต้องพิจารณาในหัวข้อต่อไปนี้

๑) โครงเรื่อง
๒) แก่นของเรื่อง
๓) ตัวละคร
๔) บทสนทนา
๕) ฉาก
๖) กลวิธีการแต่ง

๓. นักเรียนช่วยกันอธิบายหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้นแต่ละหัวข้อว่าต้องพิจารณาในประเด็นใดบ้าง

๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) คัดเลือกวรรณกรรมรับรางวัลประจำปีสลับกันในวรรณกรรม ๓ ประเภท คือ นวนิยาย กวีนิพนธ์ และเรื่องสั้น สำหรับประเภทเรื่องสั้น พ.ศ. ๒๕๕๗ ของประเทศไทย เป็นผลงานของแดนอรัญ แสงทอง จากเรื่องสั้นชุดอสรพิษ

๕. นักเรียนเล่นเกมฉันคือเรื่องสั้น โดยครูทำบัตรข้อความที่เป็นลักษณะของเรื่องสั้นคละกับบัตรข้อความอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ลักษณะของเรื่องสั้นเท่ากับจำนวนนักเรียนใส่ไว้ในกล่อง แล้วให้นักเรียนออกมาจับบัตรข้อความในกล่องคนละ ๑ ใบ โดยไม่เปิดขึ้นอ่าน

๖. เมื่อครูพูดว่า “ฉันคือเรื่องสั้น” ให้นักเรียนเปิดบัตรข้อความของตนเองขึ้นอ่าน นักเรียนคนใดมีบัตรข้อความที่เป็นลักษณะของเรื่องสั้นให้นำมาติดบนกระดาน ภายในเวลาที่ครูกำหนด ครูตรวจสอบความถูกต้อง ผู้ที่ติดบัตรข้อความไม่ถูกต้องจะต้องทำตามที่เพื่อนต้องการ

๗. ครูสรุปลักษณะของเรื่องสั้นให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ ๒๖

๑. ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยติดบัตรข้อความต่อไปนี้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าข้อความใดเป็นลักษณะของเรื่องสั้น

มีฉากหลายฉาก	มีตัวละครประกอบ ๑–๓ ตัว	ตัวละครเอกมีหลายตัว
แก่นของเรื่องมีเพียงหนึ่งเดียว	มีบทสนทนา	ใช้เวลาดำเนินเรื่องน้อย
จำนวนคำ ๒๐,๐๐๐–๓๐,๐๐๐ คำ	ใช้เวลาอ่านไม่นาน	มีข้อคิดคติคำสอน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ตามหัวข้อต่อไปนี้ เสร็จแล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑) โครงเรื่อง ๔) บทสนทนา

๒) แก่นของเรื่อง ๕) ฉาก

๓) ตัวละคร ๖) กลวิธีการแต่ง

๓. ครูและเพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ครูคอยแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้การรายงานของแต่ละกลุ่มสมบูรณ์มากขึ้น

๔. ครูคัดเลือกผลงานที่วิเคราะห์ได้ดีติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องสั้น แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนอ่านเรื่องสั้น ๑ เรื่อง ตามความสนใจ แล้ววิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้นส่งครู

๓. นักเรียนเขียนแนะนำเรื่องสั้นที่น่าสนใจ แล้วนำมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้นไปใช้วิเคราะห์เรื่องสั้นเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่องสั้นไปปรับใช้กับชีวิตจริง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการวิเคราะห์เรื่องสั้น โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องสั้น เช่น การอบรมการเขียนเรื่องสั้น การเสวนาเรื่องวรรณกรรมปัจจุบัน การประกวดการเขียนเรื่องสั้น

๒. นักเรียนจัดนิทรรศการสัปดาห์วรรณกรรมปัจจุบัน

๓. ครูแนะนำหนังสือที่เกี่ยวกับการเขียนเรื่องสั้นหรือการวิจารณ์เรื่องสั้นให้นักเรียนศึกษา

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผ่นป้ายข้อความ

๒. บัตรข้อความ

๓. กล่องสำหรับใส่บัตรข้อความ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕
แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม
และการเขียนเรียงความ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

๑. สาระสำคัญ

เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นเรื่องสั้นที่บอกเล่าชีวิตธรรมดาสามัญชนของคนจีนที่มีฐานะไม่ร่ำรวย เสนอแง่คิดแก่ผู้อ่านให้ขบคิด และนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การเขียนเรียงความ เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดออกมาเป็นงานเขียน โดยผู้เขียนจะต้องเข้าใจองค์ประกอบ วิธีการเขียน และสำนวนโวหารที่ใช้ในการเขียนอย่างถูกต้อง จึงจะถ่ายทอดออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกองค์ประกอบ รูปแบบ และวิธีการเขียนเรียงความได้ (K)

๓. กำหนดขอบข่ายและลำดับความคิดในการเขียนเรียงความได้อย่างสร้างสรรค์ (K)

๔. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักและแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K,P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๗. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการเขียนเรียงความ ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. การเขียนเรียงความ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปคุณค่าเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาวิถีชีวิตของคนจีนที่อพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๗

๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะเด่นของเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้ไปศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถวมาหรือไม่

๒. ครูเขียนลักษณะเด่นของเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ตามที่นักเรียนบอกบนกระดาน แล้วนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว แล้วช่วยกันตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว มีรูปแบบการเขียนอย่างไร

๒) เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถวมีลักษณะเด่นในด้านใด

๓) ผู้เขียนใช้สำนวนในการเขียนอย่างไร ยกตัวอย่างข้อความประกอบ

๔) สรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

๕) นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๒. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมในหัวข้อเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในข้อ ๑ และสรุปประเด็นต่าง ๆ นักเรียนบันทึกลงสมุด

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงคุณค่าของเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ในด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้ แล้วเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด

ชั่วโมงที่ ๒๘

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนสรุปคุณค่าของเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เพื่อทบทวนความรู้

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ ในด้านรูปแบบการเขียนเรียงความ ลักษณะสำคัญของการเขียนเรียงความ ลักษณะเรียงความที่ดี และการใช้สำนวนโวหารในการเขียน แล้วครูซักถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

๓. ครูแจกตัวอย่างเรียงความที่ชนะการประกวดให้นักเรียนศึกษา

๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการเขียน จากตัวอย่างเรียงความ

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง การเขียนเรียงความ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑) รูปแบบของการเขียนเรียงความ

๒) ลักษณะสำคัญของการเขียนเรียงความ

๓) ลักษณะของเรียงความที่ดี

๔) การใช้สำนวนโวหารในการเขียนเรียงความ

๖. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาแนวคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเขียนเรียงความ

๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนเขียนเรียงความ กลุ่มละ ๑ เรื่อง โดยช่วยกันกำหนดขอบข่าย โครงเรื่อง จัดลำดับความคิด และเขียนเป็นแผนผังความคิด แล้วให้แต่ละคนเขียนเรียงความตามแผนผังความคิด และนำมาช่วยกันขัดเกลาสำนวนภาษา เสร็จแล้วส่งครู

๕. ครูคัดเลือกผลงานของกลุ่มที่เขียนได้ดีติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนอ่านคำคมที่ชวนคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว และคิดว่าจะนำไปใช้กับตนเองได้อย่างไรบ้าง เขียนเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นข้อ ๆ ส่งครู

๓. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนฝึกเขียนโครงเรื่องเรียงความ แล้วเรียบเรียงเป็นเรียงความ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำความรู้เรื่องการเขียนเรียงความไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. นักเรียนเขียนเรียงความส่งเข้าประกวดในโอกาสต่าง ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปรูปแบบและวิธีการเขียนเรียงความ บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า ฉากและบรรยากาศของเรื่องสั้นมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนสัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องราวของคนจีนแผ่นดินใหญ่ที่อพยพเข้ามาในเมืองไทย แล้วจดบันทึก จับประเด็นสำคัญในเรื่องการใช้ชีวิต การสร้างฐานะ และลักษณะนิสัย

๒. อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ชีวิตของคนจีนที่อพยพเข้ามาเมืองไทยที่ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียง แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

๓. จัดประกวดการเขียนเรียงความในวันสำคัญต่าง ๆ

๔. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนเรียงความจากตัวอย่างเรียงความที่ชนะเลิศการประกวด

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ตัวอย่างเรียงความที่ชนะการประกวด

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง มอม
๒. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
๓. การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อความหมาย
๔. แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ
๒. อ่านจับใจความและสรุปความ
๓. เขียนแผนภาพโครงเรื่อง
๔. อ่านออกเสียงเรื่องสั้น
๕. แสดงบทบาทสมมุติ
๖. เขียนอธิบาย
๗. เขียนเล่าเรื่อง
๘. พิจารณาเรื่องสั้น
๙. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร
๑๐. เขียนบรรยายความรู้สึก
๑๑. ทำใบงาน

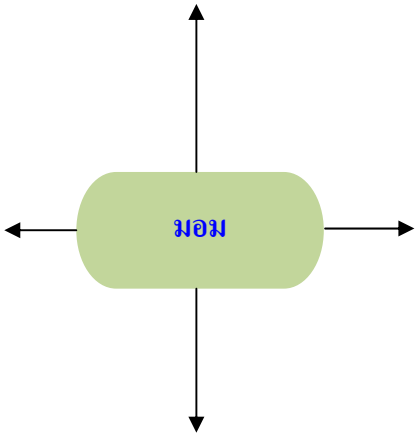

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู
๒. กระบวนการพูด
๓. กระบวนการอ่าน
๔. กระบวนการเขียน
๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ มอม

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)
๓. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)
๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. มอม เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงความรัก ความผูกพันระหว่างคนกับสุนัข ที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความกตัญญู และความจงรักภักดี
๒. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นการอ่านที่ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อความ
๓. คำหรือกลุ่มคำที่ใช้ในงานเขียน กวีจะเลือกเฟ้นที่สื่อความหมายได้ลึกซึ้งกินใจและไพเราะ
๔. แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องสั้นว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง มอม
๒. ตัวละครในเรื่องเป็นแบบอย่างที่ดีได้หรือไม่ ถ้าได้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องใด
๓. การอ่านออกเสียงเรื่องสั้น ควรอ่านอย่างไรจึงจะน่าฟัง
๔. การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในงานเขียนมีหลักเกณฑ์อย่างไร
๕. เรื่องสั้นมีแนวทางในการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างไร</td></tr>
<tr><td>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน
นักเรียนจะรู้ว่า...
๑. คำสำคัญ ได้แก่ โทน อัลเซเชียน อุปัทวเหตุ อนันตริยกรรม สัญชาตญาณ โกยสี่ตีน
๒. มอม เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงสุนัขพันทางตัวหนึ่งที่มีความรัก ความผูกพันต่อนายของมัน แม้ว่าเหตุการณ์จะทำให้ต้องพลัดพรากกัน แต่มันก็ยัง</td><td>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ
๑. จับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
๒. อ่านออกเสียงเรื่องสั้นโดยใช้น้ำเสียงตามเนื้อความ</td></tr>
</table>

จำนายของมันได้ ๓. การอ่านเรื่องสั้น ต้องอ่านด้วยน้ำเสียงที่สื่อถึงความรู้สึกของตัวละคร ๔. การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายเหมาะสมกับเนื้อความจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างชัดเจน ๕. แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบแต่ละส่วน ทั้งโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก กลวิธีในการแต่งและบทสนทนา ว่าดีหรือไม่ อย่างไร	๓. เลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในงานเขียนเหมาะสมตามความหมาย ๔. บอกลักษณะของเรื่องสั้นและพิจารณาเรื่องสั้นตามองค์ประกอบ
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง มอม แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๑.๓ อ่านออกเสียงเรื่องสั้น ๑.๔ แสดงบทบาทสมมุติ ๑.๕ เขียนอธิบาย ๑.๖ เขียนเล่าเรื่อง ๑.๗ พิจารณาเรื่องสั้น ๑.๘ วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร ๑.๙ เขียนบรรยายความรู้สึก	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ	

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง มอม	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อความหมาย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐
การอ่านเรื่องสั้นเรื่อง มอม

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง มอม

๑. สาระสำคัญ

เรื่อง มอม เป็นเรื่องสั้นเกี่ยวกับชีวิตของสุนัขตัวหนึ่งที่อาศัยอยู่กับครอบครัวเล็ก ๆ ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ชีวิตของมอมมีความสุขดี จนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น ประเทศไทยเข้าร่วมสงคราม นายของมอมต้องไปเป็นทหาร ทำให้ทุกชีวิตในครอบครัวต้องลำบาก เมื่อนายผู้หญิงและลูกสาวเสียชีวิตลง มอมจึงถูกคนอื่นนำไปเลี้ยงและได้พบกับนายเก่าในตอนท้าย เรื่อง มอม สะท้อนถึงอุปนิสัยและความรักสุนัขของผู้แต่ง จึงสามารถถ่ายทอดเรื่องราวทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามและรู้สึกสะเทือนใจตลอดทั้งเรื่อง

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K)

๓. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๓.ประเมินทักษะการพูด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านเรื่อง มอม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	→	เขียนแผนภาพโครงเรื่องสรุปเรื่อง มอม
สังคมศึกษาฯ	→	ศึกษาเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๒/นำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง มอม ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
ภาษาต่างประเทศ	→	ศึกษาวรรณกรรมต่างประเทศที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง
ศิลปะ	→	จัดป้ายนิเทศ/วาดภาพมอม
การงานอาชีพฯ	→	ศึกษาเรื่อง สัตว์เลี้ยง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำภาพสุนัขให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่าเคยเลี้ยงสัตว์เลี้ยงอะไรบ้าง มีวิธีการเลี้ยงอย่างไร และคิดว่าการเลี้ยงสัตว์มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง มอม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันเล่าเรื่องย่อ

๒. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) มอมชอบอยู่กับนายและมีความสุขมากเมื่อได้ออกเดินเที่ยวกับนาย แต่เหตุใดมอมจึงไม่ค่อยเอาใจใส่ในสิ่งที่นายสอน

๒) มอมเรียนวิชาที่นายสอนไว้ได้อย่างหนึ่ง วิชานั้นคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรในตอนท้ายเรื่อง

๓) อะไรเป็นเหตุจูงใจให้นายของมอมมาปรากฏตัวในยามวิกาลที่บ้านคุณแต๋ว แล้วทำไมมอมจึงจำนายได้

๔) “มอมไม่ได้รักนายเท่าชีวิต แต่นายเป็นชีวิตของมอม” ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

๕) ทำไมมอมจึงรู้สึกว่า “คนทั้งโลกเป็นศัตรู” เมื่อเห็นคนกลุ่มหนึ่งพยายามที่จะมาเอาร่างอันไร้ชีวิตของนายผู้หญิงและหนูผู้เป็นลูกออกจากหลุม

๖) มีเหตุการณ์ใดหรือสิ่งใดที่ทำให้นายต้องยอมรับว่า มอมกับตนนั้นไม่อาจพรากจากกันได้ จนถึงกับต้องรำพึงออกมาว่า “ไอ้มอม เอ็งชนะข้า ไปด้วยกัน มา ตามข้ามา”

๗) เมื่อมอมไปอยู่กับคุณแต๋ว มอมได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แต่เหตุใดมอมจึงไม่กระปรี้กระเปร่ารื่นเริงเหมือนอยู่กับนาย

๘) เรื่อง มอม ให้ข้อคิดอะไรบ้างแก่นักเรียน

๓. ครูสรุปคำตอบของนักเรียนแต่ละข้อ และเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น

ชั่วโมงที่ ๓๐

๑. ครูทบทวนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนโดยอ่านข้อความเกี่ยวกับเรื่อง มอม ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า ข้อความที่อ่านกล่าวถูกต้องหรือไม่

ตัวอย่างข้อความ

- มอมเป็นลูกสุนัขที่เกิดในวัดมักกะสัน
- คนแปลกหน้าผิดกลิ่นที่มอมพบเจอระหว่างทาง คือ ทหารญี่ปุ่น
- เสียงหมาตัวใหญ่โตมหึมาที่มอมได้ยินยามค่ำคืนก่อนเครื่องบินจะมาถึง คือเสียงของสัญญาณเตือนภัย

๒. ครูอธิบายให้ความรู้นักเรียนเกี่ยวกับข้อความที่กล่าวไม่ถูกต้อง

๓. นักเรียนแต่ละคนสรุปเรื่อง มอม เป็นแผนภาพโครงเรื่อง ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนแก้ไขให้ถูกต้อง และตกแต่งให้สวยงามส่งครู

๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง มอม ว่าผู้แต่งให้ติดตามเรื่องราวจากสายตาของใครเป็นส่วนใหญ่ และการนำเสนอเรื่องด้วยวิธีนี้ดีหรือไม่ อย่างไร แล้วร่วมกันสรุป

๕. นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง มอม บันทึกลงสมุด

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง มอม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

๑) เมื่อนายของมอมจากไป ผู้แต่งบรรยายว่า “ชีวิตของมอมนั้นสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วาระที่นายออกจากบ้านไป” ทำไมผู้แต่งจึงว่าชีวิตของมอมมันสิ้นสุดลงทั้ง ๆ ที่ยังไม่ตาย

๒) มอมทิ้งคุณแต๋วแต่เลือกที่จะไปอยู่กับนายซึ่งไม่มีปัญญาจะเลี้ยงมันได้อีกต่อไป นักเรียนคิดว่ามอมทำถูกหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นมอมนักเรียนจะทำอย่างไร

๓) จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับนายนายผู้หญิง หนู และมอม สะท้อนถึงโทษของสงครามได้อย่างชัดเจน “โทษของสงคราม” ในที่นี้คืออะไร

๔) ข้อความตั้งแต่ *มอมมันพยายาม* จนถึง *คนที่มันรักนั้นหายทุกข์* สะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยใดของมอมชัดเจนที่สุด

๕) นักเรียนรู้สึกสะเทือนอารมณ์มากที่สุดในตอนใด เล่าเรื่องตอนนั้น และอธิบายเหตุผล

๓. นักเรียนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียนและร่วมกันสรุป

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง มอม ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องย่อและบอกข้อคิดจากเรื่อง มอม บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเขียนเล่าเรื่อง มอม ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ส่งครูตรวจสอบ

๒. นักเรียนวาดภาพมอมตามคำบรรยายจากเนื้อเรื่อง แล้วเขียนสรุปถึงความแสนรู้ของมอม เปรียบเทียบข้อมูลกับสุนัขโดยทั่ว ๆ นำมาแลกเปลี่ยนกันดูกับเพื่อน และร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๕ อันดับ จัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสภาพบ้านเมืองในช่วงสงครามที่ผู้แต่งถ่ายทอดผ่านเรื่อง มอม ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วร่วมกันสรุปเป็นข้อ ๆ

๔. ครูแนะนำหนังสือเกี่ยวกับเรื่องสั้นหรือเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๒ ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม

๕. นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงทั้งวรรณกรรมของไทยและต่างประเทศ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพสุนัข

๓. ข้อความเกี่ยวกับเรื่อง มอม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑
การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง มอม

๑. สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว นอกจากจะต้องอ่านออกเสียงคำ ข้อความ หรือประโยคให้ถูกต้องแล้ว ยังจะต้องใช้น้ำเสียง แสดงอารมณ์ ความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องด้วย

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ (K)

๒. อ่านออกเสียงร้อยแก้วโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๓. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๔. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	→	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
ศิลปะ	→	การแสดงบทบาทสมมุติ
สุขศึกษาฯ	→	เล่นเกมพิจารณาน้ำเสียง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๑

๑. ครูสนทนากับนักเรียนทบทวนการอ่านออกเสียงร้อยแก้วว่าควรอ่านอย่างไร

๒. นักเรียนช่วยกันบอกหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วตามความรู้ที่ได้ไปทบทวนมา

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านเรื่องสั้นให้น่าฟังว่าควรจะอ่านอย่างไร

๔. ครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของการอ่านออกเสียงร้อยแก้วต่อไปนี้ แล้วช่วยกันสรุป

๑) การอ่านบทสนทนา

๒) การอ่านแบบเล่าเรื่อง

๒. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านออกเสียงร้อยแก้วให้นักเรียนฟัง นักเรียนสังเกตการแบ่งวรรคตอน น้ำเสียง อารมณ์ จังหวะ ลีลา แล้วฝึกอ่านตามจนคล่อง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านเรื่อง มอม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ จนคล่องทุกคนในกลุ่ม

๔. นักเรียนแต่ละคนอ่านออกเสียงตามใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านออกเสียง แล้วอ่านกับครูเพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดแสดงบทบาทสมมุติเรื่อง มอม หน้าชั้นเรียน เพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ติชม

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมพิจารณาน้ำเสียง โดยครูติดบัตรคำต่อไปนี้บนกระดาน แล้วติดแถบข้อความให้นักเรียนอ่าน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาว่าควรใช้น้ำเสียงใดในการอ่าน

เสียงแจ่มใส	เสียงอ่อนโยน	เสียงอ่อนเบา	เสียงกร้าว

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ ๑ คน แข่งขันกันยกมือเพื่อบอกว่าข้อความนี้ควรอ่านด้วยน้ำเสียงใด โดยตัวแทนกลุ่มที่ยกมือเป็นกลุ่มแรกจะมีสิทธิ์ได้ตอบ พร้อมอ่านข้อความให้เพื่อนฟังด้วยน้ำเสียงที่กลุ่มคิดว่าถูกต้อง

๕. ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม แล้วอ่านข้อความให้นักเรียนฟังอีกครั้ง ครูรวมคะแนน กลุ่มที่ตอบถูกต้อง ๑ ข้อความ จะได้ ๑ คะแนน ครูบันทึกคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้วไปใช้การอ่านวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๒. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์หรือโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเป็นสารคดีเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง แล้วสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ดู เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงร้อยแก้วจากสื่อต่าง ๆ

๒. นักเรียนดูวีดิทัศน์การอ่านบทสนทนา การอ่านแบบเล่าเรื่องหรือฟังละครวิทยุ สังเกตการใช้น้ำเสียง ลีลา และจังหวะในการอ่าน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แถบบันทึกเสียง

๒. ใบงานที่ ๙ เรื่อง การอ่านออกเสียง

๓. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

๔. บัตรคำ

๕. แถบข้อความ

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒
การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อความหมาย

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง มอม

๑. สาระสำคัญ

การเขียนงานเขียนที่เป็นบันเทิงคดี จะต้องเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและสื่อความให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจน

มอม เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทเรื่องสั้นของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช การศึกษาประวัติผู้แต่งจะทำให้ทราบถึงประวัติและผลงานที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

สภาพเหตุการณ์และฉากในเรื่อง มอม เป็นสภาพเมืองไทยสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา (สงครามโลกครั้งที่ ๒) เริ่มเกิดขึ้นในยุโรปตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๒ คู่สงครามคือ ฝ่ายสัมพันธมิตร เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อเมริกา จีน และฝ่ายอักษะซึ่งประกอบด้วยอิตาลี เยอรมนี ญี่ปุ่น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของคำที่จะใช้สื่อความได้ถูกต้อง (K)

๒. เลือกใช้คำในการเขียนงานเขียนได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๓. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียน การแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิตได้ (P)

๔. ตระหนักในคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. ศัพท์น่ารู้

๒. ประวัติผู้แต่ง

๓. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาสภาพเหตุการณ์ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ/วาดภาพระบายสีสัตว์เลี้ยง

สุขศึกษาฯ → เล่นเกมคำนี้ต้องขยาย

การงานอาชีพฯ → ศึกษาเรื่อง สัตว์เลี้ยง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๒

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่ได้ไปดูมาให้เพื่อน ๆ ฟัง นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง

๒. ครูนำภาพสัตว์เลี้ยงหรือสารคดีเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงมาให้นักเรียนดู แล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ดู

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนเรื่อง มอม อีกครั้ง

๒. นักเรียนเลือกคำหรือสำนวนที่ไม่เข้าใจความหมายเปิดหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแจกชุดคำให้นักเรียนกลุ่มละ ๑ ชุดคำ แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยอธิบายว่าคำหรือวลีในชุดคำมีความสัมพันธ์กับเรื่อง มอม อย่างไร

ชุดที่ ๑ อัลเซเชียน อุปัทวเหตุ กำหนดสัญญา

ชุดที่ ๒ บ้านไม้สองชั้นเล็ก ๆ อนันตริยกรรมของสุนัข นางนวล

ชุดที่ ๓ กิ่งไม้แห้ง ยาสีฟัน สบู่ และของกินแห้ง ๆ เจ๊กขายขวด

ชุดที่ ๔ เครื่องบินและเสียงหอน ลูกระเบิด ไฟไหม้

ชุดที่ ๕ ไอ้ดื้อ ขโมย ตีสองครึ่ง

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอธิบายความหมาย โดยมีครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม

๕. ครูเล่าประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้เรื่อง สภาพเหตุการณ์และฉากที่ควรทราบเกี่ยวกับเรื่อง มอม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟัง และให้ความรู้เสริมเกี่ยวกับสงครามมหาเอเชียบรูพา (สงครามโลกครั้งที่ ๒) ว่าเมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา (สงครามโลกครั้งที่ ๒) ญี่ปุ่นได้ยกกำลังเข้ายึดอินโดจีนของฝรั่งเศส และได้ประกาศยกเลิกอำนาจการปกครองของฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ พร้อมกับมอบหมายให้จักรพรรดิเบ๋าได๋ของเวียดนามประกาศอิสรภาพและจัดตั้งรัฐบาลเวียดนามขึ้นปกครองประเทศ เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ญี่ปุ่นแพ้สงคราม จักรพรรดิเบ๋าได๋สละราชสมบัติ มอบอำนาจการบริหารให้ฝ่ายเวียดมินห์ ฝ่ายสัมพันธมิตรโดยมีอังกฤษสนับสนุนให้ฝรั่งเศสเข้ามามีอำนาจในเวียดนามอีก โฮจิมินห์จึงประกาศทำการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธอย่างเปิดเผย และได้ประกาศอิสรภาพให้แก่เวียดนาม และสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยมีกรุงฮานอยเป็นเมืองหลวงและโฮจิมินห์เป็นประธานาธิบดี

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อความหมาย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อเขียนอธิบายเรื่องต่อไปนี้ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑) เขียนเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับมอมตั้งแต่ลืมตาดูโลกจนเป็นหนุ่มใหญ่

๒) เขียนเล่าเหตุการณ์หลังจากนายจากไประยะหนึ่งกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบ้านของนาย มอมต้องเรียนรู้อะไรใหม่ในชีวิต และสิ่งที่เป็นบทเรียนใหม่ในชีวิตของมอม

๓) สมมุตินักเรียนเป็นนาย นายผู้หญิง หรือคุณแต๋ว ตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง เขียนเล่าเรื่องของมอมเท่าที่ตนรู้จักในฐานะตัวละครดังกล่าว

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมคำนี้ต้องขยาย โดยเลือกซองจดหมายที่บรรจุแถบข้อความจากเรื่อง มอม กลุ่มละ ๑ ซอง นักเรียนเปิดซองจดหมายและอ่านข้อความพร้อมกัน และช่วยกันอธิบายความหมายของคำหรือวลีที่พิมพ์ตัวหนา ภายในเวลาที่กำหนด เช่น

กลิ่นของนายติดอยู่ที่ตัวของหนูเหมือนกับคน ๆ เดียวกัน **ชั่วแต่ว่า**หนูตัวเล็กกว่า

มอมก็ต้องทน เพราะ**ความรักกำลังขึ้นหน้า**

(เล่นทีละกลุ่ม) ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม กลุ่มที่บอกความหมายไม่ถูกต้องให้มารวมกันและทำตามที่เพื่อนต้องการ

๔. นักเรียนเขียนเล่าเหตุการณ์และฉากต่างจากเรื่อง มอม ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนเลือกใช้คำในการเขียนเรื่องสั้นได้ถูกต้องตามความหมาย

๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับประวัติและผลงานของผู้แต่งไปเล่าให้คนในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

๓. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับสภาพเหตุการณ์จากเรื่อง มอม ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการเรียน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการสื่อสาร บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปประวัติผู้แต่ง เป็นเส้นเวลา (Timeline) แล้วนำไปจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์และฉากจากเรื่อง มอม เป็นข้อ ๆ บันทึกลงสมุด

๔. ครูให้นักเรียนทบทวนเรื่อง มอม แล้วสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเขียนเล่าเรื่องสัตว์เลี้ยงของตนเอง พร้อมวาดภาพประกอบระบายสีให้สวยงาม ส่งครู

๒. นักเรียนศึกษาการเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย โดยสังเกตการเลือกใช้คำที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านได้เข้าใจ

๓. นักเรียนเลือกอ่านผลงานเรื่องอื่น ๆ ของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลกระทบของสงครามมหาเอเชียบูรพา (สงครามโลกครั้งที่ ๒) ที่มีต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน กลุ่มละ ๒ ประเทศ ทำเป็นรายงาน ส่งครู และนำเสนอผลงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพสัตว์เลี้ยง

๒. สารคดีเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

๓. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๔. ชุดคำ

๕. ซองจดหมาย

๖. แถบข้อความจากเรื่อง มอม

๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓
แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง มอม

๑. สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรม ผู้อ่านจะตีความ วิเคราะห์ หรือวิจารณ์เรื่องที่อ่าน เพื่อจะได้เข้าใจเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้นได้ (K)

๒. พิจารณาเรื่องสั้นที่กำหนดให้ ตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางได้ถูกต้อง (K, P)

๓. วิเคราะห์คุณค่าของเรื่องสั้นได้ (P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → นำความรู้และข้อคิดจากการอ่านเรื่องสั้นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ภาษาต่างประเทศ → ศึกษาแนวทางการวิจารณ์วรรณกรรมต่างประเทศ

ศิลปะ → วาดภาพตัวละครจากเรื่อง มอม/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๓

๑. นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง มอม แบบสั้น ๆ พร้อมบอกข้อคิดที่ได้รับ

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แล้วครูนำสนทนาโยงเข้าเรื่อง แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าเรื่อง มอม เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทเรื่องสั้น แล้วครูแจกใบความรู้ เรื่อง แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา

๒. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้นว่าต้องพิจารณาองค์ประกอบใดบ้าง

๓. ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาเรื่อง มอม ในหัวข้อที่ครูกำหนดให้ต่อไปนี้

๑) เนื้อเรื่อง
๒) ศิลปะการประพันธ์
๓) ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ
๔) การนำไปใช้ในชีวิตจริง

๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๔ คน ออกมานำเสนอผลการพิจารณาเรื่อง มอม คนละ ๑ หัวข้อ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อเพิ่มเติม

๕. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากเรื่อง มอม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วเปรียบเทียบกับที่นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๖. ครูสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากเรื่อง มอม เป็นความรู้ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง นักเรียนบันทึกลงสมุด

ชั่วโมงที่ ๓๔

๑. นักเรียนช่วยกันบอกองค์ประกอบและแนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น ครูเขียนบนกระดานและอธิบายสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง เพื่อเป็นการทบทวน

๒. นักเรียนช่วยกันบอกตัวละครสำคัญจากเรื่อง มอม ครูเขียนชื่อตัวละครบนกระดาน

มอม	นาย	นายผู้หญิง	คุณแต๋ว	หนู

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมสมองวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัวว่ามีนิสัยเป็นอย่างไร พร้อมวาดภาพประกอบตามจินตนาการของกลุ่มทำลงในใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วิเคราะห์นิสัยตัวละคร

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูช่วยสรุป และนักเรียนแก้ไขผลงานของกลุ่ม นำมาติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนบอกข้อคิดจากเรื่อง มอม และแสดงความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ ควรนำไปเป็นแบบอย่างอย่างไรบ้าง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแจกเรื่องสั้นให้นักเรียนอ่านกลุ่มละ ๑ เรื่อง แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาเรื่องสั้นที่อ่านในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วช่วยกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑) เนื้อเรื่อง
๒) ศิลปะการประพันธ์
๓) ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ
๔) การนำไปใช้ในชีวิตจริง

๔. ครูนำภาพในหนังสือพิมพ์หรือจากสื่อประเภทต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ แสนรู้ ของสุนัขมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกและสิ่งที่นึกถึงเมื่อเห็นภาพนี้ ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๒–๓ คน อ่านความรู้สึกที่นักเรียนเขียนให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง แล้วร่วมกันสรุป

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับหลักการพิจารณาเรื่องสั้นไปใช้พิจารณาเรื่องสั้นเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนนำข้อคิดและคุณค่าจากเรื่อง มอม ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการพิจารณาเรื่องสั้น บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและคุณค่าจากเรื่อง มอม บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนรู้จักช้างเอราวัณหรือไม่ เป็นช้างของใคร และมีลักษณะพิเศษอย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกเรื่องสั้นที่ชอบ แล้วนำมาพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง

๒. นักเรียนอ่านบทวิจารณ์เรื่องสั้นเรื่องอื่น ๆ เพื่อศึกษาแนวทางในการวิจารณ์เรื่องสั้น

๓. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องสั้นหรือวรรณกรรมปัจจุบัน เช่น กิจกรรมพบนักเขียนหรือพบกวีซีไรต์ หรืองานสัปดาห์หนังสือ

๔. นักเรียนศึกษาแนวทางการวิจารณ์วรรณกรรมต่างประเทศ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ใบความรู้ เรื่อง แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น

๓. ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วิเคราะห์นิสัยตัวละคร

๔. ตัวอย่างเรื่องสั้น

๕. ภาพจากหนังสือพิมพ์หรือจากสื่อต่าง ๆ

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

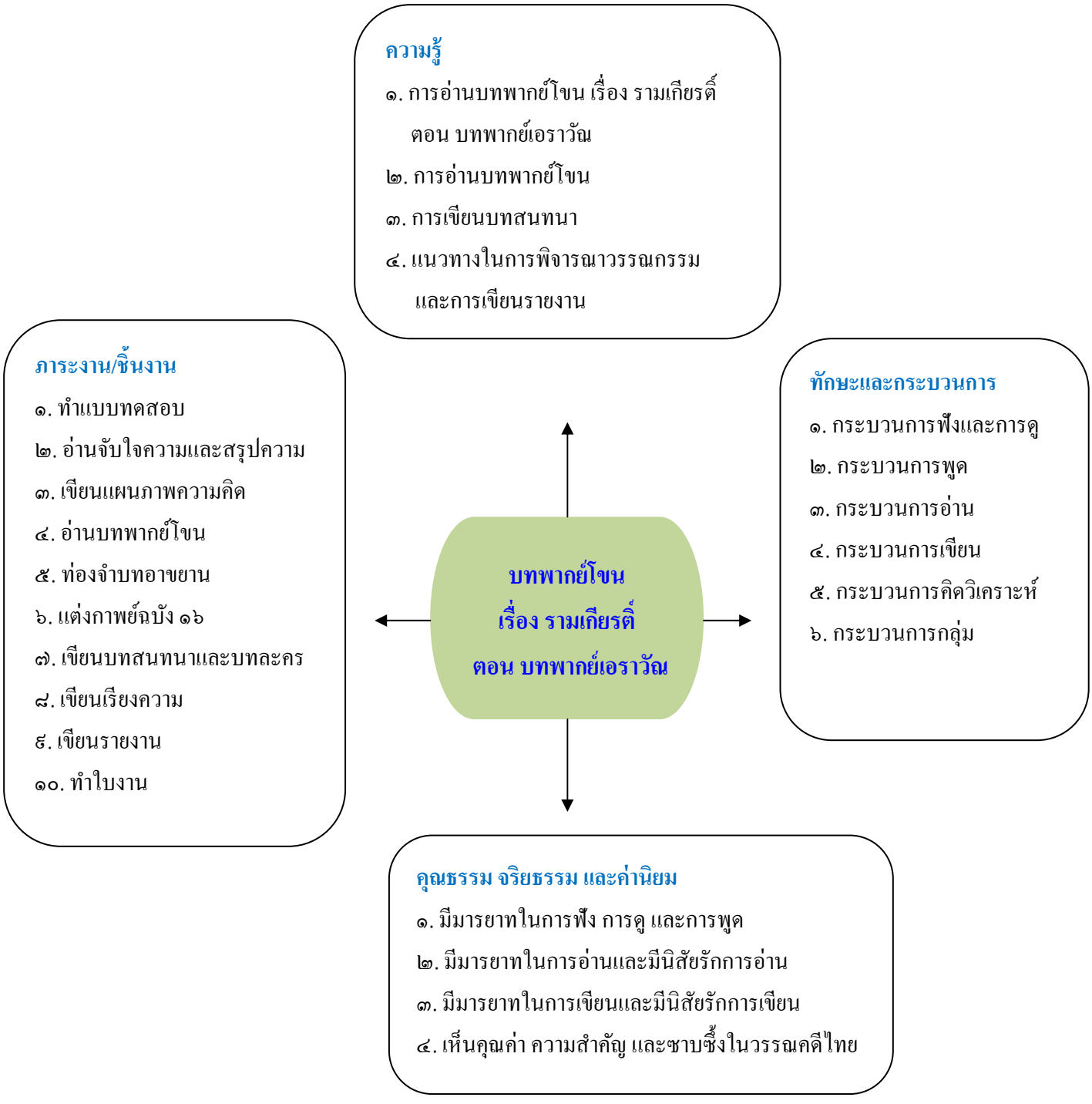

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน
เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)
๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๔. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)
๗. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เป็นคำพากย์สำหรับเล่นโขนที่มีศิลปะการประพันธ์ที่ประณีตวิจิตรงดงาม ไพเราะสละสลวย และเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของไทย
๒. การอ่านบทพากย์โขน ต้องอ่านให้ถูกต้องตามลักษณะของคำประพันธ์
๓. การเขียนบทสนทนา เป็นการเขียนคำพูดของตัวละครที่ใช้โต้ตอบกันในบทละคร ซึ่งจะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับตัวละคร
๔. การพิจารณาบทพากย์โขน ต้องตีความ วิเคราะห์ และวิจารณ์เรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง
๕. การเขียนรายงาน เป็นการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า รวบรวม สำรวจ เรื่องใดเรื่องหนึ่งออกมาเป็นรูปเล่มรายงาน</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ
๒. บทพากย์โขนมีลักษณะอย่างไร
๓. การอ่านบทพากย์โขนมีหลักการอย่างไร
๔. บทสนทนาที่ดีมีวิธีการเขียนอย่างไร
๕. การพิจารณาบทพากย์โขน ต้องพิจารณาเรื่องใดบ้าง อย่างไร
๖. การเขียนรายงานมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง</td></tr>
</table>

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความ เข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ อินทรชิต เอราวัณ นิรมิต โบกขรณี สัตภัณฑ์ สหัสนัยน์ ศัสตรา พรหมาสตร์ ๒. บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ กล่าวถึงความงดงามและความยิ่งใหญ่ของกองทัพของพระอินทร์แปลงที่ทำให้พระลักษมณ์หลงใหลจนถูกศรของอินทรชิต ๓. บทพากย์โขน เป็นบทร้องเล่าเรื่องที่มีท่วงทำนอง จังหวะในการบรรยายและพรรณนาเรื่องได้อย่างไพเราะ ๔. บทสนทนา เป็นบทที่ตัวละครใช้พูดโต้ตอบกัน ต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับตัวละครนั้น ๆ ด้วย ๕. การพิจารณาบทพากย์โขน ผู้อ่านต้องตีความ วิเคราะห์ หรือวิจารณ์เรื่องที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้อย่างลึกซึ้งและพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ได้ ๖. การเขียนรายงาน เป็นการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้า โดยมีรูปแบบและองค์ประกอบถูกต้องครบถ้วนตามวิธีการเขียนรายงาน	๑. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. อ่านบทพากย์โขนได้อย่างไพเราะ ๓. บอกหลักการเขียนบทสนทนาและเขียนบทสนทนาอย่างสร้างสรรค์ ๔. พิจารณาคุณค่าเรื่องที่อ่าน ๕. เขียนรายงานถูกต้องตามหลักเกณฑ์
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๓ อ่านบทพากย์โขน ๑.๔ ท่องจำบทอาขยาน ๑.๕ แต่งกาพย์ฉบัง ๑๖ ๑.๖ เขียนบทสนทนาและบทละคร ๑.๗ เขียนเรียงความ ๑.๘ เขียนรายงาน	

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๑) การทดสอบ	๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
๒) การสนทนาซักถาม	๒) แบบประเมินการอ่าน
๓) การสังเกต	๓) แบบประเมินการเขียน
๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม	๔) แบบประเมินการฟังและการดู
	๕) แบบประเมินการพูด
๕) การวัดเจตคติ	๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ การอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การอ่านบทพากย์โขน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ การเขียนบทสนทนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมและการเขียนรายงาน	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔
การอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์
ตอน บทพากย์เอราวัณ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๑. สาระสำคัญ

บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพากย์ในเรื่อง รามเกียรติ์ ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเพื่อใช้แสดงโขนโดยเฉพาะ กล่าวถึงอินทรชิตซึ่งแปลงกายเป็นพระอินทร์และจัดทัพปลอมเป็นทัพของพระอินทร์เพื่อลวงฝ่ายพระราม ทำให้พระลักษมณ์ หนุมาน และไพร่พลวานรหลงกลเสียทีแก่อินทรชิต แต่พิเภกมาแก้ไขเหตุการณ์ไว้ ทำให้ทุกคนฟื้นขึ้นมาได้ ในตอนนี้แสดงให้เห็นถึงความงดงามตระการตาของช้างทรงของพระอินทร์และกลอุบายในการรบของฝ่ายยักษ์ ซึ่งในที่สุดฝ่ายธรรมะก็สามารถรอดพ้นจากฝ่ายอธรรมได้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๒. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๓. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๔. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

สังคมศึกษาฯ → นำความรู้และข้อคิดจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → วาดภาพระบายสีช้างเอราวัณ/จัดป้ายนิเทศ/ศึกษาศิลปะการแสดงโขน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. นักเรียนดูภาพตัวละครในเรื่อง รามเกียรติ์ รวมทั้งภาพช้างเอราวัณ แล้วร่วมกันสนทนาว่าเป็นตัวละครใดบ้าง มีบทบาทอย่างไร และช้างเอราวัณเกี่ยวข้องกับตัวละครในเรื่องอย่างไร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูเล่าเรื่อง รามเกียรติ์ บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑ ก่อนถึงตอนเอราวัณแปลง ซึ่งเป็นตอนที่ตรงกับบทพากย์เอราวัณ บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ให้นักเรียนฟัง

๒. นักเรียนอ่านออกเสียงบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ตั้งแต่ต้นจนจบ

๓. ครูแบ่งเนื้อเรื่องบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ออกเป็นตอน ๆ และแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเท่ากับจำนวนเนื้อเรื่องที่แบ่ง แล้วให้แต่ละกลุ่มถอดคำประพันธ์กลุ่มละ ๑ ตอน เสร็จแล้วส่งตัวแทนมาอ่านให้เพื่อนฟัง โดยมีครูคอยเพิ่มเติมเพื่อให้เนื้อเรื่องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

๔. นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปเป็นสำนวนของตนเอง ส่งครู

๕. นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) หากนักเรียนเป็นพระราม เมื่อประสบกับเหตุการณ์นี้นักเรียนจะทำอย่างไร

๒) นักเรียนคิดว่าเหตุใดท้าวทศรถและนางสมุทรเทวีจึงยอมให้พระลักษมณ์เสด็จตามพระรามไปในป่า

๖. ครูสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ ๓๖

๑. นักเรียนช่วยกันเล่าบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วร่วมกันระดมสมองในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วเขียนเป็นแผนภาพความคิด สรุปแต่ละหัวข้อ

๑) ผู้แต่ง

๒) ที่มาของเรื่อง

๓) ลักษณะคำประพันธ์

๔) จุดประสงค์ในการแต่ง

๕) เรื่องย่อ

๖) ตัวละคร

๗) ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้การรายงานสมบูรณ์มากขึ้น

๔. นักเรียนแต่ละคนสรุปผลจากการฟังรายงานของทุกกลุ่ม แล้วเขียนเป็นแผนภาพความคิดของตนเอง ส่งครู

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าพระลักษมณ์ถูกศรพรหมาสตร์ของอินทรชิตได้อย่างไร ทั้งที่สุครีพเตือนให้ระวังตัวเพราะจับพิรุธจากการเสด็จของพระอินทร์ ซึ่งเป็นอินทรชิตแปลงได้ แล้วร่วมกันสรุปผลการอภิปราย

๓. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครและแนวคิดของเรื่องจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ครูสุ่มเรียกนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า ประเทศในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รับอารยธรรมอินเดียทั้งในเรื่องศาสนา สถาปัตยกรรม และวรรณกรรม ดังนั้นจึงทำให้มหากาพย์รามายณะได้รับความนิยมแพร่หลาย เช่น อินโดนีเซีย ไทย ลาว กัมพูชา และเนื่องจากหนุมานเป็นตัวละครสำคัญ และเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในกลุ่มประเทศที่รับอารยธรรมอินเดียนั้น จึงถูกนำมาใช้เป็นสื่อในวัฒนธรรมร่วมสมัยหลายประเภท เช่น ใช้เป็นตัวนำโชคในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย

๕. นักเรียนวาดภาพช้างเอราวัณตามคำบรรยายในเนื้อเรื่อง ลงในใบงานที่ ๑๑ เรื่อง ลักษณะของช้างเอราวัณ ตกแต่งและระบายสีให้สวยงาม นำเสนอผลงานโดยการจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง คุณค่า และข้อคิดจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนฟังการพากย์โขนจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วสังเกตการพากย์และการใช้น้ำเสียง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมว่าพระรามจะแก้ฤทธิ์ศรพรหมาสตร์ทำให้พระลักษมณ์และพลวานรฟื้นคืนชีพได้อย่างไร แล้วนำมาสนทนาร่วมกันในชั้นเรียน

๒. นักเรียนอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เพิ่มเติมตั้งแต่ต้นจนจบ

๓. นักเรียนอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนอื่น ๆ ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

๔. นักเรียนศึกษาลักษณะของช้างเอราวัณจากหนังสือต่าง ๆ

๕. นักเรียนศึกษาศิลปะการแสดงโขน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพตัวละครเรื่อง รามเกียรติ์

๓. ภาพช้างเอราวัณ

๔. ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง ลักษณะของช้างเอราวัณ

๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕
การอ่านบทพากย์โขน

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๑. สาระสำคัญ

การพากย์โขน เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะบรรยายและพรรณนาความ เป็นทำนองอย่างหนึ่งในการแสดงโขน ซึ่งมีท่วงทำนอง ลีลา จังหวะจะโคนที่ไพเราะ การได้เรียนรู้และฝึกอ่านบทพากย์โขน ทำให้รู้จักมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติและช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป

กาพย์ฉบัง ๑๖ คือ คำประพันธ์ประเภทกาพย์ที่มีลักษณะบังคับ คือ ๑ บท มี ๓ วรรค วรรคแรกมี ๖ คำ วรรคที่ ๒ มี ๔ คำ และวรรคที่ ๓ มี ๖ คำ รวม ๑๖ คำ

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของบทพากย์โขนและอ่านได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ (K, P)

๒. อ่านบทพากย์โขนโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมตามเนื้อความ (P)

๓. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและมีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (K, P)

๔. บอกลักษณะของกาพย์ฉบัง ๑๖ และแต่งกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้อย่างสร้างสรรค์ (K, P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านบทร้อยกรอง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทพากย์โขน

๒. การแต่งกาพย์ฉบัง ๑๖

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนผังกาพย์ฉบัง ๑๖

ศิลปะ → ศึกษาเรื่อง การพากย์โขน/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๗

๑. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของการพากย์โขนตามที่ได้ไปฟังมา

๒. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ให้นักเรียนฟัง นักเรียนสังเกตการพากย์และการใช้น้ำเสียง

๓. นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ฟัง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนฝึกอ่านบทพากย์ตามแถบบันทึกเสียงจนคล่อง และฝึกอ่านเองโดยไม่มีต้นแบบ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ จนคล่องหมดทุกคนในกลุ่ม

๓. นักเรียนฝึกอ่านกับครูทีละกลุ่ม เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง แล้วจับคู่ฝึกอ่านเป็นรายบุคคล ให้เพื่อนประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง และส่งแบบประเมินให้ครูตรวจสอบ

๔. นักเรียนท่องจำบทอาขยานจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ตั้งแต่ *อินทรชิตบิดเบือนกายิน* จนถึง *ดังเวไชยันต์อมรินทร์* แล้วนำไปฝึกท่อง และมาท่องจำกับครูเป็นรายบุคคลนอกเวลาเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านบทพากย์โขน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง แล้วช่วยกันบอกว่าเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

อินทรชิตบิดเบือนกายิน เหมือนองค์อมรินทร์
ทรงคชเอราวัณ
ช้างนิรมิตฤทธิแรงแข็งขัน เผือกผ่องผิวพรรณ
สีสังข์สะอาดโอพาร์

๓. นักเรียนเขียนแผนผังกาพย์ฉบัง ๑๖ จากบทร้อยกรองที่ครูให้อ่าน แล้วโยงเส้นสัมผัสและสรุปลักษณะบังคับตามความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเอง

๔. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง กาพย์ฉบัง ๑๖ ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบกับกิจกรรมที่นักเรียนร่วมกันทำในข้อ ๓ ครูสรุปลักษณะบังคับของกาพย์ฉบังให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งกาพย์ฉบัง ๑๖ ชมความงามของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เสร็จแล้วออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนช่วยกันคัดเลือกกลุ่มที่เขียนได้ดี ติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการอ่านบทพากย์โขนไปใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ

๒. นักเรียนแต่งกาพย์ฉบัง ๑๖ ส่งเข้าประกวดในโอกาสสำคัญ ๆ ของโรงเรียน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านบทพากย์โขน การท่องจำบทอาขยาน และการแต่งกาพย์ฉบัง ๑๖ บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนสังเกตภาษาที่ใช้ในบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดประกวดอ่านบทพากย์โขนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๒. นักเรียนเข้าชมการแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ หรือเข้าร่วมแสดงโขนด้วย

๓. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะ การพากย์โขน การแต่งตัวโขน เพื่อเพิ่มพูนความรู้

๔. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพากย์โขนในบทต่าง ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แถบบันทึกเสียง

๒. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๓. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๔. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๕. ใบความรู้ เรื่อง กาพย์ฉบัง ๑๖

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖
การเขียนบทสนทนา

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๑. สาระสำคัญ

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การศึกษาพระราชประวัติของผู้ทรงพระราชนิพนธ์จะทำให้ทราบถึงพระราช-ประวัติและพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ซึ่งสามารถนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสืบค้นต่อไปได้

โขน เป็นศิลปะการแสดงของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ผู้แสดงจะสวมหน้ากากปิดบังใบหน้าตนเอง และถืออาวุธ

ช้างเอราวัณ เป็นช้างทรงของพระอินทร์ ตามปกติเป็นเทพบุตรชื่อไอยราวัณ เมื่อพระอินทร์ต้องการช้างทรงจะกลายร่างเป็นช้างเอราวัณ มีกายสีขาว มี ๓๓ เศียร

การเขียนบทสนทนา เป็นการเขียนคำพูดของตัวละครที่ใช้โต้ตอบกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัย ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์นั้น ๆ และเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับตัวละครด้วย และต้องมีคำบรรยายประกอบการสนทนาด้วยจะทำให้เนื้อความชัดเจนมากขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. อธิบายหลักเกณฑ์การเขียนบทสนทนาได้ (K)

๓. เขียนบทสนทนาเรื่องที่กำหนดให้อย่างสร้างสรรค์ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. ศัพท์น่ารู้
๒. ประวัติผู้แต่ง
๓. สาระน่ารู้
๔. การเขียนบทสนทนา

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักเกณฑ์การเขียนบทสนทนา
ภาษาต่างประเทศ → รวบรวมบทสนทนาหรือบทละครภาษาอังกฤษ
ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ
การงานอาชีพฯ → ทำสมุดเล่มเล็ก

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๘

๑. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับผลการสังเกตภาษาที่ใช้ในบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ตามที่นักเรียนได้ศึกษามา ครูเขียนผลการสังเกตของนักเรียนบนกระดาน
๒. นักเรียนดูวีดิทัศน์การแสดงโขน แล้วสังเกตภาษาที่ใช้ในการพากย์และการเจรจา

๓. นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นความรู้เปรียบเทียบกับผลการสังเกตของนักเรียนในตอนต้น

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาคำศัพท์ สำนวนโวหาร จากบทพากย์โขนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วค้นหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๒. ครูเล่าประวัติผู้แต่งให้นักเรียนฟังประกอบการซักถามเพิ่มเติม

๓. นักเรียนศึกษาสาระน่ารู้เรื่อง ความรู้เรื่องโขน และลักษณะของช้างเอราวัณ ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

๔. ครูสนทนาซักถามความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น นักเรียนคิดว่า โขน มีความสำคัญต่อชาติไทยอย่างไร และนักเรียนมีวิธีอนุรักษ์การแสดงโขนให้อยู่คู่กับชาติไทยได้อย่างไรบ้าง

๕. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังดังนี้

๑) คำว่า โขนกับละคร เป็นคำเดียวกัน มีรากมาจากตระกูลชวา–มลายู ว่า lecon ในราชสำนักเขมร เขียน ละโขน อ่านว่า ละคอน นับเป็นวัฒนธรรมร่วม ซึ่งเป็นการละเล่นที่มีลักษณะเฉพาะของสุวรรณภูมิในอุษาคเนย์

๒) ประเทศลาวเคยใช้รูปช้างเอราวัณ ๓ เศียร เป็นธงชาติในช่วง พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๕๑๘ ในสมัยที่ใช้ชื่อประเทศว่า พระราชอาณาจักรลาว มีลักษณะเป็นธงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีแดง มีรูปช้างเอราวัณ ๓ เศียรสีขาวยืนอยู่บนแท่น ๕ ชั้น ภายใต้มหาเศวตฉัตร ๙ ชั้น ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

–รูปช้างเอราวัณ ๓ เศียร หมายถึง เอกภาพของชาติอันเกิดจากการรวมราชอาณาจักรลาวล้านช้างในอดีต ๓ อาณาจักร คือ ราชอาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง ราชอาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ และราชอาณาจักรล้านช้างจำปาสัก เข้าเป็นราชอาณาจักรลาวเพียงหนึ่งเดียว

– รูปพระมหาเศวตฉัตร หมายถึง เขาพระสุเมรุ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจักรวาลในพระพุทธศาสนา

– พื้นธงสีแดง หมายถึง เลือดของประชาชนลาว

– ท่ายืนของช้างเอราวัณ หมายถึง กฎหมายของชาติ

๖. ครูแจกตัวอย่างบทสนทนาในบทละครให้นักเรียนดู แล้วครูอธิบายหลักการเขียนบทสนทนาประกอบให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๗. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อเรื่อง บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละคร เช่น พระราม พระลักษมณ์ อินทรชิต สุครีพ ช้างเอราวัณ แล้วสรุปย่อ

๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนบทสนทนาจากเนื้อเรื่อง บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ตามความคิดของกลุ่ม แล้วร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการคำศัพท์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเพิ่มเติม แล้วเขียนนำเสนอพระราชนิพนธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทความ ใบความรู้ แผ่นพับ ส่งครูตรวจสอบ

๓. นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับ โขน ส่งครูตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอโดยผลัดเปลี่ยนกันจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๔. นักเรียนเขียนบทละครจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่สนใจ คนละ ๑ เรื่อง ส่งครู

๕. นักเรียนนำบทสนทนาจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ทำเป็นสมุดเล่มเล็กเก็บไว้ที่มุมหนังสือในชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เรื่องโขน และลักษณะของช้างเอราวัณ ไปเล่าให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

๒. นักเรียนนำหลักการเขียนบทสนทนาไปเขียนเรื่องหรือวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

๓. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากการเขียนบทสนทนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องโขน และลักษณะของช้างเอราวัณ เป็นข้อ ๆ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์การเขียนบทสนทนา โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วรวบรวมบทร้อยกรองที่นักเรียนคิดว่าใช้คำได้ดี มีความไพเราะ ทำเป็นสมุดเล่มเล็ก แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน

๒. นักเรียนดูการแสดงโขน แล้วเขียนสรุปคุณค่าที่ได้รับ

๓. นักเรียนศึกษาหลักการเขียนบทละคร แล้วนำข้อมูลมาจัดป้ายนิเทศ

๔. นักเรียนรวบรวมบทสนทนาหรือบทละครที่เขียนได้ดีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ศึกษาเพิ่มเติม

๕. นักเรียนเขียนบทละครเพื่อแสดงในโอกาสสำคัญของโรงเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์การแสดงโขน

๒. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๓. ตัวอย่างบทละคร

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗
แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม
และการเขียนรายงาน

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๑. สาระสำคัญ

บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพากย์โขนที่แต่งด้วยกาพย์ฉบัง ๑๖ มีเนื้อหาชี้ให้เห็นว่าอย่าเชื่อหรือคล้อยตามสิ่งใดโดยไม่พิจารณาเสียก่อน ซึ่งสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

การเขียนรายงาน เป็นการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า รวบรวม สำรวจเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยใช้ทักษะทางภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม โดยที่ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ องค์ประกอบ และวิธีการเขียนอย่างถูกต้อง เพื่อให้รายงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักและแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K,P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการเขียนรายงาน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. การเขียนรายงาน

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการเขียนรายงาน

ศิลปะ → ศึกษาเรื่อง โฆษณา/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๕

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วสุ่มถามนักเรียน ๒–๓ คน เกี่ยวกับข้อคิดที่ได้รับจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๒. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ แล้วตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ มีรูปแบบการแต่งอย่างไร

๒) บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

๓) บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ มีลักษณะเด่นด้านการใช้ภาษาอย่างไร

๔) นักเรียนได้ข้อคิดใดบ้างจากการอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

๕) นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบและสรุปประเด็นต่าง ๆ

๓. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม สรุปคุณค่าที่ได้รับจากการอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ส่งครู

ชั่วโมงที่ ๔๐

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าในด้านต่าง ๆ ของบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. ครูทบทวนเรื่อง การเขียนรายงาน และนำตัวอย่างรายงานที่ถูกต้องมาให้นักเรียนดูประกอบ

๓. นักเรียนช่วยกันอธิบายในหัวข้อวัตถุประสงค์ของการเขียนรายงาน ส่วนประกอบของรายงาน ขั้นตอนในการเขียนรายงาน

๔. นักเรียนแต่ละคนสรุปหลักการเขียนรายงาน โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๖ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกเขียนรายงานในหัวข้อต่อไปนี้ กลุ่มละ ๑ หัวข้อ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อศึกษาข้อมูล

๑) การแสดงโขน

๒) บทพากย์ ตอน นางลอย

๓) บทพากย์ ตอน นาคบาศ

๔) บทพากย์ ตอน พรหมมาสตร์

๕) บ่อเกิดของรามเกียรติ์

๖) พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานส่งครู ครูคัดเลือกผลงานที่เขียนได้ดี ๓ อันดับแรก ติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนรายงาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเรื่อง การเขียนรายงาน จากหนังสือหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเขียนรายงานของตนเอง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิด คติสอนใจจากบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงาน ไปใช้ในชีวิตประจำวันและในการเรียน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ เขียนเป็นแผนภาพความคิด

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนรายงาน บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า การอ่านวรรณกรรม ซึ่งเป็นเรื่องเล่ามาแต่โบราณ เป็นแหล่งเรียนรู้สภาพสังคมและค่านิยมของสังคมไทยในอดีตได้จริงหรือไม่ อย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมาของตัวละครต่อไปนี้ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๑) พระราม

๒) พระลักษมณ์

๓) อินทรชิต

๔) พิเภก

๒. หาภาพที่นักเรียนประทับใจคนละ ๑ ภาพ ฝึกเขียนบรรยายตามจินตนาการของตนเอง

๓. นักเรียนรวบรวมตัวอย่างรายงานที่เขียนได้ดี เก็บไว้ที่มุมหนังสือในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ตัวอย่างรายงาน

๓. สลาก

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

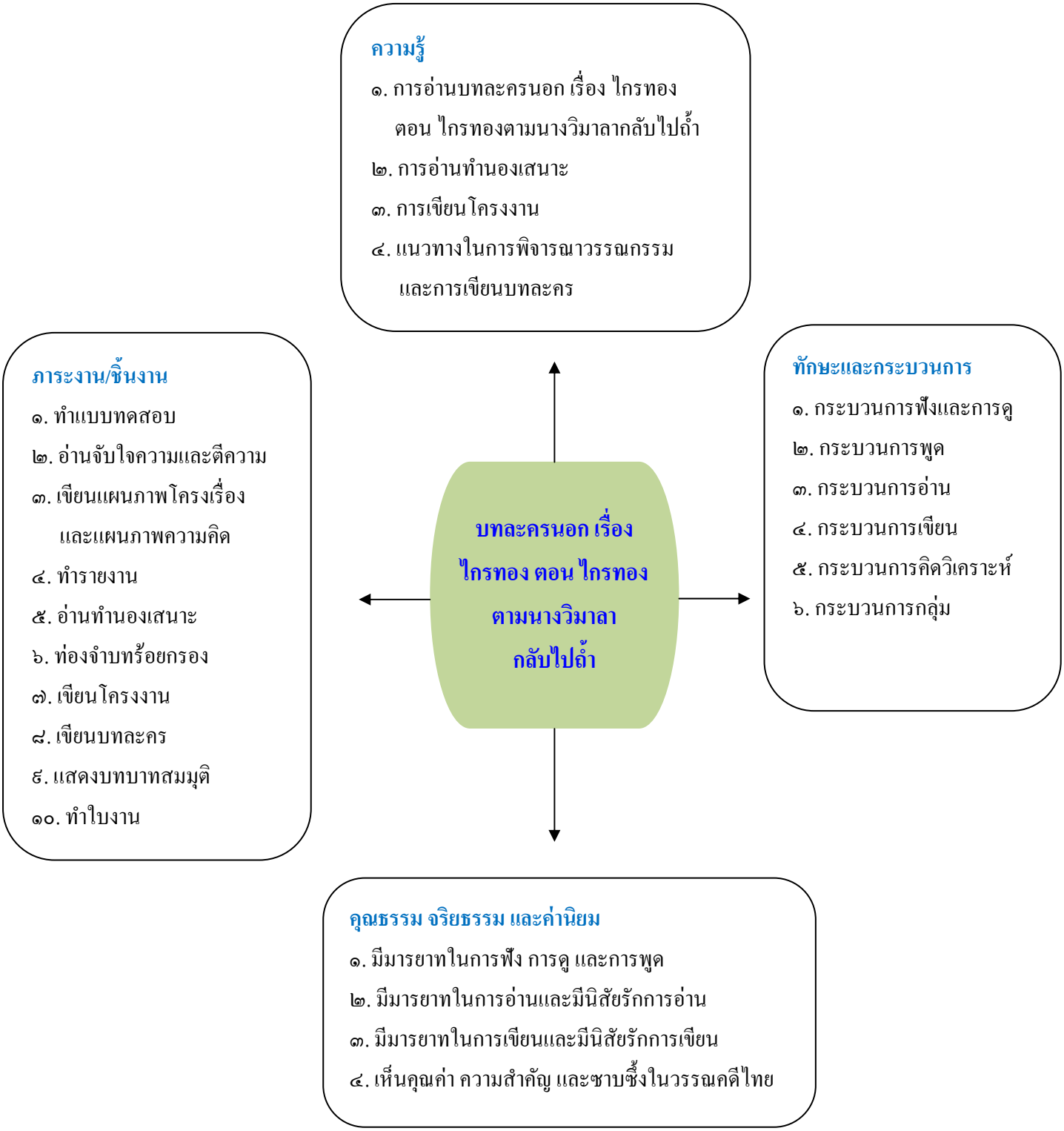

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๓. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๘. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน	**คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน**
นักเรียนจะเข้าใจว่า...	
๑. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เป็นบทละครที่ใช้กระบวนกลอนแบบชาวบ้าน เนื้อเรื่องมีหลากรส หลายอารมณ์ ชวนให้น่าติดตาม	๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ
๒. การอ่านกลอนบทละคร ต้องมีการเอื้อน การเว้นจังหวะ ลีลา และท่วงทำนองไปตามลักษณะคำประพันธ์	๒. กลอนบทละครมีลักษณะอย่างไร
๓. การเขียนโครงงาน เป็นการเขียนนำเสนอผลจากการทำโครงงาน	๓. การอ่านทำนองเสนาะมีหลักการอย่างไร
๔. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของวรรณกรรมนั้น ๆ	๔. การเขียนโครงงานมีหลักการอย่างไร
๕. การเขียนบทละคร เป็นการฝึกทักษะการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการแสดงละคร	๕. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม มีหลักการอย่างไรบ้าง
	๖. การเขียนบทละครที่ดีควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ ตีปลาหน้าไซ จ้องเต ชาวอัตปือ ฟื้นฝอยหาตะเข็บ หยิกเล็บจะเจ็บเนื้อ เสียรังวัด ๒. บทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เป็นตอนที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีภรรยาหลายคน ย่อมมีการทะเลาะเบาะแว้งและโต้คารมกันบ้าง มีการใช้ภาษาที่เข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ๓. กลอนบทละคร มีลักษณะคล้ายกลอนแปดต่างกันที่คำขึ้นต้น ส่วนวิธีการอ่านจะอ่านเหมือนกัน ๔. การเขียนโครงงาน เป็นการเขียนนำเสนอผลการทำโครงงานให้ผู้อื่นทราบ จะต้องละเอียด ครบถ้วน และเข้าใจได้ง่าย ๕. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จะต้องพิจารณาฉันทลักษณ์ ภาษาความเปรียบ สัญลักษณ์ การอ้างถึง และความหมาย ๖. การเขียนบทละคร เป็นการเขียนบทพูดสำหรับการแสดงละครที่สื่อถึงความรู้สึกอารมณ์ ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของตัวละคร	๑. อ่านจับใจความสำคัญ ตีความ ถอดคำประพันธ์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. บอกลักษณะของบทละครนอก ๓. อ่านทำนองเสนาะกลอนบทละคร ๔. เขียนโครงงาน ๕. บอกแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ๖. เขียนกลอนบทละครอย่างสร้างสรรค์
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตีความ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด ๑.๓ ทำรายงานเกี่ยวกับตำนานพื้นบ้าน ๑.๔ อ่านทำนองเสนาะกลอนบทละคร ๑.๕ ท่องจำบทร้อยกรอง	

๑.๖ เขียนโครงงาน

๑.๗ เขียนบทละคร

๑.๘ แสดงบทบาทสมมุติ

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑) การทดสอบ

๒) การสนทนาซักถาม

๓) การสังเกต

๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

๕) การวัดเจตคติ

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) แบบประเมินการเขียน

๔) แบบประเมินการฟังและการดู

๕) แบบประเมินการพูด

๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ การอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การอ่านทำนองเสนาะ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ การเขียนโครงงาน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนบทละคร	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘
การอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑. สาระสำคัญ

บทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นจากตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาของจังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจระเข้ เป็นผลงานพระราชนิพนธ์ที่สื่อให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของคนในสมัยก่อน ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงความรักอีกมุมหนึ่งได้เป็นอย่างดี

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)
๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. เขียนแผนภาพโครงเรื่องที่กำหนดให้ได้ (P)
๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)
๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	→	เขียนแผนภาพโครงเรื่องบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอนไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ
สังคมศึกษาฯ	→	ศึกษาตำนานพื้นบ้านเรื่อง ไกรทอง
ศิลปะ	→	จัดป้ายนิเทศ/วาดภาพตัวละคร
การงานอาชีพฯ	→	ทำสมุดภาพตัวละคร

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๑

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำหนังสือเรื่อง ไกรทอง ให้นักเรียนดู แล้วซักถามนักเรียนว่ารู้จักเรื่องนี้หรือไม่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านบทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันเล่าเรื่องรอบวง และสรุปเป็นเรื่องของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นที่ว่า “ผู้ชายไทยในอดีตนิยมมีภรรยามากกว่าหนึ่งคน”

๒) บทร้อยกรองตั้งแต่ *กัลเอยกัลยา* จนถึง *บุราณว่าไว้ล้วนความจริง* แสดงถึงลักษณะนิสัยใดของไกรทอง และเป็นนิสัยที่ควรเอาเป็นแบบอย่างหรือไม่ อย่างไร

๓) บทร้อยกรองตั้งแต่ *เมื่อนั้น* จนถึง *ข้ากลัวใจเจ้าจอมหม่อมเมีย* มีลักษณะเด่นในด้านใด

๔) หากนักเรียนเป็นนางวิมาลา นักเรียนจะยอมคืนดีกับไกรทองหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นและข้อคิดของบทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วร่วมกันเสนอแนวทางการนำข้อคิดไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

๕. ครูให้ความรู้เสริมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องภูตผีและเวทมนต์คาถาที่ปรากฏในบทละครเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามหานางวิมาลากลับไปถ้ำ ว่านอกจากประเทศไทยแล้ว ยังมีประเทศสมาชิกอาเซียนอีกหลายประเทศที่มีความเชื่อในลักษณะนี้ ที่เด่นชัดที่สุด คือ ประเทศกัมพูชา เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความเชื่อในภูตผี เวทมนต์คาถา และไสยศาสตร์ต่าง ๆ อยู่ จากนั้นครูให้นักเรียนรวบรวมค่านิยมและความเชื่อจากเนื้อเรื่องเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ ๔๒

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามแถวที่นั่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ทีละแถวต่อ ๆ กันจนจบ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่อง บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วส่งตัวแทนออกมาอธิบายเนื้อเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

๓. ครูสรุปเนื้อเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องให้นักเรียนฟังอีกครั้ง เมื่อจบการนำเสนอของนักเรียนทุกกลุ่ม

๔. นักเรียนช่วยกันบอกชื่อตัวละครสำคัญในบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ และตัวละครแต่ละตัวมีบทบาทอย่างไรในเนื้อเรื่อง

๕. นักเรียนกลุ่มเดิมช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครสำคัญในบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

๖. นักเรียนสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครสำคัญแต่ละตัวลงในใบงานที่ ๑๒ เรื่อง วิเคราะห์ตัวละคร เสร็จแล้วส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนอ่านบทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ แล้วถอดคำประพันธ์ ส่งครู

๓. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่นำมาซึ่งปัญหาครอบครัว แล้วสรุปเป็นข้อ ๆ

๔. นักเรียนศึกษาตำนานพื้นบ้าน เรื่อง ไกรทอง จากห้องสมุดหรือสื่ออื่น ๆ แล้วทำเป็นรายงานส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะ และฝึกอ่านกลอนบทละครที่ชื่นชอบหรือประทับใจเป็นทำนองเสนาะ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง ไกรทอง แล้วเขียนเล่าเรื่อง นำผลงานมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๒. นักเรียนศึกษาตำนานพื้นบ้านเรื่อง ไกรทอง แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนเลือกวาดภาพตัวละครสำคัญจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ตัวใดตัวหนึ่งตามจินตนาการ และเขียนอธิบายลักษณะนิสัยตัวละครตัวนั้นใต้ภาพ รวบรวมเป็นสมุดภาพตัวละคร

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. หนังสือเรื่อง ไกรทอง

๓. ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง วิเคราะห์ตัวละคร

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙
การอ่านทำนองเสนาะ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑. สาระสำคัญ

การอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองที่มีการเอื้อนเสียง มีสัมผัสตามจังหวะลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะของคำประพันธ์ โดยสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก และน้ำเสียงที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อความ

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)
๒. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)
๓. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของกลอนบทละครและอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง (K, P)
๒. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)
๓. อธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบทในประโยคได้ (K, P)
๔. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและมีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (K, P)
๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านบทร้อยกรอง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านทำนองเสนาะ

๒. ศัพท์น่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ → วาดภาพประกอบสำนวนไทย

ศิลปะ → ทำบัตรสำนวนไทย

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๓

๑. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะตามที่นักเรียนได้ไปศึกษามา

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะ แล้วครูอ่านตัวอย่างกลอนบทละครเป็นทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง

๓. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการอ่านกลอนบทละคร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านตัวอย่างกลอนบทละครที่ครูติดบนกระดาน แล้วให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเขียนแผนผัง และโยงเส้นสัมผัสให้ถูกต้อง

๒. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปลักษณะบังคับของกลอนบทละคร แล้วครูซักถามถึงการใช้คำ *เมื่อนั้น บัดนั้น มาจะกล่าวบทไป* ในกลอนบทละครว่าใช้อย่างไร

๓. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนสังเกตการเว้นวรรคตอน จังหวะ ลีลา น้ำเสียง และท่วงทำนองในการอ่าน

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านกลอนบทละคร เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ จนคล่อง แล้วออกมาอ่านกับครูทีละกลุ่ม เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๕. นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์และสำนวนโวหารที่ปรากฏในบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ จากศัพท์น่ารู้หรือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนเลือกท่องจำกลอนบทละคร เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ คนละ ๕ บท แล้วฝึกท่องกับครูหรือเพื่อน เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๓. นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะบทละคร เรื่อง ไกรทอง ตอนอื่น ๆ แล้วให้เพื่อนประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมทายสำนวน โดยครูติดแถบบทร้อยกรองบนกระดาน นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะพร้อมกัน และพิจารณาหาสำนวนไทยที่ปรากฏในบทร้อยกรอง แล้วส่งตัวแทนออกมาเขียนคำตอบบนกระดาน ภายในเวลาที่ครูกำหนด ครูตรวจสอบความถูกต้อง และอธิบายความหมายเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนอ่านทำนองเสนาะกลอนบทละครเรื่องอื่น ๆ ได้

๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวนไทยที่ปรากฏในเนื้อเรื่องไปอธิบายความหมายให้ผู้ที่สนใจฟังได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะการอ่านทำนองเสนาะ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำศัพท์จากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตำนานชาละวันจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือต่าง ๆ สอบถามผู้รู้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนดูวีดิทัศน์การอ่านกลอนบทละคร แล้วฝึกอ่านกลอนบทละครจนคล่อง แล้วอ่านให้ผู้ปกครองฟัง เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๒. นักเรียนนำการอ่านทำนองเสนาะไปใช้อ่านในโอกาสสำคัญ ๆ ของโรงเรียน เช่น วันครู วันเด็ก วันสุนทรภู่

๓. นักเรียนรวบรวมสำนวนไทยที่ปรากฏในบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ทำเป็นบัตรสำนวนไทย พร้อมวาดภาพประกอบสำนวนไทยนั้น

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างกลอนบทละคร

๒. แถบบันทึกเสียง

๓. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๔. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๕. แถบบทร้อยกรอง

๖. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐
การเขียนโครงงาน

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑. สาระสำคัญ

ตำนานชาละวัน เป็นเรื่องเล่าพื้นบ้านประเภทตำนานหรือนิยายประจำถิ่น ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในจังหวัดพิจิตร

การเขียนโครงงาน เป็นการเขียนนำเสนอผลจากการดำเนินการทำโครงงานทั้งหมดให้ผู้อื่นทราบ ในการเขียนโครงงานควรเขียนด้วยภาษาที่กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย และครอบคลุมทุกประเด็น เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้รับ หรือข้อสรุปต่าง ๆ

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. บอกหลักการทำโครงงานและการเขียนโครงงานได้ (K)
๓. ทำโครงงานและเขียนโครงงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน (K, P)
๔. อธิบายคุณค่าของการทำโครงงานได้ (P)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (P)
๖. มีความสุขในการเรียนภาษาไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนโครงงาน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. สาระน่ารู้

๒. การเขียนโครงงาน

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปวิธีการเขียนโครงงาน

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

การงานอาชีพฯ → ทำสมุดรวบรวมโครงงาน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๔

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพรูปปั้นพญาชาละวัน แล้วซักถามนักเรียนว่าภาพนี้เป็นภาพอะไร และสถานที่แห่งนี้ตั้งอยู่ในจังหวัดใด

๒. นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าตำนานชาละวันที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามา

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาสาระน่ารู้เรื่อง ตำนานชาละวัน ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

๒. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการทำโครงงาน

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง การทำโครงงาน จากใบความรู้ เรื่อง การเขียนโครงงาน ที่ครูแจก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาร่วมอภิปรายในชั้นเรียน

๔. ครูสรุปลักษณะของโครงงานให้นักเรียนฟัง ทั้งการเลือกหัวข้อโครงงาน ขั้นตอนวิธีดำเนินการ จนสำเร็จเป็นผลงาน

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองคิดหัวข้อโครงงานที่จะทำส่งครู กลุ่มละ ๓ โครงงาน เสร็จแล้วส่งครูพิจารณาหัวข้อโครงงาน

๖. เมื่อได้รับอนุมัติหัวข้อหรือโครงงานจากครู แล้วให้แต่ละกลุ่มดำเนินการทำโครงงาน โดยปรึกษาครูเป็นระยะ ๆ จนสำเร็จเป็นผลงาน

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดป้ายนิเทศ จัดนิทรรศการ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสาระน่ารู้ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตำนานชาละวัน แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน

๓. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนโครงงาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนเลือกทำโครงงานเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ กลุ่มละ ๑ โครงงาน

๑) สำนวน สุภาษิต คำพังเพยในท้องถิ่น

๒) เพลงสำหรับเด็กในท้องถิ่น

๓) นิทานหรือตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่น

๕. นักเรียนนำเสนอโครงงาน โดยเขียนเป็นรูปเล่มรายงาน และจัดป้ายนิเทศ

๖. ครูประเมินตามรูปแบบการประเมินโครงงาน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับตำนานชาละวัน ไปเล่าให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง

๒. นักเรียนนำวิธีการเขียนโครงงานไปใช้กับการเขียนโครงงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

๓. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากการทำโครงงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนเขียนสรุปตำนานชาละวัน ด้วยสำนวนภาษาของตนเองลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการเขียนโครงงาน โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดทัศนศึกษาไปเที่ยวชมรูปปั้นพญาชาละวันที่บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร

๒. นักเรียนศึกษาตัวอย่างการเขียนโครงงานแต่ละประเภทจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

๓. นักเรียนรวบรวมโครงงานแต่ละประเภท ทำเป็นสมุดรวบรวมโครงงาน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพรูปปั้นพญาชาละวัน

๒. ใบความรู้ เรื่อง การเขียนโครงงาน

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑
แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม
และการเขียนบทละคร

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง

ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑. สาระสำคัญ

การพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมมีแนวทางในการพิจารณาตามประเภทของงานเขียน โดยมุ่งพิจารณาในด้านรูปแบบหรือลักษณะคำประพันธ์ เนื้อหา แนวคิด ตลอดจนกลวิธีการนำเสนอ

บทละคร เป็นบทพูดของตัวละครที่แสดงออกทั้งอารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร การเขียนบทละคร จะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับตัวละครและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักและแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K, P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๔. บอกหลักเกณฑ์การเขียนบทละครได้ (K)

๕. เขียนบทละครที่กำหนดให้ได้อย่างสร้างสรรค์ (P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. การเขียนบทละคร

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการเขียนบทละคร

ศิลปะ → แสดงบทบาทสมมุติ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๕

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกลักษณะเด่นของบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ตามความคิดของนักเรียน

๒. ครูติดตัวอย่างบทร้อยกรองจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ บนกระดานให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทร้อยกรอง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมในหัวข้อ

เนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมหน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนอ่านบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ทบทวนอีกครั้ง แล้วร่วมกันพิจารณาคุณค่าในด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ พร้อมยกตัวอย่างบทร้อยกรองในเนื้อเรื่องประกอบ

๑) ด้านความรู้

๒) ด้านอารมณ์

๓) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

๔) ด้านภาษา

๔. ครูพูดสรุปคุณค่าของบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง นักเรียนบันทึกลงสมุด

ชั่วโมงที่ ๔๖

๑. นักเรียนช่วยกันบอกคุณค่าของบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. ครูเปิดวีดิทัศน์ละครเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้นักเรียนดู แล้วสนทนาเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง การใช้บทสนทนาและพฤติกรรมของตัวละคร

๓. ครูนำตัวอย่างบทละครให้นักเรียนอ่าน ให้นักเรียนเปรียบเทียบกับการดูวีดิทัศน์ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

๔. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนบทละคร แล้วช่วยกันเขียนเป็นแผนภาพความคิด

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเขียนบทละคร เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ เสร็จแล้วส่งให้ครูขัดเกลาสำนวนภาษา

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำบทละครมาแก้ไขและวางแผนแสดงบทบาทสมมุติให้เพื่อนดูนอกเวลาเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑) นักเรียนคิดว่าชาละวันกับไกรทอง ตัวละครตัวใดที่มีคุณธรรมมากที่สุด เพราะอะไร

๒) สำนวนภาษาในบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ มีลักษณะเด่นอย่างไร

๓) นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุใดบ้างที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ครอบครัวเกิดปัญหา และนักเรียนจะ

เลือกวิธีใดในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นที่เกิดขึ้น

๓. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนบทละคร แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนฝึกเขียนบทละครจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่ชื่นชอบ ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิดและคุณค่าจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนบทละคร ไปใช้ในชีวิตประจำวันและในการเรียน

๓. นักเรียนเขียนบทละครเพื่อแสดงในโอกาสต่าง ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและคุณค่าจากบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะและวิธีการเขียนบทละคร บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่าสำนวนสุภาษิตมีส่วนในการขัดเกลาจิตใจของคนเราได้มากน้อยเพียงใด บอกเหตุผลประกอบ แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ร่ายสุภาษิตพระร่วง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกศึกษาพระราชนิพนธ์บทละครนอกเรื่องอื่น ๆ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น บทละครนอกเรื่อง ไชยเชษฐ์ สังข์ทอง คาวี มณีพิชัย แล้วนำเสนอโดยการรายงานหน้าชั้นเรียน หรือจัดป้ายนิเทศ

๒. ครูนำวีดิทัศน์การ์ตูน ภาพยนตร์ หรือละครโทรทัศน์เรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนสังเกตการใช้บทสนทนา และพฤติกรรมของตัวละคร

๓. นักเรียนวิจารณ์บทละครจากโทรทัศน์เรื่องต่าง ๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๓. วีดิทัศน์ละคร

๔. ตัวอย่างบทละคร

๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์

วัฒนาพานิช จำกัด

๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ร่ายสุภาษิตพระร่วง

เวลา ๔ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านร่ายสุภาษิตพระร่วง

๒. การอ่านร่ายสุภาพ

๓. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ

๒. อ่านจับใจความและสรุปความ

๓. เขียนแผนภาพความคิด และแผนภาพโครงเรื่อง

๔. อ่านทำนองเสนาะ

๕. ค้นหาความหมายคำศัพท์

๖. ท่องจำบทร้อยกรอง

๗. แต่งนิทานเทียบสุภาษิต

๘. ทำหนังสือนิทานประกอบภาพ

๙. ทำใบงาน

ร่ายสุภาษิตพระร่วง

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู

๒. กระบวนการพูด

๓. กระบวนการอ่าน

๔. กระบวนการเขียน

๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์

๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน

๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ร่ายสุภาษิตพระร่วง

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๓. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๔. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)

๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๖. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๗. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๘. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๙. ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน **นักเรียนจะเข้าใจว่า...**	**คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน**
๑. ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นวรรณคดีคำสอนที่แนะนำให้ประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องต่าง ๆ นับเป็นวรรณคดีคำสอนเรื่องแรกที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้คนในสังคม ๒. ร่ายสุภาพ เป็นคำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่มีความไพเราะ มีลักษณะฉันทลักษณ์ที่เป็นแบบแผนมากกว่าร่ายชนิดอื่น ๓. การพิจารณาวรรณกรรมคำสอน ผู้อ่านต้องตีความ วิเคราะห์ความเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง ๔. นิทานเทียบสุภาษิต เป็นนิทานที่เขียนขึ้นให้มีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กับสุภาษิตนั้น ๆ	๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ๒. นักเรียนสามารถนำข้อคิดคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง ๓. ร่ายสุภาพมีลักษณะอย่างไร ๔. การอ่านร่ายสุภาพมีวิธีการอย่างไร ๕. การพิจารณาวรรณกรรมคำสอนมีหลักการอย่างไร ๖. นิทานเทียบสุภาษิตมีลักษณะอย่างไร ๗. การเขียนนิทานเทียบสุภาษิตมีวิธีการอย่างไรบ้าง

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ ประภาษ ผดุงอาตม์ บูรพระบอบ ไฟฟุน ของเข็ญ เคียด พอแรง คนขำ คำคด อย่าเบา ๒. ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นวรรณกรรมคำสอนที่มีเนื้อความในทางสั่งสอนแนะนำให้ประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้คนในสังคมอยู่กันอย่างปกติสุข ๓. การอ่านร่ายสุภาพ จะต้องอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะวรรคตอน ลีลา น้ำเสียง และท่วงทำนองให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ๔. การพิจารณาวรรณกรรมคำสอน จะพิจารณาในด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้ ๕. การเขียนนิทานเทียบสุภาษิต จะต้องมีเนื้อความสอดคล้องกับสุภาษิตนั้น ส่วนวิธีการและขั้นตอนในการเขียนมีลักษณะเดียวกับการเขียนนิทานทั่ว ๆ ไป	๑. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. อ่านร่ายสุภาพเป็นทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ ๓. ท่องจำบทร้อยกรองถูกต้อง ครบถ้วน ๔. บอกลักษณะของร่ายสุภาพ ๕. ตีความ วิเคราะห์ และพิจารณาวรรณกรรมคำสอน ๖. บอกลักษณะของนิทานเทียบสุภาษิต ๗. แต่งนิทานเทียบสุภาษิตโดยมีเนื้อความสอดคล้องกับสุภาษิต
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพความคิดและแผนภาพโครงเรื่อง ๑.๓ อ่านร่ายสุภาพเป็นทำนองเสนาะ ๑.๔ ค้นหาความหมายของคำศัพท์ ๑.๕ ท่องจำบทร้อยกรอง ๑.๖ แต่งนิทานเทียบสุภาษิต ๑.๗ ทำหนังสือนิทานประกอบภาพ	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒ การอ่านร่ายสุภาษิตพระร่วง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓ การอ่านร่ายสุภาพ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต	เวลา ๒ ชั่วโมง เวลา ๑ ชั่วโมง เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒
การอ่านร่ายสุภาษิตพระร่วง

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

๑. สาระสำคัญ

สุภาษิตพระร่วง เป็นวรรณกรรมภาษิตที่แต่งขึ้นเพื่อใช้อบรมสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้อง โดยใช้คำพูดสั้น ๆ คล้องจอง กินใจ และแฝงด้วยคติคำสอน เช่น เข้าเถือนอย่าลืมพร้า เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่ อย่าตีงูให้แก่กา อย่าตีปลาหน้าไซ การศึกษาร่ายสุภาษิตพระร่วง มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ สามารถนำคำสอนที่มีคุณค่าไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ ท ๑.๑ (ม. ๑/๖)
๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)
๓. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)
๔. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)
๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของร่ายสุภาษิตพระร่วงได้ (K, P)
๒. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)
๔. นำสาระประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)
๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านร่ายสุภาษิตพระร่วง

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

สังคมศึกษาฯ → นำข้อคิดคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุภาษิตพระร่วงสำนวนต่าง ๆ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๗

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูติดบัตรข้อความบนกระดาน ให้นักเรียนอ่าน แล้วบอกว่าข้อความที่อ่านเป็นข้อความประเภทใด มีความหมายว่าอย่างไร

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่

อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ

๓. นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำว่า สุภาษิต

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ถอดคำประพันธ์เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง คู่ละ ๒ บท แล้วผลัดกันมาอธิบายต่อ ๆ กันจนจบเรื่อง โดยครูคอยอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

๓. นักเรียนช่วยกันสรุปหมวดหมู่คำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง พร้อมยกตัวอย่างสุภาษิต ครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่าการเรียนเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง จะมีประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร

๕. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าคำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง เรื่องใดที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมากที่สุด และนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

ชั่วโมงที่ ๔๘

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกคำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง คนละ ๑ หัวข้อ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปคุณค่าของเรื่อง ร่ายภาษิตพระร่วง กลุ่มละ ๑ ประเด็น โดยให้ตัวแทนกลุ่มออกมาเขียนบนกระดาน

๓. ครูและนักเรียนช่วยกันจัดกลุ่มสรุปคุณค่าและแสดงความคิดเห็น

๔. ครูแจกข่าวจากหนังสือพิมพ์ให้กลุ่มละ ๑ ข่าว ให้ช่วยกันระดมความคิดว่าคุณค่าจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง มีผลต่อข่าวอย่างไรบ้าง เสร็จแล้วส่งตัวแทนออกมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

๕. ครูคอยชี้แนะและเพิ่มเติมการอภิปรายของทุกกลุ่ม แล้วร่วมกันสรุป นักเรียนบันทึกลงสมุด

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนเขียนสรุปความเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นร้อยแก้ว แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ ข้อคิด และคติคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญและคุณค่าของเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือต่าง ๆ สอบถามจากผู้รู้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้

ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดทัศนศึกษาวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เพื่อชมจารึกสุภาษิตพระร่วงต้นฉบับจริง และวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่จารึกไว้ที่วัดพระเชตุพลวิมลมังคลาราม

๒. นักเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุภาษิตพระร่วงสำนวนต่าง ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. บัตรข้อความ

๓. ข่าวจากหนังสือพิมพ์

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓
การอ่านร่ายสุภาพ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

๑. สาระสำคัญ

ร่ายสุภาพ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีความไพเราะ มีลักษณะบังคับที่เป็นระเบียบแบบแผนมากกว่าร่ายชนิดอื่น ในการอ่านจะต้องอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะวรรคตอน ลีลา น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรสทรงชำระสุภาษิตพระร่วง ฉบับจารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ซึ่งเป็นฉบับที่แพร่หลายที่สุดนี้จากโคลงประดิษฐ์พระร่วงและต้นฉบับหลาย ๆ ฉบับ

สุภาษิตพระร่วง นอกเหนือจากร่ายสุภาษิตพระร่วงของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรสแล้ว ยังมีอีกหลายสำนวน ซึ่งล้วนมีสุภาษิตที่น่าสนใจ และสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ทั้งสิ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๓. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๔. ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของร่ายสุภาพและอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ (K, P)

๒. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (P)

๓. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและมีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (K, P)

๔. อธิบายคำศัพท์และสำนวนจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง (K, P)

๕. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการสนทนาและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านร่ายสุภาพ
๒. ศัพท์น่ารู้
๓. ประวัติผู้แต่ง
๔. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปลักษณะของร่ายสุภาพ/จัดหมวดหมู่คำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง
ศิลปะ → วาดภาพประกอบสำนวนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง
สุขศึกษาฯ → เล่นเกมเพื่อนถามเพื่อน
การงานอาชีพฯ → ทำสมุดภาพประกอบคำสอนเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔๕

๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้บนกระดาน

	ป่างสมเด็จพระร่วงเจ้า
เผ้าแผ่นภพสุโขทัย	มลักเห็นในอนาคต
จึงผายพจนประภาษ	เป็นอนุสาสนกถา
สอนคณานรชน	ทั่วธราดลพึงเพียร

๒. นักเรียนช่วยกันบอกจำนวนคำในแต่ละวรรค คำสัมผัส และช่วยกันโยงเส้นสัมผัส แล้วร่วมกันสรุปว่าเป็นบทร้อยกรองประเภทใด

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพ ตามที่ได้ไปศึกษามา

๒. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แต่งด้วยร่ายสุภาพ จากนั้นครูแจกใบความรู้ เรื่อง ร่ายสุภาพ ให้นักเรียนอ่าน แล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับแผนผัง ลักษณะบังคับสัมผัสของร่ายสุภาพ และอื่น ๆ แล้วช่วยกันเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด

๓. ครูให้นักเรียนอาสาสมัครอ่านร่ายสุภาพบนกระดานให้เพื่อนฟัง นักเรียนสังเกตการเว้นวรรคตอน จังหวะ ลีลา น้ำเสียง และท่วงทำนองในการอ่าน

๔. ครูอ่านหรือเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านร่ายสุภาพทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง นักเรียนช่วยกันเปรียบเทียบกับที่เพื่อนอ่าน

๕. นักเรียนอ่านร่ายสุภาพตามครูหรือแถบบันทึกเสียงจนคล่อง แล้วฝึกอ่านเองโดยไม่มีต้นแบบและอ่านให้ครูฟัง เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๖. นักเรียนอ่านเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ทบทวนอีกครั้ง แล้วช่วยกันบอกคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย ครูหรือนักเรียนอาสาสมัครเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันเปิดหาความหมายจากศัพท์น่ารู้หรือจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยครูคอยแนะนำหรืออธิบายความหมายของคำศัพท์เพิ่มเติม นักเรียนจดบันทึกลงสมุด

๗. ครูเล่าประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้เรื่อง สุภาษิตพระร่วงสำนวนอื่น และสุภาษิตที่น่าสนใจ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟังประกอบการซักถามเพิ่มเติม

๘. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ไม่เฉพาะประเทศไทยเท่านั้นที่มีสำนวนใช้ ประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ก็มีสำนวนใช้เช่นกัน อย่างเช่นประเทศเมียนมา มีสำนวนใช้คล้ายกับสำนวนไทย เช่น

สำนวนไทย	**สำนวนเมียนมา**
– สีซอให้ควายฟัง	**– เล่นพิณต่อหน้าควาย**
– บอกหนังสือสังฆราช	**– สอนพระให้อ่านหนังสือ**
– เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน	**– เอาเข็มไปขายเมืองจีน**

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านร่ายสุภาพ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนฝึกท่องจำร่ายสุภาษิตพระร่วง ตามใบงานที่ ๑๓ เรื่อง การท่องจำร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วให้เพื่อนหรือครูประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๓. นักเรียนอ่านเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วหาสำนวนสุภาษิต จากเรื่องเปรียบเทียบกับสำนวนสุภาษิตในปัจจุบัน ทำลงในใบงานที่ ๑๔ เรื่อง สำนวนสุภาษิต แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจัดหมวดหมู่คำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ทำเป็นรายงาน ส่งครู

๕. นักเรียนเล่นเกมเพื่อนถามเพื่อน โดยครูเขียนสลากรายชื่อนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนลงในกล่อง ให้นักเรียนแต่ละคนหาคำศัพท์ ข้อความ หรือสำนวนสุภาษิตที่ไม่เข้าใจความหมายจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง คนละ ๑ คำ/ข้อความ/สำนวนสุภาษิต แล้วให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นเรียนทีละคน อ่านคำศัพท์ ข้อความ หรือสำนวนสุภาษิตดังกล่าว แล้วหยิบสลากรายชื่อเพื่อนให้อธิบายความหมาย ภายในเวลาที่ครูกำหนด ใครอธิบายถูกต้องถือว่าผ่าน ใครอธิบายไม่ถูกต้องถือว่าไม่ผ่าน แล้วครูคอยแก้ไขและอธิบายเพิ่มเติม

๖. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ เสร็จแล้วสรุปผลการอภิปราย

๑) นักเรียนคิดว่าสุภาษิตในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง มีลักษณะเด่นอย่างไร

๒) นักเรียนคิดว่าเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นคำสอนที่มีความทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำการอ่านร่ายสุภาพไปอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่แต่งด้วยร่ายสุภาพเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์หรือคำสอนในเนื้อเรื่องให้ผู้ที่สนใจฟัง

๓. นักเรียนเล่าพระประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรสให้ผู้ที่สนใจฟัง

๔. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตพระร่วงสำนวนอื่นไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านร่ายสุภาพ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปหมวดหมู่คำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง เขียนเป็นแผนภาพความคิด

๓. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตพระร่วงสำนวนอื่น บันทึกลงสมุด

๔. ครูให้นักเรียนรวบรวมคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนสำรวจและรวบรวมคำศัพท์จากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ที่มีความหมายต่างไปจากปัจจุบัน หรือปัจจุบันไม่มีคำศัพท์นี้ใช้แล้ว

๒. นักเรียนวาดภาพประกอบคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ให้ได้มากที่สุด ทำเป็นสมุดภาพประกอบคำสอนเรื่องสุภาษิตพระร่วง

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๒. ใบความรู้ เรื่อง ร่ายสุภาพ

๓. แถบบันทึกเสียง

๔. แบบประเมินการอ่านอกเสียงร้อยกรอง

๕. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๖. ใบงานที่ ๑๓ เรื่อง การท่องจำร่ายสุภาษิตพระร่วง

๗. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๘. ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง สำนวนสุภาษิต

๙. สลาก

๑๐. กล่องสำหรับใส่รายชื่อนักเรียน

๑๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๒. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๓. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๔. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔
แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม
และการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

๑. สาระสำคัญ

ร่ายสุภาษิตพระร่วง เป็นวรรณกรรมคำสอนที่สืบทอดกันมาทางมุขปาฐะ เนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมและค่านิยมของคนในสมัยนั้น การพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมจะพิจารณาในด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้

นิทานเทียบสุภาษิต เป็นนิทานที่แต่งขึ้นโดยให้มีเนื้อเรื่องสอดคล้องกับสุภาษิตนั้น ๆ การเขียนนิทานเทียบสุภาษิตจะต้องวางโครงเรื่อง เรียบเรียงเนื้อหา และข้อคิดให้สัมพันธ์กับความหมายของสุภาษิต ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๓. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของสำนวนสุภาษิตได้ถูกต้องและมีเหตุผล (K)

๒. เขียนนิทานเทียบสุภาษิตโดยใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย (K, P)

๓. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๔. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักและแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K,P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. มีความสนใจในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. การเขียนนิทานเทียบสุภาษิต

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	→	เขียนแผนภาพโครงเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต
สังคมศึกษาฯ	→	นำข้อคิดจากนิทานเทียบสุภาษิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ศิลปะ	→	วาดภาพประกอบนิทาน/จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษาฯ	→	เล่นเกมต่อปริศนาคำทายสุภาษิต
การงานอาชีพฯ	→	ทำหนังสือนิทานเทียบสุภาษิต/ทำหนังสือเล่มเล็ก

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๐

ครูติดบัตรสำนวนสุภาษิตบนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนให้เลือกบัตรสำนวนสุภาษิตที่ปรากฏเป็นคำสอนในเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ภายในเวลาที่กำหนดให้ ครูและเพื่อนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง คนละ ๑ ข้อ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิม

๒. ครูอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันสรุปคุณค่าเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง กลุ่มละ ๑ ประเด็น ครูเขียนบนกระดานและร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๓. ครูยกตัวอย่างสุภาษิต น้ำผึ้งหยดเดียว และเล่านิทานเทียบสุภาษิตเรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุให้นักเรียนฟัง

๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง พร้อมทั้งบอกคุณค่าและข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง

๕. ครูอธิบายลักษณะของนิทานเทียบสุภาษิตและการเขียนนิทานให้นักเรียนฟัง พร้อมยกตัวอย่างจนนักเรียนเข้าใจ

๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกสุภาษิตที่ครูกำหนดให้กลุ่มละ ๑ สุภาษิต แล้วระดมสมองเขียนนิทานเทียบสุภาษิตเรื่องนั้น ๆ โดยเขียนแผนภาพโครงเรื่องให้ครูตรวจสอบความถูกต้องก่อน แล้วจึงเขียนเป็นเนื้อเรื่อง

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนร่วมกันติชมและเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพประกอบนิทานของกลุ่มตนเอง ทำเป็นหนังสือนิทานเทียบสุภาษิต ออกแบบและตกแต่งให้สวยงาม แล้วนำผลงานมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนเลือกข้อคิด คติคำสอนที่ชื่นชอบจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง คนละ ๑ ข้อคิด บอกว่าเป็นข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องใด ควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร โดยให้นักเรียนยกเหตุการณ์ประกอบ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการนำเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามฐานะทางสังคม เช่น ในฐานะที่เป็นผู้น้อยควรปฏิบัติตนอย่างไรต่อผู้ใหญ่ ในฐานะที่เป็นนายควรปฏิบัติตนอย่างไรกับลูกน้อง แล้วช่วยกันสรุปและจดบันทึกลงสมุด

๔. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๕. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิทานเทียบสุภาษิตและเขียนนิทานเทียบสุภาษิตจากสำนวนที่ครูแจกพร้อมภาพประกอบ แล้ววาดภาพประกอบเรื่องทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก ส่งครู

๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมต่อปริศนาคำทายสุภาษิต ตามที่ครูเตรียมไว้ กลุ่มใดตอบได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนคัดสุภาษิตที่ถูกต้องด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิดและคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและในการเรียน

๒. นักเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญกับการศึกษาวิชาความรู้จะช่วยให้มีความรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ความรู้ทำให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๓. นักเรียนนำหลักการเขียนนิทานเทียบสุภาษิตไปใช้เขียนนิทานจากสุภาษิตสำนวนอื่น ๆ

๔. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากนิทานเทียบสุภาษิตไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง คุณค่า และข้อคิดคำสอนจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะและหลักการเขียนนิทานเทียบสุภาษิต บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า ชีวิตมนุษย์เรานั้นไม่จีรังยั่งยืน ไม่ว่าคนมีหรือคนจน คนที่มีเกียรติยศชื่อเสียง หรือคนทั่วไป ล้วนพบจุดจบเดียวกันนั่นคือ ความตาย ดังนั้น เมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนอ่านวรรณกรรมคำสอนเรื่องอื่น ๆ แล้วแสดงความคิดเห็นในหัวข้อเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันศึกษากับเพื่อนในชั้นเรียน

๒. นักเรียนศึกษานิทานเทียบสุภาษิตของพระยาสีหราชฤทธิไกร

๓. นักเรียนเขียนนิทานเทียบสุภาษิตจากสำนวนที่ชื่นชอบ แล้วนำมาอ่านให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. บัตรสำนวนสุภาษิต

๓. นิทานเทียบสุภาษิต เรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ

๔. สลาก

๕. สำนวนสุภาษิตพร้อมภาพประกอบ

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

เวลา ๔ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

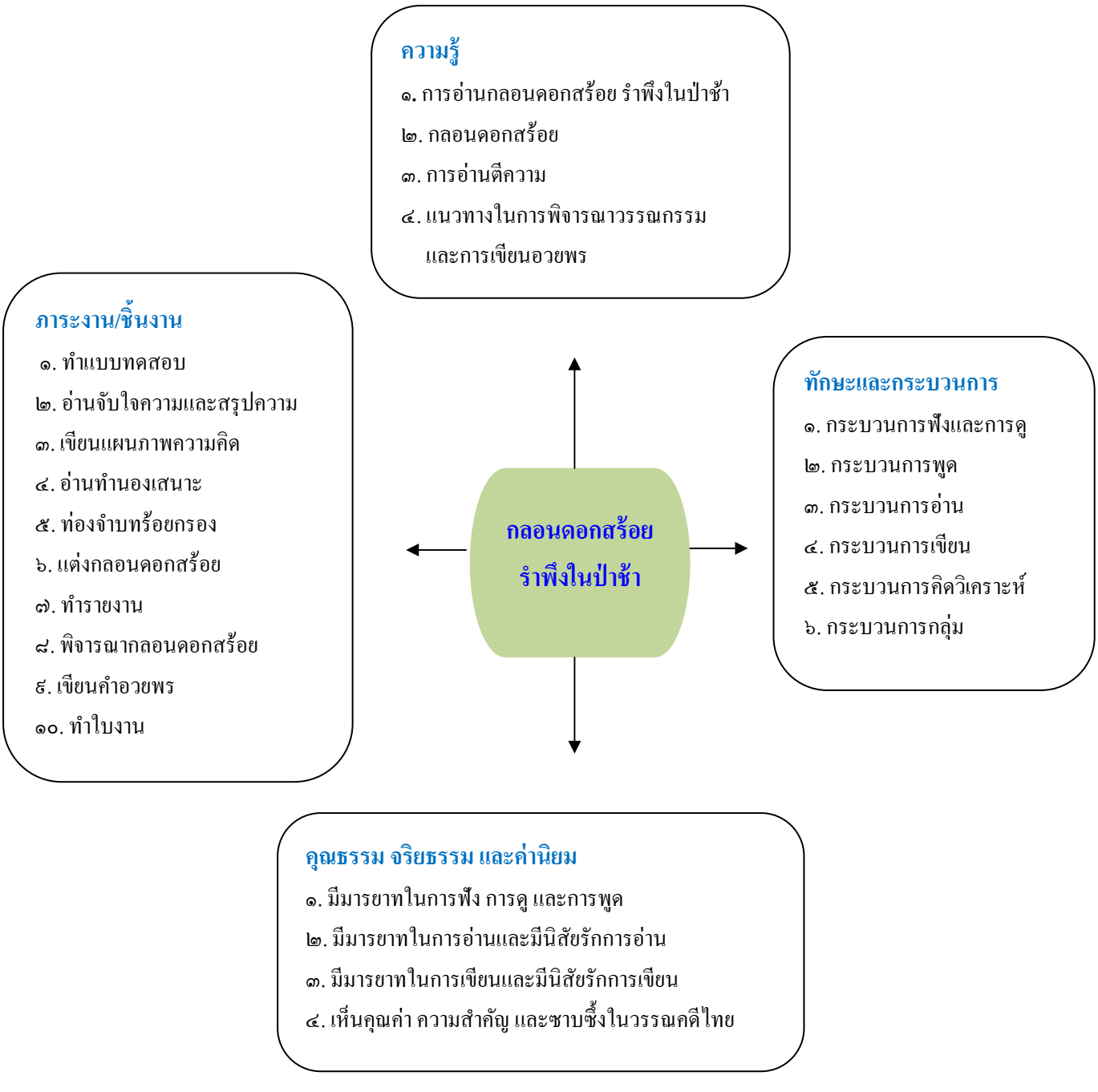

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่า

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๘. ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน	**คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน**
นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า เป็นบทร้อยกรองที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้งสะท้อนสภาพสังคมที่ผู้แต่งหรือกวีนำเสนอโดยเลือกใช้รูปแบบการประพันธ์ถ้อยคำสำนวนภาษาที่มีความละเมียดละไม สื่อสารกับผู้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมเช่นเดียวกับผู้แต่งหรือกวี ๒. กลอนดอกสร้อย เป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะเหมือนกลอนสุภาพ แต่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “เอ๋ย” ลงท้ายด้วยคำว่า “เอย” ๓. การอ่านตีความ เป็นการค้นหาความหมายตามตัวหนังสือที่ผู้เขียนแฝงไว้ในเรื่องที่อ่าน ๔. การพิจารณากลอนดอกสร้อย ผู้อ่านต้องพิจารณาตามองค์ประกอบของวรรณคดีประเภทร้อยกรอง ๕. การเขียนคำอวยพรต้องเขียนตามรูปแบบและเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล	๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ๒. กลอนดอกสร้อยมีลักษณะบังคับอย่างไรบ้าง ๓. การอ่านตีความมีหลักการอย่างไร ๔. บทร้อยกรองมีส่วนช่วยสร้างสรรค์สังคมได้อย่างไร ๕. การเขียนคำอวยพรควรเขียนในโอกาสใดบ้างและเขียนอย่างไร

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	**ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...**
๑. คำสำคัญ ได้แก่ ทิวา สัตตรัตน์ บุปผชาติ ๒. กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า เป็นบทร้อยกรองที่มีแนวคิดให้ทุกคนตระหนักถึงความตาย ทุกชีวิตมีความตายเป็นที่พึ่ง ความตายจึงเป็นธรรมดาของโลก ๓. กลอนดอกสร้อย เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนกลอนสุภาพ แต่มีจุดเด่นพิเศษกว่ากลอนสุภาพทั่วไป คือ คำที่สองของวรรคสดับจะใช้คำว่า “เอ๋ย” และในวรรคส่งบทสุดท้ายของเรื่องจะลงท้ายด้วยคำว่า “เอย” ๔. การอ่านตีความ เป็นการค้นหาความหมายตามตัวหนังสือที่กวีแฝงไว้เพื่อจะสื่อถึงผู้อ่าน ๕. การพิจารณากลอนดอกสร้อย ผู้อ่านต้องตีความ ความเปรียบ สัญลักษณ์ และความหมายที่กวีต้องการจะถ่ายทอดออกมาจากบทร้อยกรอง ๖. การเขียนคำอวยพร เป็นการเขียนอวยพรในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้ภาษา กาลเทศะ และบุคคล	๑. จับใจความสำคัญ ถอดความ สรุปความ แสดงความคิดเห็น และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ๒. บอกลักษณะของกลอนดอกสร้อย ฉันทลักษณ์ และคำสัมผัส ๓. อ่านทำนองเสนาะและท่องจำบทร้อยกรอง ๔. แต่งกลอนดอกสร้อยตามความถนัดและความสนใจ ๕. ตีความและแปลความหมายของบทร้อยกรองได้ตรงตามเจตนาของผู้เขียน ๖. วิเคราะห์คุณค่าความงดงามของบทร้อยกรอง ๗. เขียนคำอวยพรได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

๑.๑ อ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แล้วจับใจความสำคัญ ถอดคำประพันธ์ ตีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

๑.๒ เขียนแผนภาพความคิด

๑.๓ อ่านทำนองเสนาะ

๑.๔ ท่องจำบทร้อยกรอง

๑.๕ แต่งกลอนดอกสร้อย

๑.๖ ทำรายงาน

๑.๗ พิจารณากลอนดอกสร้อย

๑.๘ เขียนคำอวยพร

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑) การทดสอบ

๒) การสนทนาซักถาม

๓) การสังเกต

๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

๕) การวัดเจตคติ

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) แบบประเมินการเขียน

๔) แบบประเมินการฟังและการดู

๕) แบบประเมินการพูด

๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕ การอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖ กลอนดอกสร้อย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗ การอ่านตีความ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘ แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม และการเขียนคำอวยพร	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕
การอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๑. สาระสำคัญ

กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า เป็นบทประพันธ์ที่พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) นำมาเรียบเรียงใหม่ให้เข้ากับธรรมเนียมแบบไทย เพื่อเป็นข้อคิดคติเตือนใจให้รู้จักการดำเนินชีวิตที่สงบ สันโดษ ไม่โลภ ไม่ทะเยอทะยาน ไม่ดูหมิ่นผู้ที่ด้อยกว่า หรือไม่หลงใหลในทรัพย์สิน เกียรติยศชื่อเสียง เพราะว่าวาระสุดท้ายของชีวิตก็คือความตาย ไม่มีใครสามารถนำสิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้นติดตัวไปด้วยได้เลย และที่สำคัญเป็นการสอนให้คนเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และรำลึกถึงความตายซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของทุกชีวิตในโลกนี้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๒. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกที่มาของเรื่องได้ (K)

๒. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๓. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๔. บอกคุณค่าและข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการสนทนา ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ

การงานอาชีพฯ → ทำหนังสือกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ฉบับสมบูรณ์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๑

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูติดบัตรคำต่อไปนี้บนกระดาน ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า เมื่ออ่านข้อความนี้แล้วนักเรียนคิดถึงอะไรบ้าง

รำพึงในป่าช้า

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านในใจนำเรื่อง เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๒. นักเรียนอ่านในใจเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากหัวข้อกลอน ดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า กลุ่มละ ๕ บท แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันถอดคำประพันธ์และบอกข้อคิดของกลอนแต่ละบท

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานตามลำดับหมายเลขของบทกลอน นักเรียนกลุ่มอื่นประเมินตามแบบประเมินการอ่านสรุปความ ครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติมการรายงานของทุกกลุ่มเพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้น

๕. ครูอธิบายให้ความรู้เสริมกับนักเรียนว่า ในกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์มีสุสานที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งได้กลายเป็นชุมชนของคนยากจนกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับศพนับพันนับหมื่น สุสานแห่งนี้ถูกดัดแปลงเป็นบ้านเรือน ผู้คนอาศัยอยู่บนโรงเก็บศพ บางคนดัดแปลงโรงเก็บศพเป็นบ้านและร้านขายของชำ

๖. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า เมื่ออ่านบทร้อยกรองนี้แล้ว นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของบทร้อยกรองนี้

๗. ครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียน และสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๕ เรื่อง การอ่านสรุปความ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแบบใกล้ชิด ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑) คนเราสามารถทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้อย่างไรบ้าง

๒) เราจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนที่ “อยู่ให้เขาไว้ใจ ไปให้เขาคิดถึง”

๔. นักเรียนร่วมกันสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำแนวคิดของกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ไปใช้ยกตัวอย่างในการพูด การเขียน หรือการเรียนวิชาต่าง ๆ

๓. นักเรียนรู้และเข้าใจว่าการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมากจนเกินไป มีความพออยู่พอกินเป็นพื้นฐาน มีการแบ่งปัน ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความเหมาะสม ไม่โลภ ไม่ทะเยอทะยาน ไม่หลงใหลในทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง เพราะวาระสุดท้ายของชีวิตก็คือความตาย เราไม่สามารถนำสิ่งทั้งปวงไปได้ ต้องละสิ่งเหล่านี้ และรำลึกอยู่เสมอว่าความตายเป็นธรรมดาโลก ถือเป็นความพอประมาณในการดำเนินชีวิตที่ก่อให้เกิดความสุขอย่างยืนยาว ซึ่งสอดคล้องกับหลักความพอประมาณตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิดของกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แต่ละบท โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับกลอนดอกสร้อย จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วรวบรวมชื่อบทร้อยกรองประเภทกลอนดอกสร้อยที่นักเรียนรู้จักหรือเคยเรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า บทที่ไม่มีในหนังสือเรียนให้ครบทุกบท แล้วคัดลอกหรือพิมพ์ทำเป็นหนังสือกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ฉบับสมบูรณ์ไว้สำหรับศึกษาค้นคว้า

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ร่วมกันคัดเลือกกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ที่ประทับใจในบทเรียน ๓–๔ บท นำมาคัดลอกและตกแต่งให้สวยงาม แล้วจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับความสุขในชีวิตของข้าพเจ้า โดยนำคำประพันธ์ในกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า มาประกอบการเขียน

๔. ศึกษาบุคคลในชุมชนหรือบุคคลที่นักเรียนรู้จักที่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงหรือควรนำมาเป็นแบบอย่าง แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. บัตรคำ

๓. สลาก

๔. แบบประเมินการอ่านสรุปความ

๕. ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง การอ่านสรุปความ

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖
กลอนดอกสร้อย

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๑. สาระสำคัญ

กลอนดอกสร้อย เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ คือ ๑ บท ประกอบด้วยกลอนสุภาพจำนวน ๒ บท หรือ ๔ คำกลอน แต่วรรคแรกจะมี ๔–๕ คำ และคำที่ ๒ จะใช้คำว่า “เอ๋ย” และจบด้วยคำสุดท้ายของบทด้วยคำว่า “เอย” ส่วนลักษณะบังคับใช้แบบเดียวกับกลอนสุภาพ การมีความรู้เรื่อง กลอนดอกสร้อย จะทำให้อ่านและแต่งกลอนดอกสร้อยได้ถูกต้อง

การศึกษาคำศัพท์ ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า เป็นบทประพันธ์เรื่องหนึ่งในหนังสือคำประพันธ์บางเรื่องของพระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) แต่งโดยได้เค้าโครงเรื่องมาจากโคลงภาษาอังกฤษชื่อ Elegy Written in a Country Churchyard ของทอมัส เกรย์ (Thomas Gray) กวีชาวอังกฤษ ซึ่งเสฐียรโกเศศ (ตรี นาคะประทีป) ได้แปลไว้ให้

การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีหลากหลายวิธี ซึ่งการทำความดีให้ปรากฏแก่คนทั่วไป จัดเป็นความดีทางโลก ส่วนการทำความดีที่ไม่มีผู้รู้เห็น จัดเป็นความดีทางธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ม. ๑/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะและหลักการอ่านกลอนดอกสร้อยได้ถูกต้อง (K)

๒. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอามรณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (P)

๓. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและมีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (K, P)

๔. แต่งกลอนดอกสร้อยได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และสร้างสรรค์ (K, P)

๕. บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านและการแต่งบทร้อยกรองได้ (K, A)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านและการแต่งบทร้อยกรอง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. กลอนดอกสร้อย

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๔. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ → วาดภาพประกอบกลอนดอกสร้อย/จัดป้ายนิเทศ

การงานอาชีพฯ → ทำสมุดบันทึกความดี

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๒

๑. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของกลอนดอกสร้อยตามที่นักเรียนได้ไปศึกษามา

๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน รวบรวมรายชื่อบทร้อยกรองประเภทดอกสร้อยที่นักเรียนรู้จักให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่ครูกำหนด

๓. นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทกลอนดอกสร้อย ทั้งลักษณะสำคัญ แผนผัง ฉันทลักษณ์ สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แต่ละบทเพื่อเป็นการทบทวน

๒. ครูติดแผนผังกลอนดอกสร้อย และแผนผังกลอนสักวาบนกระดาน นักเรียนช่วยกันสรุปฉันทลักษณ์ของกลอนดอกสร้อย และกลอนสักวา บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนเปรียบเทียบกลอนดอกสร้อยและกลอนสักวาว่ามีลักษณะเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

๔. นักเรียนร่วมกันบอกวิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ

๕. ครูอ่านหรือเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะกลอนดอกสร้อยให้นักเรียนฟัง แล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับการอ่านกลอนดอกสร้อย

๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ จนคล่อง แล้วออกมาอ่านเป็นทำนองเสนาะให้ครูและเพื่อนฟังหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

๗. ครูและเพื่อนร่วมกันประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองของทุกกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะจุดดีจุดด้อยของแต่ละกลุ่ม

๘. นักเรียนร่วมกันศึกษาศัพท์น่ารู้ ประวัติผู้แต่ง และสาระน่ารู้เรื่อง จริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตและอยู่ให้เขาไว้ใจ ไปให้เขาคิดถึง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒แล้วร่วมกันสรุปเป็นความรู้ โดยครูคอยอธิบายให้ความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับกลอนดอกสร้อย แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกท่องจำกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า บทที่ประทับใจ แล้วมาท่องกับครูเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๓. นักเรียนแต่งกลอนดอกสร้อยเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจ ความยาวไม่น้อยว่า ๒ บท พร้อมวาดภาพประกอบ และนำมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน แล้วให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนเป็นกรรมการคัดเลือกผลงานที่แต่งได้ดี ติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๔. นักเรียนค้นคว้าประวัติและผลงานของพระยาอุปกิตศิลปสาร แล้วจัดทำเป็นรายงาน ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำหลักการอ่านกลอนดอกสร้อยไปใช้อ่านกลอนดอกสร้อยเรื่องอื่น ๆ

๒. นักเรียนแต่งกลอนดอกสร้อยในโอกาสต่าง ๆ

๓. นักเรียนนำแนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนดอกสร้อย หลักการอ่าน และหลักการแต่งกลอนดอกสร้อย บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้ (จริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต และอยู่ให้เขาไว้ใจ ไปให้เขาคิดถึง) บันทึกลงสมุด

๓. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่านตีความ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นความรู้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดประกวดการแต่งกลอนดอกสร้อยในโอกาสต่าง ๆ

๒. จัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะกลอนดอกสร้อย

๓. นักเรียนศึกษารูปแบบร้อยกรองประเภทกลอนดอกสร้อย แล้วนำมาจัดทำป้ายนิเทศ หรือนำมาเล่าเรื่อง แนะนำให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

๔. นักเรียนจัดแสดงนิทรรศการชีวประวัติและผลงานของพระยาอุปกิตศิลปสาร

๕. นักเรียนเขียนบันทึกความดีเป็นเวลา ๑ สัปดาห์ โดยเขียนระบุว่าในแต่วันนักเรียนได้ทำประโยชน์ใดเพื่อผู้อื่นบ้าง และนักเรียนได้รับผลอย่างไรจากการกระทำในครั้งนั้น ทำเป็นสมุดบันทึกความดี นำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผนผังกลอนดอกสร้อย

๒. แผนผังกลอนสักวา

๓. แถบบันทึกเสียง

๔. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗
การอ่านตีความ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๑. สาระสำคัญ

การอ่านตีความ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาความหมาย หรือความหมายแฝงที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อออกมา รวมถึงการวิเคราะห์เจตนา อารมณ์ ความรู้สึก ทัศนะของผู้แต่งที่แฝงไว้ในเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาความคิดและเข้าใจเนื้อเรื่องได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ ม. ๑/๒

๒. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ ม. ๑/๔

๓. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ ม. ๑/๑

๔. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ ม. ๑/๒

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการอ่านตีความและอ่านตีความเรื่องที่กำหนดให้ได้ (K)

๒. อธิบายความหมายของคำยากโดยพิจารณาจากบริบทได้อย่างถูกต้อง (K)

๓. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)

๔. วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่ผู้แต่งต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ (K, P)

๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

การอ่านตีความ

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ ⟶ วาดภาพประกอบกลอน/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๓

๑. ครูสุ่มถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะการอ่านตีความ ข้อดี และประโยชน์ของการอ่านตีความ ตามที่นักเรียนได้ไปศึกษามา

๒. ครูติดตัวอย่างข้อความบนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านข้อความ และช่วยกันตีความว่าหมายความว่าอย่างไร

ตัวอย่าง
เจ้าหน้าที่ตำรวจคุมเข้ม กวาดล้างยาเสพติดและบ่อนการพนัน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูให้นักเรียนนับ ๑–๕ คนที่นับได้หมายเลขเดียวกันมาอยู่กลุ่มเดียวกัน

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ กลุ่มละ ๑ บท ตามหมายเลขที่จับได้

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองจับใจความสำคัญและตีความกลอนดอกสร้อยที่อ่านโดย

๑) หาความสำคัญ ความขยายของกลอนว่าอยู่ที่วรรคใด

๒) บอกเจตนาของผู้แต่งที่ต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านรับรู้

๓) บอกอารมณ์ ความรู้สึก หรือบรรยากาศของกลอนบทนั้น

๔) วาดภาพประกอบบทกลอน

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อนที่ฟังร่วมแสดงความคิดเห็น ครูคอยแนะนำและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อความของกลอนทุกบท

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านตีความ แล้วช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

๒. ครูติดบัตรคำบนกระดาน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า สื่อความหมายถึงสิ่งใด หรือบอกอารมณ์ความรู้สึกใดหรือบรรยากาศแบบใด

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสื่อความหมาย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ แล้วตีความเรื่องที่อ่าน เขียนสรุปส่งครู

๕. ครูนำภาพข่าวหรือภาพงานศิลปะให้นักเรียนดู นักเรียนช่วยกันตีความจากภาพว่าต้องการสื่ออะไรกับผู้อ่าน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการอ่านตีความไปใช้อ่านตีความบทร้อยกรองหรืองานเขียนเรื่องอื่น ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการอ่านตีความและประโยชน์ของการอ่านตีความ บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมจากเรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แล้วสรุปแนวคิดที่ได้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนฝึกตีความจากภาพหรือข่าวที่ตนสนใจ แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ฝึกอ่านกลอนดอกสร้อยเรื่องอื่น ๆ แล้วฝึกตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างข้อความ

๒. บัตรคำ

๓. ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสื่อความหมาย

๔. บทร้อยกรองหรือบทความจากหนังสือพิมพ์

๕. ภาพข่าว

๖. ภาพงานศิลปะ

๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘
แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม
และการเขียนคำอวยพร

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

๑. สาระสำคัญ

กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า เป็นบทร้อยกรองที่แต่งด้วยกลอนดอกสร้อย มุ่งให้คติสอนใจในการยกย่องคุณความดี เห็นคุณค่าของความดีเหนือสิ่งอื่นใด นอกจากนี้ยังให้มองความตายเป็นเรื่องธรรมดา เพราะทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย ซึ่งข้อคิดเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

การเขียนคำอวยพร เป็นการเขียนเพื่อแสดงความปรารถนาดีไปยังผู้ที่เขียนถึง ถ้าเป็นผู้ใหญ่ให้อ้างถึงคุณพระศรีรัตนตรัย แต่ถ้าเป็นเด็กกว่าให้อวยพรได้เลย

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ ม. ๑/๑

๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ ม. ๑/๒

๓. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ ม. ๑๓

๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ ม. ๑/๔

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามหลักการหรือแนวทางในการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมได้ (K,P)

๓. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๕. เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการสรุปความ ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านจับใจความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๒. การเขียนคำอวยพร

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาอังกฤษ → ศึกษาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษที่ให้ข้อคิดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดำเนินชีวิต เปรียบเทียบกับข้อคิดในหนังสือนิทานของไทย

ศิลปะ → ออกแบบตกแต่งบัตรอวยพร/จัดป้ายนิเทศ/แสดงบทบาทสมมุติ

การงานอาชีพฯ → ประดิษฐ์บัตรอวยพร

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๔

ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดจากกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เล่ม ๒ แล้วร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม เขียนสรุปความ ส่งครู

๒. ครูทบทวนเรื่องแนวทางในการพิจารณาวรรณคดีที่เป็นบทร้อยกรองในด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มจับสลากเลือกพิจารณากลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า กลุ่มละ ๑ บท โดยพิจารณาด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูคอยอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๕. ครูนำตัวอย่างบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู แล้วอธิบายเกี่ยวกับโอกาสและหลักเกณฑ์การเขียนบัตรอวยพร

๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำอวยพรในโอกาสใดโอกาสหนึ่งต่อไปนี้

๑) อวยพรปีใหม่

๒) อวยพรวันเกิด

๓) อวยพรงานมงคลสมรส

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันประดิษฐ์บัตรอวยพร กลุ่มละ ๑ ใบ ออกแบบตกแต่งให้สวยงาม (นอกเวลาเรียน) ส่งครู

๘. ครูและเพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันเป็นกรรมการตัดสินบัตรอวยพรของทุกกลุ่ม คัดเลือกผลงานที่ทำได้ดี ติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนคำอวยพร แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนเขียนคำอวยพรตามโอกาสสำคัญต่าง ๆ หรือตามที่ครูกำหนด

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำแนวคิดและคุณค่าจากกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนเขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดและคุณค่าจากกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า บันทึกลงสมุด

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนคำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่า “กตัญญูกตเวทีบุคคล” คือ บุคคลประเภทใด และนักเรียนพึงปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็น “กตัญญูกตเวทีบุคคล”แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกอ่านวรรณคดีประเภทกลอนดอกสร้อยเรื่องอื่น ๆ แล้วพิจารณาเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใน และการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากนั้นนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

๒. นักเรียนอ่านหนังสือนิทานภาษาอังกฤษที่ให้ข้อคิดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดำเนินชีวิต แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อคิดในหนังสือนิทานของไทย

๓. จัดประกวดการออกแบบการทำบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

๔. จัดแสดงบทบาทสมมุติการอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

๕. นักเรียนรวบรวมบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เพื่อไว้ดูเป็นตัวอย่าง

๖. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) จากสถานการณ์เรื่อง ชั้นวางรองเท้าสาธารณะ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. สลาก

๓. ตัวอย่างบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง

เวลา ๕ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ
๒. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร
๓. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา
๔. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ
๒. อ่านจับใจความและสรุปความ
๓. เขียนบรรยายความรู้สึก
๔. เขียนแผนภาพความคิด
๕. แต่งบทร้อยกรอง
๖. อ่านทำนองเสนาะ
๗. เขียนแสดงทรรศนะ
๘. เขียนรายงาน
๙. ทำใบงาน

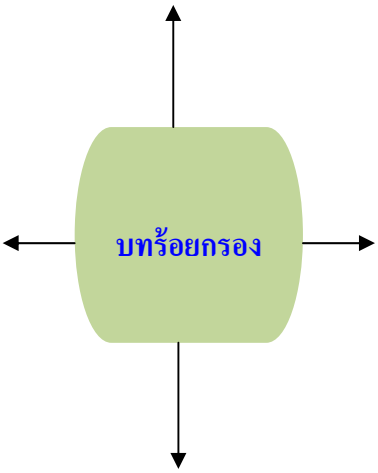

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู
๒. กระบวนการพูด
๓. กระบวนการอ่าน
๔. กระบวนการเขียน
๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๕. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๖. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๗. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๘. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๙. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

นักเรียนจะเข้าใจว่า...

๑. บทร้อยกรอง เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้งสะท้อนสภาพสังคมที่ผู้แต่งหรือกวีนำเสนอ โดยเลือกใช้รูปแบบการประพันธ์ ถ้อยคำสำนวนภาษาที่มีความละเมียดละไม สื่อสารกับผู้อ่านทำให้เกิดความรู้สึกร่วมเช่นเดียวกับผู้แต่งหรือกวี

๒. บทร้อยกรองมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมและแบบร่วมสมัย แต่ยังคงไว้ในด้านความไพเราะ ความงดงามของภาษา และคุณค่าทางวรรณศิลป์

คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน

๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทร้อยกรองแต่ละเรื่อง

๒. บทร้อยกรองแต่ละเรื่องแต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด มีลักษณะบังคับอย่างไรบ้าง

๓. บทร้อยกรองมีส่วนช่วยจรรโลงสังคมได้อย่างไร

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน

นักเรียนจะรู้ว่า...

๑. คำสำคัญ ได้แก่ อรุณ รพี เนรคุณ ละมุน จรัส ปิตุเรศ มารดร การุญ เปรมปรีดิ์ พจมาน แรม กระมล สงวน ม้วย มรณา เบียน

ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...

๑. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

๒. ตีความและแปลความหมายของบทร้อยกรอง

๓. อ่านออกเสียงทำนองเสนาะ

๒. บทร้อยกรอง เป็นงานเขียนประเภทหนึ่ง ที่เลือกสรรถ้อยคำ สำนวนภาษาด้วยความประณีตบรรจงในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงจินตนาการของกวีที่มีต่อสิ่งรอบตัวซึ่งมีรูปแบบเฉพาะตัว ไพเราะ สละสลวย งดงามในด้านภาษา ๓. รูปแบบการประพันธ์บทร้อยกรองมีอยู่อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นโคลง ร่าย ลิลิต ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งแต่ละประเภทมีรูปแบบแผนผังบังคับ สัมผัสที่แตกต่างกันออกไป	๔. แต่งบทร้อยกรองตามความถนัดและความสนใจ ๕. วิเคราะห์คุณค่าและความงดงามของบทร้อยกรอง

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

๑.๑ อ่านบทร้อยกรองร่วมสมัย แล้วจับใจความสำคัญ ถอดคำประพันธ์ ตีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

๑.๒ เขียนบรรยายความรู้สึก

๑.๓ เขียนแผนภาพความคิด

๑.๔ แต่งบทร้อยกรอง

๑.๕ อ่านทำนองเสนาะ

๑.๖ เขียนแสดงทรรศนะ

๑.๗ เขียนรายงาน

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑) การทดสอบ

๒) การสนทนาซักถาม

๓) การสังเกต

๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

๕) การวัดเจตคติ

๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๒) แบบประเมินการอ่าน

๓) แบบประเมินการเขียน

๔) แบบประเมินการฟังและการดู

๕) แบบประเมินการพูด

๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน

๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง

๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๙ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๑ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๒ การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๙
การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทร้อยกรอง

๑. สาระสำคัญ

บทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ เป็นบทประพันธ์ของจินตนา ปิ่นเฉลียว แต่งด้วยกลอนสุภาพ ใช้ถ้อยคำอย่างประณีตบรรจง พรรณนาความรู้สึกและจินตนาการของกวี อันเกิดจากแรงบันดาลใจเมื่อได้ชมธรรมชาติยามรุ่งอรุณ

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๕. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (K, P)

๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๓. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๔. นำสาระประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๔. สาระน่ารู้

๕. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาชีวประวัติและผลงานของจินตนา ปิ่นเฉลียว/นำแนวคิด คติสอนใจจากเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → วาดภาพประกอบบทร้อยกรอง/แสดงบทบาทสมมุติ/จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ

สุขศึกษาฯ → เล่นเกมคำไวพจน์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ครูนำภาพบรรยากาศยามเช้าให้นักเรียนดู และซักถามนักเรียนว่าดูภาพนี้แล้วรู้สึกอย่างไร

และร่วมสนทนาเกี่ยวกับภาพ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านในใจบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) อธิบายบรรยากาศยามเช้าว่ามีลักษณะอย่างไร

๒) บรรยากาศยามเช้าทำให้มีความรู้สึกอย่างไร

๓) แสงแดดยามเช้าเปรียบได้กับอะไรบ้าง

๔) สิ่งสำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตของมนุษย์คืออะไร เพราะเหตุใด

๕) นักเรียนคิดว่ารุ่งอรุณแห่งหัวใจที่ผู้แต่งต้องการจะเกิดขึ้นได้เมื่อใด

๒. นักเรียนช่วยกันสรุปบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ บันทึกลงสมุด

๓. ครูอธิบายคำศัพท์น่ารู้จากบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมายเพิ่มเติม

๔. นักเรียนศึกษาประวัติผู้แต่ง สาระน่ารู้เรื่อง คำไวพจน์ และการเปรียบเทียบแบบอุปมา (Simile) ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาสรุปเป็นความรู้

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมคำไวพจน์ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกบัตรภาพ และซองจดหมายบรรจุบัตรคำ (คำไวพจน์และคำอื่น ๆ) คละกัน ครูติดบัตรภาพที่นักเรียนเลือกบนกระดาน แล้วให้นักเรียนเลือกบัตรคำไวพจน์ในซองจดหมายให้สัมพันธ์กับบัตรภาพ ภายในเวลา ๑ นาที แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง กลุ่มที่ทำได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

๖. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปคุณค่าที่ได้จากเรื่อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนวาดภาพประกอบบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ตามจินตนาการของนักเรียน พร้อมกับเขียนบรรยายความรู้สึกด้วยภาษาของนักเรียนเอง ส่งครู

๓. นักเรียนแต่งกลอนสุภาพเรื่องที่ตนเองสนใจ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในกลุ่ม และร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์

๔. ครูนำภาพดอกไม้บาน ธรรมชาติยามเช้า ธรรมชาติยามเย็น มาให้นักเรียนดู นักเรียนช่วยกันเลือกคำบรรยายให้สื่อความหมายตรงกับภาพอย่างสละสลวย โดยกินใจความมากแต่ใช้คำน้อย

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำแนวคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญ ข้อคิด และคติคำสอนจากบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำว่า ปิตุเรศมารดร จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น พจนานุกรม สื่ออินเทอร์เน็ต สอบถามจากผู้ปกครอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองคิดสถานการณ์ที่สอดคล้องกับข้อคิดคติคำสอนในบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ แล้วร่วมกันสนทนาในชั้นเรียน และช่วยกันเลือกสถานการณ์ที่น่าสนใจมาจัดแสดงบทบาทสมมุติ

๒. นักเรียนศึกษารูปแบบร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ แล้วนำมาจัดทำป้ายนิเทศหรือนำมาเล่าเรื่องแนะนำให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

๓. จัดแสดงนิทรรศการชีวประวัติและผลงานของจินตนา ปิ่นเฉลียว

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพบรรยากาศยามเช้า

๓. บัตรภาพ

๔. ซองจดหมาย

๕. บัตรคำ

๖. ภาพดอกไม้บาน

๗. ภาพธรรมชาติยมเช้า

๘. ภาพธรรมชาติยามเย็น

๙. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๒. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____/ _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐
การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทร้อยกรอง

๑. สาระสำคัญ

บทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่กล่าวถึงพระคุณของบิดามารดาผู้ให้กำเนิด เด็กทุกคนควรน้อมนำมาใส่ใจและนำไปปฏิบัติ เพื่อทดแทนพระคุณของท่านที่เฝ้าถนอมเลี้ยงดูเรามาจนเติบใหญ่

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๖. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๗. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๘. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (K, P)

๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๓. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. สาระน่ารู้

๔. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์ → เขียนแผนภาพความคิดสรุปคุณค่าและแนวคิดจากบทร้อยกรอง

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนต่อบุพการี

ศิลปะ → วาดภาพประกอบบทร้อยกรอง/จัดนิทรรศการ

สุขศึกษาฯ → เล่นเกมคิดไว คิดคล่อง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๖

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคำว่า ปิตุเรศมารดร ว่ามีความหมายว่าอะไรตามที่นักเรียนได้ไปศึกษามา และเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนอย่างไรบ้าง ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เล่นเกมคิดไว คิดคล่อง โดยให้แต่ละคู่รวบรวมคำที่มีความหมายเดียวกับคำว่า ปิตุเรศมารดร ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา ๓ นาที คู่ใดหาคำได้มากที่สุดและเร็วที่สุดเป็นผู้ชนะ

๒. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ และร่วมอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

๑) พ่อแม่มีพระคุณต่อเราอย่างไร

๒) การเป็นลูกที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร

๓) สิ่งที่นักเรียนอยากได้จากพ่อแม่มากที่สุดคืออะไร

๔) นักเรียนคิดว่าสิ่งใดบ้างที่พ่อแม่อยากได้จากนักเรียน

๕) นักเรียนมีวิธีตอบแทนพระคุณพ่อแม่อย่างไรบ้าง

๓. นักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผลการอภิปรายลงสมุด

๔. นักเรียนถอดคำประพันธ์จากบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร แล้วเขียนเป็นร้อยแก้วด้วยสำนวนภาษาของนักเรียนเอง ส่งครู

๕. นักเรียนศึกษาคำศัพท์จากบทร้องกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร แล้วค้นหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๖. ครูอธิบายสาระน่ารู้เรื่อง มารดา บิดาเป็นพรหมของบุตร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของคำว่า กตัญญู กับ กตัญญูกตเวที แล้วร่วมกันสรุป แล้วให้นักเรียนสมมุติตัวอย่างผู้ที่มีความกตัญญู และผู้ที่มีความกตัญญูกตเวที ครูอธิบายสรุปอีกครั้ง

๗. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา คุณค่า ข้อคิด และการนำไปใช้ และร่วมกันสรุป โดยครูสรุปให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนแต่งร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพเกี่ยวกับพระคุณของพ่อแม่ รวมทั้งวิธีทดแทนพระคุณของท่านในทรรศนะของนักเรียน พร้อมวาดภาพประกอบหรือใส่ทำนองดนตรีตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๗ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและแนวคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนสำรวจกลุ่มดาวบนท้องฟ้า แล้วบันทึกชื่อกลุ่มดาวที่พบเห็น หรือสังเกตกลุ่มดาวบนท้องฟ้า แล้วค้นหาชื่อกลุ่มดาวที่มีลักษณะตรงกับที่พบเห็นจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือดาราศาสตร์ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดประกวดการแต่งบทร้อยกรองเกี่ยวกับพระคุณของพ่อแม่ หรือผู้มีพระคุณอื่น ๆ

๒. จัดนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๒. ใบงานที่ ๑๗ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร

๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๑
การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทร้อยกรอง

๑. สาระสำคัญ

บทร้อยกรองเรื่อง สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน เป็นบทประพันธ์ประเภทกลอนสักวา เป็นบทพระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ ที่กล่าวเปรียบเทียบการพูดที่ดีนั้นเหมือนกับความหอมสดชื่นของมวลดอกไม้ ตรงกันข้ามการพูดที่ไม่ดีก็เปรียบเสมือนบอระเพ็ดที่มีความฝาดขม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ชอบ

ส่วนบทร้อยกรองเรื่อง สักวาดาวจระเข้ เป็นของเก่าที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง มีความไพเราะและนิยมท่องจำต่อ ๆ กันมา เนื้อหากล่าวถึงกลุ่มดาวจระเข้ที่อยู่บนท้องฟ้า และบรรยายท้องฟ้ายามใกล้รุ่งอย่างไพเราะงดงาม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๔)

๔. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๖. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ท ๕.๑ (ม. ๑/๒)

๗. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๘. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (K, P)

๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๓. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา

๒. ศัพท์น่ารู้

๓. ประวัติผู้แต่ง

๔. สาระน่ารู้

๕. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

วิทยาศาสตร์ → ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มดาวบนท้องฟ้า

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาพระประวัติและผลงานของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ

ศิลปะ → จัดป้ายนิเทศ/แสดงบทบาทสมมุติ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๗

๑. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับผลการสำรวจกลุ่มดาวบนท้องฟ้าที่นักเรียนได้ไปสำรวจมา

๒. ครูให้นักเรียนดูภาพกลุ่มดาว แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อกลุ่มดาวในภาพและกลุ่มดาวอื่น ๆ ที่นักเรียนรู้จัก แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มพูดอภิปรายแบบโต๊ะกลมตามหัวข้อต่อไปนี้

๑) ที่มาของเรื่อง

๒) คำศัพท์สำคัญ

๓) รูปแบบการแต่ง

๔) คุณค่าของเรื่อง

๕) ความมุ่งหมาย

๖) การใช้ภาษา

๗) เรื่องย่อ

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันสรุป และเขียนบันทึกลงสมุด

๓. ครูอธิบายประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟัง ประกอบการซักถามเพิ่มเติม

๔. ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ในหัวข้อต่อไปนี้

๑) เนื้อเรื่อง

๒) ศิลปะการประพันธ์

๓) ข้อคิดคติ คำสอน และความจรรโลงใจ

๔) การนำไปใช้ในชีวิตจริง

๕. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๔ คน ออกมานำเสนอผลการพิจารณาบทร้อยกรองเรื่อง สักวา คนละ ๑ หัวข้อ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อเพิ่มเติม

๖. นักเรียนศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วเปรียบเทียบกับที่นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๗. ครูสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม จากบทร้อยกรองเรื่อง สักวา เป็นความรู้ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง นักเรียนบันทึกลงสมุด

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองเรื่อง สักวา และช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. ครูนำภาพท้องฟ้ายามค่ำคืน ดวงดาว ดวงจันทร์วันเพ็ญบนท้องฟ้า มาให้นักเรียนดู ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกและสิ่งที่นึกถึงเมื่อได้เห็นภาพนี้ แล้วอ่านความรู้สึกที่ตนเองเขียนให้เพื่อนฟัง และร่วมกันสรุป

๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๘ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ของกลอนสักวา แล้วแต่งกลอนสักวาพรรณนาความงามของธรรมชาติตามจินตนาการ และร่วมกันคัดเลือกผลงานที่แต่งได้ดีติดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๕. นักเรียนอ่านทำนองเสนาะบทร้อยกรองเรื่อง สักวา และถอดคำประพันธ์

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ ข้อคิด และคุณค่าจากบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและแนวคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง สักวา บันทึกลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแต่งบทสนทนาที่แสดงถึงข้อคิดเกี่ยวกับผลของการพูดแล้วแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน

๒. จัดทัศนศึกษาไปเที่ยวชมท้องฟ้าจำลอง กรุงเทพฯ หรือพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องท้องฟ้าและดวงดาว

๓. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับพระประวัติและผลงานของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ

๔. จัดประกวดอ่านทำนองเสนาะบทสักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน สักวาดาวจระเข้ หรือบทสักวาอื่น ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพกลุ่มดาว

๒. ภาพท้องฟ้ายามค่ำคืน

๓. ภาพดวงดาว

๔. ภาพดวงจันทร์วันเพ็ญ

๕. ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๒
การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทร้อยกรอง

๑. สาระสำคัญ

โคลงโลกนิติ เป็นโคลงสี่สุภาพที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยถอดความมาจากคาถาภาษาบาลีสันสกฤตที่ได้มาจากคัมภีร์ต่าง ๆ

โคลงโลกนิติแต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ ใช้ถ้อยคำที่กะทัดรัดแต่กินใจความลึกซึ้ง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ในการประพฤติปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางโลกและทางธรรม ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองในการดำเนินชีวิต

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๑)

๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๑/๒)

๓. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ท ๑.๑ (ม. ๑/๕)

๔. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๑/๘)

๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๑)

๖. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท ๕.๑ (ม. ๑/๓)

๗. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๑/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (K, P)

๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

๓. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อความ (K, P)

๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

๕. บอกคุณค่าและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านและแนวทางที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (K, P)

๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการแต่งคำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ
๒. ศัพท์น่ารู้
๓. ประวัติผู้แต่ง
๔. สาระน่ารู้
๕. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษาฯ → ศึกษาพระประวัติและผลงานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร/นำแนวคิดและคุณค่าจากบทร้อยกรองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิลปะ → ใส่จังหวะทำนองดนตรีในกลอนหรือร้อยแก้วที่แต่ง/วาดภาพประกอบกลอนสุภาพหรือร้อยแก้ว/จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕๘

๑. ครูติดตัวอย่างบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพบนกระดาน ให้นักเรียนอ่าน นักเรียนช่วยกันบอกว่าบทร้อยกรองที่อ่านแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

๒. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพตามที่ได้ไปศึกษามา

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) ผู้แต่งต้องการนำเสนอแนวคิดอะไร

๒) นักเรียนมีความคิดอย่างไรกับเนื้อเรื่อง

๓) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้บ้าง

๔) การสูญเสียสิ่งใดเป็นการสูญเสียที่มีประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ ๓–๔ คน ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันสรุป

๓. นักเรียนช่วยกันบอกคำหรือข้อความที่ไม่เข้าใจความหมาย แล้วช่วยกันอธิบายความหมายหรือเปิดหาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือจากหนังสือโคลงโลกนิติ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

๔. ครูเล่าประวัติผู้แต่งให้นักเรียนฟัง และให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า กบฏเจ้าอนุวงศ์ เป็นการก่อกบฏที่เกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ลาวต้องการพ้นจากการเป็นประเทศราชของไทย และลาวมีความไม่พอใจผู้นำของไทย เหตุการณ์นี้ทำให้เกิดวีรสตรีไทย คือ ท้าวสุรนารี (ย่าโม) และเป็นแรงบันดาลใจให้พระยาอุปกิตศิลปสาร แต่งฉันท์ยอเกียรติชาวนครราชสีมาขึ้น

๕. ครูติดตัวอย่างบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพบนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนออกมาโยงเส้นสัมผัส ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยติดแผนผังโคลงสี่สุภาพบนกระดาน แล้วอธิบายลักษณะบังคับโคลงสี่สุภาพให้นักเรียนฟัง ประกอบการซักถามเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ ๕๘

๑. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับใจความสำคัญของโคลงโลกนิติบทที่ ๑ และบทที่ ๒ เพื่อเป็นการทบทวน

๒. นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันวิเคราะห์คุณค่า ความรู้ ข้อคิดของโคลงโลกนิติ แล้วสรุปเป็นความคิดของชั้นเรียน

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมในหัวข้อเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการนำไปใช้ในชีวิตจริง จากบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒

๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปแนวทางในการพิจารณาวรรณกรรมหน้าชั้นเรียน

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับข้อคิดของบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ ในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑) หากคนในสังคมไทยมีความสัตย์แต่ขาดความรู้ สังคมไทยจะเป็นอย่างไร

๒) หากคนในสังคมไทยมีความรู้แต่ขาดความสัตย์ สังคมไทยจะเป็นอย่างไร

๓) หากคนในสังคมไทยมีความสัตย์และความรู้ประกอบกัน สังคมไทยจะเป็นอย่างไร

๖. นักเรียนร่วมกันสรุปผลการอภิปราย พร้อมเสนอแนะแนวทางที่ทำให้คนในสังคมไทยมีทั้งความสัตย์และความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนเลือกผลงานอื่น ๆ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร แล้วนำมาเสนอโดยการรายงานหน้าชั้นเรียนหรือจัดทำป้ายนิเทศ

๓. นักเรียนเขียนแสดงทรรศนะถึงจุดหมายในชีวิตของนักเรียนว่า นักเรียนต้องการจะเป็นอะไร หรือจะทำอะไร ส่งครู

๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน นำบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ มาแต่งกลอนสุภาพหรือบทร้อยแก้วด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ใส่จังหวะทำนองดนตรีหรือวาดภาพประกอบตามความถนัดของนักเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้ แนวคิด และคุณค่าจากบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนมีความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมประจำใจ โดยเล็งเห็นว่าสังคมหรือชุมชนจะเข้มแข็งเมื่อสมาชิกในสังคมหรือชุมชนมีคุณภาพ เพราะเชื่อว่าสมาชิกในสังคมหรือชุมชนที่ดีต้องมีคุณธรรม มีความความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง จึงจะเป็นแนวทางในการสร้างระบบคุณธรรมในชุมชนให้เกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อแก้ไขป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในสังคม อันนำมาซึ่งการล่มสลายของสังคมหรือชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรม ตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและแนวคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง โคลงโลกนิติ บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และช่วยกันเฉลยคำตอบ

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาค้นคว้ารวบรวมวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ แล้วจัดทำเป็นรายงาน ส่งครู

๒. จัดนิทรรศการพระประวัติและผลงานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

๓. จัดทัศนศึกษาเที่ยวชมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อดูคำโคลงที่จารึกลงในแผ่นศิลา

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ตัวอย่างบทร้อยกรอง

๓. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๔. หนังสือโคลงโลกนิติ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

๕. แผนผังโคลงสี่สุภาพ

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/ _____ / _____

ตอนที่ ๓

เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ ๓.๑
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	✪ การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย – บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย – บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสักวา กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉบัง ๑๖ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ และโคลงสี่สุภาพ
๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ๓. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ๔. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ๕. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท ๖. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ	✪ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น – เรื่องเล่าจากประสบการณ์ – เรื่องสั้น – บทสนทนา – นิทานชาดก – วรรณคดีในบทเรียน – งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ – บทความ – สารคดี – บันเทิงคดี – เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย – งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์
๗. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น	✪ การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๘. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	✪ การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น – หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย – หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
๙. มีมารยาทในการอ่าน	✪ มารยาทในการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	✪ การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
๒. เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	✪ การเขียนสื่อสาร เช่น – การเขียนแนะนำตนเอง – การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญ ๆ – การเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
๓. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน	✪ การบรรยายประสบการณ์
๔. เขียนเรียงความ	✪ การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา
๕. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	✪ การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง บทสนทนา เรื่องเล่าประสบการณ์
๖. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ	✪ การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อต่าง ๆ เช่น – บทความ – หนังสืออ่านนอกเวลา – ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน – เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ
๗. เขียนจดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ	✪ การเขียนจดหมายส่วนตัว – จดหมายขอความช่วยเหลือ – จดหมายแนะนำ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	✪ การเขียนจดหมายกิจธุระ – จดหมายสอบถามข้อมูล
๘. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงงาน	✪ การเขียนรายงาน ได้แก่ – การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า – การเขียนรายงานโครงงาน
๙. มีมารยาทในการเขียน	✪ มารยาทในการเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู ๒. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู ๓. พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ๔. ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ	✪ การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู ✪ การพูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าว
๕. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	✪ การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนและท้องถิ่นของตน
๖. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	✪ มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	✪ เสียงในภาษาไทย
๒. สร้างคำในภาษาไทย	✪ การสร้างคำ – คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน – คำพ้อง

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๓. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	✪ ชนิดและหน้าที่ของคำ
๔. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน	✪ ภาษาพูด ✪ ภาษาเขียน
๕. แต่งบทร้อยกรอง	✪ กาพย์ยานี ๑๑
๖. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	✪ สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	✪ วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ – ศาสนา – ประเพณี – พิธีกรรม – สุภาษิตคำสอน – เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ – บันเทิงคดี – บันทึกการเดินทาง – วรรณกรรมท้องถิ่น
๒. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ ๓. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ๔. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	✪ การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม
๕. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	✪ บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า – บทอาขยานตามที่กำหนด – บทร้อยกรองตามความสนใจ

ตอนที่ ๓.๒
กระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงงาน และแฟ้มสะสมผลงาน

๑. กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิธีการหรือเทคนิคที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมีอยู่มากมายหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะมีประสิทธิภาพในการสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการให้โอกาสนักเรียนได้แสดงบทบาทแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการพิจารณาเลือกวิธีการใดมาใช้ ครูต้องวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ก่อนว่าต้องการให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใด ในระดับใด จึงจะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ ได้บูรณาการเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ซึ่งแต่ละเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้มีสาระพอสังเขปดังนี้

๑. กระบวนการเรียนภาษา (Language Learning Process)

กระบวนการเรียนภาษา เป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ สื่อ รูปภาพ รูปแบบ เครื่องหมาย

นักเรียนจะรับรู้ความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

๒) สร้างความคิดรวบยอด

นักเรียนจะเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์นำมาสู่ความเข้าใจและเกิดเป็นภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเรียนรู้

๓) สื่อความหมาย ความคิด

เมื่อนักเรียนเข้าใจหรือสร้างความคิดรวบยอดได้แล้ว สามารถที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้

๔) พัฒนาความสามารถ

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือ เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

๒. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

วิธีนี้เป็นกระบวนการที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ ๔–๘ คน ให้นักเรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในเรื่องหรือประเด็นที่กำหนด แล้วสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยนี้ จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ ๔–๘ คน ควรเป็นกลุ่มที่ไม่เล็กเกินไปและไม่ใหญ่เกินไป เพราะถ้ากลุ่มเล็กจะไม่ได้ความคิดที่หลากหลายเพียงพอ ถ้ากลุ่มใหญ่สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งการแบ่งกลุ่มอาจทำได้หลายวิธี เช่น วิธีสุ่มเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อนไม่ซ้ำกัน จำแนกตามเพศ วัย ความสนใจ ความสามารถ หรือเลือกอย่างเจาะจงตามปัญหาที่มีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครูและสิ่งที่จะอภิปราย

๒) ครูหรือนักเรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย ให้มีวัตถุประสงค์ของการอภิปรายที่ชัดเจน โดยที่การอภิปรายแต่ละครั้งไม่ควรมีประเด็นมากเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนอภิปรายได้ไม่เต็มที่

๓) นักเรียนเริ่มอภิปรายโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันตามประเด็นที่กำหนด ในการอภิปรายแต่ละครั้งควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นในการอภิปราย เช่น ประธานหรือผู้นำในการอภิปราย เลขานุการ ผู้จดบันทึก และผู้รักษาเวลา นอกจากนี้ครูควรบอกให้สมาชิกกลุ่มทุกคนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตน ให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือคำแนะนำแก่กลุ่มก่อนการอภิปราย และควรย้ำถึงความสำคัญของการให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง เพราะวัตถุประสงค์หลักของการอภิปรายคือ การให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และได้รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความคิดที่ลึกซึ้งและรอบคอบขึ้น ในกรณีที่มีหลายประเด็น ควรมีการจำกัดเวลาของการอภิปรายแต่ละประเด็นให้มีความเหมาะสม

๔) นักเรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม ครูควรให้สัญญาณแก่กลุ่มก่อนหมดเวลา เพื่อที่แต่ละกลุ่มจะได้สรุปผลการอภิปรายเป็นข้อสรุปของกลุ่ม หลังจากนั้นอาจให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายแลกเปลี่ยนกัน หรือดำเนินการในรูปแบบอื่นต่อไป

๕) นำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน หลังจากการอภิปรายสิ้นสุดลง ครูจำเป็นต้องเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนได้ร่วมกันคิดกับบทเรียนที่กำลังเรียนรู้ โดยนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียนด้วย

๓. กระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Process)

วิธีนี้เน้นให้นักเรียนฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล ซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยอาศัยแนวคิดแก้ปัญหาด้วยการนำวิธีสอนแบบนิรนัย (Deductive) คือ การสอนจากกฎเกณฑ์ไปหาความจริงย่อยไปผสมผสานกับวิธีการสอนแบบอุปนัย (Inductive) คือ การสอนจากตัวอย่างย่อยมาหากฎเกณฑ์ กระบวนการคิดทั้งสองอย่างนี้รวมกันทำให้เกิดรูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ทำความเข้าใจปัญหา

ครูเน้นให้นักเรียนทำความเข้าใจถึงสภาพของปัญหาว่า ปัญหาเกิดจากอะไร มีข้อมูลใดแล้วบ้าง และมีเงื่อนไขหรือต้องการข้อมูลใดเพิ่ม

๒) วางแผนแก้ปัญหา

เป็นการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ ๑ และข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นมาใช้ประกอบการวางแผนแก้ปัญหา ถ้าปัญหานั้นต้องตรวจสอบโดยการทดลอง ในขั้นวางแผนก็จะประกอบด้วยการตั้งสมมุติฐาน กำหนดวิธีการทดลอง และกำหนดแนวทางในการประเมินผลการแก้ปัญหา

๓) ดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และทดสอบสมมุติฐานและประเมินว่า วิธีการแก้ปัญหาหรือผลการทดลองเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

๔) ตรวจสอบการแก้ปัญหา

ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหา และผลจากการแก้ปัญหาว่ามีผลกระทบต่อสิ่งอื่นหรือไม่ รวมไปถึงการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ต่อไป

๔. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

วิธีการนี้เป็นการผสมผสานหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมและความสามารถทางวิชาการเข้าด้วยกัน โดยให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน คนที่เก่งกว่าจะต้องช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า ทุกคนต้องมีโอกาสได้แสดงความสามารถ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติจริง โดยถือว่าความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ขั้นเตรียม

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแนะนำแนวทางในการทำงานกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำงาน

๒) ขั้นสอน

นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาสาระ แหล่งความรู้ แล้วมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

๓) ขั้นทำกิจกรรม

นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมในกลุ่มย่อย โดยสมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งในการทำกิจกรรมกลุ่มครูจะใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น คู่คิด เพื่อนเรียน ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือ การทำกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องเลือกเทคนิคให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง โดยอาจใช้เทคนิคเดียวหรือหลายเทคนิครวมกันก็ได้

๔) ขั้นตรวจสอบผลงาน

เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ โดยเริ่มจากการตรวจภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อนำข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

๕) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจและช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มว่า จุดเด่นของงานคืออะไร และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุงและแก้ไข

ตัวอย่างเทคนิคการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ

๑) เพื่อนเรียน (Partners)

ให้นักเรียนเตรียมจับคู่กันทำความเข้าใจเนื้อหาและสาระสำคัญของเรื่องที่ครูกำหนดให้ โดยคู่ที่ยังไม่เข้าใจอาจขอคำแนะนำจากครูหรือคู่อื่นที่เข้าใจดีกว่า เมื่อคู่นั้นเกิดความเข้าใจดีแล้วก็ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนคู่อื่นต่อไป

๒) ปริศนาความคิด (Jigsaw)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยคละความสามารถ เก่ง–อ่อน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Groups) ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันมารวมกลุ่มเพื่อร่วมกันศึกษา เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Groups) เมื่อร่วมกันศึกษาจนเข้าใจแล้ว สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มบ้านของตนเอง จากนั้นถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษามาให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟังจนครบทุกคน

๓) กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co–op)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยคละความสามารถกัน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา เมื่อได้หัวข้อแล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อย แล้วแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ โดยศึกษาคนละ ๑ หัวข้อย่อย จากนั้นสมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม ช่วยกันเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกัน และเตรียมทีมนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน เมื่อนำเสนอผลงานแล้ว ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผลการทำงานและผลงานกลุ่ม

๔) กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together: NHT)

วิธีนี้เหมาะสำหรับการทบทวนความรู้ให้นักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(๑) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน คละความสามารถกัน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว

(๒) ครูถามคำถามหรือมอบหมายงานให้ทำ

(๓) นักเรียนช่วยกันอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนมั่นใจในคำตอบ

(๔) ครูสุ่มถามโดยเรียกหมายเลขประจำตัวคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตอบ

(๕) ครูให้คำชมเชยแก่สมาชิกในกลุ่มที่สามารถตอบคำถามได้มากที่สุด และอธิบายข้อคำถามที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

๓. โครงงาน (Project Work)

โครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามแผนการดำเนินงานที่นักเรียนได้จัดขึ้น โดยครูช่วยให้คำแนะนำปรึกษา กระตุ้นให้คิด และติดตามการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย โครงงานแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. โครงงานประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล

๒. โครงงานประเภททดลอง ค้นคว้า

๓. โครงงานที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่

๔. โครงงานประเภทสิ่งประดิษฐ์

การเรียนรู้ด้วยโครงงานมีขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา นักเรียนคิดหัวข้อโครงงาน ซึ่งอาจได้มาจากความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเองหรือได้จากการอ่านหนังสือ บทความ การไปทัศนศึกษาดูงาน โดยนักเรียนต้องตั้งคำถามว่า “จะศึกษาอย่างไร” “ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว”

๒. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักเรียนศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและปรึกษาครู หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

๓. เขียนเค้าโครงของโครงงานหรือสร้างแผนผังความคิด โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงงานจะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๑) ชื่อโครงงาน

๒) ชื่อผู้ทำโครงงาน

๓) ชื่อที่ปรึกษาโครงงาน

๔) ระยะเวลาดำเนินการ

๕) หลักการและเหตุผล

๖) วัตถุประสงค์

๗) สมมุติฐานของการศึกษา (ในกรณีที่เป็นโครงงานทดลอง)

๘) ขั้นตอนการดำเนินงาน

๙) ปฏิบัติโครงงาน

๑๐) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑) เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

๔. ปฏิบัติโครงงาน ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ ในระหว่างปฏิบัติงานควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอย่างไร ได้ผลอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

๕. เขียนรายงาน เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงงาน ซึ่งการเขียนรายงานนี้ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

๖. แสดงผลงาน เป็นการนำผลของการดำเนินงานมาเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย หรืออาจนำเสนอในรูปของการแสดงผลงาน การนำเสนอด้วยวาจา บรรยาย อภิปรายกลุ่ม สาธิต

๔. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

แฟ้มสะสมผลงาน หมายถึง แหล่งรวบรวมเอกสาร ผลงาน หรือหลักฐาน เพื่อใช้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาการของนักเรียน มีการจัดเรียบเรียงผลงานไว้อย่างมีระบบ โดยนำความรู้ ความคิด และการนำเสนอมาผสมผสานกัน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงานและมีส่วนร่วมในการประเมิน แฟ้มสะสมผลงานจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้นักเรียนสามารถมองเห็นพัฒนาการของตนเองได้ตามสภาพจริง รวมทั้งเห็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

๑. ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลงานสะสมไว้ ครูจะทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากแฟ้มสะสมผลงาน และสามารถติดตามพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง

๒. มุ่งวัดศักยภาพของนักเรียนในการผลิตหรือสร้างผลงานมากกว่าการวัดความจำจากการทำแบบทดสอบ

๓. วัดและประเมินโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ นักเรียนเป็นผู้วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินและปรับปรุงตนเอง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะ เน้นการประเมินผลย่อยมากกว่าการประเมินผลรวม

๔. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาตนเอง

๕. นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นในเรื่องใด

๖. ช่วยในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน มี ๑๐ ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานต้องมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ครู การเตรียมตัวของครูต้องเริ่มจากการศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู คำอธิบายรายวิชา วิธีการวัดและประเมินผลในหลักสูตร รวมทั้งครูต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน จึงจะสามารถวางแผนกำหนดชิ้นงานได้

นักเรียน ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดชิ้นงาน และบทบาทในการทำงานกลุ่ม โดยครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็น และรับรู้พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อนทำแฟ้มสะสมผลงาน ครูต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือขอความร่วมมือ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานแก่ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

๒. การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม ในการรวบรวมผลงานต้องออกแบบการจัดเก็บหรือแยกหมวดหมู่ของผลงานให้ดี เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำข้อมูลออกมาใช้ แนวทางการจัดหมวดหมู่ของผลงาน เช่น

๑) จัดแยกตามลำดับ วัน เวลา ที่สร้างผลงานขึ้นมา

๒) จัดแยกตามความซับซ้อนของผลงาน เป็นการแสดงถึงทักษะหรือพัฒนาการของนักเรียนที่มากขึ้น

๓) จัดแยกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหา หรือประเภทของผลงาน

ผลงานที่อยู่ในแฟ้มสะสมผลงานอาจมีหลายเรื่อง หลายวิชา ดังนั้นนักเรียนจะต้องทำเครื่องมือในการช่วยค้นหา เช่น สารบัญ ดัชนีเรื่อง จุดสี แถบสี ติดไว้ที่ผลงานโดยมีรหัสที่แตกต่างกัน

๓. การคัดเลือกผลงาน ในการคัดเลือกผลงานนั้นควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่โรงเรียน ครู หรือนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นมา และผู้คัดเลือกผลงานควรเป็นนักเรียนเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน หรือมีส่วนร่วมกับครู เพื่อน และผู้ปกครอง

ผลงานที่เลือกเข้าแฟ้มสะสมผลงาน ควรมีลักษณะดังนี้

๑) สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๒) เป็นผลงานชิ้นที่ดีที่สุด มีความหมายต่อนักเรียนมากที่สุด

๓) สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน

๔) เป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ

ส่วนจำนวนชิ้นงานนั้นให้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ผลงานบางชิ้นไม่มีความหมาย แต่ถ้ามีน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินไม่มีประสิทธิภาพ

๔. การสร้างสรรค์แฟ้มสะสมผลงานให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างหลักของแฟ้มสะสมผลงานอาจเหมือนกัน แต่นักเรียนสามารถตกแต่งรายละเอียดย่อยให้แตกต่างกันตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยอาจใช้ภาพ สี สติกเกอร์ ตกแต่งให้สวยงาม เน้นเอกลักษณ์ของเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน

๕. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ตัวอย่างข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกต่อผลงาน เช่น

๑) ได้แนวคิดจากการทำผลงานชิ้นนี้มาจากไหน

๒) เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้คืออะไร

๓) จุดเด่น จุดด้อยของผลงานชิ้นนี้คืออะไร

๔) รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้มากน้อยเพียงใด

๕) ได้ข้อคิดอะไรจากการทำผลงานชิ้นนี้

๖. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ย่อย ๆ ที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เช่น นิสัยการทำงาน ทักษะทางสังคม การทำงานเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การขอความช่วยเหลือเมื่อมีความจำเป็น นอกจากนี้การตรวจสอบความสามารถตนเองอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

๗. การประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากเป็นการสรุปคุณภาพของงานและความสามารถหรือพัฒนาการของนักเรียน การประเมินแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน และการประเมินโดยให้ระดับคะแนน

๑) การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน ครูกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า แฟ้มสะสมผลงานมีไว้เพื่อศึกษากระบวนการทำงาน ศึกษาความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผลงานของตนเอง ตลอดจนดูพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนสามารถให้คำชี้แนะแก่นักเรียนได้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าไร

๒) การประเมินโดยให้ระดับคะแนน มีทั้งการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินระหว่างภาคเรียน และการประเมินปลายภาค ซึ่งจะช่วยในวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก การประเมินแฟ้มสะสมผลงานต้องกำหนดมิติการให้คะแนน (Scoring Rubrics) ตามเกณฑ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น การให้ระดับคะแนนมีทั้งการให้คะแนนเป็นรายชิ้นก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน และการให้คะแนนแฟ้มสะสมผลงานทั้งแฟ้ม ซึ่งมาตรฐานคะแนนนั้นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน และมุ่งเน้นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

๘. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมในโรงเรียนโดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาผลงาน การสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งแฟ้มสะสมผลงานไปให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ

ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นนักเรียนจะต้องเตรียมคำถามเพื่อถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น

๑) ท่านคิดอย่างไรกับผลงานชิ้นนี้

๒) ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขส่วนใดอีกบ้าง

๓) ผลงานชิ้นใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะอะไร

๙. การปรับเปลี่ยนผลงาน หลังจากที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำผลงานที่ดีกว่าเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานแทนผลงานเดิม ทำให้แฟ้มสะสมผลงานมีผลงานที่ดี ทันสมัย และตรงตามจุดประสงค์ในการประเมิน

๑๐. การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน เป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน โดยนำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนทั่วไปได้เข้าชมผลงาน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ผู้ที่เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมผลงานอาจไม่ต้องดำเนินการทั้ง ๑๐ ขั้นตอนนี้ อาจใช้ขั้นตอนหลัก ๆ คือ การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม การคัดเลือกผลงาน และการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน

องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน มีดังนี้

๑. ส่วนนำ ประกอบด้วย
- ปก
- คำนำ
- สารบัญ
- ประวัติส่วนตัว
- จุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมผลงาน

๒. ส่วนเนื้อหาแฟ้ม ประกอบด้วย
- ผลงาน
- ความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน
- Rubrics ประเมินผลงาน

๓. ส่วนข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย
- ผลการประเมินการเรียนรู้
- การรายงานความก้าวหน้าโดยครู
- ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เพื่อน ผู้ปกครอง

ตอนที่ ๓.๓
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

๑. ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่_____

<table>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. _____
๒. _____</td></tr>
<tr><td>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
นักเรียนจะเข้าใจว่า...
๑. _____
๒. _____</td><td>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
๑. _____
๒. _____</td></tr>
<tr><td>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน
นักเรียนจะรู้ว่า...
๑. _____
๒. _____
๓. _____</td><td>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...
๑. _____
๒. _____
๓. _____</td></tr>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</td></tr>
<tr><td colspan="2">๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ
๑.๑ _____
๑.๒ _____</td></tr>
<tr><td colspan="2">๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้
๑) _____
๒) _____
๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๑) _____
๒) _____</td></tr>
<tr><td colspan="2">๓. สิ่งที่มุ่งประเมิน
๓.๑ _____
๓.๒ _____</td></tr>
<tr><td colspan="2">ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td colspan="2">_____
_____</td></tr>
</table>

๒. รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design แล้ว ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงโดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน...(ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง...(ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

กลุ่มสาระ...(ระบุกลุ่มสาระที่จัดการเรียนรู้)

ชั้น...(ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่...(ระบุชื่อและลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้)

เวลา...(ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ ๑ แผน)

สาระสำคัญ...(เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดชั้นปี...(ระบุตัวชี้วัดชั้นปีที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้...(กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A) และด้านทักษะและกระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน)

สาระการเรียนรู้...(ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวเรื่องก็ได้)

แนวทางบูรณาการ...(เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระอื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้...(กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระและการบูรณาการข้ามสาระ)

กิจกรรมเสนอแนะ...(ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้...(ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้...(ระบุรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียนได้)

ตอนที่ ๓.๔
แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ลักษณะของหนังสือตามข้อใดที่กล่าวได้ว่าเป็นหนังสือที่แต่งดี

ก จูงใจให้ใฝ่ดี มุ่งเสนอข้อเท็จจริง

ข ให้ความจริง รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหา

ค จูงใจให้ใฝ่ดี ใช้ภาษาดี มีศิลปะในการแต่ง

ง ได้รับยกย่องจากบุคคลทั่วไป และมุ่งนำเสนอความจริง

๒. ข้อใดกล่าว *ไม่ถูกต้อง*

ก วรรณคดีมรดก คือ วรรณคดีที่กวียุคใหม่สร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา

ข วรรณคดี คือ วรรณกรรมที่มีศิลปะในการแต่งและได้รับการยกย่องว่าแต่งดี

ค วรรณคดีทุกเล่มเป็นวรรณกรรม แต่วรรณกรรมเฉพาะบางเล่มเท่านั้นที่จัดเป็นวรรณคดี

ง วรรณคดีและวรรณกรรมมีลักษณะเหมือนกันตรงที่เป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารทั้งที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

๓. ข้อใด *ไม่จัด* **เป็นวรรณกรรม**

ก นิทานอีสป

ข บทโทรทัศน์

ค ตำราอักขรวิธี

ง ปาฐกถาทางวิทยุกระจายเสียง

๔. การแต่งวรรณคดีในปัจจุบันเน้นจุดมุ่งหมายในข้อใดเป็นสำคัญ

ก มุ่งให้เกิดรสของวรรณคดี

ข มุ่งให้เกิดคุณค่าทางอารมณ์

ค มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ง มุ่งให้เกิดคุณค่าทางความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

๕. องค์ประกอบของบทละครในข้อใดเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง

ก ตัวละคร

ข แก่นเรื่อง

ค โครงเรื่อง

ง บทสนทนา

๖. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก ดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์

ข แสงสว่างเป็นสัญลักษณ์ของความสว่าง

ค แก้วเป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่ง

ง ความมืดเป็นสัญลักษณ์ของกิเลสและอวิชชา

๗. *“คอกควายวัวรัวเกราะเปาะเปาะ ! เพียงรู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอย”* **บทร้อยกรองนี้มีศิลปะการประพันธ์อย่างไร**

ก เล่นคำซ้ำ

ข เล่นคำพ้อง

ค การเปรียบเทียบ

ง เลียนเสียงธรรมชาติ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๘–๙

ความรู้ดูยิ่งล้ำ *สินทรัพย์*
คิดค่าควรเมืองนับ *ยิ่งไซร้*
เพราะเหตุจักอยู่กับ *กายอาต- มานา*
โจรจักเบียนบ่ได้ *เร่งรู้เรียนเอา*

๘. บทร้อยกรองนี้มีเนื้อหาในรูปแบบใด

ก วรรณคดีสุภาษิตคำสอน

ข วรรณคดีพระพุทธศาสนา

ค วรรณคดีเพื่อความบันเทิง

ง วรรณคดีเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม

๙. ใครนำคุณค่าที่ได้จากบทร้อยกรองนี้ไปปรับใช้ได้เหมาะสมที่สุด

ก อุเทนหนีเรียนไปอ่านหนังสือในห้องสมุด

ข อานนท์เป็นคนเรียนเก่ง จึงรับจ้างทำการบ้านให้เพื่อน

ค อรวรรณใช้เวลาว่างในวันหยุดศึกษาเรื่องที่ตัวเองสนใจ

ง อำพรไม่ตั้งใจฟังครูสอน เพราะต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

๑๐. *“พิจารณาว่ามีความขัดแย้งอะไรเกิดขึ้นบ้าง พัฒนาไปอย่างไร และจุดจบของเรื่องเป็นอย่างไร”* **วิธีการพิจารณาตามข้อความนี้ตรงกับแนวทางพิจารณาในข้อใด**

ก ภาษา

ข ตัวละคร

ค โครงเรื่อง

ง การเล่าเรื่อง

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. วรรณกรรม *แตกต่าง* จากวรรณคดีอย่างไร

ก วรรณคดีจะแต่งโดยกวีในราชสำนัก ส่วนวรรณกรรมจะแต่งโดยกวีที่เป็นชาวบ้าน

ข เนื้อเรื่องของวรรณคดีจะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ส่วนเนื้อเรื่องของวรรณกรรมจะสะท้อนชีวิตชาวบ้าน

ค วรรณคดีจะจำกัดรูปแบบ ความมุ่งหมาย และคุณค่า ส่วนวรรณกรรมไม่จำกัดรูปแบบ ความมุ่งหมาย และคุณค่า

ง วรรณคดีจะเน้นความไพเราะของถ้อยคำสำนวนมากกว่าเนื้อเรื่อง ส่วนวรรณกรรมเน้นเนื้อเรื่องมากกว่าถ้อยคำสำนวน

๒. ข้อใดเป็นวรรณคดีที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

ก ศิลาจารึก

ข ปริศนาคำทาย

ค เพลงกล่อมเด็ก

ง บทร้องเล่นของเด็ก

๓. หนังสือประเภทใด *ไม่จัด* เป็นวรรณคดี

ก นิทาน

ข ละครพูด

ค พงศาวดาร

ง รายงานเรื่องถ้อยคำสำนวนจากเรื่องรามเกียรติ์

๔. หากจำแนกประเภทของวรรณคดีและวรรณกรรมตามจุดมุ่งหมายในการแต่งพระอภัยมณี จัดเป็นวรรณคดีประเภทใด

ก ร้อยกรอง

ข มุ่งให้ข้อคิดเป็นหลัก

ค บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

ง มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

๕. การพิจารณาวรรณกรรมร้อยกรองควรใช้หลักพิจารณาจากองค์ประกอบในข้อใด

ก ฉาก

ข ตัวละคร

ค สัญลักษณ์

ง บทสนทนา

๖. ข้อใดคือคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมทางด้านอารมณ์

ก ให้เห็นตัวอย่างชีวิต

ข ให้ความรู้สึกสะเทือนใจ

ค ให้ข้อคิดที่นำไปปรับใช้ในชีวิตจริง

ง ให้เห็นตัวอย่างการใช้คำที่ไพเราะซาบซึ้ง

๗. การแต่งวรรณกรรมในปัจจุบันเน้นจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ

ก มุ่งให้เกิดคุณค่าทางอารมณ์

ข มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ค มุ่งให้เกิดความศรัทธาในผู้เขียน

ง มุ่งให้เกิดคุณค่าทางความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

๘. *“พอแดดพริ้มยิ้มพรายกับชายฟ้า*
โลกก็จ้าแจ่มหวังด้วยรังสี”
บทร้อยกรองนี้มีศิลปะการประพันธ์อย่างไร
ก อุปมา
ข บุคคลวัต
ค อุปลักษณ์
ง เลียนเสียงธรรมชาติ

๙. *“คุณแม่หนาหนัก**เพี้ยง** พสุธา”*
ข้อใด *ไม่ได้* **ใช้ภาพพจน์ตรงกับ**
บทร้อยกรองนี้
ก พระวิลาสคือดวงแข
ข โชติช่วงดังดวงจันทรา
ค แม้นรอดแล้จะแทนท่าน
คุณนั้นปานพระเมรุเขา
ง นางครวญคร่ำร่ำว่าน้ำตาตก
เหมือนหนึ่งอกพุพองเป็นหนองฝี

๑๐. *“อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ*
อย่ารักถ้ำกว่าเรือน อย่ารักเดือนกว่าตะวัน”
บทร้อยกรองนี้ใช้กลวิธีการแต่ตรงกับข้อใด
ก เล่นคำซ้ำ
ข เล่นคำพ้อง
ค เล่นเสียงสระ
ง เล่นเสียงวรรณยุกต์

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. พระราชนิพนธ์เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย จัดเป็นงานเขียนประเภทใด

ก สารคดี
ข เรื่องสั้น
ค นวนิยาย
ง บทกวีร่วมสมัย

๒. หนังสือเล่มใด *ไม่ใช่* พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ก ทัวร์น้องโจ้
ข ย่ำแดนมังกร
ค พระมหาชนก
ง ประพาสภาษา

๓. ชุดประจำชาติของสตรีชาวอินเดียมีชื่อเรียกว่าอะไร

ก โธติ
ข กี่เพ้า
ค ส่าหรี
ง อ๊าว ส่าย

๔. เพราะเหตุใดแม่น้ำคงคาจึงเป็นแม่น้ำที่สะอาด

ก เป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ที่มีอภินิหาร
ข มีเจ้าหน้าที่คอยเก็บขยะอยู่ตลอดเวลา
ค มีการระบายน้ำออกสู่แม่น้ำอื่นตลอดเวลา
ง ไหลผ่านแหล่งแร่กำมะถันซึ่งสามารถฆ่าเชื้อโรคทำให้น้ำสะอาดได้

๕. คนไทยมีความเชื่อเรื่องการลอยอังคารอย่างไร

ก เป็นพุทธบูชา
ข เป็นการชำระล้างบาป
ค เป็นการปลดปล่อยชีวิต
ง เป็นการส่งวิญญาณขึ้นสวรรค์

๖. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับแม่น้ำคงคา

ก ถ้านำศพไปทิ้งแม่น้ำคงคา บาปที่มีอยู่จะถูกล้างให้หมดไปได้
ข ถ้าได้อาบน้ำในแม่น้ำคงคา บาปที่มีอยู่จะถูกล้างให้หมดไปได้
ค การนำน้ำในแม่น้ำคงคามาบูชาจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น
ง การได้ไปสวดมนต์ริมแม่น้ำคงคา เมื่อตายไปจะได้ขึ้นสวรรค์

๗. ข้อความใดสะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนมีนิสัยช่างสังเกต

ก เราได้ดอกไม้มาเยอะแยะ จนต้องจัดใส่แจกัน มีแขกมาช่วยคนหนึ่ง
ข วันนี้นอนเสียสบาย ตื่นมาเกือบจะย่ำรุ่ง โผล่หน้าต่างออกไปข้างนอกเขาทำเป็นสวนครัว
ค ผู้คนแถว ๆ นี้หน้าตาไม่เหมือนคนอินเดียที่อื่น ดูเหมือนพวกตุรกีหรือที่เราเรียกแขกขาว ใส่หมวกแขก (แบบอิสลามใส่กัน)
ง ถูกทุกข้อ

๘. *“เสียดายที่เขาให้นั่งเรือกินลมยามเช้าอยู่เดี๋ยวเดียว อยากจะไปไกล ๆ อย่างที่ไปล่องอิรวดีที่พม่า”* **ข้อความนี้ควรใช้น้ำเสียงแบบใดในการอ่าน**

ก เสียงกร้าว

ข เสียงสูงต่ำ

ค เสียงแจ่มใส

ง เสียงอ่อนเบา

๙. *“แม่น้ำคงคาช่วงนี้ถึงเป็นหน้าแล้งก็ยังพอมีน้ำความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูกบอกได้ว่ากว้างมากก็แล้วกัน”* **ข้อความนี้ควรอ่านแบ่งวรรคตอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเนื้อความ**

ก แม่น้ำคงคาช่วงนี้ถึงเป็นหน้าแล้งก็ยังพอมีน้ำ/ความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูกบอกได้ว่ากว้างมากก็แล้วกัน

ข แม่น้ำคงคาช่วงนี้ถึงเป็นหน้าแล้งก็ยังพอมีน้ำ/ความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูก/บอกได้ว่ากว้างมากก็แล้วกัน

ค แม่น้ำคงคาช่วงนี้/ถึงเป็นหน้าแล้งก็ยังพอมีน้ำ/ความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูก/บอกได้ว่ากว้างมากก็แล้วกัน

ง แม่น้ำคงคาช่วงนี้/ถึงเป็นหน้าแล้ง/ก็ยังพอมีน้ำ/ความกว้างจะเท่าไรฉันก็กะไม่ถูก/บอกได้ว่า/กว้างมากก็แล้วกัน

๑๐. *“ที่ฝั่งน้ำผู้คนมากมายคลาคล่ำ ต่างก็ทำกิจกรรมของตัว ส่วนมากมาสวดมนต์พลางชำระร่างกายแต่เช้าซึ่งถือว่าเป็นมงคล อาบน้ำ ถูสบู่ สีฟัน บางคนก็ซักผ้ามีผ้าตากไว้เต็ม”* **ข้อความนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร**

ก เลือกใช้คำแสดงอารมณ์

ข ใช้ภาษาโบราณที่เข้าใจความหมายได้ง่าย

ค ลำดับความตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

ง ใช้บรรยายโวหาร บรรยายอย่างละเอียด ทำให้เกิดภาพพจน์ชัดเจน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทัศนะจากอินเดีย

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ทัศนะจากอินเดีย ใช้ลักษณะการแต่งประเภทใด
- ก นิราศ
- ข จดหมายเหตุ
- ค บันทึกประจำวัน
- ง ไม่มีข้อใดถูก

๒. บันทึกที่นำมาให้อ่านเกี่ยวกับเรื่องอะไร
- ก วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า
- ข พิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพราหมณ์
- ค โบราณสถาน โบราณวัตถุในพระพุทธศาสนา
- ง วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวอินเดีย

๓. ข้อใดคือความรู้ที่ได้จากเรื่อง ทัศนะจากอินเดีย
- ก ศิลปะ
- ข ศาสนา
- ค วัฒนธรรม
- ง ถูกทุกข้อ

๔. เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงใช้สรรพนาม *"ฉัน"* กับผู้อ่าน
- ก สะดวกในการแต่ง
- ข ผู้แต่งเป็นผู้ที่ไม่ถือตัว
- ค สะดวกในการเล่าเรื่อง
- ง แสดงความเป็นกันเองกับผู้อ่าน

๕. วรรณคดีที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาว อินเดียคือข้อใด
- ก ไตรภูมิพระร่วง อิเหนา
- ข รามายณะ มหาภารตยุทธ
- ค มหาเวสสันดร นิทานเวตาล
- ง รามายณะ พระมาลัยคำหลวง

๖. ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านสารคดีตรงกับข้อใด
- ก ความรู้
- ข ความบันเทิง
- ค ประสบการณ์และข้อคิดเห็นจากผู้เขียน
- ง ถูกทุกข้อ

๗. เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย จัดอยู่ในสารคดีประเภทใด
- ก สารคดีแนะนำ
- ข สารคดีท่องเที่ยว
- ค สารคดีชีวประวัติ
- ง สารคดีอัตชีวประวัติ

๘. ข้อความใดเป็นทัศนะของผู้แต่ง
- ก ฉันถามว่าทำไมต้องแก่ด้วยละคะ
- ข เราได้ดอกไม้มาเยอะแยะ จนต้องจัดใส่แจกัน
- ค แม่น้ำคงคาไหลผ่านแหล่งแร่กำมะถัน ซึ่งเป็นยาฆ่าเชื้อโรค
- ง ฉันว่าคงจะศักดิ์สิทธิ์ได้ทีเดียว ถ้าเราเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามหลักที่ปฏิบัติกัน

๙. จากตัวเลือกในข้อ ๘ ข้อความใดนำเสนอความรู้

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๑๐. ใครปฏิบัติได้ถูกต้องในการอ่านสารคดี

ก แป้นอ่านสารคดีแล้วปฏิบัติตามข้อเสนอแนะทันที

ข ต้อยใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากสารคดีแล้วค่อยนำมาปรับใช้

ค แต๋วต้องทำรายงานเรื่องอุทยานแห่งชาติของไทย จึงเลือกสารคดีเชิงประวัติศาสตร์มาอ่าน

ง ตุ๊กนำทัศนะคติของผู้เขียนสารคดีไปใช้อ้างอิงในรายงานวิชาต่าง ๆ โดยไม่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ข้อใด *ไม่ใช่* นามปากกาของผู้แต่งบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

ก รามจิตติ

ข ศรีอยุธยา

ค หมื่นแหลม

ง พระขรรค์เพชร

๒. หัวใจนักรบ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก หัวใจของทหาร

ข จิตใจของพระภิรมย์

ค หัวใจกล้าหาญที่คิดต่อสู้เพื่อชาติ

ง จิตใจมั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหวกับสถานการณ์ใด

๓. จุดมุ่งหมายในการแต่งบทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ คือข้อใด

ก ใช้เล่นละคร

ข ปลุกใจให้ประชาชนรักชาติ

ค กล่าวถึงความสำคัญของกองเสือป่าและลูกเสือ

ง ถูกทุกข้อ

๔. *“เมื่อก่อนจะมาเป็นเมียคุณพระมีผู้ชายหนุ่ม ๆ มาตอมดิฉันอยู่ออกรอบข้าง ถ้าเป็นคน**ใจเบา**มิตกลงกับเขาไปเสียแล้วฤๅ”*
คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด

ก ไม่ยั้งคิด

ข ไม่ถือตัว

ค จิตใจโลเล

ง จิตใจโหดร้าย

๕. ข้อใดควรอ่านด้วยน้ำเสียงกร้าว

ก อะไรอย่างนั้นทีเดียวฤๅ

ข เนื้อหนังของข้าเองไม่ใช่ของอ้ายเจ๊ก

ค นี่คุณก็ไม่เมตตาดิฉันแล้ว จึงได้หาความว่าดิฉันทำผิดคิดชั่ว

ง คราวนี้ฉันจะไม่ทำให้หล่อนต้องรำคาญใจอีกต่อไปเลยทีเดียว ฉันรักหล่อนยิ่งกว่าอะไร ๆ ในโลก ไม่อยากให้หล่อนมีความทุกข์แม้แต่ครู่เดียว

๖. ข้อใดเป็นคำพูดที่แสดงถึงความเห็นแก่ตัว

ก ข้าจะถูกเฆี่ยนหรือไม่ถูกก็ช่างข้าเถอะ

ข เราไปช่วยพยาบาลคนเจ็บเห็นจะดีกระมัง

ค รัฐบาลต่อรัฐบาลเขาวิวาทกัน คุณพระจะพลอยเจ็บร้อนด้วยทำไม

ง เพราะผมไม่มีปืนจะช่วยคุณยิงต่อสู้ข้าศึกได้ แต่แรงผมมีพอที่จะถือหนังสือได้

๗. เพราะเหตุใดพระภิรมย์จึงไม่ต้องการให้ลูกเป็นทหาร เสือป่า และลูกเสือ

ก ถูกบังคับ

ข ไม่รักชาติบ้านเมือง

ค เกรงว่าลูกจะลำบากและได้รับอันตราย

ง เคยมีลูกชายตายระหว่างรบ จึงไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้นอีก

๘. ซุ่นเบ๋งมีนิสัยที่เด่นชัดคือข้อใด

ก รอบคอบ

ข จิตใจโลเล

ค ไม่รู้บุญคุณแผ่นดิน

ง ประพฤติผิดศีล ๕ ข้อ ๓

๙. *“คุณพระยังเป็นห่วงอาลัยท่านผู้เฒ่าอีกฤๅ แม่เน้ยไม่พอจะเอาเมียน้อยอื่น ๆ ไปอีกสักคนสองคนก็ได้ ฤๅไปหาเอาใหม่ก็ได้”*
ข้อความนี้สะท้อนค่านิยมในเรื่องใด

ก ผู้ชายคือช้างเท้าหน้า

ข สามีภรรยาย่อมไม่มีวันทอดทิ้งกัน

ค ชายไทยในอดีตนิยมมีภรรยาหลายคน

ง ผู้หญิงไทยในอดีตไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็น

๑๐. ตัวละครใดที่มีความประพฤติดีและรักชาติบ้านเมืองมาตลอด

ก สวิง

ข สวาย

ค สวัสดิ์

ง พระภิรมย์

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ใครเป็นผู้ก่อตั้งกองเสือป่าและลูกเสือ

ก รัชกาลที่ ๔

ข รัชกาลที่ ๕

ค รัชกาลที่ ๖

ง รัชกาลที่ ๗

๒. จุดมุ่งหมายสำคัญของการตั้งกองเสือป่า คือข้อใด

ก เพื่อเป็นกองกำลังเสริม

ข เพื่อให้คนไทยเกิดความรักชาติ

ค เพื่อสอดส่องดูแลทหารประจำการ

ง เพื่อฝึกฝนวิชาทหารให้กับพลเรือน

๓. ข้อใด *ไม่ใช่* หน้าที่ของเสือป่า

ก ล้อมวงรักษาพระองค์

ข ช่วยเหลือเหตุเพลิงไหม้

ค ช่วยเจ้าหน้าที่รักษาความสงบทั่วไป

ง ช่วยเจ้าหน้าที่เก็บภาษีของประชาชน

๔. บุตรของพระภิรมย์คนใดที่ประพฤติตัวไม่ดีมากที่สุด

ก สวิง หนีทหาร

ข สวัสดิ์ เป็นชู้กับภรรยาน้อยของพ่อ

ค อุไร ขัดคำสั่งพ่อไปคบหากับหลวงมณี

ง สวาย ยอมบอกความลับของกองเสือป่าแก่ข้าศึก

๕. สวิงเห็นด้วยกับการวางแผนหนีทหารหรือไม่

ก เห็นด้วย เพราะต้องการหนีทหารอยู่แล้ว

ข เห็นด้วย เพราะต้องฝึกหนักและสถานการณ์บ้านเมืองไม่สงบต้องออกรบ

ค ไม่เห็นด้วย เพราะต้องการทำประโยชน์เพื่อชาติ

ง ไม่เห็นด้วย เพราะกลัวถูกจับได้แล้วต้องได้รับโทษ

๖. ข้อใดมีน้ำเสียงตัดพ้อ

ก เนื้อหนังของข้าเองไม่ใช่ของอ้ายเจ๊ก

ข คุณพระยังเป็นห่วงอาลัยท่านผู้เฒ่าอีกฤๅ

ค ถ้าจะให้เจริญในราชการต้องรู้จักพลิกแพลงพูดจาดี ๆ

ง นี่คุณก็ไม่เมตตาดิฉันแล้ว จึงได้หาความว่าดิฉันทำผิดคิดชั่ว

๗. ข้อใดคือแนวคิดสำคัญของบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

ก ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่ของเรา

ข ไม่ควรให้ความไว้วางใจกับใครโดยง่าย

ค พลเมืองที่ดีต้องรู้จักปกป้องบ้านเมืองยามคับขัน

ง สงครามก่อให้เกิดการสูญเสีย ไม่เป็นผลดีต่อฝ่ายใด

๘. ตัวละครใดมีพฤติกรรม *ไม่น่า* ยกย่อง

ก สวิง

ข เน้ย

ค สวัสดิ์

ง พระภิรมย์

๙. ข้อใดแสดงถึงความกล้าหาญ เสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง

ก ก็มันมาข่มเหงชาติกูนี่วะ แล้วลูกกูก็ตายไปทั้งคนแล้วจะว่ากูไม่มีข้อควรเจ็บร้อนอย่างไร

ข ผมไม่คิดว่านายสวิงจะกลับตัวได้ถึงเพียงนี้ ผมสำคัญว่าเป็นคนขี้ขลาดเหลือแก้ไข การที่ทำคราวนี้เป็นการของคนกล้าควรได้บำเหน็จ

ค แต่ผมถึงจะอยู่ทางนี้ก็ทำประโยชน์อะไรไม่ได้ เพราะผมไม่มีปืนจะช่วยคุณยิงต่อสู้ข้าศึกได้ แต่แรงผมมีพอที่จะถือหนังสือได้ ให้ผมไปดีกว่าที่จะถอนพลรบไป

ง สงบอย่างนี้แหละขอรับผมไม่ใคร่ชอบน่ากลัวข้าศึกจะรอกองหนุนให้มาแล้วจึงจะยกเข้าตีเราเป็นแน่ ถ้าฝ่ายเราไม่ได้กองหนุนมาบ้างเห็นจะเต็มที

๑๐. ข้อใดทำให้ประเทศชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคง

ก มีการตั้งกองเสือป่าและลูกเสือ

ข เพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้น

ค มีการฝึกเสือป่าและลูกเสือในแต่ละหมู่บ้านให้เข้มแข็งตลอดเวลา

ง ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และรักบ้านเมือง

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ข้อใดเป็นลักษณะของกลอนนิราศ

ก ขึ้นต้นว่า เมื่อนั้น ลงท้ายด้วยวรรคส่ง

ข ขึ้นต้นด้วยวรรครับ ลงท้ายด้วยคำว่า เอย

ค ขึ้นต้นด้วยวรรคสดับ ลงท้ายด้วยคำว่า เอย

ง ขึ้นต้นด้วยคำว่านิราศ ลงท้ายด้วยวรรครอง

๒. ลักษณะเฉพาะของกลอนนิราศที่ต้องมีคืออะไร

ก ตั้งชื่อเรื่องเป็นชื่อของผู้แต่ง

ข ตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่ที่จะไป

ค กล่าวถึงการเดินทางและครำ่ครวญถึงคนรัก

ง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพเท่านั้น

๓. การเดินทางในครั้งนี้ สุนทรภู่มีจุดมุงหมายใด

ก ไปหาลายแทง

ข ไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง

ค ตามเสด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์หนึ่ง

ง ไปเยี่ยมบิดาที่จำพรรษาอยู่ต่างจังหวัด

๔. สุนทรภู่ตกอยู่ในอารมณ์ใดตลอดการแต่งนิราศภูเขาทอง

ก ชื่นชมวิถีชีวิตของชาวบ้านตามรายทาง

ข อิ่มเอมใจที่ได้นมัสการเจดีย์ภูเขาทอง

ค โศกเศร้า น้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตาของตน

ง ปลาบปลื้มกับความงดงามของเจดีย์ภูเขาทอง

๕. *“เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น*
*เที่ยวซ่อนเร้น**ตีเรือ**เหลือระอา”*
คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงข้อใด

ก ต่อเรือ

ข ปล้นเรือ

ค เรือพระที่นั่ง

ง ผู้ที่ขออาศัยเรือ

๖. *“เดือนสิบเอ็ดเสร็จธุระพระวสา*
รับกฐินภิญโญโมทนา
ชุลีลาลงเรือเหลืออาลัย”
บทร้อยกรองนี้เกี่ยวข้องกับเทศกาลใด

ก วิสาขบูชา

ข เข้าพรรษา

ค อาสาหบูชา

ง ออกพรรษา

๗. *“ถึงสามโคกโศกถวิลถึงปิ่นเกล้า*
พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี”
คำว่า *“พระพุทธเจ้าหลวง”* **หมายถึงใคร**
ใด

ก รัชกาลที่ ๑
ข รัชกาลที่ ๒
ค รัชกาลที่ ๓
ง รัชกาลที่ ๔

๘. จากบทร้อยกรองในข้อ ๗ คำว่า*“สามโคก”*
หมายถึงเมืองใด

ก นนทบุรี
ข ราชบุรี
ค ปทุมธานี
ง กาญจนบุรี

๙. ข้อใดใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

ก เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
เพราะขุกเข็ญคนพาลมารานทาง
ข ถึงทางลัดตัดทางมากลางนา
ทั้งแฝกคาแขมกกขึ้นรกเรี้ยว
ค ทั้งกบเขียดเกรียดกรีดจังหรีดเรื่อย
พระพายเฉื่อยฉิวฉิววะหวิวหวาม
ง จนดึกดาวพราวพร่างกลางอัมพร
กระเรียนร่อนร้องก้องเมื่อสองยาม

๑๐. บทร้อยกรองข้อใด *ไม่ได้* **ให้คุณค่า**
ด้านสังคม

ก ถึงเมาเหล้าเช้าสายก็หายไป
แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน
ข บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ
ทั้งเพลงการเกี้ยวแก้กันแซ่เซ็ง
ค เดี๋ยวนี้มอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา
ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
ง เดือนสิบเอ็ดเสร็จธุระพระวสา
รับกฐินภิญโญโมทนา
ชุลีลาลงเรือเหลืออาลัย

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ นิราศภูเขาทอง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๑–๔

ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด
คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
โอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพพานปานประหนึ่งศีรษะขาด
ด้วยไร้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมซัดวิบัติเป็น
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึ่งพา

๑. คำว่า *"บาทบพิตร"* **ในที่นี้หมายถึงใคร**

ก รัชกาลที่ ๑
ข รัชกาลที่ ๒
ค รัชกาลที่ ๓
ง รัชกาลที่ ๔

๒. ข้อใดแสดงว่าสุนทรภู่เป็นคนสนิท

ก ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด
ข คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
ค โอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
ง แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น

๓. จากบทร้อยกรองนี้แสดงว่าสุนทรภู่อยู่ในสภาพใด

ก ตกอับ
ข รุ่งเรือง
ค มีเพื่อนฝูงมาก
ง มีโรคประจำตัว

๔. บทร้อยกรองนี้สุนทรภู่แสดงความรู้สึกใด

ก ชื่นชมยินดี
ข น้อยเนื้อต่ำใจ
ค ประชดประชัน
ง เยาะเย้ยถากถาง

๕. *"ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์*
มีคนรักรสถ้อยอ่อยจิต
แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา"
บทร้อยกรองนี้ให้ระวังในเรื่องใด

ก คำพูด
ข มารยาท
ค การวางตัว
ง การคบเพื่อน

๖. จากบทร้อยกรองในข้อ ๕ ตรงกับสุภาษิตข้อใด

ก มะนาวไม่มีน้ำ
ข พูดดีเป็นศรีแก่ปาก
ค ปากปราศรัย ใจเชือดคอ
ง พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

๗. *“งิ้วนรกสิบหกองคุลีแหลม*
ดังขวากแซมเสี้ยมแทรกแตกไสว
ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลัย
ก็ต้องไปปีนต้นน่าขนพอง”
บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก การคบคน

ข การใช้คำพูด

ค บาปกรรมจากการผิดลูกผิดเมียผู้อื่น

ง ความไม่เที่ยงแท้แน่นอนในชะตาชีวิต

๘. จากบทร้อยกรองในข้อ ๗ เป็นการผิดศีลข้อใด

ก ข้อ ๑

ข ข้อ ๒

ค ข้อ ๓

ง ข้อ ๔

๙. *“สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ*
ต้องเที่ยวเตร็ดเตร่หาที่อาศัย
แม้นกำเนิดเกิดชาติใดใด
ขอให้ได้เป็นข้าฝ่าธุลี”
เหตุใดสุนทรภู่จึงกล่าวเช่นนี้

ก ผิดหวังในโชคชะตา

ข ปลงตกกับชะตาชีวิต

ค ทุกข์ระทมในความรัก

ง น้อยเนื้อต่ำใจกับชะตาชีวิตที่ผกผันของตน

๑๐. *“กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ*
จะมิหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น”
บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก การสั่งสมเกียรติยศชื่อเสียง

ข เกียรติยศชื่อเสียงมีค่ามากกว่าทรัพย์

ค ทรัพย์เป็นที่มาของเกียรติยศชื่อเสียง

ง เกียรติยศชื่อเสียงและทรัพย์เป็นของไม่เที่ยง

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เป็นงานเขียนประเภทใด

ก สารคดี
ข เรื่องสั้น
ค นวนิยาย
ง บทความ

๒. เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ดำเนินเรื่องด้วยการให้ผู้ใดเป็นผู้เล่าเรื่อง

ก ตัวละครเอก
ข ตัวละครรอง
ค ผู้แต่งในฐานะเป็นผู้รู้เรื่องราวทุกอย่าง
ง ถูกทุกข้อ

๓. ข้อใดคือส่วนผสมของถ่านดิน

ก เลน
ข น้ำข้าว
ค ถ่านป่น
ง ถูกทุกข้อ

๔. หยกมีนิสัยอย่างไร

ก ขยันขันแข็ง
ข กตัญญูรู้คุณ
ค สุภาพเรียบร้อย
ง ถูกทุกข้อ

๕. *"ตีนฟ้าเปิด"* **มีความหมายว่าอะไร**

ก ตะวันตกดิน
ข ตะวันตรงหัว
ค ตะวันลับขอบฟ้า
ง ตะวันพ้นขอบฟ้า

๖. *"นอนกินบ้านกินเมือง"* **มีความหมายว่าอย่างไร**

ก นอนกินข้าว
ข นอนตื่นสายมาก
ค นอนตื่นแต่เช้ามืด
ง กินข้าวเสร็จแล้วก็นอน

๗. เพราะเหตุใดพวกแม่บ้านจึงต้องตื่นก่อนผู้อื่น

ก เพื่อเตรียมอาหารไว้ตักบาตร
ข เพื่อทำความสะอาดบ้านเรือน
ค เพื่อเตรียมอุปกรณ์ในการทำงาน
ง เพื่อเตรียมตัวไปตลาดซื้อของมาปรุงอาหารให้ลูก ๆ ไปโรงเรียน

๘. *"ป้าสมศรีเป็นแม่ค้าขายถ่าน ร้านของแกเป็นห้องแถวสองห้องติดกัน อยู่ตลาดริมคลองห่างจากห้องแถวของเราไปเพียงร้อยกว่าเมตรเท่านั้นเอง"*
ข้อใดเป็นใจความสำคัญ

ก อยู่ตลาดริมคลอง
ข ป้าสมศรีเป็นแม่ค้าขายถ่าน
ค ร้านของแกเป็นห้องแถวสองห้องติดกัน
ง ห่างจากห้องแถวของเราไปเพียงร้อยกว่าเมตรเท่านั้นเอง

๙. ฉากในเรื่องเป็นสถานที่ใด

ก บ้านไร่ชายทุ่ง

ข สลัมในเมืองหลวง

ค ตลาดประจำหมู่บ้าน

ง ตลาดในอำเภอที่ยังไม่เจริญ

๑๐. การรักลูกและตามใจลูกในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จะส่งผลอย่างไรต่อลูก

ก เป็นคนอ่อนแอ

ข ไม่ชอบเข้าสังคม

ค ไม่ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของครอบครัว

ง ถูกทั้งข้อ ข และ ค

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว เปิดเรื่องอย่างไร

ก เล่าความเป็นมาของห้องแถว

ข บรรยายกิจวัตรของหยกกับก๋ง

ค บรรยายความรู้สึกของตัวละครเอก

ง บรรยายบรรยากาศและฉากห้องแถว

๒. ตัวละครเอกในเรื่องคือใคร

ก ก๋ง

ข หยก

ค ป้าสมศรี

ง พี่วันเพ็ญ

๓. พี่วันเพ็ญเป็นใคร

ก หลานของก๋ง

ข พี่สาวของหยก

ค ลูกของป้าสมศรี

ง น้องสาวของแม่หยก

๔. หยกกับก๋งใช้ชีวิตแบบใด

ก ตระหนี่

ข ขี้เหนียว

ค ฟุ่มเฟือย

ง ประหยัด

๕. หยกไปขนถ่านให้ป้าสมศรีครั้งสุดท้ายได้ผลตอบแทนเป็นอะไร

ก เงิน

ข ผงถ่าน

ค ข้าวสาร

ง ก๋วยเตี๋ยว

๖. ข้อใดบรรยายได้เห็นภาพพจน์ชัดเจนที่สุด

ก ฉันเริ่มต้นทำงานอย่างไม่เคยครั่นคร้ามกับความสกปรก

ข ถ่านย่อยก็คือถ่านที่เป็นก้อนเล็ก ๆ เวลามีคนมาซื้อแกจะโกยขายเป็นถัง ๆ

ค จับกังว่างงานบางคนนั่งซึมเซาพิงกรอบประตูห้องแถว ครุ่นคิดกังวลถึงข้าวสารที่จะกรอกหม้อ

ง ทุกครั้งที่ฉันหยิบกางเกงเก่า ๆ ก้นปะที่ใส่ทำงานตัวนี้ขึ้นมาสวมกับตัวเพื่อเตรียมออกไปทำงาน

๗. หยกเป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมน่าชื่นชมในเรื่องใด

ก ขยัน

ข กล้าหาญ

ค มีความภาคภูมิใจในตนเอง

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๘. เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว มีแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับข้อใด

ก การคบคน

ข การทำงาน

ค ความเสียสละ

ง ความประหยัด

๙. *“การตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็นกำไรของชีวิต”* **นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดของหยกหรือไม่ เพราะอะไร**

ก เห็นด้วย เพราะการตื่นเช้าทำให้สุขภาพดี

ข เห็นด้วย เพราะการตื่นเช้าทำให้มีเวลาทำงานมากขึ้น

ค ไม่เห็นด้วย เพราะการตื่นเช้าทำให้นอนได้ไม่เต็มที่

ง ไม่เห็นด้วย เพราะการตื่นเช้าทำให้อารมณ์หงุดหงิด

๑๐. ข้อใดคือคุณค่าที่สำคัญจากเรื่องเศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

ก เมื่อมีชีวิตย่อมมีความหวัง

ข การทำงานคือกำไรของชีวิต

ค คนที่ร่ำรวยมักหาโอกาสเอาเปรียบผู้อื่น

ง การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความอดทน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. นักเรียนคิดว่าใครเป็นผู้แต่งเรื่อง มอม

ก คำพูน บุญทวี

ข ประภัสสร เสวิกุล

ค นพ.บุญส่ง เลขะกุล

ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

๒. เรื่องใดเป็นผลงานของผู้แต่งในข้อ ๑

ก ลูกอีสาน

ข สี่แผ่นดิน

ค คำพิพากษา

ง เวลาในขวดแก้ว

๓. *“มอมเป็นหมาพันทาง”* **จากข้อความนี้ คำว่า** *“พันทาง”* **หมายถึงข้อใด**

ก หมาไทย

ข หมาต่างชาติ

ค หมาลูกผสม

ง หมาข้างถนน

๔. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของมอม *ไม่ถูกต้อง*

ก เฉลียวฉลาด

ข จงรักภักดีต่อนาย

ค รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัว

ง สนิทสนมกับคนอื่นได้ง่าย

ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ ๕–๗

ก ตามธรรมเนียมหมานั้น ถ้าจะออกจากบ้านไปไหนจะต้องถ่ายปัสสาวะรายทางไว้ สำหรับดมกลิ่นของตนเองกลับบ้านได้ถูก ที่ที่จะถ่ายรดนั้นก็ต้องเป็นที่ที่สังเกตได้ง่าย สูงเพียงระดับจมูก ไม่ต้องก้มลงดมให้เสียเวลา

ข พอได้ยินเสียงฝีเท้านายเดินกลับบ้าน มอมก็หูตั้งคอยฟัง พอลูกบิดประตูหน้าบ้านเสียงดังแกร๊ก มันก็โผจากที่ด้วยกำลังทั้งตัวแล้วก็โถมเข้าหานาย

ค ความดีใจของมอมกว่าจะสงบได้ก็เมื่อนายผลัดผ้าเข้าห้องอาบน้ำหายไป ทีนี้มันก็มีหน้าที่ติดตามนายไปทุกฝีก้าว ไม่ว่านายจะนั่งหรือนอนหรือจะไปทางไหน

ง พอมอมมันรู้ว่าอะไรผิดปกติ ใจมันก็คิดถึงนายวาบขึ้นมาทันที ป่านนี้นายจะอยู่ที่ไหน จะเป็นอย่างไร นายผู้หญิงจะเรียกมันเที่ยวตามหามันหรือเปล่า ใครจะทำอะไรหนู

๕. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะนิสัยของสุนัข

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๖. ข้อใดที่ตกแต่งใส่จิตใจและความรู้สึกนึกคิดของคนให้กับมอม

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๗. ข้อใดหมายถึง กำหนดสัญญา

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๘. เรื่อง มอม เป็นเรื่องประเภทใด

ก นิทาน

ข เรื่องสั้น

ค นวนิยาย

ง บทความเชิงชีวประวัติ

๙. ข้อใด *ไม่ใช่* ฉากในเรื่องมอม

ก ถนนวิทยุ

ข ถนนราชวิถี

ค ถนนเพชรบุรี

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๑๐. องค์ประกอบของเรื่อง มอม ในข้อใดทำให้เรื่อง มอม มีความสมจริง

ก ตัวละคร

ข แก่นเรื่อง

ค บทสนทนา

ง ฉากและบรรยากาศ

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มอม

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. เรื่อง มอม มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ก สุนัขที่มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้าของ

ข สุนัขจรจัดที่คนใจบุญนำมาเลี้ยง

ค สุนัขที่ถูกฝึกมาใช้ในช่วงสงคราม

ง สุนัขที่ถูกทอดทิ้งให้เป็นสุนัขจรจัด

๒. *“มอมมันเป็นหมาที่มีแต่หัวใจ และหัวใจของมันนั้นก็มอบให้นาย”*
ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

ก มอมเป็นหมาที่แสนรู้ ประจบนาย

ข มอมเป็นหมาที่ฉลาด สอนให้ทำอะไรก็จดจำทำได้ทุกอย่าง

ค มอมเป็นหมาที่ฉลาด รักนายและครอบครัวของนายเป็นที่สุด

ง มอมเป็นหมาที่รู้จักเอาตัวรอด จึงไม่พบอันตรายใด ๆ ขณะออกนอกบ้าน

๓. ตัวละครใดควรปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิต

ก หนู

ข มอม

ค คุณแต๋ว

ง นายผู้หญิง

๔. นายหายไปจากบ้านไปทำอะไร

ก ไปเป็นทหาร

ข ถูกจับไปเป็นเชลย

ค อาสาไปทำสงคราม

ง ไปทำงานต่างจังหวัด

๕. เสียงหมาหอนในความรู้สึกของมอมคือสิ่ง ใด

ก เสียงกระดิ่ง

ข เสียงระเบิด

ค เสียงระฆังเตือนภัย

ง เสียงสัญญาณเตือนภัย

๖. ฉากใดในเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเรื่อง มอม เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ

ก ฉากตอนเปิดเรื่อง

ข ฉากตอนจบของเรื่อง

ค ฉากที่มอมได้พบกับนายหลังจากที่ต้องพรากจากกันหลายปี

ง ฉากที่มอมปกป้องร่างอันไร้วิญญาณของนายผู้หญิงและหนู

๗. *“เมื่อมอมแตกเนื้อหนุ่มเต็มที่ อากาศกำลังหนาว น้ำขึ้นเจิ่งคลอง บางวันก็ท่วมพ้นตลิ่งขึ้นมา มอมมันก็ไปหลงรักนางนวล”*
จากข้อความนี้ผู้แต่งเจตนาบรรยายสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมเพื่ออะไร

ก เพื่อให้เนื้อเรื่องเข้มข้น

ข เพื่อความสมจริงของเนื้อเรื่อง

ค เพื่อให้เห็นธรรมชาติของสุนัข

ง เพื่อทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน

๘. จากคำพูดของนายที่พูดกับมอมว่า

“พอดีพบเอ็ง เอ็งก็ทำให้ข้าต้องอาย

ทำ*ไม่ลง”* **คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงข้อใด**

ก ลักขโมย

ข จากมอมไป

ค กลับไปเป็นทหาร

ง ไล่มอมไม่ให้อยู่ด้วย

๙. เรื่อง มอม ให้อารมณ์ความรู้สึกใดแก่ผู้อ่าน

ก สนุก

ข ซาบซึ้ง

ค สะเทือนใจ

ง ถูกทุกข้อ

๑๐. จากเรื่อง มอม นักเรียนควรนำข้อคิดเรื่องใดไปปรับใช้กับตนเองมากที่สุด

ก การรู้จักเห็นใจผู้อื่น

ข ความซื่อสัตย์และกตัญญู

ค ความโหดร้ายของสงคราม

ง ความรักและผูกพันกับสัตว์เลี้ยง

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์
ตอน บทพากย์เอราวัณ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. บทพากย์เอราวัณ เป็นผลงานของใคร

ก สุนทรภู่

ข รัชกาลที่ ๑

ค รัชกาลที่ ๒

ง รัชกาลที่ ๖

๒. คำใดมีความหมายว่า *"ช้าง"*

ก โกสีย์

ข สินธพ

ค หัสดิน

ง อาชาไนย

๓. ช้างเอราวัณเป็นช้างทรงของใคร

ก ทศกัณฐ์

ข พระอิศวร

ค พระอินทร์

ง พระนารายณ์

๔. *"อินทรชิตบิตเบือนกายิน*
เหมือนองค์อมรินทร์
ทรงคชเอราวัณ"
บทร้อยกรองนี้อินทรชิตแปลงกายเป็นใคร

ก พระอิศวร

ข พระอินทร์

ค พระพรหม

ง พระนารายณ์

๕. *"สามสิบสามเศียรโสภา เศียรหนึ่งเจ็ดงา*
ดังเพชรรัตน์รูจี"
บทร้อยกรองนี้ใช้กลวิธีการแต่งในข้อใด

ก อุปมา

ข อติพจน์

ค บุคคลวัต

ง อุปลักษณ์

๖. อินทรชิตมีอิทธิฤทธิ์มากเพราะได้พรมาจากใคร

ก ท้าวมาลีวราช ทศกัณฐ์ พระอินทร์

ข พระอิศวร พระนารายณ์ พระอินทร์

ค พระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์

ง พระอินทร์ พระอิศวร ท้าวมาลีวราช

๗. ใครต้องศรพรหมาสตร์ของอินทรชิต

ก พระราม

ข นางสีดา

ค กุมภกรรณ

ง พระลักษมณ์

๘. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับช้างเอราวัณ

ก มี ๓๓ เศียร

ข เครื่องประดับช้างทำด้วยนพรัตน์

ค เศียรทั้ง ๓๓ มีวิมานชื่อ เวไชยนต์

ง ถูกทุกข้อ

๙. *“ล้วนถืออาวุธเกรียงไกร โตมรศรชัย*
พระขรรค์คทาถ้วนตน”
ข้อใด *ไม่ใช่* อาวุธ

ก คทา
ข โตมร
ค เกรียงไกร
ง พระขรรค์

๑๐. *“ให้องค์อนุชานารายณ์ เคลิบเคลิ้มวรกาย*
จะแผลงซึ่งศัตรศรพล”
“องค์อนุชานารายณ์” **หมายถึงใคร**

ก องคต
ข สุครีพ
ค พระราม
ง พระลักษมณ์

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์
ตอน บทพากย์เอราวัณ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพากย์ในเรื่องใด

ก อุณรุท

ข อิเหนา

ค สังข์ทอง

ง รามเกียรติ์

๒. เมื่อพระลักษมณ์ต้องศรพรหมาสตร์ของอินทรชิต ใครเป็นผู้แก้ไขเหตุการณ์

ก พิเภก

ข องคต

ค หนุมาน

ง พระราม

๓. ตัวละครใดแปลงกายเป็นช้างเอราวัณ

ก หนุมาน

ข อินทรชิต

ค ไวยกาสูร

ง การุณราช

๔. *“สามสิบสามเศียรโสภา”*
บทร้อยกรองวรรคนี้มีลักษณะเด่นในเรื่องใด

ก เล่นสัมผัสสระ

ข เล่นสัมผัสพยัญชนะ

ค เล่นเสียงวรรณยุกต์

ง เลียนเสียงธรรมชาติ

๕. จากบทร้อยกรองในข้อ ๔ กล่าวถึงสิ่งใด

ก ช้างเอราวัณ

ข ความงดงามของกองทัพ

ค ความงดงามของพลับพลา

ง ช้างทรงของพระลักษมณ์

๖. *“อินทรชิต”* **แปลว่าอะไร**

ก ผู้ชนะพระอินทร์

ข ผู้มีศรของพระอินทร์

ค ผู้มีกายดั่งพระอินทร์

ง ผู้มีช้างของพระอินทร์เป็นพาหนะ

๗. *“พระวินิจจิตโศก วิโยคไห้อยู่โหยหา*
โอ้โอ๋พระอนุชา ในอกพี่ร้อนดังเพลิงฮือ”
บทร้อยกรองนี้แสดงอารมณ์ความรู้สึกใดของตัวละคร

ก กังวล

ข สิ้นหวัง

ค โศกเศร้า

ง โกรธแค้น

๘. *“น้องเจ้าขีดขินมณฑล ตัวท่านถวายพล*
ภักดีด้วยความสัตยา”
บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงบุคคลในข้อใด

ก พาลี

ข สุครีพ

ค หนุมาน

ง พระลักษมณ์

๙. เรื่องนี้ให้ข้อคิดว่าอย่างไร

ก ธรรมะย่อมชนะอธรรม

ข ความกตัญญูย่อมทำให้พ้นภัย

ค คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

ง ความประมาทย่อมนำมาซึ่งผลร้าย

๑๐. คำสอนใดจากบทพากย์เอราวัณ ที่เหมาะจะนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนในขณะนี้มากที่สุด

ก คิดก่อนพูด

ข ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ค พี่น้องควรรักและผูกพันกัน

ง อย่ามองคนแต่รูปลักษณ์ภายนอก

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง มีที่มาเช่นเดียวกับเรื่องใด

ก อิเหนา
ข รามเกียรติ์
ค พระอภัยมณี
ง ขุนช้างขุนแผน

๒. ข้อใดกล่าวถึงบทละครนอกได้ถูกต้อง

ก เป็นละครที่มีผู้ชายแสดงล้วน
ข เป็นละครที่มีผู้หญิงแสดงล้วน
ค แสดงเฉพาะในโอกาสสำคัญ ๆ เท่านั้น
ง เป็นละครที่มีผู้หญิงและผู้ชายแสดงล้วน

๓. เพราะเหตุใดจึง *ไม่มี* **ผู้ใดปราบชาละวันได้**

ก ชาละวันมีเขี้ยวแก้ว
ข ชาละวันมีคาถาศักดิ์สิทธิ์
ค ชาละวันอยู่ในศีลในธรรม
ง ชาละวันเป็นจระเข้ที่อยู่ยงคงกระพัน

๔. ไกรทองใช้อาวุธใดฆ่าชาละวันจึงตาย

ก มีดหมอ
ข ไฟเทียนชัย
ค หอกสัตโลหะ
ง ดาบที่ลงคาถาอาคม

๕. ไกรทองลงไปหานางวิมาลาที่ถ้ำชาละวันด้วยวิธีใด

ก อ่านคาถาเปิดประตูถ้ำ
ข อ่านคาถาแล้วว่ายน้ำลงไป
ค อ่านคาถาแล้วเดินลงไปได้เลย
ง อ่านคาถาแล้วจุดเทียนชัยลงไป

๖. *“จะมาขืนฟื้นฝอยหาตะเข็บ*
หยิกเล็บจะเจ็บเนื้อหรือหาไม่
เมื่อกินอยู่ที่ลับแล้วเป็นไร
จะมาไขกลางแจ้งให้แพร่งพราย”
สำนวนใด *ไม่ปรากฏ* **ในบทร้อยกรองนี้**

ก กินปูนร้อนท้อง
ข หยิกเล็บเจ็บเนื้อ
ค กินที่ลับไขที่แจ้ง
ง ฟื้นฝอยหาตะเข็บ

๗. จากบทร้อยกรองในข้อ ๖ ผู้พูดแสดงอารมณ์ใด

ก เคียดแค้น
ข น้อยเนื้อต่ำใจ
ค เศร้าโศกเสียใจ
ง ประชดประชัน

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๘–๙

เจ้าอย่าแค้นขัดสะบัดสะบิ้ง
นิ่งนิ่งเสียมั่งจงฟังพี่
เหมือนถ่านไฟเก่าเถ้ายังมี
เป่าขึ้นคงอัคคีจะติดเชื้อ

๘. บทร้อยกรองวรรคใดแสดงถึงมารยาของผู้หญิง

ก เจ้าอย่าแค้นขัดสะบัดสะบิ้ง
ข นิ่งนิ่งเสียมั่งจงฟังพี่
ค เหมือนถ่านไฟเก่าเถ้ายังมี
ง เป่าขึ้นคงอัคคีจะติดเชื้อ

๙. บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความลักษณะใด

ก งอนง้อ
ข เสียดสี
ค โกรธแค้น
ง ประชดประชัน

๑๐. *“อย่าถึงกับฟ้องร้อง ขึ้นโรงขึ้นศาลกันเลย พี่น้องกันแท้ ๆ จะเดือดร้อนกันไปเปล่า ๆ”*

ข้อความนี้สัมพันธ์กับสำนวนใด

ก กินปูนร้อนท้อง
ข หยิกเล็บเจ็บเนื้อ
ค กินที่ลับไขที่แจ้ง
ง ฟื้นฝอยหาตะเข็บ

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง
ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

ก กลอนเสภา
ข กลอนนิราศ
ค กลอนสักวา
ง กลอนบทละคร

๒. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ใช้สำนวนภาษาแบบใด

ก ชาวบ้าน
ข ราชสำนัก
ค หรูหราฟังรื่นหู
ง ชาวบ้านปนกับราชสำนัก

๓. *“จริงแล้วคะข้าเป็นคนโฉดเขลา*
ไม่เหมือนเจ้าดีหมดช่างอดกลั้น
อย่าพักพูดร้อยบทประชดประชัน
แต่เพลาเพลาเท่านั้นเถิดเป็นไร”
บทร้อยกรองนี้เป็นคำพูดของใคร

ก วิมาลา
ข ตะเภาแก้ว
ค ตะเภาทอง
ง เลื่อมลายวรรณ

๔. จากบทร้อยกรองในข้อ ๓ ผู้พูดแสดงอารมณ์ใด

ก ยกยอ
ข เสียดสี
ค ปลงตก
ง สังเวชใจ

๕. *“ไม่เหมือนเจ้าดีหมดช่างอดกลั้น”*
บทร้อยกรองนี้สื่อความหมายถึงใคร

ก วิมาลา
ข ตะเภาแก้ว
ค ตะเภาทอง
ง เลื่อมลายวรรณ

๖. *“แดงกับสมชายเป็นญาติกัน พักอยู่บ้านหลังเดียวกัน แดงนำเรื่องที่สมชายเคยขโมยเงินคนข้างบ้านมาเล่าให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง เพื่อน ๆ สนใจ รุมกันซักถามแดงเพื่อให้สมชายเสียหน้า”* **ข้อความนี้สัมพันธ์กับสำนวนใด**

ก สาวไส้ให้กากิน
ข หยิกเล็บเจ็บเนื้อ
ค ฝากเนื้อไว้กับเสือ
ง กินในที่ลับไขในที่แจ้ง

๗. ข้อใดมีลักษณะตรงกับสำนวน *“ฟื้นฝอยหาตะเข็บ”*

ก เปิดเผยความผิดของเพื่อนให้พ่อแม่ของเพื่อนรู้
ข นำเรื่องที่เป็นความลับออกมาเปิดเผยให้คนอื่นรู้
ค รื้อฟื้นเรื่องไม่ดีที่เกิดขึ้นมานานแล้วมาพูดให้เสียใจ
ง นำเอาความลับของทั้งสองฝ่ายมาเล่าให้ฝ่ายตรงข้ามฟัง

๘. ลักษณะเด่นของบทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอนที่นำมาให้เรียนนี้คือข้อใด

ก ผู้แต่งเป็นชาวบ้านธรรมดา

ข ใช้สำนวนภาษาที่ไพเราะเพราะพริ้ง

ค ใช้สำนวนกลอนแบบภาษาชาวบ้าน

ง นำเรื่องชาวบ้านมาแต่งเป็นบทละครให้ชาววังแสดง

๙. ข้อใดกล่าว *ไม่ถูกต้อง* เกี่ยวกับตัวไกรทอง

ก เจ้าชู้

ข คารมดี

ค มีวิชาอาคม

ง มั่นคงในความรัก

๑๐. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง สะท้อนค่านิยมในสมัยนั้นอย่างไร

ก ผู้ชายนิยมมีภรรยาหลายคน

ข ผู้ชายมีฐานะเป็นช้างเท้าหน้า

ค ผู้หญิงคือเพศที่ต่ำต้อยในสังคม

ง ผู้มีวิชาอาคมจะได้รับการยกย่องในสังคม

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ร่ายสุภาษิตพระร่วง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. สุภาษิตพระร่วง เป็นคำประพันธ์ประเภทใด

ก ร่ายสุภาพ

ข กลอนสุภาพ

ค โคลงสี่สุภาพ

ง กาพย์ยานี ๑๑

๒. ข้อใด *ไม่ใช่* สุภาษิต

ก น้ำขึ้นให้รีบตัก

ข ร้อยคนรัก ไม่เท่าหนึ่งคนที่ภักดี

ค คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย

ง อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูดาย ปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น

๓. สุภาษิตใดสอนให้มองการณ์ไกล

ก อย่ายลเหตุแต่ใกล้

ข อย่าเลียนครูเตือนด่า

ค อย่ามัวเมาเนืองนิตย์

ง อย่ายลเยี่ยงถ้วยแตกมิติด

๔. สุภาษิตใดให้ความสำคัญเรื่องวิชาความรู้

ก สอนคณานรชน

ข อย่าริร่านแก่ความ

ค เป็นคนเรียนความรู้

ง เรียนอำรุงผดุงอาตม์

๕. สุภาษิตพระร่วง แสดงค่านิยมในสังคมสมัยนั้นเรื่องใด

ก การเลือกคบคนดี

ข การทำความดีต่อมิตร

ค มีความจงรักภักดีและเคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์

ง ถูกทุกข้อ

๖. ข้อใดเป็นการกล่าวเปรียบเปรย

ก อาสานายจงพอแรง

ข หิ่งห้อยอย่าแข่งไฟ

ค เข้าเถื่อนอย่าลืมพร้า

ง ที่สุ้มเสือจงประหยัด

๗. สุภาษิตใดแสดงถึงความกตัญญูรู้คุณคน

ก ข้าเก่าร้ายอดเอา

ข ภักดีจงอย่าเกียจ

ค อย่าใช้คนบังบด

ง ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก

๘. *“**คนขำ**อย่าร่วมรัก พรรคพวกพึงทำนุก”*

คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงคนเช่นไร

ก คนผิวเข้ม

ข คนที่สนิทสนม

ค คนที่หน้าตาคมขำ

ง คนที่มีลับลมคมใน

๙. จากสุภาษิตในข้อ ๘ ตรงกับสำนวนในข้อใด

ก คบคนให้ดูหน้า

ข ชักใบให้เรือเสีย

ค น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก

ง คบคนพาลพาลพาไปหาผิด

๑๐. สุภาษิตใด *ไม่เกี่ยวข้อง* กับการรักษาตนให้พ้นภัย

ก ที่มีภัยพึงหลีก

ข อย่าริร่านแก่ความ

ค สุวานขบอย่าขบตอบ

ง ท่านสอนอย่าสอนตอบ

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ร่ายสุภาษิตพระร่วง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ความมุ่งหมายในการแต่งสุภาษิตพระร่วงคืออะไร

ก บันทึกเรื่องราวในสมัยนั้น

ข เพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน

ค เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ง เพื่อเป็นกฎระเบียบสำหรับข้าราชการ

๒. *"เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่"* **เป็นคำสั่งสอนที่เหมาะสมกับใครมากที่สุด**

ก วัยรุ่นที่เริ่มทำงาน

ข เด็กที่กำลังเรียนหนังสือ

ค ผู้ใหญ่ที่กำลังจะเกษียณอายุ

ง คนแก่ที่อยู่บ้านให้ลูกหลานเลี้ยงดู

๓. สุภาษิตใดสอนให้คิดก่อนพูด

ก คนจนอย่าดูถูก

ข คิดแล้วจึงเจรจา

ค ยอมิตรเมื่อลับหลัง

ง ท่านสอนอย่าสอนตอบ

๔. คำสอนในข้อใด *ไม่ได้* **กล่าวไว้ในสุภาษิตพระร่วง**

ก การพูดจา

ข การคบเพื่อน

ค การเคารพผู้ใหญ่

ง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๕. ในฐานะที่เป็นลูก นักเรียนควรนำสุภาษิตใดมาเป็นสุภาษิตประจำใจ

ก พึงผันเผื่อต่อญาติ

ข ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ

ค ข้าคนไพร่อย่าไฟฟุน

ง เจ้าเคียดอย่าเคียดตอบ

๖. *"มีสินอย่าอวดมั่ง"* **คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด**

ก บ้าง

ข ขัดสน

ค ร่ำรวย

ง ยากจน

๗. จากสุภาษิตในข้อ ๖ มุ่งสอนในเรื่องใด

ก อย่าอวดตัว

ข อย่าดูหมิ่นผู้อื่น

ค อย่าคบคนร่ำรวย

ง อย่าอวดร่ำอวดรวย

๘. สุภาษิตใดก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

ก ที่ไปจงมีเพื่อน

ข อย่านั่งชิดผู้ใหญ่

ค อาสาเจ้าจนตัวตาย

ง ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง

๙. สุภาษิตใดแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีที่คนไทยมีต่อพระมหากษัตริย์

ก อย่านั่งชิดผู้ใหญ่

ข อย่าปองภัยต่อท้าว

ค ข้าคนไพร่อย่าไฟฟุน

ง ท่านสอนอย่าสอนตอบ

๑๐. สุภาษิตพระร่วง มีคุณค่าในเรื่องใดมากที่สุด

ก ใช้ศึกษาสภาพสังคมไทย

ข ใช้ค้นคว้าที่มาของสุภาษิตไทย

ค ใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้ทุกยุคทุกสมัย

ง ให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ใครคือผู้แต่งกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

ก พระยาอุปกิตศิลปสาร

ข พระยาศรีสุนทรโวหาร

ค สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

ง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทร-ไพศาลโสภณ

๒. ข้อใดเป็นลักษณะของกลอนดอกสร้อย

ก ความเอ๋ยความรัก เพิ่งรู้จักก็วันนี้

ข ความรักเอย เจ้าลอยลมมาหรือไร

ค ใครหนอใครเอ๋ย เอื้อนเอ่ยออดอ้อน

ง โอ้เอยหัวใจ ทำไฉนถึงจะลืมเขา

๓. *"ทุกคนต้องพบกับจุดจบเดียวกัน คือ สุสาน และสุสานแห่งความตายที่เรียงรายอยู่นั้น เป็นมรณานุสติที่เตือนใจให้รู้จักปล่อยวาง"* **จากข้อความนี้ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า น่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด**

ก ปกิณกะ

ข นิทานท้องถิ่น

ค คติธรรมคำสอน

ง บันทึกการเดินทาง

๔. คำใดเป็นการเลียนเสียงธรรมชาติ

ก ร้องขรม

ข รัวเกราะ

ค แผ่วแผ่ว

ง เปาะเปาะ

๕. ข้อใดมีความหมาย *แตกต่างจากคำอื่น*

ก ให้

ข อวย

ค อำนวย

ง ประจบ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถาม ข้อ ๖–๗

วังเอ๋ยวังเวง
หง่างเหง่ง ! ย่ำค่ำระฆังขาน
ฝูงวัวควายผ้ายลาทิวากาล
ค่อยค่อยผ่านท้องทุ่งมุ่งถิ่นตน
ชาวนาเหนื่อยอ่อนต่างจรกลับ
ตะวันลับอับแสงทุกแห่งหน
ทิ้งทุ่งให้มืดมัวทั่วมณฑล
และทิ้งตนตูเปลี่ยวอยู่เดียวเอย

๖. บทร้อยกรองนี้ให้ความรู้สึกใด

ก สับสน

ข อ้างว้าง

ค เศร้าโศก

ง กลัดกลุ้ม

๗. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้

ก สะท้อนภาพสังคมชนบท

ข ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวนา

ค กระตุ้นให้รักและหวงแหนในภูมิลำเนา

ง พรรณนาให้เห็นบรรยากาศยามตะวันจะลับฟ้า

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถาม ข้อ ๘–๑๐

สกุลเอ๋ยสกุลสูง
ชักจูงจิตฟูชูศักดิ์ศรี
อำนวยนำความสง่าอ่าอินทรีย์
ความงามนำให้มีไมตรีกัน
ความร่ำรวยอวยสุขให้ทุกอย่าง
เหล่านี้ต่างรอตายทำลายขันธ์
วิถีแห่งเกียรติยศทั้งหมดนั้น
แต่ล้วนผันมาประจบหลุมศพเอย

๘. ข้อใด *ไม่ใช่* ความหมายของคำว่า *“สกุลสูง”*

ก ตระกูลที่มีร่ำรวย

ข ตระกูลขุนนางเก่าแก่

ค ตระกูลเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน

ง ตระกูลที่มีชื่อเสียงยาวนาน

๙. ข้อใด *ไม่ได้* กล่าวถึงในบทร้อยกรองนี้

ก ศักดิ์ศรี

ข เกียรติยศ

ค วิชาความรู้

ง ความร่ำรวย

๑๐. จากบทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก ความสวยงามเกิดจากชาติสกุล

ข ทุกสิ่งทุกอย่างจบลงที่หลุมศพ

ค ศักดิ์ศรีเป็นเครื่องหมายของคน

ง ความร่ำรวยช่วยเสริมสง่าราศีของคน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ได้เค้าโครงเรื่องมาจากข้อใดมากที่สุด

ก นิทานพื้นบ้าน
ข นิทานอาหรับราตรี
ค จินตนาการของผู้แต่ง
ง โคลงของกวีชาวอังกฤษ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๒–๕

ยามเอ๋ยยามนี้
ปฐพีมืดมัวทั่วสถาน
อากาศเย็นเยือกหนาวคราววิกาล
สงัดปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง
มีก็แต่จังหรีดกระกรีดกริ่ง !
เรไรหริ่ง ! ร้องขรมระงมเสียง
คอกควายวัวรัวเกราะเปาะเปาะ ! เพียง
รู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอย

๒. เมื่ออ่านบทร้อยกรองนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร

ก ตื่นเต้น
ข สงบสุข
ค สลดหดหู่
ง วังเวงว้าเหว่

๓. บทร้อยกรองนี้เป็นช่วงเวลาใด

ก ย่ำค่ำ
ข รุ่งสาง
ค ก่อนเพล
ง อาทิตย์อัสดง

๔. เรื่องใด *ไม่ได้* กล่าวถึงในบทร้อยกรองนี้

ก ท้องฟ้าเริ่มมืดมิด
ข สายลมหนาวพัดผ่าน
ค สรรพสัตว์ร้องดังไปทั่วป่า
ง เสียงรัวเกราะดังมาแผ่วแผ่ว

๕. บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงสัตว์กี่ชนิด

ก ๒ ชนิด
ข ๓ ชนิด
ค ๔ ชนิด
ง ๕ ชนิด

๖. *“ความรู้เป็นเครื่องชูชี้ทางสว่างไสว”* **ข้อใด *ไม่ใช่* ความหมายของข้อความนี้**

ก ความรู้คือเข็มทิศนำชีวิตสุขสดใส
ข ความรู้คืออนทางแห่งความสำเร็จ
ค ความรู้คืออาวุธในการดำเนินชีวิต
ง ความรู้คือแสงสว่างส่องนำทางชีวิต

๗. ข้อใด *ไม่ใช่* วิธีการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

ก รู้จักการแบ่งปัน
ข รู้จักการเสียสละ
ค รู้รักสามัคคีในหมู่คณะ
ง รู้จักอดออม ประหยัด ขยันหาทรัพย์

๘. สิ่งแรกที่จะได้รับจากการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นคือเรื่องใด

ก ทรัพย์สินเงินทอง
ข ชื่อเสียงเกียรติยศ
ค ความอิ่มเอิบใจและสุขใจ
ง ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

๙. หลักธรรมข้อใดที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้อื่น

ก อิทธิบาท ๔

ข สังคหวัตถุ ๔

ค พรหมวิหาร ๔

ง ถูกทุกข้อ

๑๐. บุคคลใดได้ชื่อว่าเป็นผู้มีอัตถจริยา

ก เอื้อยช่วยพาคุณยายข้ามถนน

ข พี่อ้อยร่วมบริจาคเสื้อผ้าให้กับผู้ประสบอุทกภัย

ค น้าอ๋องชักชวนชาวบ้านขุดลอกหนองน้ำประจำหมู่บ้าน

ง ลุงตู่กล่าวชมเชยลูกหลานที่มาร่วมกันทำบุญในวันเข้าพรรษา

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. การใช้ภาษาสัญลักษณ์ในบทร้อยกรอง มีความมุ่งหมายในเรื่องใด

ก แสดงความสามารถของผู้แต่ง

ข เลือกใช้คำอย่างมีประสิทธิภาพ

ค ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ง ถูกทุกข้อ

๒. ข้อใด *ไม่ใช่* คำไวพจน์ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ก รพี

ข แข

ค ตะวัน

ง ทินกร

๓. *"เราคนท้อรอหวัง**ซังกะตาย***
หวังชีพพรายอุ่นบ้างอย่างอรุณ"
คำที่พิมพ์ตัวหนาในที่นี้มีความหมายตรงกับข้อใด

ก อับเฉา

ข อยู่อย่างสิ้นหวัง

ค ผอมแห้งแรงน้อย

ง มีความสุขสนุกสนาน

๔. ข้อใดมีความหมายเดียวกับคำว่า *"เจริญวัย"*

ก แข็งแรง

ข เติบใหญ่

ค แกร่งกล้า

ง รุ่งเรืองเฟื่องฟู

๕. *"ปิตุเรศมารดรให้กำเนิด*
แสนประเสริฐกว่าใครในทิศา"
คำว่า *"ทิศา"* **ในที่นี้หมายถึงข้อใด**

ก เข็มทิศ

ข ทิศหลักทั้งสี่

ค บุคคลที่รายล้อมทั้งหกทิศ

ง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำทั้งสี่ทิศ

๖. หลักธรรมข้อใดที่ผู้เป็นบิดามารดาพึงยึดถือปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรธิดา

ก มรรค ๘

ข อิทธิบาท ๔

ค สังควัตถุ ๔

ง พรหมวิหาร ๔

๗. *"ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์*
ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย"
บทร้อยกรองนี้ตรงกับข้อใด

ก น้ำท่วมปาก

ข ปลาหมอตายเพราะปาก

ค ปากเป็นเอก เลขเป็นโท

ง พูดดีเป็นศรีแก่ปาก พูดมากปากมีสี

๘. จากบทร้อยกรองในข้อ ๗ คำว่า *"ลม"* **มีความหมายตรงกับข้อใด**

ก พายุ

ข วาจา คำพูด

ค กิริยาท่าทาง

ง อากาศที่เคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว

๙. ลักษณะพิเศษของสักวาคือข้อใด

ก ขึ้นต้นด้วยเอ๋ย ลงท้ายด้วยเอย

ข ขึ้นต้นด้วยสักวา ลงท้ายด้วยเอย

ค ขึ้นต้นด้วยบัดนั้น ลงท้ายด้วยเอย

ง ขึ้นต้นด้วยเมื่อนั้น ลงท้ายด้วยเอ๋ย

๑๐. โคลงโลกนิติมีมาตั้งแต่สมัยใด

ก สุโขทัย

ข อยุธยา

ค ธนบุรี

ง รัตนโกสินทร์

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทร้อยกรอง

คำชี้แจง *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. บทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ มีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

ก ความยากจน

ข ความกล้าหาญ

ค ชมความงามของธรรมชาติ

ง ให้กำลังใจผู้ที่ท้อแท้สิ้นหวัง

๒. ข้อใดมีการเปรียบเทียบแบบอุปมา

ก ขอจงจุดแสงอุ่นละมุนฝัน

ข ทุกวันนี้แรงหนาวปวดร้าวนัก

ค หวังลำแสงแห่งเมตตาและอารี

ง ถ้าความรักความหวังดังแสงฉาน

๓. นักเรียนจะทำชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองเหมือนแสงอรุณได้อย่างไร

ก ให้กำลังใจตนเอง

ข หมั่นสร้างความหวังให้ตนเอง

ค อดทนต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามา

ง ถูกทุกข้อ

๔. บทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร อยู่ในหนังสือเล่มใด

ก แก้วจอมแก่น

ข มณีพลอยร้อยแสง

ค มุ่งไกลในรอยทราย

ง กลั่นแสงกลอนกาน

๕. ใครมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณ

ก แพรเขียนกลอนให้พ่อ

ข ป่านชวนพ่อแม่ไปวัดฟังเทศน์

ค ไหมซื้อดอกมะลิให้แม่ในวันพิเศษ

ง ปอช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่

๖. ในบทสักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน เปรียบเทียบคำพูดดีกับสิ่งใด

ก น้ำฝน

ข น้ำค้าง

ค ดอกไม้

ง แสงอาทิตย์

๗. *“สักวาดาวจระเข้ก็เหหก*
ศีรษะตกหันหางขึ้นกลางหาว”
คำว่า *“หาว”* ในที่นี้หมายถึงข้อใด

ก แม่น้ำ

ข อากาศ

ค ท้องฟ้า

ง อาการง่วงนอน

๘. *“สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน*
*ไม่เหมือนแม้น**พจมาน**ที่หวานหอม”*
คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงข้อใด

ก คำพูด

ข ผู้หญิง

ค ดอกไม้หอม

ง ถูกทุกข้อ

๙. โคลงโลกนิติที่จารึกลงบนแผ่นศิลาอยู่ที่วัดใด

ก วัดชนะสงคราม

ข วัดอรุณราชวราราม

ค วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ง วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๑๐. *“เสียศักดิ์สู้ประสงค์ สิ่งรู้”* **ข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อใด**

ก ยอมเสียรู้ดีกว่าเสียหน้า

ข ยอมเสียสิทธิ์เพื่อรักษาศักดิ์ศรี

ค ยอมเสียศักดิ์ศรีเพื่อแลกกับความรู้

ง ยอมเสียศักดิ์ศรีดีกว่าเสียของที่ตนรัก

ตอนที่ ๓.๕
แบบทดสอบปลายภาคเรียน

ด้านความรู้

ตอนที่ ๑ *เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว*

๑. ข้อใดให้ความหมายของ *"วรรณคดี"* **ได้ถูกต้อง**

ก หนังสือที่แต่งขึ้นด้วยความสนุกสนาน ไม่คำนึงถึงสาระแก่นสาร

ข หนังสือที่แต่งขึ้นทุกชนิด ไม่จำกัดรูปแบบ ความมุ่งหมาย และคุณค่า

ค หนังสือที่แต่งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงข้อเท็จจริง ข้อความรู้ และข้อคิดเห็นประกอบเหตุผล

ง หนังสือที่แต่งขึ้นโดยผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านด้วยศิลปะการประพันธ์อันวิจิตรประณีต

๒. ข้อใด *ไม่จัด* **เป็นงานประเภทวรรณกรรม**

ก บทละคร

ข นิทานพื้นบ้าน

ค ตำราฉันทลักษณ์

ง ปาฐกถาทางวิทยุกระจายเสียง

๓. ข้อใด *ไม่จัดเป็น* **วรรณคดีประเภทบทละคร**

ก อิเหนา

ข สังข์ทอง

ค รามเกียรติ์

ง พระอภัยมณี

๔. เพราะเหตุใดหนังสือนิทานอิงประวัติศาสตร์เรื่อง สามก๊ก จึงจัดเป็นวรรณคดี

ก เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจีน

ข เป็นเรื่องราวที่สะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของจีน

ค เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในด้านกลยุทธ์ในการทำสงคราม

ง ใช้สำนวนโวหารในการแต่งดีให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

๕. *"ละครไทย"* **ตามความหมายของวรรณคดีสโมสร หมายถึงเรื่องประเภทใด**

ก เรื่องที่นำไปใช้แสดงละคร

ข เรื่องที่แต่งเป็นกลอนแปด มีกำหนดหน้าพาทย์

ค เรื่องที่ดัดแปลงมาจากบทประพันธ์ของต่างประเทศ

ง เรื่องที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ประพันธ์

๖. วรรณคดีสโมสรจัดตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลใด

ก รัชกาลที่ ๓

ข รัชกาลที่ ๔

ค รัชกาลที่ ๕

ง รัชกาลที่ ๖

๗. การที่ผู้แต่งนำความคิด ค่านิยม หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ สอดแทรกลงในวรรณคดีทำให้เกิดประโยชน์ตามข้อใด

ก ทำให้ทราบสมัยที่แต่งวรรณคดีเล่มนั้น
ข ทำให้มีหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์
ค ทำให้ทราบความเป็นไปของบ้านเมืองยุคนั้น ๆ
ง ถูกทุกข้อ

๘. การอ่านบทละคร เราสามารถทราบนิสัยของตัวละครได้จากสิ่งใด

ก ฉาก
ข โครงเรื่อง
ค บทสนทนา
ง บทบรรยาย

๙. ข้อใดเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้แต่งนิยมใช้

ก สีขาว แทนความหมายของความหวัง
ข นกนางนวล แทนความหมายของอิสรเสรี
ค ดอกพุด แทนความหมายของความจงรักภักดี
ง ต้นโพธิ์ แทนความหมายของความยั่งยืนของพระพุทธศาสนา

๑๐. ข้อใดเป็นวิธีหาแนวคิดหรือแก่นของเรื่อง

ก สังเกตจากการใช้ภาษา
ข พิจารณาปมความขัดแย้งในเรื่อง
ค พิจารณาจากบทสนทนา บทบรรยาย หรือลักษณะของตัวละคร
ง พิจารณาทุกข้อรวมกัน

๑๑. เนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวประกอบด้วยอะไรบ้าง

ก ความรู้ ความคิดเห็น
ข ความรู้ ความเพลิดเพลิน
ค ความคิดเห็น ภาพประกอบ
ง ความคิดเห็น ความสนุกสนาน

๑๒. ข้อควรระวังในการเขียนสารคดีท่องเที่ยวคือข้อใด

ก ไม่ควรแสดงความคิดเห็นในสถานที่ที่ไป
ข ไม่ควรให้ข้อมูลเรื่องท่องเที่ยวมากเกินไป
ค ไม่ควรให้ข้อมูลเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
ง ไม่ควรนำข้อมูลบางส่วนไปคาดคะเนส่วนที่ยังไม่ได้พบเห็น

๑๓. ข้อความตอนใดแสดงให้เห็นนิสัยช่างสังเกตของผู้เขียน

ก ของอื่น ๆ ในพิพิธภัณฑ์ก็มีพระพุทธรูป พระโพธิสัตว์ เทพต่าง ๆ ในศาสนาพุทธมหายาน เครื่องปั้นดินเผา
ข บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้าน ๒ ชั้น มุงสังกะสีซึ่งแปลกเพราะที่ผ่านมาเห็นแต่บ้านมุงกระเบื้อง มุงหญ้ามีอยู่บ้าง
ค ถึงที่โฮเต็ล เดินดูร้านขายของ มีหลายอย่าง เช่น ผ้ายกทอง ผ้าไหม เครื่องรัก เครื่องงา สลัก ชั้นบนมีพรม หนังสือ ตกลงซื้อแค่โปสต์การ์ดมา ๕ ใบ
ง มีคนบอกฉันว่าพระพุทธรูปหินสลักที่ทำนิ้วพระหัตถ์ติดกันเป็นตีนเป็ดนั้นเป็นการทำตามมหาปุริสลักษณะนั้น ฉันก็ฟังเอาไว้เฉย ๆ ยังไม่ได้ลงมติเชื่อหรือไม่เชื่อ

๑๔. เพราะเหตุใดอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำคงคาจึงไม่มีสิ่งก่อสร้าง

ก เป็นที่ต่ำมีน้ำท่วมถึง
ข ใช้เป็นที่เผาศพโดยเฉพาะ
ค เป็นที่ที่สงวนไว้สำหรับคนร่ำรวย
ง หากปลูกสิ่งก่อสร้าง ๒ ฝั่งจะทำให้แม่น้ำแคบ

๑๕. *“ระบำแคชเมียร์”* **มีลักษณะอย่างไร**

ก เล่นเป็นเรื่องราวเจ้าบ่าวเจ้าสาว

ข ใช้ผู้ชายแสดง ทำคอยักไปทางซ้ายและขวา

ค เต้นหมุนไปรอบวงคล้ายระบำเอเชียกลาง

ง ใช้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงแสดง มีการเต้นรำและร้องเพลง

๑๖. พระราชนิพนธ์ตอนใดที่ทรงแสดงทัศนะไว้เกี่ยวกับเรื่องความศักดิ์สิทธิ์

ก แม่น้ำคงคาเป็นแม่น้ำที่ใหญ่ ยาวมีความพิเศษหลายอย่าง เขาถือกันว่าเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ แต่ละที่ก็มีความศักดิ์สิทธิ์ไม่เท่ากัน

ข การกราบไหว้บูชาพระพุทธรูปหรือพระเครื่องควรจะถือว่าพระพุทธรูปนั้นเป็นรูปแทนพระพุทธเจ้าผู้เป็นพระบรม-ศาสดาที่สอนให้บุคคลประพฤติดี ประพฤติชอบ เพื่อเตือนใจให้ทำความดี ไม่ใช่ถือเป็นของศักดิ์สิทธิ์ที่จะบันดาลให้เกิดสิ่งโน้น สิ่งนี้

ค พระพุทธองค์ได้แสดงธรรมเทศนาพระธัมมจักกัปปวตนสูตร พระสูตรนี้มีสาระเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับนักบวชที่ต้องการแสวงหาสัจธรรมเพื่อความหลุดพ้นจากสังสารวัฏ

ง น้ำเป็นหลักหล่อเลี้ยงชีวิตคนทุกผู้ทุกนาม ถ้าไม่มีน้ำก็ไม่สามารถตั้งบ้านเรือนขึ้นมาได้ ตามศาสนาพราหมณ์ตั้งแต่ยุคพระเวทเป็นลักษณะของศาสนาดั้งเดิม คือจะเคารพพระเจ้าที่เป็นบุคลาธิษฐานของปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

๑๗. *“แต่แรกนึกว่าเป็นซุปเย็นจนควันขึ้น เพราะจับถ้วยแล้วเย็น จานรองถ้วยก็เย็น ซดเข้าไปสะดุ้งเฮือก ลิ้นแทบพอง เดิมคิดค่อนเขาอยู่ในใจว่าคนอะไรประหลาดดี อากาศหนาวแทบตายยังกินซุปเย็น”* **ข้อความนี้แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยใดของผู้แต่ง**

ก อดทน

ข เรียบง่าย

ค ช่างสังเกต

ง มีอารมณ์ขัน

๑๘. คำกล่าวข้อใดเป็นแนวคิดที่ผิด

ก การเป็นทหารนั้นก็จริงอยู่ที่ลำบากแต่ไม่เหลือทนเหลือทานปานใด

ข การที่จะบังคับให้คนที่มีอิสรภาพทำการที่ไม่ต้องการทำนั้น บังคับไม่ได้อยู่เอง

ค ถ้าจะให้เจริญในราชการต้องรู้จักพลิกแพลงพูดจาดี ๆ ประจบเก่ง ๆ จึงจะเอาตัวรอดได้

ง การที่จะให้ฉันเป็นสาเหตุที่จะทำให้รัฐบาลต้องลำบากร้อนใจนั้น ฉันไม่หายตะขิดตะขวงใจได้ เพราะฉะนั้นอย่าคิดต่อไปเลย

๑๙. *“ทำไมต้องประพฤติเป็นคนลังเลไปด้วย ฤๅติดโรคผัวแก่”* **คำพูดนี้เป็นคำพูดของใคร**

ก เน้ย

ข สวิง

ค สวาย

ง ซุ่นเบ๋ง

๒๐. จากข้อความในข้อ ๑๕ แสดงลักษณะใดของผู้พูด

ก ดื้อรั้น

ข หยาบคาย

ค เห็นแก่ตัว

ง ขาดความเคารพ

๒๑. จากข้อความในข้อ ๑๕ แสดงความรู้สึกใดของผู้พูด

ก สะใจ

ข สงสัย

ค เกลียดชัง

ง ประชดประชัน

๒๒. ใครคือผู้วางแผนให้สวิงหนีทหาร

ก เน้ย

ข สวาย

ค ซุ่นเบ๋ง

ง พระภิรมย์

๒๓. *“คงไม่อยากให้มีเหตุร้อนใจภายในอีกซ้ำหนึ่ง”* คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงข้อใด

ก ความทุกข์ใจ

ข การเกิดสงครามกับต่างชาติ

ค ข้าศึกที่บุกเข้ามาในประเทศ

ง การทะเลาะเบาะแว้งภายในประเทศ

๒๔. ใครคือผู้มีหัวใจนักรบ

ก สวิง

ข สวาย

ค ซุ่นเบ๋ง

ง ถูกทุกข้อ

๒๕. การกระทำข้อใดแสดงถึงความรักชาติ

ก ใช้ของไทย กินของไทย

ข ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ค ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างไม่บกพร่อง

ง ถูกทุกข้อ

๒๖. ข้อใดคือคุณค่าจากบทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ

ก ปลุกใจให้รักชาติ

ข ให้แนวทางการปฏิบัติตนในสังคม

ค สะท้อนสภาพวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต

ง แสดงค่านิยมความเชื่อของคนไทยสมัยต้นรัตนโกสินทร์

๒๗. ข้อใดคือการนำคติจากบทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ ไปใช้ในชีวิตจริง

ก เด็กเกเรสำนึกได้เปลี่ยนนิสัยหันมาตั้งใจเรียน

ข นักเรียนหนีเรียนเพื่อมาอ่านหนังสือเตรียมสอบ

ค ตำรวจผ่อนผันลดโทษให้ผู้ขับรถจักรยานยนต์ผิดกฎจราจร

ง ไม่มีข้อใดถูก

๒๘. ตัวละครใดที่มีพฤติกรรมขาดความเคารพสิทธิผู้อื่น

ก แย้ม

ข สวิง

ค สวาย

ง ซุ่นเบ๋ง

๒๙. คำพูดในข้อใดสะท้อนให้เห็นความคิดของคนไทยในสมัยนั้นที่มีต่อการเป็นทหาร

ก นายท่านว่าฉันทำราชการไม่มีไหวพริบทันสมัย

ข เมื่อจะจัดการให้ออกจากกองทหารไม่ได้โดยทางอื่นแล้ว ก็ต้องคิดอ่านให้หนี

ค พุทโธ่ ! (ทรุดลงนั่ง) นี่พ่อสวิงมิต้องทนลำบากเป็นทหารอยู่อย่างนี้จนตลอดชีวิตฤๅ

ง คุณพระ พุทโธ่ ! อะไรทำเป็นบ้าไปได้ กฎหมายนานาประเทศ ห้ามนักไม่ให้พลเรือนเกี่ยวข้องในการสงคราม

๓๐. สวายเป็นผู้ขาดคุณธรรมข้อใด

ก การมีสติ การรักษาสัจจะ

ข ความเมตตา ความกล้าหาญ

ค ความกตัญญู ความซื่อสัตย์

ง ความมานะพยายาม ความอดทน

๓๑. อ่านบทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ แล้วนำแนวคิดไปเป็นคติในการดำเนินชีวิต เป็นการนำคุณค่าด้านใดไปใช้ประโยชน์

ก ภาษา

ข อารมณ์

ค สติปัญญา

ง สังคมและวัฒนธรรม

๓๒. นิราศภูเขาทอง ดีเด่นที่สุดในด้านใด

ก คำกลอนเชิงพรรณนา

ข บรรยายสภาพบ้านเมือง

ค บรรยายความน้อยเนื้อต่ำใจ

ง บรรยายลักษณะของเจดีย์ภูเขาทอง

๓๓. ข้อใดมีคำแสดงอารมณ์

ก ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง
มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา

ข ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า
ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา

ค ขอเดชะอานุภาพพระทศพล
ให้ผ่อนพ้นภัยพาลสำราญกาย

ง แสนวิตกอกเอ๋ยมาอ้างว้าง
ในทุ่งกว้างเห็นแต่แขมแซมสลอน

๓๔. ข้อใดมีลักษณะการเล่นเสียงพยัญชนะ

ก มาถึงบางธรณีทวีโศก
ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น

ข จะแวะหาถ้าท่านเหมือนเมื่อเป็นไวย
ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน

ค อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา
ต้องโรยหน้าเสียสักหน่อยยอร่อยใจ

ง บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งวงเหมือนกงเกวียน
ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน

๓๕. นิราศภูเขาทองเปรียบได้กับผลงานเขียนประเภทใดในปัจจุบัน

ก บันทึกประจำวัน

ข สารคดีท่องเที่ยว

ค บันทึกการเดินทาง

ง สารคดีประวัติศาสตร์

๓๖. ข้อใดกล่าว *ไม่ถูกต้อง*

ก เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
เพราะขุกเข็ญคนพาลมารานทาง

ข ถึงทางลัดตัดทางมากลางนา
ทั้งแฝกคาแขมกกขึ้นรกเรี้ยว

ค ทั้งกบเขียดเกรียดกรีดจังหรีดเรื่อย
พระพายเฉื่อยฉิวฉิววะหวิวหวาม

ง จนดึกดาวพราวพร่างกลางอัมพร
กระเรียนร่อนร้องก้องเมื่อสองยาม

๓๗. *“มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด*
ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกั้น
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลับกัน
เป็นสามชั้นเชิงชานตระหง่านงาม”
บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงสิ่งใด
ก วัดพระเมรุ
ข พระบรมธาตุ
ค พระพุทธบาท
ง เจดีย์ภูเขาทอง

๓๘. **โบราณวัตถุจากข้อ ๓๗ ใช้ศิลปะการก่อสร้างแบบใด**
ก ระฆังคว่ำ
ข ทรงกลม
ค พุ่มเข้าบิณฑ์
ง ย่อมุมไม้สิบสอง

๓๙. **คำใดในนิราศภูเขาทอง** *ไม่ได้* **หมายถึงบุคคลคนเดียวกัน**
ก อดิศร
ข ผ่านเกล้า
ค บาทบพิตร
ง พระพุทธเจ้าหลวง

๔๐. *“ถึงเมาเหล้าเช้าสายก็หายไป*
แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน”
บทร้อยกรองนี้สื่อความหมายตรงตามข้อใด
ก ไม่ควรดื่มสุราของมึนเมา
ข ความทุกข์เป็นธรรมดาของมนุษย์
ค ความทุกข์ทางใจหนักหนากว่าความทุกข์ทางกาย
ง ความทุกข์ทางกายหนักหนากว่าความทุกข์ทางใจ

๔๑. *“เหมือนคนพาลหวานนอกย่อมขมใน*
อุปไมยเหมือนมะเดื่อเหลือระอา”
บทร้อยกรองนี้ต้องการสอนในเรื่องใด
ก คำพูด
ข มารยาท
ค การวางตัว
ง การคบคน

๔๒. **ข้อใดแฝงนัยถึงประวัติชีวิตของสุนทรภู่ชัดเจนที่สุด**
ก เหมือนโศกพี่ที่ระกำก็ซ้ำเจือ
เพราะรักเรื้อแรมสวาทมาคลาดคลาย
ข เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว
ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มัวหมอง
ค แต่ยามยากหากว่าถ้าท่านแปลก
อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรวล
เหมือนเข็ญใจใฝ่สูงไม่สมควร
จะต้องม้วนหน้ากลับอัประมาณ
ง พระนิพพานปานประหนึ่งศีรษะขาด
ด้วยไร้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมซัดวิบัติเป็น
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึ่งพา

๔๓. **ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง**
๑ หยกตื่นนอนแต่เช้า
๒ หยกมาช่วยกุ๋งทำงานจักสาน
๓ หยกไปอาบน้ำที่ท่าน้ำริมคลอง
๔ หยกทำความสะอาดห้องและครัว
๕ ป้าสมศรีมาตามหยกไปช่วยขนถ่าน
ก ๑ ๒ ๓ ๔ ๕
ข ๒ ๑ ๓ ๕ ๔
ค ๑ ๔ ๒ ๕ ๓
ง ๑ ๒ ๔ ๓ ๕

๔๔. จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว คืออะไร

ก เสนอเรื่องราวชีวิตของคนในชนบท

ข เสนอเรื่องราวของชุมชนแออัดในแถบชานเมือง

ค เสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิตของคนจีนในเมืองไทย

ง เสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิตด้วยความขยันขันแข็งและอดออมของเด็กชายชาวจีน

๔๕. ข้อใดเป็นปมสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในความคิดของผู้อ่านเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

ก ความรู้สึกที่แท้จริงที่วันเพ็ญมีต่อหยก

ข ความรู้สึกที่แท้จริงที่หยกมีต่อวันเพ็ญ

ค ความสัมพันธ์ฉันญาติที่แท้จริงระหว่างก๋งกับหยก

ง ความรู้สึกพะวักพะวนที่หยกหวังได้เงินเป็นค่าแรงขนถ่านเพิ่มขึ้นจากถ่านย่อยหนึ่งถัง

๔๖. สิ่งใดที่ก๋งเห็นว่าทำให้ชีวิตมีคุณค่า

ก เงิน

ข สังคม

ค ยศศักดิ์

ง การทำงาน

๔๗. *“คนที่ทำงานไม่เคยมีใครขาดทุนหรอก”* **นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดผู้แต่งจึงกล่าวเช่นนี้**

ก เพราะการทำงานย่อมมีผลกำไร

ข เพราะการทำงานบางอย่างเราไม่ต้องลงทุน

ค เพราะการทำงานย่อมได้ผลตอบแทนเสมอ

ง เพราะการทำงานทุกอย่างย่อมต้องได้เงินค่าจ้าง

๔๘. เหตุใดหยกจึงคิดว่ากางเกงตัวเก่าก้นปะรูปใบโพของตนควรถูกเรียกว่า *“กางเกงเกียรติยศ”*

ก เพราะก๋งเป็นผู้ปะให้

ข เพราะเขาใส่ทำงานรับจ้าง

ค เพราะเขาซื้อมาด้วยเงินค่าจ้างทำงาน

ง เพราะเขาใส่ทำงานสกปรกที่ต้องเปรอะเปื้อน

๔๙. เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ให้ข้อคิดประการสำคัญอย่างไร

ก งานคือเงิน

ข คนจีนคนไทยมิใช่อื่นไกลพี่น้องกัน

ค ค่าแรงหรือกำไรไม่ได้มาสู่เราในรูปของเงินเสมอไป

ง แผ่นดินไทยและคนไทยไม่เคยให้โทษภัยแก่คนจีนที่สุจริต

๕๐. ข้อใดเป็นคุณค่าที่สำคัญจากเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

ก เมื่อมีชีวิต ย่อมมีความหวัง

ข คนที่ทำงานไม่มีใครขาดทุน

ค คนฉลาดเท่านั้นที่จะอยู่ในโลกนี้ได้

ง เราควรตื่นแต่เช้าเพื่อจะได้ทำงานมากขึ้น

๕๑. เหตุใดป้าสมศรีจึงมักเรียกหยกให้ไปทำงานที่ร้าน

ก ค่าจ้างถูก

ข หยกใช้ง่าย

ค ป้าสมศรีสนิทกับก๋ง

ง หยกเกรงใจป้าสมศรี

๕๒. ผู้แต่งเรื่อง มอม ใช้วิธีเขียนแบบใด

๑ การใช้เหตุบังเอิญ

๒ การสร้างภาพที่ตัดกัน

๓ การดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

๔ ผู้แต่งเป็นผู้กล่าวบทสนทนาของตัวละคร

ก ๑–๒

ข ๓–๔

ค ๑–๒–๓

ง ๒–๓–๔

อ่านข้อความ แล้วตอบคำถามข้อ ๕๓–๕๔

เขาส่งข้าไปไกล ข้าไม่ได้ข่าวคราวจากใครเลย พอกลับมาบ้านเขาก็บอกว่าบ้านไฟไหม้หมด ลูกเมียถูกระเบิดตาย งานการที่ข้าเคยทำคนอื่นเขาก็เอาตำแหน่งไปหมดแล้ว ไม่มีใครเขาจะมาคอย ข้าหมดหนทางจริง ๆ มอมเอ๋ย แต่เอ็งอย่านึกว่าข้าลักขโมย ครั้งนี้เป็นครั้งแรก พอดีมาพบเอ็ง เอ็งก็ทำให้ข้าต้องอาย ทำไม่ลง

๕๓. ผู้กล่าวข้อความนี้น่าจะประกอบอาชีพใดอยู่ก่อนถูกระดมพลไปรบ

ก เป็นข้าราชการ

ข ประกอบอาชีพส่วนตัว

ค เป็นพนักงานขององค์การเอกชน

ง เป็นพนักงานขององค์การรัฐวิสาหกิจ

๕๔. ผู้กล่าวข้อความนี้มีลักษณะนิสัยที่แท้จริงอย่างไร

ก ขี้อาย

ข อ่อนแอ

ค มีหิริโอตตัปปะ

ง มีสติสัมปชัญญะ

๕๕. เรื่อง มอม สะท้อนถึงเหตุการณ์ตอนใด

ก สงครามโลกครั้งที่ ๑

ข สงครามโลกครั้งที่ ๒

ค สงครามมหาเอเชียบูรพา

ง ข้อ ข และ ค

๕๖. การเสนอเรื่อง มอม มีลักษณะตามข้อใด

ก ผู้แต่งเล่าเรื่องเอง

ข ผู้แต่งให้มอมเล่าเรื่อง

ค ผู้แต่งให้ติดตามเรื่องจากสายตาของนาย

ง ผู้แต่งให้ติดตามเรื่องจากสายตาของมอม

อ่านข้อความ แล้วตอบคำถามข้อ ๕๗–๕๘

ในที่สุดนายลุกขึ้นยืนช้า ๆ คลำหูมันอย่างใจลอยแล้วพูดว่า "ไอ้มอม เอ็งชนะข้า" ไปด้วยกัน มา ตามข้ามา

๕๗. อะไรทำให้มอมชนะนาย

ก ความดื้อของมอม

ข ความใจอ่อนของนาย

ค ความจงรักภักดีของมอม

ง การลบล้างความผิดของนาย

๕๘. มอมเอาชนะนายได้โดยที่นายต้องทำอะไร

ก ยอมเลิกเป็นขโมย

ข ยอมอยู่กับมอมที่บ้านคุณแต๋ว

ค ยอมกลับไปอยู่ที่บ้านเดิมกับมอม

ง ยอมให้มอมตามไปอยู่ร่วมชะตากรรมด้วย

๕๙. ข้อใด *ไม่ใช่* ลักษณะของบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ

ก เป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

ข แต่งด้วยกาพย์ยานี ๑๑ และกลอนสุภาพ

ค กล่าวถึงอินทรชิตจัดทัพปลอมเป็นทัพพระอินทร์

ง มีการเลือกสรรใช้คำประณีต สละสลวย เหมาะสมกับเนื้อหา

๖๐. *“อินทรชิตบิดเบือนกายิน*
เหมือนองค์อมรินทร์
ทรงคชเอราวัณ”
คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด
ก แปลงกาย
ข ช้างเอราวัณ
ค มีรูปร่างงดงาม
ง เดินเป็นกระบวน

๖๑. **อินทรชิตให้ใครแปลงเป็นควาญช้างเอราวัณ**
ก พาลี
ข สุครีพ
ค โลทัน
ง มาตลี

๖๒. **ใครเป็นคนช่วยพระลักษณมณ์เมื่อครั้งต้องหอกโมกขศักดิ์**
ก องคต
ข สุครีพ
ค หนุมาน
ง พระราม

๖๓. *“ล้วนถืออาวุธเกรียงไกร โตมรศรชัย*
พระขรรค์คทาถ้วนตน
ลอยฟ้ามาในเวหน รีบเร่งรี้พล
ถึงสมรภูมิชัย”
บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงอาวุธกี่ชนิด
ก ๒ ชนิด **ค** ๔ ชนิด
ข ๓ ชนิด **ง** ๕ ชนิด

๖๔. **บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ดีเด่นในด้านใด**
ก เนื้อเรื่องสมบูรณ์
ข ความไพเราะเชิงกลอน
ค ความเหมาะสมเป็นบทละคร
ง เนื้อเรื่องตัดตอนเฉพาะที่สนุกตื่นเต้น

๖๕. **วรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ มีอิทธิพลต่อสังคมไทยมาก *ยกเว้น* ข้อใด**
ก การแสดงนาฏศิลป์ไทย
ข อาหารคาวหวานนานาชนิด
ค สำนวนต่าง ๆ ในภาษาไทย
ง ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระแก้ว

๖๖. **ข้อใดแสดงถึงความผูกพันระหว่างพระลักษมณ์กับพระราม**
ก เสด็จพลางทางทรงโศกี
แซ่เสียงปักษี
วังเวงวิเวกในวนานต์
ข เราตั้งใจจะปูนรางวัล
แก่ขุนกระบี่อัน
มีจิตกตัญญูมา
ค เจ้าร่วมรักพ่อร่วมร้อน
เจ้าร่วมที่นอนพ่อร่วมเขนย
เจ้าร่วมสรงพ่อร่วมเสวย
สว่างร้อนทุกเวลา
ง ทรงกันแสงกำสรดสร้อย
ให้ละห้อยพระทรวงทรง
โอบอุ้มพระวรองค์
มาแนบไว้กับกายา

๖๗. **ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านบทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ**
ก ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
ข การจะเชื่อในสิ่งใดนั้นควรพิจารณาให้ดีเสียก่อน
ค ความผูกพันระหว่างพี่น้องเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต
ง ถูกทุกข้อ

๖๘. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง มีที่มาจากข้อใด

ก สุภาษิต
ข วรรณคดี
ค บทเห่กล่อม
ง นิทานชาวบ้าน

๖๙. คำใด *ไม่มี* ความหมายว่า *“จระเข้”*

ก กุมภา
ข กุมภิล
ค กุมภีล์
ง กุมภการ

๗๐. ข้อใดกล่าว *ไม่ถูกต้อง* เกี่ยวกับชาละวัน

ก มีอำนาจเขี้ยวแก้ว ใครฆ่าไม่ตาย
ข เป็นหลานของท้าวรำไพแห่งถ้ำแก้ววิเศษ
ค เมื่ออยู่ในถ้ำเป็นมนุษย์ เมื่อออกนอกถ้ำเป็นจระเข้
ง มีภรรยา ๓ คน คือ นางวิมาลา นางเลื่อมลายวรรณ และนางตะเภาทอง

๗๑. *“หอกสัตโลหะ”* มีคุณสมบัติอย่างไร

ก ใช้ดำลงไปใต้บาดาล
ข ปราบจระเข้ได้ทุกตัว
ค สะกดจระเข้มิให้ต่อสู้
ง ทำลายอำนาจเขี้ยวแก้ว

๗๒. *“จะขว้างงูดูถูกอสรพิษ*
มันจะผิดพ้นคอไปข้างไหน”
บทร้อยกรองนี้สัมพันธ์กับสำนวนใด

ก งูกินหาง
ข จับงูข้างหาง
ค ขว้างงูไม่พ้นคอ
ง ฆ่าไม่ตายขายไม่ขาด

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถาม ข้อ ๗๓–๗๔

ลิ้นเอยลิ้นลม
น่านิยมย้อนยอกกลอกกลิ้ง
สารพัดไพเราะเพราะพริ้ง
สมเป็นผัวท่านผู้หญิงบ้านบน

๗๓. *“ท่านผู้หญิงบ้านบน”* ในที่นี้หมายถึงใคร

ก วิมาลา
ข เลื่อมลายวรรณ
ค ตะเภาแก้ว ตะเภาทอง
ง ถูกทุกข้อ

๗๔. *“ลิ้น”* เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งใด

ก การพูด
ข การกระทำ
ค การโกหก
ง การปฏิเสธ

๗๕. บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ให้ข้อคิดอะไร

ก การมีภรรยาหลายคนเป็นสิ่งไม่ดี
ข เราควรรักใคร่สามัคคีกัน เพื่อลดปัญหาทางสังคม
ค สามีที่ดีไม่ควรเจ้าชู้ ต้องรักเดียวใจเดียวในภรรยาของตน
ง ถูกทุกข้อ

๗๖. *“เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่”*
สุภาษิตนี้สอนในเรื่องใด

ก การทำงาน
ข การศึกษา
ค การดำรงชีวิต
ง การครองเรือน

๗๗. เพราะเหตุใดจึงต้อง *"ยอข้าเมื่อแล้วกิจ"*

ก ข้าทาสจะมีเวลาฟังช่วงนั้น

ข ข้าทาสจะชอบใจและหายเหนื่อย

ค ถ้าชมเชยก่อนข้าทาสจะไม่ทำงาน

ง ข้าทาสต้องการคำชมมากกว่าเงินทอง

๗๘. สุภาษิตใดสะท้อนให้เห็นนิสัยคนไทยที่ให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส

ก นอบตนต่อผู้เฒ่า

ข อย่านั่งชิดผู้ใหญ่

ค ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ

ง ถูกทุกข้อ

๗๙. *"อย่าริร่านแก่ความ"* **สุภาษิตนี้สอนเรื่องใด**

ก ไม่ให้คบคนพาล

ข ไม่ให้ช่วยเหลือผู้อื่น

ค ไม่ให้เป็นผู้ก่อคดีความ

ง ไม่ให้ตัดสินความโดยง่าย

๘๐. *"ช้างไล่แล่นเลี่ยงหลบ*
สุวานขบอย่าขบตอบ"
สำนวนข้อใด *ไม่ใช่* **แนวคิดเดียวกับคำสอนในสุภาษิตนี้**

ก หมากัดอย่ากัดตอบ

ข เรียนผูกต้องเรียนแก้

ค เอาไม้ซีกไปงัดไม้ซุง

ง เอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ

๘๑. ข้อใด *ไม่ใช่* **คุณค่าจากสุภาษิตพระร่วง**

ก ข้อคิด คติสอนใจ

ข ความรู้เรื่องร่ายโบราณ

ค ค่านิยมของคนสมัยก่อน

ง คำแนะนำตักเตือนของผู้ใหญ่

๘๒. *"นิสัยอย่างหนึ่งของคนไทยที่น่ายกย่อง*
คือ การเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ
โอบอ้อมอารี และชอบทำบุญทำทาน"
คำกล่าวนี้ตรงกับสุภาษิตใด

ก ปลูกไมตรีทั่วชน ตระกูลตนจงคำนับ

ข ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย

ค อย่าเบียดเสียดแก่มิตร ที่ผิดช่วยเตือนตอบ

ง ประพฤติตามบูรพระบอบ เอาแต่ชอบเสียผิด

อ่านบทสนทนา แล้วตอบคำถามข้อ ๘๓–๘๔

เจี๊ยบ : ฉันไม่เข้าใจเธอเลยนะจุ๋ม ว่าทำไมเธอถึงชอบพูดจาให้คนอื่นเขาเสียหาย

จุ๋ม : โธ่ ! เจี๊ยบ...นิสัยของฉันก็เป็นอย่างนี้แหละ

เจี๊ยบ : เลิกซะเถอะนะจุ๋ม ฉันขอร้อง

๘๓. นิสัยของจุ๋มตรงกับสุภาษิตข้อใด

ก เจรจาตามคดี

ข อย่ามีปากว่าคน

ค อย่าพาผิดด้วยหู

ง อย่าขุดคนด้วยปาก

๘๔. การกระทำของเจี๊ยบตรงกับสุภาษิตข้อใด

ก คนรักอย่าวางใจ

ข อย่าขอของรักมิตร

ค ยอมิตรเมื่อลับหลัง

ง ที่ผิดช่วยเตือนตอบ

๘๕. ปัจจุบันนิยมแต่งกลอนดอกสร้อยในลักษณะใด

ก นิทาน

ข เรื่องเล่า

ค คติคำสอน

ง ถูกทุกข้อ

๘๖. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับกลอนดอกสร้อย
รำพึงในป่า
ก เสริมสร้างจินตนาการ
ข ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
ค ยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้น
ง สะท้อนภาพสังคมไทยในอดีต

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถาม
ข้อ ๘๗–๘๙

วังเอ๋ยวังเวง
หง่างเหง่ง ! ย่ำค่ำระฆังขาน
ฝูงวัวควายผ้ายลาทิวากาล
ค่อยค่อยผ่านท้องทุ่งมุ่งถิ่นตน
ชาวนาเหนื่อยอ่อนต่างจรกลับ
ตะวันลับอับแสงทุกแห่งหน
ทิ้งทุ่งให้มืดมัวทั่วมณฑล
และทิ้งตนตูเปลี่ยวอยู่เดียวเอย

๘๗. บทร้อยกรองนี้มีคำเลียนเสียงธรรมชาติ
อยู่กี่แห่ง
ก ๑ แห่ง
ข ๒ แห่ง
ค ๓ แห่ง
ง ไม่มีเลย

๘๘. บทร้อยกรองนี้มีคุณสมบัติข้อใดสำคัญ
ที่สุด
ก ให้คติสอนใจ
ข ทำให้สงสารชาวนา
ค ใช้ถ้อยคำไพเราะคมคาย
ง ทำให้เกิดภาพพจน์และอารมณ์สะเทือนใจ

๘๙. ควรตั้งชื่อบทร้อยกรองนี้ว่าอะไร
ก ชีวิตชาวนา
ข สุขจากสงบ
ค ทุ่งนาเวลาพลบ
ง ความวังเวงยามค่ำ

๙๐. ข้อใด *ไม่ใช่* วิธีการทำตนให้เป็นประโยชน์
แก่ผู้อื่น
ก รู้จักเป็นผู้ให้
ข เป็นผู้เสียสละ
ค มีความสามัคคี
ง ขยันทำมาหากิน

๙๑. *“นกบริจาคเสื้อผ้าแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม”*
การกระทำของนกตรงกับสังคหวัตถุ ๔
ข้อใด
ก ทาน
ข ปิยวาจา
ค อัตถจริยา
ง สมานัตตา

๙๒. ข้อใด *ไม่ใช่* ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำตน
ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
ก มีเพื่อนฝูงมาก
ข สังคมสงบสุข
ค มีทรัพย์สินเงินทอง
ง ความสุขกายสบายใจ

๙๓. บทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ
แสดงความรู้สึกของผู้แต่งเกี่ยวกับอะไร
เป็นสำคัญ
ก ความชั่ว
ข ความมืด
ค แสงอรุณ
ง ความหนาว

๙๔. ในบทร้อยกรองเรื่อง รุ่งอรุณแห่งหัวใจ
ผู้แต่งเปรียบแสงอรุณกับอะไร
ก ความรัก
ข ความหวัง
ค ความอารี
ง การให้อภัย

๕๕. ผู้ที่จะมี *"รุ่งอรุณแห่งหัวใจ"* ต้องอาศัยคุณธรรมในข้อใด

ก ความเอื้ออารี ความรัก

ข ความเมตตา การให้อภัย

ค ความกล้าหาญ ความเพียร

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ข

๕๖. *"พอแดดพริ้มยิ้มพรายกับชายฟ้า โลกก็จ้าแจ่มหวังด้วยรังสี"* **บทร้อยกรองนี้หมายถึงเวลาใด**

ก สาย

ข เช้ามืด

ค เมฆสลายไป

ง ดวงจันทร์ขึ้น

๕๗. *"หวังลำแสงแห่งเมตตาและอารี พลิกราตรีมืดหมองให้ผ่องพรรณ"* **บทร้อยกรองนี้หมายความว่าอะไร**

ก ความเมตตาอารีช่วยทำใจที่หดหู่ให้สดใส

ข ความเมตตาอารีช่วยทำใจที่สิ้นหวังให้สมหวัง

ค ความเมตตาอารีช่วยทำใจที่ร้อนรนให้เป็นสุข

ง ความเมตตาอารีช่วยทำใจที่มืดมนให้กลับผ่องใสขึ้น

๕๘. ข้อใดใช้กลวิธีการแต่งโดยอุปมาหรือการเปรียบเทียบ

ก หยาดอรุณอุ่นหล้าเหมือนอารี

ข แพรรพีห่มภพอบหนาวคลาย

ค ถ้าความรักความหวังดังแสงฉาน

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๕๙. *"ถ้าความรักความหวังดังแสงฉาน นานเท่านานแสงจะฝ่าลงมานี่"* **บทร้อยกรองนี้มีใจความสำคัญว่าอะไร**

ก ความรักและความหวังไม่ค่อยจะเกิดขึ้นในจิตใจของคนเรา

ข ความรักและความหวังให้ความสว่างแก่จิตใจได้นานกว่าแสงอรุณ

ค แสงอรุณขจัดความมืดของเวลากลางคืนได้ฉันใด ความรักความหวังก็ให้ความแจ่มใสแก่จิตใจได้ฉันนั้น

ง แสงอรุณกว่าจะฝ่าความมืดของเวลากลางคืนก็เป็นเวลานานฉันใด ความรักและความหวังกว่าจะเกิดขึ้นในจิตใจก็เป็นเวลานานฉันนั้น

๑๐๐. นักเรียนคิดว่าเราจะทำอย่างไรจึงจะทำให้การเล่นสักวาไม่สูญหายไป

ก ตั้งชมรมอนุรักษ์สักวา

ข จัดทำหนังสือวิธีเล่นสักวา

ค เกณฑ์นักเรียนมาหัดร้องสักวา

ง รวบรวมค้นหาหลักฐานเก็บไว้

ตอนที่ ๒ *ตอบคำถามต่อไปนี้*

๑. นักเรียนชอบวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องใด เพราะอะไร

แนวคำตอบ *บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ เพราะมีเนื้อหาที่สนุกสนาน ชวนติดตาม นอกจากนี้ยังเป็นวรรณคดีที่ปลุกใจคนไทยให้มีความรักชาติ มีจิตสำนึกที่ดี และมีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองอีกด้วย*

๒. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านนิราศภูเขาทอง

แนวคำตอบ

๑. ได้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในอดีตว่าผ่านตำบลใดบ้างแต่ละสถานที่มีประวัติความเป็นมาอย่างไร

๒. ได้ความรู้เกี่ยวกับประวัติสุนทรภู่

๓. ได้ความรู้เกี่ยวกับเจดีย์ภูเขาทอง

๓. บทกวีร่วมสมัยตามความคิดของนักเรียนควรจะมีรูปแบบหรือแนวคิดอย่างไร

พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน

๔. นักเรียนคิดว่าเรื่องสั้นในยุคปัจจุบันควรจะนำเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะใด

แนวคำตอบ *เรื่องสั้นในปัจจุบันควรนำเสนอเรื่องตามความเป็นจริง กล่าวคือ สะท้อนภาพสังคม เหตุการณ์ และความเป็นไปของสังคมในยุคสมัยนั้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวความเป็นไปของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย*

	คะแนน	
	เต็ม	ได้
ตอนที่ ๑		
ตอนที่ ๒		
รวม		

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมการแสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		๓	๒	๑	
๑. ความมีระเบียบวินัย	๑. ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย				๓ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอ ๒ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว ๑ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง
	๒. ปฏิบัติตามหน้าที่และยอมรับผลการกระทำของตน				
	๓. เคารพสิทธิของผู้อื่น				
๒. ความรับผิดชอบ	๔. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ				
	๕. ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลาและตรงเวลา				
๓. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	๖. ตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยเป็นพิเศษ				
	๗. เห็นประโยชน์ของการนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
	๘. สนใจทำกิจกรรมและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับภาษาไทยอยู่เสมอ				
	๙. มีความสุขและสนุกกับการเรียนภาษาไทย				
๔. ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม	๑๐. ซาบซึ้งและภาคภูมิใจในภาษา วรรณคดี และวรรณกรรมที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมา				
	๑๑. เป็นผู้นำในการใช้ภาษาไทย ตัวเลขไทยในการสื่อสาร และแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม				
	๑๒. ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรม				
	๑๓. นำคุณค่าด้านวรรณศิลป์ (กลวิธีการแต่ง การใช้ถ้อยคำ) ของวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้เป็นแนวทางสร้างงานประพันธ์				
	๑๔. โน้มน้าว แนะนำให้ผู้อื่นสืบสานภูมิปัญญาทางภาษา วรรณคดี และวรรณกรรมในฐานะสมบัติทางวัฒนธรรม				
๕. มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน	๑๕. สนใจอ่านหนังสือทุกประเภท				
	๑๖. ใช้เวลาว่างโดยการอ่านและการเขียนหนังสือ				
	๑๗. ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือและการเขียนหนังสือมากกว่าการทำกิจกรรมอื่น				
	๑๘. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ โดยวิธีการอ่าน				
	๑๙. บันทึกความรู้และสาระข้อมูลข่าวสารจากการอ่านเป็นประจำ				
	๒๐. พยายามสร้างสรรค์ผลงานการเขียน				
	๒๑. เขียนบทความ เรื่องราว บทร้อยกรอง งานประพันธ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นอ่านและวิพากษ์วิจารณ์				
๖. มีมารยาทในการรับและส่งสาร	๒๒. ฟังหรือดูด้วยความสนใจ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เมื่อมีข้อสงสัยให้ถามด้วยความสุภาพ				
	๒๓. พูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์				
	๒๔. อ่านด้วยกิริยาท่าทางที่สุภาพ ไม่รบกวนผู้อื่น				
	๒๕. เขียนในทางสร้างสรรค์ ไม่ทำลายผู้อื่น และยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่น				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	๒.๓๔–๓.๐๐	๑.๖๗–๒.๓๓	๑.๐๐–๑.๖๖
ระดับคุณภาพ	๓ = ดีมาก	๒ = พอใช้	๑ = ควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลง ☐)

ระดับคุณภาพที่ได้	๓ ☐	๒ ☐	๑ ☐

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

ด้านทักษะและกระบวนการ

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมการแสดงออก	คะแนน ๓	คะแนน ๒	คะแนน ๑	หมายเหตุ
๑. ทักษะทางภาษา	๑. เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน จับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านได้				๓ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอ ๒ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว ๑ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง
	๒. พูดหรือเขียนเล่าเรื่อง เขียนบทความ เขียนข้อสังเกตเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน				
	๓. พินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม				
	๔. พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วนำความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต				
	๕. ถ่ายทอดเรื่องราวจากวรรณคดีและวรรณกรรมในรูปของการแสดงและนิทรรศการ				
๒. ทักษะทางการสื่อสาร	๖. ใช้ภาษา กิริยาท่าทางในการสร้างความเข้าใจ โน้มน้าว ปฏิเสธ และเจรจาต่อรอง				
	๗. ใช้ภาษาสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น				
	๘. ใช้ภาษาสื่อความได้อย่างสร้างสรรค์ สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน				
	๙. ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานการณ์				
๓. ทักษะกระบวนการคิด	๑๐. จัดลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน และนำเสนอในรูปของการพูดหรือการเขียน				
	๑๑. มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทางด้านภาษา				
	๑๒. รู้จักคัดเลือก รวบรวม และถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ				
	๑๓. สามารถแปลความข้อมูลข่าวสารและนำมาใช้อ้างอิง				
	๑๔. นำความรู้จากการฟัง การดู และการอ่านมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหา				
๔. ทักษะการแสวงหาความรู้	๑๕. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ และนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและชีวิตประจำวัน				
	๑๖. นำเสนอหรือถ่ายทอดความรู้จากการศึกษาค้นคว้าให้ผู้อื่นเข้าใจ				
	๑๗. รวบรวม บันทึก และจัดระบบข้อมูลอย่างมีระเบียบ				
	๑๘. ใช้เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล				
	๑๙. หาความรู้ ประสบการณ์โดยการฟัง การอ่าน และการดูจากบุคคล แหล่งการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมรอบตัวเพื่อพัฒนาประสบการณ์และความรู้ให้กว้างขวางขึ้น				
๕. ทักษะกระบวนการกลุ่ม	๒๐. รู้จักวางแผนและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม				
	๒๑. ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม				
	๒๒. มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานได้สำเร็จ				
	๒๓. ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม				
	๒๔. เสนอแนะวิธีการแก้ไขและปรับปรุงงานของกลุ่ม				
	๒๕. ภูมิใจ ชื่นชมในผลงาน และมีความสุขในการทำงานกลุ่ม				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	๒.๓๔–๓.๐๐	๑.๖๗–๒.๓๓	๑.๐๐–๑.๖๖
ระดับคุณภาพ	๓ = ดีมาก	๒ = พอใช้	๑ = ควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลง ☐)

ระดับคุณภาพที่ได้	๓ ☐	๒ ☐	๑ ☐

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

ตอนที่ ๓.๖
ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน

๑. ใบความรู้และใบงาน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง จำแนกวรรณคดีและวรรณกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

คำชี้แจง *เขียนแผนภาพความคิดจำแนกรายชื่อหนังสือที่เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมให้ถูกต้อง*

แนวคำตอบ

รูปแบบแผนภาพความคิดขึ้นอยู่กับการออกแบบของนักเรียน

หนังสือที่จัดเป็นวรรณคดี *เช่น ลิลิตพระลอ อิเหนา สังข์ทอง ไกรทอง ขุนช้างขุนแผน รามเกียรติ์ สามก๊ก ราชาธิราช ลิลิตตะเลงพ่าย นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง เสด็จประพาสต้น ไกลบ้าน พระราชพิธีสิบสองเดือน*

หนังสือที่จัดเป็นวรรณกรรม *เช่น แม่เล่าให้ฟัง จดหมายจากเมืองไทย ใบไม้ที่หายไป เรือมนุษย์ ชีวิตปลาช่อน ครัวไฟ คุณค่าพฤกษาชาติ ชมช่อมาลตี อมตะ สี่แผ่นดิน คู่กรรม อยุธยาวสาน ถกเขมร น้ำพุ*

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การพิจารณาวรรณกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

คำชี้แจง *แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาวรรณกรรม กลุ่มละ ๑ เรื่อง ตามรูปแบบการพิจารณาวรรณกรรมประเภทนั้น ๆ*

วรรณกรรมเรื่อง_____

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นการอ่านด้วยเสียงธรรมดาหรืออ่านอย่างภาษาพูด

หลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว มีดังนี้

๑. ออกเสียงให้ถูกอักขรวิธี โดยเฉพาะคำควบกล้ำและ ร ล

๒. ออกเสียงให้ดังชัดเจน ไม่อ่านเสียงเบาหรือดังเกินไป และเน้นเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อความ

๓. ออกเสียงไม่เร็วหรือช้าเกินไป ใช้อัตราเร็วให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง

๔. ออกเสียงให้ถูกจังหวะวรรคตอน ทำความเข้าใจเรื่องก่อน เพื่อแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง

๕. วางท่าทางในการอ่านให้ถูกต้อง ทั้งท่าทางในการยืนและการนั่ง

๖. การถือบทอ่านจับบทอ่านให้ถูกต้อง ไม่บังหน้าผู้อ่าน

๗. มีสมาธิในการอ่าน ควบคุมสายตาให้ไล่ไปตามตัวอักษรทุกตัว

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

สารคดี เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้หรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก ส่วนความสนุกสนานเป็นอันดับรองลงมา เช่น บทความ สารคดีท่องเที่ยว งานเขียนประเภทเกร็ดความรู้ทั่วไป

สารคดี แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๑. สารคดีชีวประวัติและอัตชีวประวัติ ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตของบุคคล

๒. สารคดีประเภทบทความ เสนอความรู้ ความคิด หรือความเพลิดเพลิน

๓. สารคดีเชิงวิชาการ เสนอความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดลึกซึ้ง

๔. สารคดีท่องเที่ยว ให้ความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวของผู้เขียน

การอ่านงานเขียนประเภทสารคดี เป็นการอ่านเพื่อความรู้ เพื่อค้นคว้าและความเพลิดเพลิน เนื้อหามีทั้งเรื่องง่ายและเรื่องยาก จึงต้องตีความเรื่องที่อ่าน

หลักการอ่านงานเขียนประเภทสารคดี มีดังนี้

๑. เลือกเรื่องตามความสนใจ

๒. มีเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง เชื่อถือได้

๓. นำเสนอเรื่องดี

๔. ใช้ภาษาดี

๕. แบ่งคุณค่าด้านต่าง ๆ ที่ได้รับ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง งานเขียนสารคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ทัศนะจากอินเดีย

คำชี้แจง ๑. *ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานเขียนสารคดีตามหัวข้อต่อไปนี้ แล้วเขียนรายงาน ส่งครู*

๑) ความหมายของสารคดี

๒) ประเภทของสารคดี

๓) แนวทางในการพิจารณางานเขียนประเภทสารคดี

๔) ตัวอย่างการพิจารณางานเขียนประเภทสารคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒. เขียนสรุปย่องานเขียนสารคดีที่ชอบ พร้อมบอกเหตุผลที่ชอบ

สารคดีเรื่อง _____

เรื่องย่อ _____

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

สาเหตุที่ชอบหรือประทับใจ _____

ความรู้หรือประโยชน์ที่ได้รับ _____

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การตีความตามน้ำเสียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

คำชี้แจง *พิจารณาบทสนทนาที่กำหนดให้ว่าตัวละครแสดงความรู้สึกใด แล้วอ่านโดยใช้น้ำเสียงตามความรู้สึก*

๑. สวาย : ฉันว่าแล้ว ว่าคุณพ่อน่ะเป็นคนที่ไม่มีความแน่นอนอะไรเลย เป็นคนลังเลที่สุดในโลก หล่อนก็ได้ยินแล้วแก่หูหล่อนเองว่าพี่ชายหล่อนเขาอธิบายดีปานใด คุณพ่อหายลังเลเมื่อไร เป็นห่วงหน้าห่วงหลังไม่รู้จักจบ ทำไปทำมาก็คงจะต้องตายแห้งแก่กันอยู่ที่นี่เอง

เน้ย : นี่การรบน่ะเป็นต้องมีแน่ละฤๅ

สวาย : ไม่มีข้อสงสัยเลย ไม่แน่อยู่แต่ว่าจะเริ่มวันใดเท่านั้น

ความรู้สึกของตัวละคร *เบื่อหน่าย รำคาญ*

๒. เน้ย : *(ทำเป็นสะอื้นพลางพูดพลาง)* เมื่อก่อนจะมาเป็นเมียคุณพระมีผู้ชายหนุ่ม ๆ มาตอมดิฉันอยู่ออกรอบข้าง ถ้าเป็นคนใจเบามิตกลงกับเขาไปเสียแล้วฤๅ นี่อุตส่าห์สงวนตัวไว้เพื่อมาเป็นเมียคุณพระ ก็หมายว่าจะได้พึ่งผัวที่เป็นผู้ใหญ่ใจหนักแน่น ไม่ได้คิดเลยว่าจะมาสิ้นวาสนาลงในเร็ววันเช่นนี้

พระภิรมย์ : แม่คุณของพี่ พี่ไม่ได้เห็นอย่างโน้นอย่างนี้อะไรไปดอก เป็นแต่ธรรมดาคนที่มีอายุมาก ๆ แล้วอย่างพี่ ยิ่งมีเมียสาวสวยอย่างหล่อน ก็ยิ่งห่วงใยมากขึ้น เพราะรักมากเท่านั้น

ความรู้สึกของตัวละคร *น้อยใจ ตัดพ้อ*

๓. ซุ่นเบ๋ง : ก็รัฐบาลต่อรัฐบาลเขาวิวาทกัน คุณพระจะพลอยเจ็บร้อนด้วยทำไม

พระภิรมย์ : อุวะ ก็มันมาข่มเหงชาติกูนี่วะ แล้วก็ลูกกูก็ตายไปทั้งคนแล้วจะว่ากูไม่มีข้อควรเจ็บร้อนอย่างไร *(ยกปืนขึ้นเล็ง)*

ซุ่นเบ๋ง : *(จับมือไว้)* คุณพระ ! ผมขอที

พระภิรมย์ : *(โกรธ)* เฮ้ย ! อ้ายนี่อย่างไรนี่วะ อ้ายสีจิกหัวอ้ายเจ๊กนี้ไปให้พ้นกูที แล้วไสหัวมันออกไปนอกบ้านกู

ความรู้สึกของตัวละคร *โกรธแค้น โมโห*

๔. ซุ่นเบ๋ง : ไม่มีหนทาง ผมเสียใจมาก ผมได้ไปหาเจ้าคุณเทศาตามคุณสั่ง ท่านตอบว่าท่านจะช่วยอย่างใดไม่ได้ ผมไปหาท่านผู้บัญชาการกองพล ท่านก็ตอบว่าไม่มีหนทางที่จะผ่อนผันอย่างไรได้

พระภิรมย์ : พุทโธ่ ! *(ทรุดลงนั่ง)* นี่พ่อสวิงมิต้องทนลำบากเป็นทหารอยู่อย่างนี้จนตลอดชีวิตฤๅ

ความรู้สึกของตัวละคร *ผิดหวังและสงสาร*

๕. เน้ย : *(เสียงอ่อน)* อุ๊ยคุณคะ คุณคะ ดิฉันลมจะจับเสียแล้ว *(ทำเซเข้าไปหาพระภิรมย์)*

พระภิรมย์ : *(โกรธ)* อีนี่ก็จำเพาะจะมาสำออยเวลานี้ละ ลูกเต้าเขาตายช่างใจชั่วราวกับยักษ์กับมาร หลีกไป ! *(ผลักเน้ยไปเสียทางหนึ่งแล้วนำศพเข้าไปทางประตูซ้าย)*

ความรู้สึกของตัวละคร *ออดอ้อน เสแสร้ง และโมโห รำคาญใจ ต่อว่า*

๖. ซุ่นเบ๋ง : *(ไปกระชากตัวพระภิรมย์จากหน้าต่าง)* คุณพระ พุทโธ่ ! อะไรทำเป็นบ้าไปได้ กฎหมายนานาประเทศ ห้ามนักไม่ให้พลเรือนเกี่ยวข้องในการสงคราม

พระภิรมย์ : อย่ามาเห่าเรื่องกฎบัตรกฎหมายอะไรของมึงหน่อยเลย กูรำคาญหูนัก *(คงดูทางหน้าต่าง)*

ซุ่นเบ๋ง : ผมรักคุณพระจึงเตือน การที่พลเรือนจะเกี่ยวข้องกับการรบ ถ้าเขาจับได้ละก็ไม่มีตารอดเทียวนะขอรับ เขาหาเป็นผู้ร้ายอย่างฉกรรจ์ ฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา

ความรู้สึกของตัวละคร *เป็นห่วง โกรธ รำคาญ หวังดี (ในทางที่ผิด)*

๗. สวิง : พุทโธ่ ! นี่หลอกกันเล่นดอกฤๅ ผมนี่โง่มากสำคัญว่าคุณพ่อป่วยจริง ๆ จึงได้อุตส่าห์หนีมาหา นี่ผมก็ลำบากเปล่า ๆ เท่านั้นเอง แล้วมิหนำซ้ำกลับไปจะต้องไปถูกเฆี่ยนอีก

พระภิรมย์ : อะไรอย่างนั้นทีเดียวฤๅ

สวิง : แน่ละสิขอรับ ป่านนี้เขาก็คงรู้แล้วว่าผมหนี เมื่อหนีแล้วจะไม่ให้เขาลงโทษอย่างไร พุทโธ่ เสียดายจริง ๆ เสียแรงตั้งใจว่าจะประพฤติตัวดีไม่ให้ต้องถูกลงโทษเลย คราวนี้ผมต้องรับทั้งความเจ็บความอาย เพราะผมเสียรู้เชื่อถ้อยคำโกหกของอ้ายเจ๊ก

ความรู้สึกของตัวละคร *เสียใจ อับอาย โมโห*

๘. หลวงมณี : ได้เห็นใครแปลกปลอมบ้างหรือเปล่า

นายเทพ : ไม่เห็น

หลวงมณี : ข้าศึกเห็นไหม

ความรู้สึกของตัวละคร *สงสัย ข้องใจ*

ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของบทละครพูด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

ลักษณะของบทละครพูด

ละครพูด เป็นบทละครชนิดหนึ่งที่ใช้คำพูดสนทนาโต้ตอบกัน มีการแสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้เกิดความสมจริงเป็นหลัก ไม่เน้นความสวยงามหรือความไพเราะ นักแสดงจะแสดงโดยวิธีพูดล้วน ๆ ไม่มีดนตรี ไม่มีการรำ หรือการร้องเข้ามาปะปน ประเทศไทยเริ่มมีละครพูดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แนวทางการพิจารณาบทละคร มีดังนี้

๑. โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง บทละครที่ดีควรมีโครงเรื่องและเนื้อเรื่องที่กระชับ มีเอกภาพ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ใส่เข้ามาควรมีความสำคัญและสัมพันธ์กัน มีความสมเหตุสมผลและสมจริง

๒. แนวคิดและสาระ บทละครทุกเรื่องจะมีแนวคิดแฝงอยู่จากบทสนทนาของตัวละคร การพิจารณาแนวคิดและสาระในบทละครจะเหมือนกับเรื่องสั้นและนวนิยาย เพียงแต่ในเรื่องสั้นและนวนิยายนั้น ผู้อ่านอาจจะเห็นแนวคิดและสาระง่ายกว่า เพราะมีรายละเอียดมากกว่า

๓. ตัวละคร การพิจารณาลักษณะนิสัยของตัวละครในบทละครนั้นคล้ายคลึงกับเรื่องสั้นและนวนิยาย แต่ผู้อ่านต้องสังเกตจากบทสนทนาแทนบทบรรยายหรือพฤติกรรมเช่นในเรื่องสั้นและนวนิยาย บทสนทนาในบทละครจะเป็นเครื่องแสดงบุคลิก ลักษณะ นิสัยใจคอ อารมณ์ และความรู้สึกของตัวละครเป็นส่วนใหญ่

๔. บทสนทนา สำหรับบทละครที่มีบทสนทนา เช่น บทละครพูด อาจกล่าวได้ว่าบทสนทนาเป็นหัวใจของบทละคร บทสนทนาจะช่วยให้ผู้อ่านทราบทั้งเนื้อเรื่อง การดำเนินเรื่อง บุคลิก ลักษณะ นิสัยตัวละคร และยังเป็นช่องทางให้ผู้เขียนได้เสนอแนวคิด สาระ และทรรศนะมายังผู้อ่าน เรื่องทั้งหมดที่ผู้อ่านได้อ่านจากบทละครก็คือ บทสนทนาของตัวละครนั่นเอง บทสนทนาที่ดีควรกระชับ ชัดเจน น่าสนใจ เร้าใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่องโดยตลอด

๕. ฉากและบรรยากาศ ในบทละครบางเรื่องฉากมีความสำคัญมากเพราะเป็นตัวกำหนดเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ให้ดำเนินไป บางครั้งฉากมีผลในการสร้างบรรยากาศ ทำให้กระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เช่น ฉากในป่าที่น่ากลัว ฉากในคุกที่หดหู่ เศร้าสร้อย ฉากที่ดีในบทละครจะช่วยสร้างบรรยากาศให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างดี ทั้งบรรยากาศเฉพาะตอนและบรรยากาศของเรื่อง

๖. กลวิธีการประพันธ์ การเสนอเรื่องและการดำเนินเรื่องของบทละครประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ผู้เขียนจะต้องมีกลวิธีดึงดูดใจผู้อ่านหรือผู้ชมให้ติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ ในการเปิดเรื่องอาจมีการแนะนำตัวละคร พร้อมทั้งเล่าเกี่ยวกับประวัติของเรื่องราวและเหตุการณ์ จากนั้นก็ดำเนินเรื่องไปตามลำดับ ผู้เขียนอาจเสนอเรื่องตามลำดับปฏิทิน หรือดำเนินเรื่องย้อนกลับ หรือสลับไปสลับมาแล้วจบเรื่อง เมื่อเหตุการณ์ทั้งหมดคลี่คลาย

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ

คำชี้แจง *๑. วาดภาพหรือหาบทความที่เกี่ยวกับการทำประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองหรือความรักชาติ แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อภาพหรือบทความนั้น*

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

๒. เขียนบอกแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นคนดีของนักเรียนเพื่อช่วยให้ชาติพัฒนา

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การอ่านตีความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

คำชี้แจง *อ่านบทร้อยกรอง แล้วบอกว่าหมายถึงใครหรือสิ่งใด และมีความหมายว่าอย่างไร*

๑. ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
โอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น

แนวคำตอบ *หมายถึง รัชกาลที่ ๒ สุนทรภู่เป็นกวีที่รัชกาลที่ ๒ โปรดปรานมาก เคยรับใช้รัชกาลที่ ๒ จนสวรรคต เมื่อผ่านหน้าพระบรมมหาราชวังสุนทรภู่จึงคร่ำครวญถึงรัชกาลที่ ๒*

๒. เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็เท่านี้ ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกา

แนวคำตอบ *หมายถึง ตัวสุนทรภู่เอง เมื่อรัชกาลที่ ๒ สวรรคต สุนทรภู่ต้องตกระกำลำบาก ต้องออกจากราชการและบวชเป็นพระ ไม่มีเจ้านายองค์ใดกล้ารับอุปการะ ต่อมาได้ถวายตัวอยู่กับพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ พระราชโอรสในรัชกาลที่ ๓ เมื่อเจ้านายองค์นี้สิ้นพระชนม์ สุนทรภู่ไร้ที่พึ่งพิงจึงลอยเรือแต่งกลอนเลี้ยงชีพ*

๓. ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

แนวคำตอบ *หมายถึง คำพูด การพูดจาดี ไพเราะอ่อนหวาน ทำให้มีแต่คนรัก ในทางตรงกันข้าม การพูดจาไม่ดี ใช้คำพูดหยาบคาย ทำให้มีแต่คนเกลียดและเป็นการสร้างศัตรู ฉะนั้นควรระวังในเรื่องการพูดจา*

๔. กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมิหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

แนวคำตอบ *หมายถึง เกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งเป็นสิ่งไม่เที่ยงแท้ คนเราเมื่อมีชื่อเสียงก็ย่อมเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ และคนร่ำรวยก็มีโอกาสยากจนได้เช่นกัน ทุกสิ่งในโลกนี้ย่อมไม่จีรังยั่งยืน*

๕. ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
ถึงเมาเหล้าเช้าสายก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

แนวคำตอบ *หมายถึง การหักห้ามความรัก ความทุกข์ทางใจหนักหนากว่าความทุกข์ทางกาย อย่างเช่นการเมาเหล้า เมื่อสร่างเมาก็จะหายไป แต่การเมารักหรือลุ่มหลงอยู่ในความรัก เป็นเรื่องของจิตใจที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษา*

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การใช้ภาษาในงานประพันธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง

คำชี้แจง *๑. อ่านเรื่อง นิราศภูเขาทอง แล้วทำกิจกรรมตามที่กำหนดให้*

๑) ยกตัวอย่างคำกลอนที่สุนทรภู่ใช้ชื่อสถานที่มาเกี่ยวพันกับความรู้สึกของตนเอง และเล่นเสียงกับความหมายให้เกี่ยวโยงกัน หรือเป็นลักษณะการเล่นคำ เช่น

ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน

๒) ยกตัวอย่างคำกลอนที่สุนทรภู่เกี่ยวโยงสถานที่กับความรู้สึกของตนเอง เช่น

ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง มามัวหมองม้วนหน้าไม่ฝ่าฝืน
เพราะรักใคร่ใจจืดไม่ยืดยืน จำต้องขืนใจพรากมาจากเมือง

๓) ยกตัวอย่างคำกลอนที่ใช้คำเลียนเสียง เช่น

เป็นเงาง้ำน้ำเจิ่งดูเวิ้งว้าง ทั้งกว้างขวางขวัญหายไม่วายเหลียว
เห็นดุ่มดุ่มหนุ่มสาวเสียงกราวเกรียว ล้วนเรือเพรียวพร้อมหน้าพวกปลาเลย

๔) ยกตัวอย่างคำกลอนที่ใช้เปรียบเทียบ เช่น

มาถึงบางธรณีทวีโศก ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
โอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็เท่านี้ ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกา

๕) ยกตัวอย่างคำกลอนที่ให้คติหรือข้อคิด เช่น

กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมิหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

๒. พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทร้อยกรองต่อไปนี้ โดยบอกด้วยว่าสุนทรภู่แสดงทรรศนะเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้ว่าอย่างไร และนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

๑) ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา
โอ้บาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
…….. ……
…….. ……
ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
ถึงเมาเหล้าเช้าสายก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน

๒) ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน

๓) กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมิหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน

๔) ถึงบ้านงิ้วเห็นแต่งิ้วละลิ่วสูง ไม่มีฝูงสัตว์สิงกิ่งพฤกษา
ด้วยหนามดกรกดาษระดะตา นึกก็น่ากลัวหนามขามขามใจ
งิ้วนรกสิบหกองคุลีแหลม ดังขวากแซมเสี้ยมแทรกแตกไสว
ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลัย ก็ต้องไปปีนต้นน่าขนพอง
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มัวหมอง
ทุกวันนี้วิปริตผิดทำนอง เจียนจะต้องปีนบ้างหรืออย่างไร

พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนบทสนทนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

คำชี้แจง ๑. *เขียนบทสนทนาของการ์ตูนตามจินตนาการของนักเรียน*

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

๒. เขียนเล่าเรื่องจากภาพการ์ตูนที่นักเรียนทำในข้อ ๑

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

๓. นำบทสนทนาจากข้อ ๑ ไปแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านออกเสียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ เรื่อง มอม

คำชี้แจง *๑. ฝึกอ่านออกเสียงข้อความต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน และใช้น้ำเสียงให้เหมาะสม*

พอมอมฟื้นขึ้นมา สิ่งแรกที่มันเห็นก็คือไฟไหม้บ้านทั้งหลังลุกโพลง ส่องแสงสว่างจ้าทั่วไปหมด สิ่งแรกที่ใจมันนึกถึงก็คือนายผู้หญิงและหนู ป่านนี้จะเป็นอย่างไร มันตะเกียกตะกายจะลุกขึ้นยืน แต่มันรู้สึกเสียวปลาบที่ขาหลัง มอมเหลียวไปดูเห็นขาหลังข้างซ้ายเป็นแผลยาว อาจเป็นสะเก็ดระเบิดหรือเศษไม้กระเด็นถูก เลือดข้น ๆ ของมันกำลังไหลออกมาแดงฉาน มันล้มตัวลงนอนเพราะเดินยังไม่ไหว มอมนอนเลียแผลอยู่นานจนขาที่เจ็บค่อยหายชา มีความรู้สึกขึ้น มันก็ครึ่งเดินครึ่งคลานไปที่หลุมที่นายผู้หญิงอยู่ ที่หลุมนั้นเงียบสนิทไม่มีเสียงใด ๆ ลูกระเบิดที่ตกกลางลานบ้านทำให้ดินกระเด็นมากลบหลุมเสียกว่าครึ่ง มอมเห็นเท้านายผู้หญิงโผล่ออกมาจากกองดิน มันก้มลงเลีย เท้านั้นเย็นชืดไม่มีชีวิต มอมมันรู้สึกร้อนผ่าวไปทั้งตัว นายฝากนายผู้หญิงและหนูไว้กับมัน บัดนี้นายผู้หญิงและหนูอยู่ใต้กองดิน มอมตัดสินใจใช้ขาหน้าทั้งสองลงมือขุดทันที มันขุดด้วยกำลังแรงที่สุดเท่าที่มันมี หัวใจมันเต้นเหมือนกับจะระเบิดออกมานอกอก มันจะต้องเอานายผู้หญิงและหนูออกมาจากหลุมให้ได้ แต่ดินที่กลบนั้นหนานัก สุดกำลังที่มอมจะคุ้ยผู้เดียวไหว หมดปัญญาเข้ามันก็เริ่มเห่าและหอนอยู่ที่ปากหลุม เสียงหอนของมันทำให้ชาวบ้านแถบนั้นวังเวงใจ เพราะมันเป็นเสียงคร่ำครวญของหมาพันธุ์ทางตัวหนึ่งที่หัวใจแตกสลายลง

๒. ครูและนักเรียนคัดเลือกคนที่อ่านดี อ่านให้เพื่อนฟังอีกหนึ่งรอบ

๓. ฝึกอ่านออกเสียงทีละคน แล้วประเมินการอ่านตามแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ใบความรู้ เรื่อง แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ เรื่อง มอม

เรื่องสั้น เป็นบันเทิงคดีที่มีโครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีตัวละครและฉากจำกัด มีบทสนทนาและการบรรยายฉากไม่ยืดยาว และมีเพียงแนวคิดเดียว

องค์ประกอบของเรื่องสั้น มีดังนี้

๑. **โครงเรื่อง** เค้าโครงของเรื่องและลำดับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง (คล้ายกับเรื่องย่อแต่สั้นกว่า)

๒. **แก่นเรื่อง** แนวคิดสำคัญของเรื่อง (เรื่องสั้นแต่ละเรื่องจะมีเพียงแก่นเรื่องเดียว)

๓. **ตัวละคร** ผู้มีบทบาทในเรื่อง

๔. **ฉาก** สถานที่ เวลา สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เหตุการณ์ของเรื่องดำเนินอยู่

๕. **กลวิธีการแต่ง** กลวิธีที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการเขียน

๖. **บทสนทนา** ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัย พฤติกรรม และรูปร่างหน้าตาของตัวละคร

แนวทางในการพิจารณาเรื่องสั้น มีดังนี้

๑. **โครงเรื่อง** อธิบายเหตุการณ์ตอนเปิดเรื่อง จุดเริ่มต้นของปัญหา การพัฒนา และคลี่คลายปัญหาไปสู่จุดจบ และจุดจบของปัญหา

๒. **แก่นเรื่อง** พิจารณาว่าแนวคิดที่ผู้แต่งนำเสนอมีความสมจริงเพียงใด

๓. **ตัวละคร** เป็นตัวละครประเภทใด มีพฤติกรรมลักษณะใด ลักษณะนิสัยมีความสมจริงหรือไม่

๔. **ฉาก** คำนึงถึงความถูกต้องชัดเจน และสอดคล้องกับเหตุการณ์ และการดำเนินเรื่อง

๕. **กลวิธีในการแต่ง** พิจารณาถึงความน่าสนใจของการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่อง

๖. **บทสนทนา** ดูความสอดคล้องของการสร้างบทสนทนากับฐานะและลักษณะนิสัยของตัวละคร

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วิเคราะห์นิสัยตัวละคร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ เรื่อง มอม

คำชี้แจง *วาดภาพตัวละครต่อไปนี้ตามจินตนาการ แล้วเขียนบรรยายพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละคร*

ตัวละคร	พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละคร
๑. มอม	*มอมเป็นสุนัขที่มีความรักความผูกพันกับนายเป็นอันมาก เมื่อได้อยู่ใกล้นายจะไม่ยินดียินร้ายกับสิ่งใด ๆ อีก ถึงแม้นายจะสอนให้ทำอะไรก็ไม่สู้สนใจนัก เมื่อนายไม่อยู่ก็จะหงอยเหงา ไม่มีชีวิตจิตใจ มีความช่างสังเกตเป็นพิเศษ มีความซื่อสัตย์ ไม่เพียงต่อนาย แต่รวมถึงภรรยาและบุตรของนายด้วย ยอมสละความสุขทางกายจากคุณแต๋ว ผู้ให้ที่กินอย่างสุขสบาย ติดตามนายไปโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากที่จะได้รับ*
๒. นาย	*มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์เลี้ยง เลี้ยงดูมอมด้วยความรัก ความเมตตาอย่างมาก ถึงกับยอมให้มอมเลียหน้าเลียตา มีความรับผิดชอบและรักใคร่ในครอบครัว เสียสละเพื่อบ้านเมือง มีหิริโอตตัปปะเมื่อจะประพฤติผิดศีลธรรมก็เกิดความละอายยับยั้งใจ*
๓. นายผู้หญิง	*มีความรักใคร่ซื่อสัตย์ต่อสามี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ภรรยาและมารดา มีความเข้มแข็งและอดทนต่อความยากลำบาก มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์เลี้ยง ยอมอดอาหารเพื่อสละให้แก่มอม*
๔. คุณแต๋ว	*มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์เลี้ยง*

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง ลักษณะของช้างเอราวัณ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์
ตอน บทพากย์เอราวัณ

คำชี้แจง *วาดภาพช้างเอราวัณตามคำบรรยายในเนื้อเรื่อง ระบายสีให้สวยงาม แล้วเขียนบรรยายถึงความงดงามของช้างเอราวัณใต้ภาพ*

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

ใบความรู้ เรื่อง กาพย์ฉบัง ๑๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ บทพากย์โขน เรื่อง รามเกียรติ์
ตอน บทพากย์เอราวัณ

กาพย์ฉบัง ๑๖

ลักษณะบังคับ

๑ บท มี ๓ วรรค วรรคแรกมี ๖ คำ วรรคที่ ๒ มี ๔ คำ และวรรคที่ ๓ มี ๖ คำ รวม ๑๖ คำ

สัมผัส

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ หากแต่งมากกว่า ๑ บท ต้องให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ในบทถัดไป เรียกสัมผัสระหว่างบท

แผนผัง

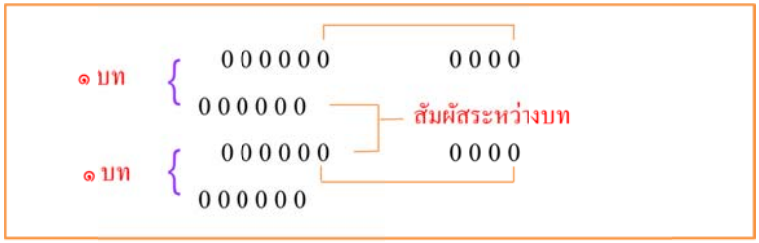

การอ่าน

กาพย์ฉบัง ๑๖ แบ่งวรรคตอนการอ่านได้ ดังนี้

๒/๒/๒ ๒/๒

๒/๒/๒

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง วิเคราะห์ตัวละคร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ บทละครนอก เรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

คำชี้แจง *วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครต่อไปนี้*

ตัวละคร	ลักษณะนิสัย
๑. ไกรทอง	*หมอจระเข้หนุ่มจากเมืองนนทบุรี มีวิชาอาคมในการปราบจระเข้ นิสัยกล้าหาญ เจ้าชู้ กะล่อน มีคารมคมคาย รู้จักวิธีการเอาอกเอาใจง้องอนภรรยา*
๒. วิมาลา	*นางจระเข้ภรรยาของชาละวัน ภายหลังตกเป็นภรรยาของไกรทอง มีนิสัยขี้น้อยใจ ชอบประชด-ประชัน มีมารยาหญิงตามสมควร*
๓. เลื่อมลายวรรณ	*นางจระเข้ภรรยาอีกคนหนึ่งของชาละวัน มีเหตุผล รักความสงบ รักความถูกต้อง ไม่ต้องการเห็นผู้อื่นทะเลาะกัน มีความอดทนอดกลั้น ไม่ชอบความรุนแรง*
๔. ตะเภาแก้ว ตะเภาทอง	*ภรรยามนุษย์ของไกรทอง มีนิสัยหึงหวง ไม่ฟังเหตุผล ใช้กำลังเข้ารุมทำร้ายผู้อื่น ชอบใช้วาจาเชือดเฉือนผู้อื่นให้ได้รับความอับอาย รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบากับสามี*

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนโครงงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ บทละครนอกเรื่อง ไกรทอง ตอน ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

โครงงาน คือ งานวิจัยเล็ก ๆ ของนักเรียน เป็นการแก้ปัญหาของข้อสงสัย โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมายของโครงงาน มีดังนี้

๑. เป็นการสนับสนุนให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

๒. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

๓. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า

๔. ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ

ขั้นตอนการทำโครงงาน มีดังนี้

๑. การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องที่เป็นปัญหา หรืออยากรู้อยากเห็น การตั้งชื่อควรเฉพาะเจาะจงและชัดเจน

๒. การวางแผน เป็นการทำเค้าโครงของโครงงาน เพื่อแสดงแนวคิด แผนงาน และขั้นตอนการทำ

๓. การดำเนินงาน เป็นขั้นตอนหลังจากนำเสนอเค้าโครงของโครงงานต่อครูที่ปรึกษาแล้ว โดยบันทึกผลที่เกิดขึ้น ปัญหาหรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากการปฏิบัติจนจบโครงงาน

๔. การเขียนรายงาน เป็นการนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบต้องเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุม

๕. การนำเสนอผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงงาน สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงบทบาทสมมุติ การรายงานหน้าชั้นเรียน

หลังจากได้ผลสรุปจากการทำโครงงานแล้ว ต้องเขียนรายงานโครงงาน เพื่อนำเสนอผลงาน ดังนี้

๑. ชื่อโครงงาน

๒. ชื่อผู้ทำโครงงานและชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๓. โรงเรียน และวัน เดือน ปี ที่ทำโครงงาน

๔. บทคัดย่อ

๕. กิตติกรรมประกาศ

๖. ที่มาและความสำคัญของโครงงาน

๗. วัตถุประสงค์

๘. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

๙. เอกสาร

๑๐. วิธีดำเนินการ

๑๑. ผลการศึกษาค้นคว้า

๑๒. สรุปผล ประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะ

๑๓. เอกสารอ้างอิง

ใบความรู้ เรื่อง ร่ายสุภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

ร่ายสุภาพ เป็นร่ายที่นิยมแต่งกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เพราะมีความไพเราะ ลีลาราบรื่น มีจังหวะสัมผัส และเสียงสูงต่ำเป็นระเบียบแบบแผนมากกว่าร่ายชนิดอื่น ปรากฏครั้งแรกในลิลิตพระลอ

แผนผัง

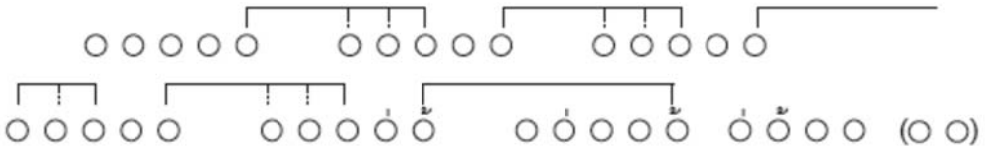

ตัวอย่าง

๏ แม้เจ้าคร้ามเคราะห์กาจ จงอย่าฆาตรยุทธนา เอาพัสตราสตรี
สวมอินทรีย์สร่างเคราะห์ ฯลฯ เสด็จคืนเข้านิเวศไท้ เกรียมอุระราชไหม้
หม่นเศร้าศรีสลาย อยู่นา

(ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

ลักษณะบังคับ

คณะ มีวรรคละ ๕ คำ บทหนึ่งมีกี่วรรคก็ได้ แต่ต้องมีตั้งแต่ ๕ วรรคขึ้นไป จบด้วยลักษณะของโคลงสองสุภาพหรือโคลงสามสุภาพ

สัมผัส เหมือนร่ายโบราณ คือ คำสุดท้ายของวรรคหน้าส่งสัมผัสไปยังคำที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ของวรรคต่อไปจนจบบท การรับส่งสัมผัสนั้นส่งสัมผัสด้วยคำที่มีรูปวรรณยุกต์ใดก็ให้รับสัมผัสด้วยคำที่มีรูปวรรณยุกต์นั้น

คำเอกคำโท บังคับให้ใช้คำเอกคำโทใน ๓ วรรคสุดท้ายของบทเช่นเดียวกับโคลงสองสุภาพ และอาจใช้คำตายแทนคำเอกได้

คำสร้อย เพิ่มคำสร้อยท้ายบทได้อีก ๒ คำ หรือจะเติมคำสร้อยสลับไปทุกวรรคก็ได้ ซึ่งคำสร้อยชนิดนี้ต้องเหมือนกันทุกวรรค ที่เรียกว่า สร้อยสลับวรรค ยกเว้น ๓ วรรคสุดท้ายจะมีคำสร้อยสลับไม่ได้ ต้องรักษาลักษณะของโคลงสองสุภาพไว้ แล้วอาจจะเติมคำสร้อยท้ายบทอีกทีหนึ่ง เช่น

๏ ธ ไคลพลคล่ำคล้าย แลนา ย้ายมาโดยรัถยา แลนา คลาทางบ้านสระแก้ว....คอยผจญศึกกล้า อยู่กระชั้นค่ายหน้า ซึ่งตั้งขัดพล อยู่นา

(ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

ใบงานที่ ๑๓ เรื่อง การท่องจำร่ายสุภาษิตพระร่วง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

คำชี้แจง *จับคู่กับเพื่อน ท่องจำบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วฝึกท่องกับครูหรือเพื่อนเพื่อประเมินตามแบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง*

ป่างสมเด็จพระร่วงเจ้า
เผ้าแผ่นภพสุโขทัย มลักเห็นในอนาคต
จึงผายพจนประภาษ เป็นอนุสาสนกถา
สอนคณานรชน ทั่วธราดลพึงเพียร
เรียนอำรุงผดุงอาตม์ อย่าเคลื่อนคลาดคลาถ้อย
เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่
อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน อย่าริร่านแก่ความ
ประพฤติตามบูรพระบอบ เอาแต่ชอบเสียผิด
อย่าประกอบกิจเป็นพาล อย่าอวดหาญแก่เพื่อน
เข้าเถื่อนอย่าลืมพร้า หน้าศึกอย่านอนใจ
ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน การเรือนตนเร่งคิด
อย่านั่งชิดผู้ใหญ่ อย่าใฝ่สูงให้พ้นศักดิ์
ที่รักอย่าดูถูก ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง
สร้างกุศลอย่ารู้โรย อย่าโดยคำคนพลอด
เข็นเรือทอดทางถนน เป็นคนอย่าทำใหญ่
ข้าคนไพร่อย่าไฟฟุน คบขุนนางอย่าโหด
โทษตนผิดรำพึง อย่าคะนึงถึงโทษท่าน
หว่านพืชจักเอาผล เลี้ยงคนจักกินแรง
อย่าขัดแข็งผู้ใหญ่ อย่าใฝ่ตนให้เกิน
เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ
ที่สุ้มเสือจงประหยัด จงเร่งระมัดฟืนไฟ
ตนเป็นไทอย่าคบทาส อย่าประมาทท่านผู้ดี
มีสินอย่าอวดมั่ง ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ
ที่ขวากหนามอย่าเสียเกือก ทำรั้วเรือกไว้กันตน
คนรักอย่าวางใจ ที่มีภัยพึงหลีก
ปลีกตนไปโดยด่วน ได้ส่วนอย่ามักมาก
อย่ามีปากว่าคน รักตนกว่ารักทรัพย์
อย่าได้รับของเขีญ เห็นงามตาอย่าปอง

ของฝากท่านอย่ารับ ที่ทับจงมีไฟ
ที่ไปจงมีเพื่อน ทางแถวเถื่อนไคลคลา
ครูบาสอนอย่าโกรธ โทษตนผิดพึงรู้
สู้เสียสินอย่าเสียศักดิ์ ภักดีอย่าด่วนเคียด

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง สำนวนสุภาษิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓ เรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง

คำชี้แจง *หาสำนวนสุภาษิตจากเรื่อง ร่ายสุภาษิตพระร่วง แล้วเปรียบเทียบกับสำนวนสุภาษิตปัจจุบัน พร้อมทั้งอธิบายความหมาย*

สุภาษิตพระร่วง	สำนวนปัจจุบัน	ความหมาย
ตัวอย่าง ๑. น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ	น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ	อย่าขัดขวางผู้ที่มีอำนาจ
๒. เข้าเถื่อนอย่าลืมพร้า	*เข้าเถื่อนอย่าลืมพร้า*	*ให้มีสติอย่าประมาทเช่นเดียวกับเวลาจะเข้าป่าจะต้องหามีดติดตัวไปด้วย*
๓. อย่าตีงูให้แก่กา	*ตีงูให้กากิน*	*ทำสิ่งใดไว้แล้ว แต่ผลไปตกแก่ผู้อื่น, ทำสิ่งที่ตนควรจะได้รับประโยชน์แต่กลับไม่ได้*
๔. สุวานขบอย่าขบตอบ	*หมากัดอย่ากัดตอบ*	*ถูกคนพาลทำร้าย อย่าทำร้ายตอบ*
๕. หว่านพืชจักเอาผล	*หว่านพืชย่อมหวังผล*	*ทำสิ่งใดลงไปยอมหวังผลตอบแทน*
๖. อย่าขุดคนด้วยปาก อย่าถากคนด้วยตา	*ขุดด้วยปาก ถากด้วยตา*	*แสดงอาการเหยียดหยามทั้งด้วยวาจาและสายตา*
๗. ภายในอย่านำออก ภายนอกอย่านำเข้า	*ไฟในอย่านำออก* *ไฟนอกอย่านำเข้า*	*เรื่องหรือความลับภายในอย่าเล่าให้คนนอกรู้และเรื่องหรือความลับภายนอกอย่าเล่าให้คนในรู้จะเกิดปัญหาตามมา*
๘. อย่าผูกมิตรคนจร	*คบคนจรหมอนหมิ่น*	*อย่าคบคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้า*
๙. อย่าตีปลาหน้าไซ	*ตีปลาหน้าไซ*	*พูดหรือทำให้กิจการของผู้อื่นซึ่งกำลังดำเนินไปด้วยดีกลับเสียไป*
๑๐. ผิจะจับจับจงมั่น ผิจะคั้นคั้นจงตาย	*จับให้มั่นคั้นให้ตาย*	*ทำสิ่งใดควรอย่างจริงจังจนสำเร็จ*

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง การอ่านสรุปความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

คำชี้แจง *อ่านกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า แล้วเขียนสรุปความ*

กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

ผู้แต่ง _____

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

ที่มาของเรื่อง _____

จุดประสงค์ในการแต่ง _____

สรุปเนื้อเรื่อง _____

ข้อคิด _____

นำไปใช้ประโยชน์ _____

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสื่อความหมาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗ เรื่อง กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

คำชี้แจง *อ่านคำหรือข้อความที่กำหนดให้ แล้วเขียนอธิบายว่าสื่อถึงสิ่งใดหรือบอกอารมณ์ความรู้สึกใด*

ตัวอย่าง ความวังเวง *ความเงียบ ความเหงา ความโดดเดี่ยว*

๑. ความเงียบ *ความหดหู่ วังเวง มีสมาธิ*

๒. เสียงเกราะ *วัวควายเดินไปหาอาหารหรือกลับคอก*

๓. เสียงจิ้งหรีด *เวลามืดค่ำ*

๔. นกแสก *ความตาย*

๕. แสงจันทร์ *ความนิ่มนวล ความอ่อนโยน*

๖. ต้นโพ *ที่พึ่งพิง ความร่มเย็น*

๗. หมดห่วง *ความห่วงหาอาทรหายไป*

๘. ทอดทิ้ง *ความอ้างว้าง*

๙. กองข้าว *ผลผลิตของชาวนา ความอุดมสมบูรณ์*

๑๐. สกุลสูง *ยศถาบรรดาศักดิ์*

๑๑. ร่างกาย *เป็นสิ่งไม่แน่นอน เครื่องห่อหุ้มร่างกายที่ไม่เที่ยง*

๑๒. ความรู้ *เป็นสิ่งช่วยบอกทางให้เกิดสติปัญญา*

๑๓. ดวงมณี *ของมีค่า ควรถนอมรักษาไว้*

๑๔. ความดี *คุณค่า สิ่งที่ควรสร้างไว้กับตัว*

๑๕. มักใหญ่ *ความทะเยอทะยาน*

ใบงานที่ ๑๗ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐ บทร้อยกรอง

คำชี้แจง ๑. *สรุปเนื้อหาของบทร้อยกรองเรื่อง ปิตุเรศมารดร เป็นสำนวนภาษาของนักเรียนเอง*

_____

_____

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

_____

_____

_____

_____

_____

_____

๒. *หาคำเติมลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้มีใจความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสัมผัสนอกและสัมผัสในด้วย (ดูแผนผังคำประพันธ์กลอนสุภาพประกอบ)*

พระคุณแม่

พระคุณของแม่ยากแท้เปรียบปาน บวกลบคูณหารประมาณมิได้
เป็นผู้ประเสริฐเลิศล้ำน้ำใจ แต่เล็กจนใหญ่แม่ไม่ทอดทิ้ง
โอบอุ้มฟูมฟักลูกรักอบอุ่น หยอกเย้า *อุดหนุน* เจือจุนทุก *สิ่ง*
หิวแม่ป้อน *นอน* แม่กล่อมถนอม *ยิ่ง* ลูกนอนนิ่งนิ่งนอนหลับสบาย
พอลูก *เติบใหญ่* ทำใจเหินห่าง ปล่อยแม่ *อ้างว้าง* หลบลี้หนี *หาย*
ผู้ *มารดา* เฝ้าเรือนยังห่วงไม่วาย ลูกหลาน *มากมาย* ไม่มาเหลียวแล

ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สักวา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๑ เรื่อง บทร้อยกรอง

คำชี้แจง *๑. สรุปเนื้อหาของบทร้อยกรองเรื่อง สักวา ทั้ง ๒ บท เป็นสำนวนภาษาของนักเรียนเอง*

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

๒. แต่งกลอนสักวาเกี่ยวกับดวงดาวบนท้องฟ้า จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ บท

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

๒. แบบบันทึกและแบบประเมินต่าง ๆ

แบบประเมินสมรรถนะทางภาษาไทยและภาระงานของนักเรียน

โดยใช้มิติคุณภาพ (Rubrics)

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ท่วงทำนองถูกต้องตามอัตนัยวิธี (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	น้ำเสียง ลีลา อารมณ์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ	๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ	๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ	๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ	๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ท่วงทำนองถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	ออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	ความคล่องแคล่วชัดเจน (๕ คะแนน)	น้ำเสียง ลีลา จังหวะ อารมณ์ (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ	๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ	๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ	๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ	๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๑๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ท่องทำนองถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	ออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	ท่องจำครบถ้วน (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	การใช้น้ำเสียง ลีลา อารมณ์ ความรู้สึก (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านสรุปความ (จับใจความ วิเคราะห์ ตีความ)

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๑๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะเรื่อง (๕ คะแนน)	จับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (๕ คะแนน)	การเรียงลำดับเหตุการณ์/เนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	ความถูกต้องของเนื้อหา (๕ คะแนน)	การใช้ภาษาถูกต้อง (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการเขียน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๑๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบ/ความถูกต้อง (๕ คะแนน)	เนื้อหาสาระ (๑๐ คะแนน)	การใช้ภาษา (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)	ความคิดสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนจดหมาย

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของรูปแบบ (๕ คะแนน)	การใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับบุคคลและความนิยม (๕ คะแนน)	เนื้อหาของจดหมายตรงตามจุดประสงค์ (๑๐ คะแนน)	สำนวน โวหาร ความสละสลวย (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้ คะแนน ๘–๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนเรียงความ

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๑๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		องค์ประกอบ (๕ คะแนน)	เนื้อหาสาระ (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนโวหาร (๕ คะแนน)	อักขรวิธี (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนบันทึก

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องตามรูปแบบ (๕ คะแนน)	การลำดับเนื้อความหรือเรื่องราว (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐	คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕	คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑	คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗	คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนย่อความ

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	ประเด็นสำคัญของเรื่อง (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๕ คะแนน)	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการกรอกแบบรายการ

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (๕ คะแนน)	ความสะอาด (๕ คะแนน)	ความถูกต้อง (๕ คะแนน)	ความครบถ้วน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนรายงาน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบถูกต้อง (๕ คะแนน)	เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่อง (๕ คะแนน)	การนำเสนอ การเรียงลำดับเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	การใช้ภาษาสละสลวยถูกต้อง (๕ คะแนน)	การอ้างอิงถูกต้อง (๕ คะแนน)	รูปเล่มรายงาน สวยงาม (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้ คะแนน ๙–๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนรายงานโครงงาน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบถูกต้อง (๕ คะแนน)	ดำเนินงานตามขั้นตอน (๕ คะแนน)	หลักฐานสอดคล้องกับข้อมูล (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	มีความรับผิดชอบ (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการแต่งคำประพันธ์

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบฉันทลักษณ์ (๕ คะแนน)	การเลือกสรรถ้อยคำ (๓ คะแนน)	ความหมาย/เนื้อหา (๕ คะแนน)	ความไพเราะ (๓ คะแนน)	ความคิดสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐	คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕	คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑	คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗	คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง/แผนภาพความคิด

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						ผลการประเมิน	
		กำหนดหัวข้อ (๖ คะแนน)	ประเด็นสำคัญของเรื่อง (๖ คะแนน)	การลำดับความคิด (๖ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๖ คะแนน)	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (๖ คะแนน)	รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการพูดในโอกาสต่าง ๆ

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (คะแนนเต็ม ๐๓) คะแนน	ผลการประเมิน	
		การเตรียมตัว (๕ คะแนน)	เนื้อหาสาระ (๕ คะแนน)	การใช้ภาษา (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพ (๑ คะแนน)	มารยาท (๒ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๑๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		พูดตรงตามวัตถุประสงค์ (๕ คะแนน)	พูดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	ลำดับเนื้อเรื่องและความคิดต่อเนื่องได้ต่อเนื่อง (๕ คะแนน)	พูดเสียงดังชัดเจน น้ำเสียงนุ่มนวล (๕ คะแนน)	ใช้ภาษาสุภาพ (๕ คะแนน)	การเริ่น–สรุปเรื่อง (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการพูดเล่าเรื่อง/เล่าเหตุการณ์/เล่านิทาน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		เนื้อหาเรื่องที่เล่า (๕ คะแนน)	การลำดับใจความ (๕ คะแนน)	การใช้น้ำเสียง อารมณ์ (๕ คะแนน)	การใช้ภาษา (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพ (๕ คะแนน)	มารยาทในการพูด (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓–๓๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖–๒๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙–๑๕ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการฟังและการดู

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		กระตือรือร้นที่จะฟังและดู (๔ คะแนน)	ตั้งใจฟังและดู (๔ คะแนน)	แสดงความพอใจในการฟังและดู (๔ คะแนน)	ถาม–ตอบเรื่องที่ฟังและดู (๔ คะแนน)	ร่วมกิจกรรมการฟังและการดู (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้ คะแนน ๘–๑๑ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน								รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		จับหนังสือหรือบทอ่านได้ถูกต้อง (๕ คะแนน)	วางระยะห่างจากสายตาได้เหมาะสม (๕ คะแนน)	อ่านในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ (๕ คะแนน)	อ่านในท่าที่สบาย ผ่อนคลาย ไม่เกร็ง (๕ คะแนน)	มีสมาธิในการอ่าน (๕ คะแนน)	อ่านคำถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	เว้นวรรคตอนถูกต้อง (๕ คะแนน)	อ่านคล่องไม่ติดๆขัดๆ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑												
๒												
๓												
๓												
๔												
๕												
๖												
๗												
๘												
๙												
๑๐												
๑๑												
๑๒												
๑๓												
๑๔												
๑๕												

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการเขียน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน								ผลการประเมิน	
		ท่าทางในการนั่งถูกต้อง	จับดินสอ ปากกาถูกวิธี	วางสมุดถูกต้อง	วางแขนถูกต้อง	เขียนพยัญชนะ สระ ตัวสะกด ถูกต้อง	มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	เสร็จทันตามกำหนดเวลา	ตั้งใจ มีความพยายามในการเขียน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											
๑๑											
๑๒											
๑๓											
๑๔											
๑๕											

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการฟังและการดู

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน								ผลการประเมิน	
		ตั้งใจฟัง มองผู้อื่นอย่างสนใจ	ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น	ไม่นำงานอื่นขึ้นมาทำ	ไม่พูดสอดแทรก	ซักถามในเวลาที่เหมาะสม	ขออนุญาตหรือเคารพผู้พูด	ปรบมือเมื่อชอบใจ	ไม่แสดงกิริยาไม่เหมาะสม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											
๑๑											
๑๒											
๑๓											
๑๔											
๑๕											

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการพูด

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน							ผลการประเมิน	
		มองผู้ฟังอย่างสนใจ	พูดให้ได้ยินอย่างทั่วถึง	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ ชัดเจน	ใช้ท่าทางประกอบการพูด	พูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง เหมาะสม	ขออนุญาตซักถามอย่างสุภาพ	ไม่พูดขัดจังหวะผู้อื่น	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										
๑๑										
๑๒										
๑๓										
๑๔										
๑๕										

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน								รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น (๕ คะแนน)	ไม่เล่นขณะที่อ่าน (๕ คะแนน)	ตั้งใจอ่าน (๕ คะแนน)	ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ (๕ คะแนน)	เข้าร่วมกิจกรรมในการอ่าน (๕ คะแนน)	ยอมรับฟังคำแนะนำในการอ่าน (๕ คะแนน)	ปรับปรุงการอ่านตามคำแนะนำ (๕ คะแนน)	ใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑												
๒												
๓												
๓												
๔												
๕												
๖												
๗												
๘												
๙												
๑๐												
๑๑												
๑๒												
๑๓												
๑๔												
๑๕												

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน										รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า (๔ คะแนน)	ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ (๔ คะแนน)	ใช้ภาษาเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล (๔ คะแนน)	ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย (๔ คะแนน)	ตั้งใจเขียน (๔ คะแนน)	ใช้เวลาว่างในการเขียนหนังสือ (๔ คะแนน)	เข้าร่วมกิจกรรมในการเขียน (๔ คะแนน)	ยอมรับฟังคำแนะนำในการเขียน (๔ คะแนน)	ปรับปรุงการเขียนตามคำแนะนำ (๔ คะแนน)	ใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับการเขียน (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑														
๒														
๓														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														
๑๑														
๑๒														
๑๓														
๑๔														
๑๕														

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงานกลุ่ม

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของงาน (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	วิธีการนำเสนอ (๕ คะแนน)	การนำไปใช้ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคล

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความมุ่งมั่นตั้งใจของผลงาน/กิจกรรม (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอ (๕ คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน								รวมคะแนน (๑๖ คะแนน)	ผลการประเมิน			
		ความสนใจในการทำงาน (๒ คะแนน)	การตอบคำถาม (๒ คะแนน)	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (๒ คะแนน)	การแสดงความคิดเห็น (๒ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (๒ คะแนน)	การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (๒ คะแนน)	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ (๒ คะแนน)	พอใจกับความสำเร็จของงาน (๒ คะแนน)		๔	๓	๒	๑
๑														
๒														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๓–๑๖ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๐–๑๒ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๖–๙ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๕ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความสนใจ (๔ คะแนน)	การตอบคำถาม (๔ คะแนน)	การแสดงความคิดเห็น (๔ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (๔	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐	คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕	คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑	คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗	คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน										คะแนนรวม (คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความสนใจในการทำงาน (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การแบ่งหน้าที่ในงานที่ทำ (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การตัดสินใจร่วมกัน (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	บรรยากาศในการทำงาน (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การให้ความช่วยเหลือ (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การเคารพข้อตกลงของกลุ่ม (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	การปรับปรุงแก้ไขด้วยความเต็มใจ (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)	ความพอใจกับความรับผิดชอบของงาน (คะแนนเต็ม ๒ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑														
๒														
๓														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการตรวจผลงาน

เรื่อง_____

ชั้น _____ **วันที่**_____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

ที่-	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้อง (๔ คะแนน)	ลายมือสวยงาม อ่านง่าย (๔ คะแนน)	ความสะอาด (๔ คะแนน)	ความริเริ่มสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)	ความรับผิดชอบ (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๑๖–๒๐ คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๒–๑๕ คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๘–๑๑ คะแนน
ระดับ ๑	ควรปรับปรุง	คะแนน ๐–๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินโครงงาน

ชื่อโครงงาน_____ กลุ่มที่ _____

ภาคเรียนที่ _____ **ชั้น** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน				รวมรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ผลการประเมิน	
		ความสำคัญของการจัดทำโครงงาน	เนื้อหาโครงงาน	กระบวนการทำงาน	การนำเสนอโครงงาน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								

เกณฑ์การประเมิน

รายการ	เกณฑ์การประเมิน			
	ระดับ ๔ ดีมาก	ระดับ ๓ ดี	ระดับ ๒ พอใช้	ระดับ ๑ ปรับปรุง
ความสำคัญของการจัดทำโครงงาน	มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับเนื้อหาและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บางส่วนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา แต่มีประโยชน์ในชีวิตจริง	มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง	มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม แต่ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง
เนื้อหาของโครงงาน	เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน ใช้แนวคิดและข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม และมีการสรุปได้ดี	เนื้อหาเกือบทั้งหมดถูกต้อง ครบถ้วน ใช้แนวคิดที่เหมาะสม มีข้อมูลข่าวสารบางเรื่องไม่เหมาะสม และการสรุปต้องแก้ไข	เนื้อหาบางส่วนถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารบางส่วนต้องแก้ไข การสรุปต้องแก้ไข	เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ต้องแก้ไข และการสรุปต้องแก้ไข
กระบวนการทำงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผนลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผนลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ แต่ขาดการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน	มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ แต่ไม่ได้ดำเนินงานตามแผน แม้จะปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานก็ตาม	มีการวางแผนไม่เป็นระบบ การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ
การนำเสนอโครงงาน	สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่เหมาะสม และข้อสรุปของโครงงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่ค่อยเหมาะสม แต่ข้อสรุปของโครงงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายไม่ค่อยชัดเจน ข้อมูลบางส่วนขาดความสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม ข้อสรุปของโครงงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายไม่ชัดเจน ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม ข้อสรุปของโครงงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไปในแต่ละรายการ จำนวน ๓ ใน ๔ รายการ

ตัวอย่างแบบประเมินโครงงาน (ทั่วไป)

ชื่อโครงงาน _____ **กลุ่มที่** _____

ภาคเรียนที่ _____ **ชั้น** _____

ที่	ชื่อ–สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนนที่ได้ (เต็ม ๒๐ คะแนน)	สรุป	
		กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน	วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม	ลงมือปฏิบัติตามแผน	สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้	เขียนรายงานนำเสนอ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									

เกณฑ์ประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๕ ด้าน

๑. กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน

๔ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดีมาก

๓ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดี

๒ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนพอใช้

๑ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาด้วยตนเองไม่ได้

๒. วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม

๔ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ถูกต้องเหมาะสม

๓ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ค่อนข้างเหมาะสม

๒ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้เหมาะสมพอใช้

๑ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ไม่เหมาะสม

๓. ลงมือปฏิบัติตามแผน

๔ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองทั้งหมด

๓ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

๒ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดบ้าง แต่ไม่ครบถ้วน สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน

๑ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดได้น้อยมาก ไม่สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้

๔. สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

๔ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง และต่อเนื่อง

๓ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง แต่ขาดความต่อเนื่อง

๒ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เป็นบางส่วน และต้องกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๑ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก หรือไม่นำไปใช้เลย

๕. เขียนรายงานนำเสนอ

๔ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ครบถ้วน

๓ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ค่อนข้างครบถ้วน

๒ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้บ้าง แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้เพียงบางส่วน

๑ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้น้อยมาก เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละรายการอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไป จำนวน ๓ ใน ๕ รายการ

แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแหล่งรวบรวมผลงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบที่นำมาใช้ประเมินสมรรถภาพของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรมได้ว่า การปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับใด

แฟ้มสะสมผลงานเป็นเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริงที่ให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ผลงานจากที่ได้ปฏิบัติจริง สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความสามารถที่แท้จริงของตน ซึ่งผลงานที่เก็บสะสมในแฟ้มสะสมผลงานมีหลายลักษณะ เช่น การเขียนรายงาน บทความ การศึกษาค้นคว้า สิ่งประดิษฐ์ การทำโครงงาน บันทึกการบรรยาย บันทึกการทดลอง บันทึกการอภิปราย บันทึกประจำวัน แบบทดสอบ

แบบบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินชิ้นงานในแฟ้มสะสมผลงาน

ชื่อชิ้นงาน _____ **วันที่** _____ **เดือน** _____ **พ.ศ.** _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ **เรื่อง** _____

รายการประเมิน	บันทึกข้อคิดเห็นของนักเรียน
๑. เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้ไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน	_____ _____
๒. จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้มีอะไรบ้าง	_____ _____
๓. ถ้าจะปรับปรุงผลงานชิ้นนี้ให้ดีขึ้นควรปรับปรุงอย่างไร	_____ _____
๔. ผลงานชิ้นนี้ควรได้คะแนนเท่าใด เพราะเหตุใด (ถ้ากำหนดให้คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)	_____ _____

ความเห็นของครูหรือที่ปรึกษา

_____
_____
_____
_____

ความเห็นของผู้ปกครอง

_____
_____
_____
_____

ผลการประเมินของครูหรือที่ปรึกษา

_____
_____
_____
_____

ตัวอย่างแบบประเมินแฟ้มสะสมผลงาน

เรื่อง _____ กลุ่มที่ _____

ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. โครงสร้างและองค์ประกอบ				
๒. แนวความคิดหลัก				
๓. การประเมินผล				
๔. การนำเสนอ				

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๔ ด้าน

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
	๑. โครงสร้างและองค์ประกอบ
๔	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน และจัดเก็บได้อย่างเป็นระบบ
๓	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเกือบครบถ้วน และส่วนใหญ่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ
๒	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเป็นส่วนน้อย แต่บางชิ้นงานมีการจัดเก็บที่เป็นระบบ
๑	ผลงานขาดองค์ประกอบที่สำคัญ และการจัดเก็บไม่เป็นระบบ
	๒. แนวความคิดหลัก
๔	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้ทางภาษาไทย มีหลักฐานแสดงว่ามีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มาก
๓	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้ทางภาษาไทย มีหลักฐานแสดงว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ตัวอย่างได้
๒	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนว่าได้ความรู้ทางภาษาไทยบ้าง มีหลักฐานแสดงถึงความพยายามที่จะไปใช้ประโยชน์
๑	ผลงานจัดไม่เป็นระบบ มีหลักฐานแสดงว่ามีความรู้ทางภาษาไทยน้อยมาก

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
	๓. การประเมินผล
๔	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่เป็นไปได้ที่จะจัดทำต่อไปไว้อย่างชัดเจนหลายโครงการ
๓	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่ควรจัดทำต่อไป
๒	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานบ้าง รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่จะทำต่อไปแต่ไม่ชัดเจน
๑	มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานน้อยมาก และไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ
	๔. การนำเสนอ
๔	เขียนบทสรุปและรายงานที่มีระบบดี มีขั้นตอน มีข้อมูลครบถ้วน มีการประเมินผลครบถ้วน แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๓	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก
๒	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นบางส่วน
๑	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน แต่ไม่มีการประเมินผล

เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
๔	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอ ไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจมีความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาโดยมีการบูรณาการ หรือเชื่อมโยงแนวความคิดหลักต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
๓	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอและไม่มีข้อผิดพลาด หรือแสดงถึงความไม่เข้าใจแต่ข้อมูลต่าง ๆ เป็นลักษณะของการนำเสนอที่ไม่ได้บูรณาการระหว่างข้อมูลกับแนวความคิดหลักของเรื่องที่ศึกษา
๒	ผลงานมีรายละเอียดที่บันทึกไว้ แต่พบว่าบางส่วนมีความผิดพลาดหรือไม่ชัดเจนหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษา
๑	ผลงานมีข้อมูลน้อย ไม่มีรายละเอียดบันทึกไว้